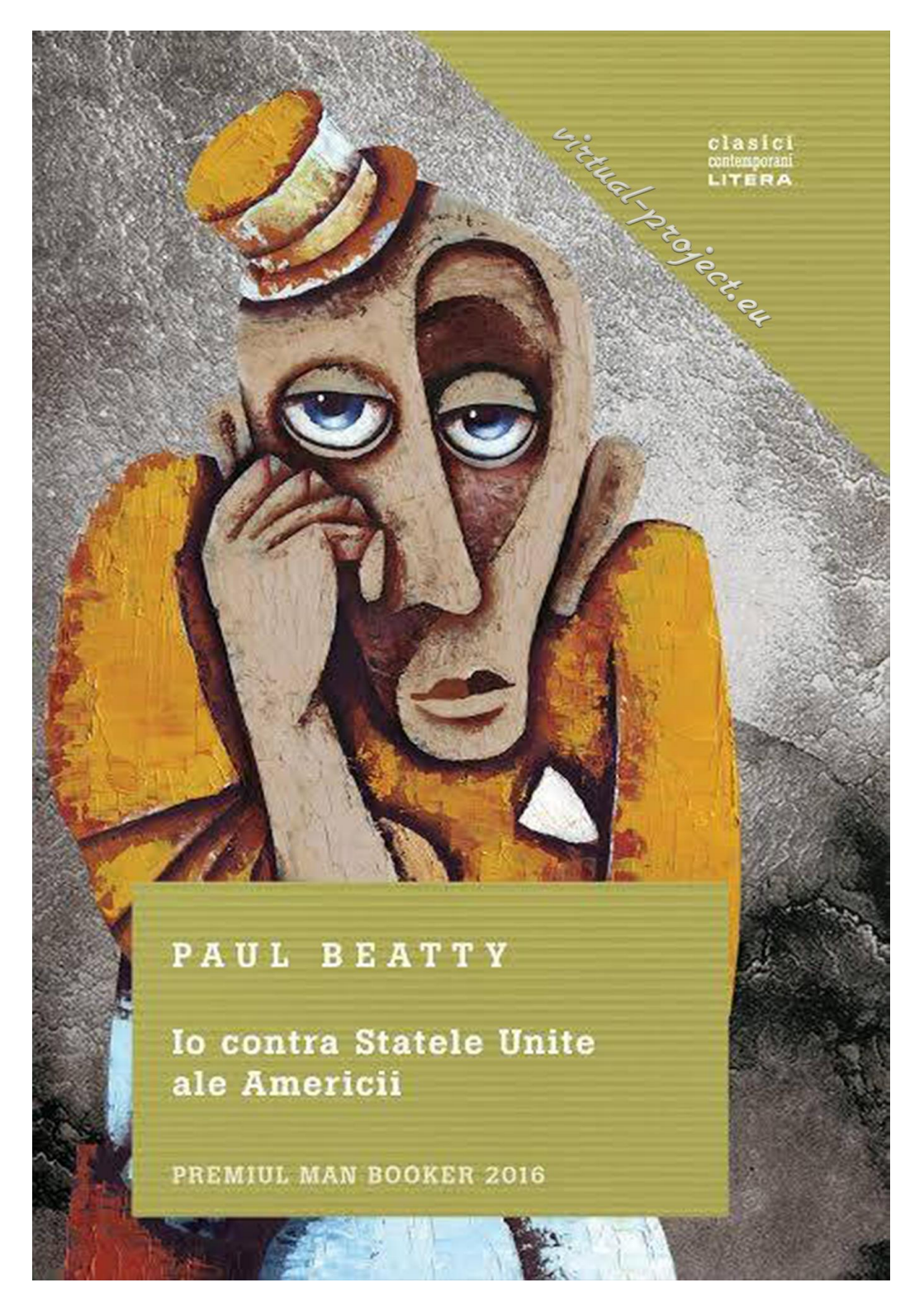

virtual-project.eu

clasics
contemporani
LITERA

PAUL BEATTY

Io contra Statele Unite
ale Americii

PREMIUL MAN BOOKER 2016

PAUL BEATTY

IO CONTRA STATELE UNITE ALE AMERICII

Original: *The Sellout* (2015)

Traducere din limba engleză
BOGDAN PERDIVARĂ

virtual-project.eu

2017

Paul Beatty s-a născut în Los Angeles, în 1962. A absolvit, în 1980, El Camino Real High School din Woodland Hills, California și a făcut un masterat în scriere creativă la Brooklyn College și un masterat în psihologie la Boston University.

Beatty a scris două volume de poezie, *Big Bank Take Little Bank* (1991) și *Joker, Joker, Deuce* (1994). Primul său roman, *The White Boy Shuffle* (1996), a fost numit de *The New York Times* „o explozie de satiră din inima talentată a vieții negre americane”. A doua carte, *Tuff* (2000), a fost recenzată pozitiv în revista *Time*. În 2006, Beatty a editat o antologie a umorului afro-american numită *Hokum* și a scris un articol în *The New York Times* cu același subiect. Cartea sa din 2008, *Slumberland*, are ca personaj principal un DJ american aflat în Berlin, la puțin timp după unificare. În romanul *Io contra Statele Unite ale Americii* (*The Sellout*, 2015), Beatty scrie cronica unui fermier urban care încearcă revitalizarea sclaviei și a segregării într-un oraș fictiv de la periferia Los Angelesului. *The Guardian* a descris cartea, care a avut nevoie de peste cinci ani pentru a fi finalizată, ca fiind „o capodoperă care face din Beatty cel mai amuzant scriitor din America”. Romanul *Io contra Statele Unite ale Americii* a fost distins cu National Book Critics Circle Award în 2015 și cu Man Booker Prize în 2016. Beatty este primul american care a câștigat Premiul Man Booker, după ce, în 2014, toate romanele scrise în limba engleză au devenit eligibile. Paul Beatty a primit, de asemenea, John Dos Passos Prize în anul 2015.

Paul Beatty trăiește în New York.

PROLOG

Treaba asta, spusă de un negru, s-ar putea să fie greu de crezut, dar n-am furat niciodată nimic. Niciodată n-am trișat la impozite sau la cărți. Niciodată nu m-am strecurat la cinema fără să plătesc și întotdeauna i-am lăsat restul la drogherie omului de la casă, fie el și indiferent față de spiritul mercantil și nepăsător față de necesitatea stabilirii unui salariu minim pe economie. N-am spart în viața mea o locuință. N-am jefuit niciun magazin de băuturi. Nu m-am urcat niciodată într-un autobuz sau vagon de metrou aglomerat, unde să mă trântesc pe un loc rezervat pentru vârstnici, să-mi scot la iveală penisul gigantic și să mă masturbez cu o expresie perversă, deși oarecum golită de entuziasm, pe figură. Însă iată-mă aici, în sălile cavernoase ale Curții Supreme a Statelor Unite ale Americii, cu mașina parcată ilegal și cumva ironic pe Constitution Avenue, cu mâinile încătușate la spate, cu dreptul de a nu spune nimic de mult dus pe apa sâmbetei, așezat pe un scaun capitonat cu umplutură groasă care, foarte asemănător cu țara asta, nu-i așa de confortabil pe cât pare.

Am fost convocat prin intermediul unui plic cu aspect oficial, purtând stampila IMPORTANT cu litere mari și roșii precum cele de pe biletele de pariuri. Mă tot învârt și mă sucesc de când am ajuns aici, în oraș.

„Stimate domn”, începea scrisoarea.

„Felicitări, s-ar putea să fiți deja câștigător! Cazul dumneavoastră a fost selectat dintre sute de alte solicitări pentru a fi analizat de Curtea Supremă a Statelor Unite ale Americii. Ce onoare neasemuită! Vă recomandăm insistent să vă prezentați cu două ore înainte de audierea dumneavoastră, care este programată la ora 10 dimineța, pe 19 martie, Anul Domnului...”

Scrisoarea se sfârșea cu indicații de traseu de la aeroport, gară și de pe autostrada I-95 până la sediul Curții Supreme; mai conținea și un set de cupoane detașabile cu reduceri la diverse puncte de atracție, restaurante, pensiuni și altele asemenea. Nu era nicio semnătură la final. Se sfârșea, pur și simplu, cu un...

Al dumneavoastră, cu sinceritate,

Poporul Statelor Unite ale Americii

Washington D.C., cu străzile sale largi, sensurile giratorii încurcate, statuile de marmură, coloanele dorice și cupolele, ar trebui să lase senzația vechii Rome (asta dacă străzile vechii Rome erau pline de negri fără adăpost, câini antrenați să adulmece bombe, autobuze pentru turiști și flori de cireș). Ieri

după-amiază, ca un demn afro-american în sandale ieșit din cele mai întunecate străfunduri ale junglei Los Angelesului, m-am aventurat afară din hotel și m-am alăturat cohortelor de țăranoi în blugi veniți în hăgialăc, care se preumblau agale și patriotic printre însemnele istorice ale imperiului. M-am uitat îndelung, cu venerație, la Memorialul Lincoln. Dacă Abe cel Onest ar fi revenit la viață și ar fi reușit cumva să ridice piciorul ăla osos, lung de șapte metri, și să-și urnească de pe tron carcasa, ce-ar fi spus oare? Ce-ar fi făcut? S-ar fi apucat de breakdance? S-ar fi jucat aruncând monede la perete? Ar fi citit ziarul și și-ar fi dat seama că Uniunea pe care o salvase devenise între timp o plutocrație disfuncțională, că oamenii pe care-i eliberase erau acum sclavii ritmului, ai rapului și ai ipotecilor împovăraătoare și că în ziua de azi abilitățile sale ar fi fost mai potrivite pe terenul de baschet decât pe terenul politic al Casei Albe? Acolo putea să-nvârtă mingea pe-un deget, să arunce de la distanță pentru trei puncte, să rămână o secundă pe poziție ca să dea frumos în poză și să țiească când mingea nimerea în plasă. Marele Emancipator, nu-l poți opri, poți doar nădăjdui să-l blochezi un pic.

Deloc surprinzător, la Pentagon nu-i nimic de făcut în afară de a porni un război. Turștilor nu li se dă voie nici măcar să facă poze cu clădirea pe fundal, așa că atunci când membrii unei familii de patru generații de veterani ai marinei, înțoliți în haine de mateloți, mi-au înmănat un aparat de fotografiat de buzunar și m-au rugat să mă țin ceva mai departe și să le fac pe ascuns fotografii în timp ce luau poziție de drepți, salutau și expuneau fără vreun motiv anume simboluri hipiote ale păcii, am fost cât se poate de bucuros să-mi slujesc țara. Pe esplanada National Mall am dat peste un asalt asupra Washingtonului, executat de un singur om. Atâta doar, un băiat alb pe iarbă, jucându-se cu perspectiva în așa fel încât Monumentul Washington din depărtare să arate ca o erecție babană, un penis caucazian cu vârful ascuțit ieșindu-i prin prohabul desfăcut al pantalonilor. Glumea cu trecătorii, zâmbea la pozele făcute cu telefonul și-și mângâia iluzoriul priapism.

M-am oprit, la zoo, în fața cuștii primatelor și am auzit o femeie minunându-se de cât de „prezidențial” arăta masculul gorilă de două sute de kilograme proțâpit pe un butuc de stejar, de unde-și ținea sub ochi, atent, progenitura. Când iubitul ei, bătând cu degetul în panoul informativ, a menționat că, întâmplător, numele goriloiului cu spate argintiu era Baraka, femeia a râs tare, în hohote, până ce m-a văzut pe mine, cealaltă gorilă de două sute de kile de-acolo, tocmai când îmi îndesam în gură ceva, posibil vreo înghețată pe băț sau ultima înghițitură dintr-o banană. A devenit apoi de-o inconsolabilă tristețe, a început să bocească și să-și ceară iertare pentru că rostise, ca neghioaba, ce-i trecuse prin cap. „Am maimuțe printre cei mai buni prieteni”, a zis fără să vrea. Era rândul meu să râd. Înțelegeam ce-i cu ea.

Orașul ăsta e tot numai un lapsus freudian, o învârtoșare de beton celebrând faptele bune și rele ale Americii. Sclavia? Menirea expansionistă? *Laverne & Shirley*? Statul deoparte în vreme ce Germania încerca să omoare toți evreii din Europa, până la ultimul? Păi, unii dintre cei mai buni prieteni ai mei sunt Muzeul Artei Africane, Muzeul Holocaustului, Muzeul Indienilor Americani, Muzeul Național al Realizărilor Artistice Feminine. Și, pe lângă asta, vă informez că sora mea e măritată cu un urangutan.

Nu-i nevoie decât de o excursie de-o zi prin Georgetown și Chinatown. O plimbărică agale pe lângă Casa Albă, Casa de Reabilitare Phoenix, Casa de Oaspeți Blair și casa dealerului de cocaină local face ca mesajul să devină cât se poate de limpede. Fie că-i vechea Romă sau America zilelor noastre, ești ori cetățean, ori sclav. Leu sau evreu. Vinovat sau inocent. Confortabil sau inconfortabil. Și aici, la Curtea Supremă a Statelor Unite ale Americii, să mă ia naiba dacă, între cătușe și tapițeria de piele alunecoasă a scaunului ăstuia, singura soluție ca să nu-mi cadă curul la modul penibil pe nenorocita de dușumea nu e să mă las pe spate până ce ajung să stau înclinat într-un unghi ce aproape aduce aminte de nonșalanța unui elev indisciplinat pedepsit să rămână după ore, dar care depășește în amploare simpla sfidare a Curții.

Mănunchi de chei zăngănind ca zurgălăii la sanie: aprozii Curții intră în sală aidoma unei perechi de cai de povară, însă fără căruță, prinși în hamurile dragostei de Dumnezeu și de țară. Conducătoarea de atelaj, o femeie blondă ca berea, cu o panglică de medalii arcuită ca un curcubeu peste piept, atinge cu palma spătarul scaunului meu. Vrea să mă ridic în picioare, însă, cu legendara nesupunere civică ce mă caracterizează, mă las și mai tare în spetează și izbutesc să cad pe jos, dureros și umilitor, victimă a ineptei mele rezistențe nonviolente. Îmi bălângăne o cheie de cătușe pe la nas și, cu un braț gros și fără păr, mă saltă de pe podea, împingându-mi scaunul atât de aproape de masă încât în lustrul proaspăt al mahonului îmi zăresc reflexia, în costum și cravată. N-am mai purtat costume până acum, iar omul care mi l-a vândut pe ăsta a zis: „O să-ți placă garantat cum arăți”. Însă mutra care se holbează la mine din tăblia mesei arată ca a oricărui corporatist afro-american purtător de țeale business, cu dreduri, codițe sau chelios, al cărui nume nu-l știi și a cărui față n-o recunoști. Arată, într-un cuvânt, a mutră de infractor.

„Când arăți bine, te și simți bine”, mi-a mai promis vânzătorul. Garantat. Așa că, de cum mă întorc acasă, o să-mi cer înapoi cei 129 de dolari, fiindcă nu-mi place cum arăt. Cum mă simt. Mă simt precum costumul meu – ieftin, cu mâncărimi și începând să mă destram pe la cusături.

Gaborii, de cele mai multe ori, așteaptă să le mulțumești. Fie că te-au îndrumat spre oficiul poștal, te-au bătut măr pe bancheta din spate a mașinii de patrulă sau, în cazul meu, ți-au scos cătușele, ți-au dat înapoi iarba,

medicament de folosință personală, și ți-au furnizat tradiționalul condei suvenir din pană de gâscă. Însă femeia asta a avut pe chip o expresie de milă încă de dimineată, când ea și potera ei m-au întâmpinat în susul celebrelor trepte, patruzeci și patru la număr, ale clădirii Curții Supreme. Sub o placă pe care erau inscripționate cuvintele JUSTIȚIE IMPARȚIALĂ ȘI DOMNIA LEGII, stăteau umăr la umăr, cu ochii mijiți în soarele dimineții, cu parpalacele presărate cu mătreața florilor de cireș, blocându-mi intrarea în imobil. Știam cu toții că era doar o umflare în pene, o încordare fără sens a mușchilor statului. Singurul care nu știa că-i de glumă a fost câinele, cockerul spaniel. Cu lesa retractabilă fâșâind, s-a îndreptat fără șovăială spre mine, mi-a adulmecat energic pantofii și cracii pantalonilor, m-a împuns între picioare cu botul lui ud și plin de muci întăriți, apoi s-a așezat cuminte alături, bătând mândru cu coada în pământ. Fusesem deja acuzat de o crimă atât de mârșavă încât să mă salte pentru posesie de marijuana pe o proprietate federală ar fi fost ca și cum l-ar fi acuzat pe Hitler de vagabondaj sau o companie multinațională precum British Petroleum că a aruncat ambalaje pe jos după cincizeci de ani de rafinării explodate, scurgeri toxice, emisii de gaze otrăvitoare și o campanie publicitară rușinos de fățarnică. Îmi curăț deci pipa, bătând-o tare, de două ori, de tăblia mesei de mahon. Curăț cu palma și suflu rășina gumoasă pe jos, o umplu cu iarbă crescută pe lângă casă și, precum comandantul unui pluton de execuție care-i aprinde ultima țigară unui dezertor, doamna polițai, amabilă, apasă pe butonul brichetei BIC și-mi oferă un foc. Refuz să fiu legat la ochi și trag cel mai mareț fum din istoria fumatului de cannabis. N-aveți decât să-i chemați pe toți cei luați la ochi din cauza rasei, pe militanții împotriva interzicerii avortului, pe cei care ard drapele și pe iubitorii celui de-al Cincilea Amendament și să le spuneți să ceară o rejudicare fiindcă mă fac blană în incinta celei mai înalte curți a țării. Aprozii se holbează la mine uluiți. Sunt ăla care a predat evoluționismul unor habotnici, sunt veriga lipsă, în carne și oase, din evoluția jurisprudenței afro-americane. Aud cum cockerul scâncește pe coridor, cum zgârie la ușă în vreme ce eu slobozesc o ciupercă nucleară de fum către frizele gigantice, pline de fețe, de pe tavan. Hammurabi, Moise, Solomon – aceste adevărate simboluri în marmură spaniolă ale democrației și echității – Mahomed, Napoleon, Carol cel Mare și încă unul, un gagi musculos din Antichitatea greacă, stau cu toții deasupra mea și-mi aruncă priviri muștrătoare și împietrite. Mă întreb dacă și la băieții ăia din Scottsboro sau la Al Gore Jr. s-au uitat cu același dispreț.

Doar Confucius pare relaxat. Are o robă chinezească așa, mai sport, cu mâneci largi, încălțăminte de kung-fu, barbă de maestru shaolin și mustață.

Întind înspre tavan pipa și-i ofer un fum; cea mai lungă călătorie începe cu un simplu pufăit...

— Rahatul ăla cu „cea mai lungă călătorie” e al lui Lao Zi, spune el.

— Voi, gagiii ăștia filosofi-poeți, sunteți o apă și-un pământ pentru mine, zic eu.

E o adevărată aventură să fii ultimul din șirul lung al cazurilor legate de probleme rasiale. Datați-mi pipa cu carbon și stabiliți dacă sunt cumva descendent direct al lui Dred Scott, încurcă-lume ăla coloratul care, sclav locuind într-un stat fără sclavie, a fost suficient de bărbat pentru soția și copiii lui, suficient de bărbat încât să-și dea stăpânul în judecată ca să-și obțină libertatea, fiindcă în ochii Curții nu era altceva decât simplă proprietate; un biped negru „fără vreun drept pe care să fie necesar să-l respecte omul alb”. O să scormonească prin dispute legale și-o să răsfoiască dosare de dinainte de război ca să determine dacă soluția la acest caz confirmă sau anulează *Plessy contra Ferguson*. O să scurme prin plantații, prin ansambluri imobiliare și prin palate de suburbie în stil Tudor dedicate acțiunii afirmative, o să sape prin curți dosnice căutând rămășițe ale fantomelor discriminării de altă dată în zaruri fosilizate și piese de domino din os, o să șteargă praful de pe drepturi și ordine judecătorești și-o să mă pronunțe „un precedent nemaîntâlnit în generația hip-hop” în stilul lui Luther „Luke Skywalker” Campbell, rapperul cu strungăreață care a luptat pentru dreptul său de-a petrece și de-a parodia omul alb așa cum și acesta din urmă a făcut-o, ani mulți, cu noi. Deși, de-aș fi fost de partea cealaltă a mesei, aș fi înhățat stiloul din mâna Onorabilului Rehnquist și aș fi scris o rezoluție contrară, afirmând categoric că „orice rapper dubios a cărui piesă de rezistență se cheamă «Mi-s foarte-nfierbântat» nu are drepturi pe care omul alb sau orice alt băiețăș de cartier demn de o pereche de bascheți Puma din piele întoarsă să fie obligat să le respecte”.

Fumul mă arde pe gâtleej.

— Justiție imparțială și domnia legii, strig către nimeni anume, mărturie atât a tăriei ierbii, cât și a constituției mele fragile. În cartiere cum e cel în care-am crescut, locuri sărace în practică, dar bogate în retorică, băiețașii au o vorbă: „Mai degrabă m-aș lăsa judecat de douăzeci decât cărat de șase”. E o maximă, un vers de rap repetat adesea, o piatră în praștie și un algoritm de viață dură care, la suprafață, pare să aibă de-a face cu încrederea în sistem, dar care în realitate înseamnă trage tu primul, bazează-te pe avocatul din oficiu și zi mersi că încă respiri. Eu nu le am prea bine cu-nțelepciunea străzii, dar, din câte știu, nu există nicio variantă și cu Curtea Supremă. N-am auzit pe niciun șmecher de cartier să ia o gură de pileală și să zică: „Aș prefera să fiu revizuit de nouă decât arbitrat de unul”. Lumea a luptat și-a murit încercând

să capete un pic din acea „justiție imparțială și domnia legii” la care se face cu atâta lărghețe reclamă pe zidul instituției, însă, fie ei vinovați sau nevinovați, majoritatea acuzațiilor nu ajung atât de departe. Apelurile lor la Curte arareori depășesc nivelul solicitărilor înlăcrimate ale mamei care vrea milostenia Bunului Dumnezeu, o a doua ipotecă ori casa buniciei. Și, dacă aș crede în asemenea slogane, ar trebui să spun că mi-am luat cu vârf și îndesat partea de justiție, dar nu cred. Când oamenii simt nevoia să împodobească o clădire sau o instituție oarecare cu vreun *Arbeit macht frei*, cu vreun „Cel Mai Mare Orașel din Lume” sau „Locul Cel Mai Fericit de pe Pământ”, asta-i semn de insecuritate, o născocoală ca să ne ocupe timpul și spațiul finite. Ați fost vreodată în Reno, Nevada? E Cel Mai De Căcat Orașel din Lume, iar dacă Disneyland ar fi cu adevărat Locul Cel Mai Fericit de pe Pământ, ori l-ar ține secret, ori biletul de intrare ar fi gratis și nu echivalentul venitului anual pe cap de locuitor al unei micuțe națiuni subsahariene gen Detroit.

N-am avut dintotdeauna asemenea simțăminte. Când eram puști mă gândeam că toate problemele Americii negre s-ar fi putut rezolva dacă aveam și noi un motto. Un percutant *Liberté, égalité, fraternité* pe care să-l proțăpim deasupra porților scârțâitoare de fier forjat, să-l brodăm pe goblenuri de pus pe perete în bucătărie și pe drapele de ceremonie. Respectivul motto, ca și cele mai de calitate piese de folclor și frizuri afro-americeane, trebuia să fie simplu și totuși profund. Nobil, dar totodată egalitarist. O carte de vizită pentru o rasă întreagă care să fie complet lipsită de referiri rasiale la suprafață, însă al cărei mesaj să fie înțeles bine de cunoscători drept unul foarte, foarte negru. Nu știu de unde vin puștii cu asemenea noțiuni, însă, când toți prietenii tăi le zic părinților pe numele mic, se insinuează o senzație că ceva nu-i tocmai în regulă. Și n-ar fi drăguț, în vremurile astea de continue crize și frământări, ca familiile amărâte de negri să se adune în jurul vetrei, să se uite la inscripția de pe șemineu și să simtă alinare citind cuvintele de îmbărbătare inscripționate pe plăci comemorative confecționate manual, cu dragoste, sau pe monede de aur de colecție, achiziționate în urma vizionării unor filmulețe comercial-instructive la televizor, seara târziu, cu carduri de credit deja utilizate peste limită?

Alte etnii au mottouri. „Necuceriti și de necucerit” e al națiunii Chickasaw, deși nu se aplică meselor de joc de la cazinouri sau luptelor date cu confederații în Războiul Civil. *Allahu Akbar. Shikata ga nai. Nu vom uita niciodată. Promoția Harvard 1996. Protejăm și servim*. Astea sunt mai mult decât saluturi oarecare și proverbe banale. Sunt coduri care refac energii. *Chi* lingvistic care ne întărește forța vitală și ne leagă de alți oameni cu minți la fel, piele identică și pantofi aidoma cu ai noștri. Cum se zice în zona mediteraneeană? *Stessa faccia, stessa razza*. Aceași față, aceeași rasă. Toate

rasele au un motto. Nu mă credeți? Îl știți pe tipul cu păr negru de la resurse umane? Ăla care se poartă ca un alb, vorbește ca un alb, dar nu arată tocmai în regulă? Duceți-vă la el. Întrebați-l de ce portarii mexicani joacă atât de nesăbuit ori dacă mâncarea de la ghereta cu taco de-afară se poate consuma în siguranță. Dați-i drumul, întrebați-l. Stârniți-l. Frecați-i ridichea aia teșită de *indio* și vedeți dacă reacția n-o să-i fie un *pronunciamiento* gen *¡Por La Raza – todo! ¡Fuera de La Raza – nada!* (Pentru rasă, totul! În afara rasei, nimic!)

Când aveam zece ani, am petrecut o noapte lungă vârat sub plapumă, cu ursul Funshine în brațe, urs care, plin de un simț al limbii enigmatic și spumos, ca și de severitate profesorală, era cel mai literat dintre urșii Care și criticul meu cel mai acerb. În întunericul umed al acelei peșteri de vâscoză, brațele lui păroase, galbene și deloc țepene se luptau să țină lanterna drept, fiindcă încercam împreună să salvăm rasa neagră în opt sau mai puține cuvinte. Punându-mi la treabă bruma de latină de copil educat la domiciliu, scorneam câte un motto pe care-l puneam sub nasul în formă de inimioară al ursulețului, spre aprobare. Prima mea încercare: *America Neagră: Veni, vidi, vici – Pui Fript!* l-a făcut pe Funshine să-și dea urechile pe spate și să închidă, dezamăgit, ochii de plastic. *Semper Fi, Semper Funky* a făcut să i se zbârlească părul de poliester de pe spinare, iar când a început să lovească furios în saltea cu laba și s-a ridicat pe cele două picioare păroase și galbene de dinapoi, rânjindu-și colții ursești și scoțându-și ghearele la înaintare, am încercat să-mi amintesc ce spunea Manualul Micului Cercetaș să faci când erai atacat de un urs furios din desene animate beat de vin de împărtașanie șterpelit și de putere editorială. „Dacă te întâlnești cu un urs furios, rămâi calm. Vorbește pe un ton blând, stai pe loc, încearcă să pari cât mai mare și folosește propoziții latinești clare, simple și care ridică moralul”.

Unum corpus, una mens, una cor, unum amor.

Un trup, o minte, o inimă, o iubire.

Nu era rău deloc. Suna mișto, a chestie pe care s-o pui pe o plăcuță de înmatriculare personalizată. O și vedeam cu litere cursive, inscripționată pe marginea rotunjită a unei medalii de onoare rasiale. Lui Funshine nu i s-a părut totuși oribilă, dar din felul în care a încrețit nasul chiar înainte să adoarmă, mi-am dat seama că simțea că sloganul meu implica o anume gândire de grup, și nu se plângeau întotdeauna persoanele de rasă neagră că mereu erau luate și judecate cu toptanul? Nu i-am spulberat visurile spunându-i că negrii chiar gândesc cu toții la fel. N-o să recunoască asta, dar absolut orice persoană de rasă neagră se crede mai cu moț decât oricare altă

persoană de rasă neagră. N-am primit niciun răspuns de la NAACP ori de la Urban League, așa că acest credo al rasei negre există doar în capul meu, așteptând cu nerăbdare o mișcare politică, o națiune și, presupun, de vreme ce în zilele noastre simbolistica e totul, o emblemă.

Poate că nu ne trebuie motto. De câte ori am auzit pe cineva să zică: „Cioară, doar mă știi, mottoul meu e...”? Dacă aș fi isteț, mi-aș pune latina la treabă. Aș cere zece dolari pe cuvânt. Cincisprezece dacă omul nu-i din cartier sau vrea să-i traduc: „Nu-l urî pe jucător, urăște jocul”. Dacă-i adevărat că trupul cuiva e templul lui, aș putea să fac bănuți frumoși. Să deschid o prăvălie pe bulevard și să am parte de-o coadă lungă de clienți tatuați care și-au transformat trupurile în locuri de rugăciune neconvenționale: cruci egiptene, păsări ghaneze și crucifixe care să se lupte pentru spațiu abdominal cu zei solari azteci și galaxii de Steaua lui David. Ideograme chinezești care să se scurgă pe gambe epilate și coloane vertebrale. Mesaje către morți dragi despre care clienții să creadă că înseamnă: „Odihnește-te în pace, mamaie Beverly”, dar al căror sens e de fapt: „N-ai licență! N-ai tratat comercial bilateral!” Fraților, ar fi o mină de aur. Lumea ar veni la prăvălie, prăjită ca o chiftea, în miez de noapte. Aș putea să stau după un geam gros de plexiglas și să-mi fac un ghișeu din ăla cu sertar glisant de metal cum au pe la benzinării. Aș împinge sertarul și, ca pușcăriașii care-și pun la cutie plângerile, clientela mi-ar lăsa pe furis cuvintele pe care le vor. Cu cât mai dur omul, cu atât mai îngrijit scrisul de mână. Cu cât mai de treabă femeia, cu atât mai respingătoare fraza. „Mă știi doar”, ar zice, „mottoul meu este...” Și-ar lepăda în sertar paralele și citatele din Shakespeare și *Scarface*, versetele biblice, aforismele de curtea școlii și zicalele de gangster cu școala vieții, scrise cu orice, de la sânge până la creion dermatograf. Și, indiferent că mottoul ar fi mâzgălit pe un șervețel de bar mototolit, pe o farfurie mânjită cu sos barbecue și salată de cartofi ori ar fi trecut pe o pagină ruptă grijuliu dintr-un jurnal vechi de când lumea, când cu revolta la școala de corecție, despre care dacă aș ciripi aș mierli-o îndată, *Ya estuvo* (orice-o fi însemnând și aia), mi-aș lua foarte în serios treaba. Fiindcă ăștia-s oameni pentru care expresia „Păi, dacă-mi pui cuțitul în coaste...” nu-i o chestie teoretică, și când cineva ți-a lipit lama rece de pielea aia pictată cu yin și yang și ai apucat să trăiești și să povestești, nu mai trebuie să citești horoscoape chinezești ca să apreciezi echilibrul cosmic al universului și puterea unei inscripții tatuate mai sus de buci. Fiindcă ce altceva ar putea fi mottoul tău decât un: „După faptă și răsplată... *Quod circumvehitur, revehitur*”.

Ar veni, la ore când s-a mai subțiat clientela, să-mi arate ce opere am dăltuit pe corpurile lor. Caractere vechi englezești licărind în lumina lămpilor stradale, analize gramaticale pe suportul mușchilor lor asudați, proeminenți

pe sub maiouri. Cu banii vorbești, cu vorba goală mut ești... *Pecunia sermo, somnium ambulo*. Forme de dativ și acuzativ pictate frumos pe jugularele lor... e ceva special în a pune limba științei și a romantismului să urce pe valul grăsimii corporale a unei fete din cartier. Îmi place doar cocoșelul... *Austerus verpa*. Declinarea alunecoasă a substantivelor, bătută punctuleț cu punctuleț pe frunțile lor, ar fi maximumul pe care l-ar obține majoritatea încercând să fie albi și să citească precum albi. *Ești cu noi sau la gunoi... Criptum vexo vel carpo vex*. E un esențialism non-esențial. Sânge de borfaș... *Minuo in, minuo sicco*. E satisfacția de a-ți privi propriul motto în oglindă, gândindu-te: „Orice negrotei care nu-i paranoic e dement”... *Ullus niger vir quisnam est non insanus ist rabidus*, o chestie pe care ar fi spus-o și Iulius Caesar dacă era negru. Nu te mai prosti, ești om în toată firea... *Factio vestri aevum, non vestri calceus amplitudo*. Și, dacă o Americă tot mai pluralistă va decide vreodată să-și comande un motto nou, îi stau la dispoziție, fiindcă am unul mai de soi decât *E pluribus unum*.

Tu dormis, tu perdis... Ai adormit, te-ai pârlit.

Cineva îmi ia pipa din mână.

— Haide, frăție. Ai ras tot rahatu’ ăla. E vremea să trecem la aparat, cumetre.

Hampton Fiske, avocatul meu și vechiul meu prieten, flutură calm din mână ca să alunge ce-a mai rămas din fumul de iarbă, apoi mă acoperă cu un nor antifungic de spray de cameră. Sunt prea blană ca să vorbesc, așa că ne salutăm cu niște săltări din bărbie și schimbăm un zâmbet de cunoscători, fiindcă recunoaștem amândoi mirosul. Briză tropicală – același rahat pe care-l foloseam ca să ascundem probele de părinții noștri, fiindcă avea iz de „praful îngerilor”. Dacă vreo mămică ajungea acasă, își azvârlea din picioare tenișii și-și găsea căsuța duhnind a măr cu scorțișoară ori a zmeură cu frișcă știa îndată că fumaserăm, însă, dacă cotineaua mirosea a PCP, atunci damful putea fi atribuit lui „unchiu’ Rick și-ai lui” ori, ca alternativă, exista posibilitatea să nici nu spună nimic, prea sleită ca să aibă chef să se confrunte cu posibilitatea ca propriul copil să fie dependent de praful ăla și sperând că problema avea, pur și simplu, să dispară.

O pladoarie înaintea Curții Supreme nu-i tocmai pe felia lui Hamp. El e un avocat de modă veche, apărător de borfași. Când suni la biroul lui ești pus invariabil să aștepti. Nu fiindcă ar fi ocupat sau că n-ar avea secretară sau că ai suna în același timp cu vreun alt fraier care i-a văzut reclama pe vreun refugiu din stația de autobuz ori numărul (1-800-LIBERTATE) scrijelit pe oglinzile metalice ale celulelor și pe plexiglasul din spatele mașinilor de poliție de niște utilizatori temporari ai facilităților, contra cost. E din pricină

că-i place să asculte, pe robotul telefonic, o proclamație de zece minute a triumfurilor sale legale și a acuzărilor suspendate.

Ați sunat la Grupul Fiske – O firmă care vă confirmă libertatea. Nevinovat – omucidere. Nevinovat – conducere în stare de ebrietate. Nevinovat – ultraj asupra unui polițist. Nevinovat – abuz sexual. Nevinovat – abuz asupra unui minor. Nevinovat – abuz asupra unui vârstnic. Caz respins – furt. Caz respins – uz de fals. Caz respins – violență domestică (peste o mie de cazuri). Caz respins – raporturi sexuale cu un minor. Caz respins – implicarea unui copil în activități legate de substanțe interzise. Caz respins – răpire...

Hamp știe că doar cei mai disperați dintre acuzați vor avea răbdarea să îndure toată nenorocita aia de litanie despre mai toate infracțiunile din Codul Penal al districtului Los Angeles, mai întâi în engleză, apoi în spaniolă și apoi în filipineză. Și aceia sunt oamenii pe care îi place să-i reprezinte. Năpăstuiții sorții, așa ne spune. Lume prea amărâtă ca să-și permită televiziune prin cablu și prea proastă ca să știe că de fapt nu pierde nimic cu asta. „Dacă îl reprezentam eu pe Jean Valjean”, îi place să zică, „atunci *Mizerabilii* ar fi avut doar șase pagini. Caz respins – furt mărunț de pâine”.

Infracțiunile mele nu sunt enumerate pe robotul telefonic. La audierea din judecătoria districtuală, chiar înainte ca judecătorul să mă întrebe cum pledez, a citit lista de acuzații care mi se aduceau. Eram acuzat de mai tot, de la pângărirea Patriei până la conspirație ca să stric ordinea firească a lucrurilor exact când lucrurile mergeau așa de bine. Amuțit, stăteam înaintea judecătorului încercând să-mi dau seama dacă exista și o variantă intermediară între „vinovat” și „nevinovat”. De ce doar alternativa asta? mă gândeam. De ce nu se putea să fie „niciuna” ori „ambele”?

După o lungă tăcere, mi-am îndreptat până la urmă privirea spre masa judecătorului și am zis:

— Onorată instanță, pledez uman.

Am primit, pentru asta, un chicotit înțelegător de la judecător și o citație pentru sfidarea Curții, pe care Hamp a redus-o imediat, obținând să fie socotită din timpul cât fusesem arestat, după care a trecut imediat la o pledoarie în care-mi afirma nevinovăția și cerea, pe jumătate în glumă, o schimbare a locului desfășurării procesului, sugerând Nürnberg sau Salem, Massachusetts drept locații posibile, dată fiind natura gravă a acuzațiilor. Și cu toate că mie nu mi-a zis nimic, ghicesc că ramificațiile a ce crezuse inițial că o să fie un simplu caz de aberație a unui cetățean negru urban l-au pălit deodată și l-au făcut să solicite admiterea cazului la Curtea Supremă chiar a doua zi.

Dar astea-s vechituri. Sunt, acum, în Washington D.C., atârând de capătul funiei mele legale, prăjit de amintiri și de marijuana. Gura mi-e uscată ca iasca

și mă simt ca și cum abia m-am trezit în autobuzul 7, beat rangă după o noapte lungă, inutilă, petrecută cu pileală și agățat mexicance pe pontonul din Santa Monica, și mă uit pe geam și greu, cu mintea încetinită de marijuana, îmi dau seama că am uitat să cobor la stația mea și habar n-am pe unde sunt sau de ce se uită toată lumea așa la mine. Ca, de pildă, femeia din primul rând care se apleacă peste balustrada de lemn, cu fața contorsionată într-un ghem încurcat de mânie, arătându-mi degetele mijlocii lungi, subțiri, cu manichiura făcută și cu unghii false. Femeile afro-americane au mâini frumoase, și cu fiecare împunsătură de „să ți-o trag” cafenie prin aer mâinile îi devin din ce în ce mai elegante. Sunt mâini de poetesă, sunt mâini neepilate, cu brățări de alamă, de profesoară-poetesă ale cărei versuri elegiace compară totul cu jazzul. Nașterea de copii e ca jazzul. Muhammad Ali e ca jazzul. Philadelphia e ca jazzul. Jazzul e ca jazzul. Totul e ca jazzul în afară de mine. Pentru ea sunt ca o copie remixată, anglo-saxonă a muzicii negrilor. Sunt Pat Boone cu piele tuciurie, cântând o versiune diluată a piesei lui Fats Domino „Ain't That a Shame”. Sunt fiece notă de rock'n-roll britanic fără punk în el zdrăgănită de când Beatles au iscat acel acord de neuitat cu care începe „A Hard Day's Night”. Dar ce ne facem cu Bobby „What You Won't Do for Love” Caldwell, Gerry Mulligan, Third Bass și Janis Joplin? Îmi vine să strig la femeia aia. Ce facem cu Eric Clapton? Stai, asta mi-o retrag. Îmi bag picioarele-n Eric Clapton. Scoțându-și pieptul amplu în față, saltă peste balustradă, trece agale pe lângă gabori și țâșnește spre mine, cu o mogâldeață care-și sugă degetul agățată în disperare de șalul ei de mătase în stil Toni Morrison, obiect vestimentar ce transmite un: „Nu vezi cât de nebunesc de lungă, moale, lucioasă și costisitoare e chestia asta? Labagiule, să FACI BINE să mă tratezi ca pe-o regină!” în vreme ce i se-ntinde ca o coadă de zmeu din cașmir la spate.

Acum e înaintea mea, bolborosind calmă, dar incoerentă chestii despre mândria rasei negre, despre vasele cu sclavi, despre Clauza celor trei cincimi, Ronald Reagan, impozitul pe cap de locuitor, Marșul asupra Washingtonului, căpitanii echipelor de fotbal, despre cum până și caii cu valtrapuri albe ai Ku Klux Klanului erau rasiști și, cu mai multă emfază, despre cum trebuie protejate mințile maleabile ale tot mai redundanților „*tineri ai junimii negre*”. Și mai la vale e mintea unui băiețel plângăcios care-i cuprinde șoldurile cu ambele brațe, cu fața vârată în crăcana picioarelor ei; cu siguranță că-i trebuie o gardă de corp sau cel puțin ceva profilaxie mentală. Iese la iveală să respire și se uită la mine cu speranță, așteptând să-i explic de ce mă urăște așa de tare profesoara lui. Fiindcă nu capătă niciun răspuns, elevul revine în umezeala călduță a cuibușorului, fără să-i pese de stereotipul că masculii de rasă neagră nu se coboară niciodată până într-acolo. În orice caz, ce-aș fi putut să-i spun copilului? „Știi când joci «nu te supăra, frate!» și aproape c-ai ajuns la linia de

sosire, dar dai cu zarul un șase și nimerești pe lunecușul ăla lung și roșu care te trimite înapoi de pe pătrățelul șaiszeci și șapte pe numărul douăzeci și patru?”

„Da, domnule”, ar răspunde el, politicos.

„Ei bine”, i-aș zice mângâindu-l pe capul rotunjit ca o bilă, eu sunt lunecușul ăla lung și roșu.

Poetesa-profesoară mă plesnește tare peste față. Și știu de ce. Ea, ca majoritatea celor de față, ar vrea să mă simt vinovat. Vrea să arăt ceva căință, să izbucnesc în lacrimi, să economisesc banii statului și s-o scutesc pe ea de jena de a-mi împărtăși negritudinea. Și eu, e drept, aștept ca sentimentul acela familiar, de vinovăție rasială, să mă facă să cad în genunchi. Să mă prosternez umil spre întreaga Americă, să-mi mărturisesc în lacrimi păcatele comise împotriva culorii și patriei, să implor iertarea de la mândra mea moștenire afro-americană. Dar nimic. Doar vâjâitul aerului condiționat și prăjeala din cap. În vreme ce paza o conduce spre locul ei, cu băiețelul ținându-i-se pe urme, agățat de șal ca de un colac de salvare, înțepătura din pieptul meu, pe care ea speră s-o simt pe vecie, deja s-a estompat. Nu mai sunt în stare să-mi storc niciun pic de vinovăție îndurerată.

Asta-i faza nașpa, să fiu judecat pentru viața mea și, pentru întâia oară, să nu simt pic de vinovăție. Vinovăția omniprezentă, la fel de neagră ca plăcinta cu mere de la fast-food și baschetul jucat în închisoare s-a spulberat în sfârșit și mă simt aproape alb așa, ușurat de rușinea rasială care face un boboc de colegiu cu ochelari să se înpăimânte de zilele de vineri în care se servește pui fript la cantină. Eu eram „diversitatea” pe care o trâmbițează școlile în fluturașii lor lucioși de prezentare, însă nici toate bursele din lume nu m-ar fi făcut să sug măduva dintr-un os în fața unei clase întregi de boboci. Nu mai am de-a face cu acea vinovăție colectivă care-i oprește pe violoncelistul din al treilea rând, pe secretara administrativă, pe funcționarul de la depozit, pe câștigătoarea concursului de frumusețe cea „nu atât de atrăgătoare, dar totuși neagră” să apară luni dimineata la lucru și să-mpuște toți albi căcăcioși de la fața locului. E o vinovăție care m-a obligat să îngân: „E greșeala mea” pentru orice pasă greșită la baschet, pentru orice politician anchetat, pentru orice comedian cu ochi bulbucăți și voce de negrotei și pentru orice film cu persoane de culoare făcut din 1968 încoace. Dar nu mă mai simt responsabil acum. Am priceput că singurul moment în care afro-americanii nu se simt vinovați e când chiar au făcut ceva greșit, fiindcă asta ne scapă de povara disonanței cognitive de a fi negri și nevinovați și, într-un fel, perspectiva de a merge la închisoare e o ușurare, votatul republicanilor e o ușurare, căsătoria cu cineva de rasă albă e o ușurare – cu toate că una temporară.

Stingherit de faptul că mă simt atât de nestingherit, fac o ultimă încercare să redevin una cu poporul meu. Închid ochii, îmi las capul pe masă și-mi vâr nasul lat în curbura brațului. Mă concentrez asupra respirației, concediez fanfara și steagurile și parcurg conținutul vastului meu depozit de reverii rasiale, până ce dau în arhivă peste filmul cu luptele pentru drepturile civile. Apuc cu grijă pelicula, fiindcă e sensibilă, o extrag din recipientu-i sacru, o trec prin baraje mentale și porți psihologice către becul din capul meu din care uneori mai pâlpâie și idei decente. Pornesc proiectorul. Nu-i nevoie să centrez imaginea. Carnagiul uman este întotdeauna filmat și memorat la rezoluție maximă. Imaginile sunt limpezi precum cristalul, săpate pe vecie în memoriile noastre și-n ecranele cu plasmă ale televizoarelor. Neconținută perindare de câini lătrând, aruncătoarele de flăcări și țestele despicate din care țâșnește sângele prin tunsorii la doi dolari, sânge fără culoare prelingându-se pe fețele lucioase de la sudoare și de la blițurile ziariștilor de la știrile de seară, acestea sunt imaginile care formează pelicula de 16 mm a supraeului nostru colectiv. Astăzi însă, sunt tot numai bulb rahidian și nu mă pot concentra. Filmul din capul meu începe să se poticnească. Se taie sunetul, iar protestatarii care cad ca piesele de domino în Selma, Alabama încep să arate ca negroteii din Keystone și carnavalul lor militant, alunecând în masă pe o coajă de banană a acțiunii afirmative și căzând pe stradă în fund, o învălmășeală de picioare și de vise contorsionate. Mărșăluitorii spre Washington devin zombi ai drepturilor civile, o hoardă de o sută de mii de corpuri pătrunzând în parc ca niște somnambuli care defilează, întinzându-și degetele țepene și lacome ca să-și capete dramul de carne. Liderul zombi pare extenuat de faptul că-i ridicat din morți ori de câte ori cineva vrea să arate ce ar trebui ori n-ar trebui să facă negrii, ce pot sau ce nu pot să aibă. Nu știe că microfonul e pornit și mărturisește, cu jumătate de voce, că dacă ar fi putut și el să guste din lăturile neîndulcite ce treceau drept ceai cu gheață la tejghelele cantinelor segregate ale Sudului, ar fi lăsat-o baltă cu toată povestea asta cu drepturile omului. Înainte de boicoturi, de bătăi, de omoruri. Pune pe podium o doză de băutură răcoritoare fără zahăr. „Lucrurile merg mai bine cu o cola”, zice. „E o chestie pe bune!”

Și totuși nu mă simt vinovat. Dacă chiar sunt retrograd și târâsc după mine toată America neagră, nu-mi pasă nici cât negru sub unghie. E vina mea că singurul beneficiu tangibil care a ieșit din mișcarea pentru drepturi civile e că acum afro-americanii nu se mai tem de câini ca altă dată? Nu, nu e.

Șefa aprozilor se ridică în picioare, bate din ciocănel și începe incantația de convocare a Curții: *Onorabilul Președinte și Judecătorii asociați ai Curții Supreme a Statelor Unite.*

Hampton mă saltă și pe mine pe picioarele-mi tremurânde; ne ridicăm, împreună cu ceilalți, cu solemnitate religioasă în vreme ce judecătorii intră în sală, încercând să arate cât mai imparțiali cu putință, cu freze în stilul celor din perioada Eisenhower și cu expresii opace gen „înc-o zi obișnuită la lucru” pe mutre. Păcat că e imposibil să nu arăți pompos când porți o robă neagră de mătase, iar judecătorul de culoare din grup a uitat, luându-se cu treaba, să-și scoată de la mână Rolexul de 50.000 de dolari. Cred că și eu m-aș da așa-n stambă dacă aș avea, ca ăștia, slujbă pe viață.

Atențiune! Atențiune! Atențiune!

În momentul ăsta, după ani de nesfârșite decizii, modificări, apeluri, amânări și audiențe preproces, nici nu mai știu dacă-s pârât sau reclamant. Știu doar că judecătorul ăla cu față acră și cronometru post-rasial se tot holbează la mine. Ochii lui ca niște mărgeluțe mă fixează nemișcat și stăruitor, e furios că i-am distrus avantajele politice. L-am lăsat cu macaroana tăiată ca pe un puști care se duce la zoo pentru prima oară și, frustrat că a tot trecut pe lângă cușcă după cușcă de reptile și toate par goale, se oprește în sfârșit lângă grilaj și țipă: „Uite, aici e!”

Da, aici e *Chamaeleo africanus tokenus*, ascuns bine printre tufe, cu piciorușele lipicioase ținându-se bine de ramura judiciară, într-o pleoșteală nepăsătoare, molfăind în tăcere frunzele injustiției. „N-o ginești, n-o gândești” e mottoul muncitorului negru, însă acum țara întreagă poate vedea năzbâția, nasul nostru colectiv se lipește de geam cu uluirea că respectivul a putut atâta vreme să-și camufleze curul de Alabama, negru ca tăciunele, după roșul, albul și albastrul drapelului american.

Tuturor celor care au motive să se afle înaintea onorabilei Curți Supreme a Statelor Unite li se solicită să se apropie și să fie atenți, deoarece Curtea se află acum în ședință. Dumnezeu să aibă în pază Statele Unite și această onorabilă Curte!

Hamp mă apasă cu palma pe umăr, amintindu-mi astfel să nu-mi bat capul cu magistratul cârlionțat al republicii pentru care s-a ridicat în picioare. E Curtea Supremă, nu emisiunea TV *Tribunalul Poporului*. Nu trebuie să fac nimic. Nu-mi trebuie copii după chitanțele de la curățătorie, rapoarte ale poliției sau poza cu bușitura din caroserie. Aici avocații pledează, judecătorii pun întrebări, iar eu pot să stau relaxat și să mă bucur că-s spart de la iarbă.

Președintele Curții inițiază dezbaterrea. Atitudinea lui seacă, lipsită de înflăcărare, ajută mult la diminuarea tensiunii din sală.

— Vom auzi pledoaria introductivă, în această dimineață, la cazul 09-2606... Se oprește din vorbit, se freacă la ochi cu palma, apoi își recapătă ținuta solemnă. La cazul 09-2606, Io contra Statele Unite ale Americii.

Nu izbucnește nimeni în râs. Doar chicoteli și ochi dați peste cap, acompaniați de țocăitul unui dinte supt în semn de: „Cine naiba se mai crede și labagiul ăsta?” Recunosc, *Io contra Statele Unite* sună un pic ca și cum m-aș da mare, dar ce pot să spun? Sunt Io. Literalmente. Un descendent nu tocmai mândru al familiei Ioo din Kentucky, una dintre primele familii de negri care s-au stabilit în sud-vestul Los Angelesului. Îmi pot urmări descendența până la primul vas cu care clanul meu a scăpat de represiunea din Sud încurajată de stat – un autobuz Greyhound. Când m-am născut, tatăl meu, în acea tradiție sucită a comedienților de origine evreiască ce-și schimbă numele și în cealaltă tradiție a bărbaților de culoare rigizi și complexați care-i invidiază, s-a decis să decupeze o bucată din numele de familie, lepădând acel ultim *o* care nu-i pica bine, așa cum Jack Benny scăpase de Benjamin Kubelsky, Kirk Douglas de Danielovitch, cum se dezvălăsură Jerry Lewis de Dean Martin, cum dăduse Max Baer de pământ cu Schmeling, cum renunțase Third Bass la știință și Sammy Davis Jr. la iudaism, de-a binelea. N-avea de gând să lase vocala aia în plus să mă țină pe loc, cum făcuse cu el. Lui babacu' îi plăcea să spună că nu-mi englezise ori africanizase numele de familie, ci, de fapt, îl actualizase, că mă născusem la potențialul meu deplin și puteam să sar peste piramida lui Maslow, peste clasa a treia și peste Isus.

Știind că starurile de cinema cele mai urâte, rapperii cei mai albicioși și intelectualii cei mai tâmpiți sunt adesea cei mai respectați membri ai breslelor, Hamp, avocatul apărării cu mutră de infractor, își scoate scobitoarea, și-o pune încrezător pe pupitru, își trece limba peste un incisiv îmbrăcat în aur și-și îndreaptă reverele hainei, de un alb smântâniu, lăbărțată și la două rânduri de nasturi, care atârână pe silueta lui osoasă ca un balon cu aer cald golit și, în funcție de gusturile voastre muzicale, se asortează ori nu cu permanentul chimic lucios ca vipera, în șuvițe stil Cleopatra, și negreala vână de individ pus la pământ de Mike Tyson în prima rundă pe care o are pielea lui. Aproape că m-aștept să se adreseze Curții cu un: „Dragi pești și codoașe, ați auzit poate că al meu client ar fi lipsit de onestitate, dar le vine ușor să zică asta, fiindcă clientul meu e un escroc!” Într-o vreme în care activiștii sociali au emisiuni la televizor și milioane de dolari, n-au mai rămas mulți ca Hampton Fiske, băiețași care lucrează *pro bono*, care cred în sistem și-n Constituție, dar care văd prăpastia dintre retorică și realitate. Și cu toate că nu știu dacă chiar crede ori nu în mine, știu că atunci când începe să apere ce nu se poate apăra n-o să fie nicio diferență pentru el, fiindcă e un om al cărui motto de pe cartea de vizită este „Omul sărac lipit n-are haine de sărbătoare”.

Fiske abia dacă a apucat să rostească un „Onorată instanță”, că judecătorul negru se și apleacă imperceptibil înainte. Nimeni n-ar fi observat altminteri, însă are o roțiță care scârțâie la scaunul rotativ, și l-a dat de gol. Și cu fiecare

referire la vreo secțiune obscură a Legilor Drepturilor Civile sau la jurisprudență, judecătorul ăsta se tot foiește nerăbdător, făcând scaunul să chițâie tot mai tare de fiecare dată când își mută greutatea corpului ăluia fără stare de pe o bucă fleșcăită de diabetic pe cealaltă. Omul poate fi trecut cu vederea, dar nu și tensiunea arterială, iar vena care-i pulsează cu furie în mijlocul frunții îl dă de gol. Îmi aruncă privirea aia dementă și pătrunzătoare, cu ochi injectați, pe care acasă o numim Holbatul de Willowbrook Avenue, Willowbrook Avenue fiind fluviul Stix cu patru benzi care în anii '60 separa în Dickens zona de locuințe ale albilor de cea a negrilor, însă acum, post-albi, post „oricine cu vreun ban în buzunar”, infernul se întinde de amândouă părțile. Malurile sunt primejdioase și, cât stai la trecere așteptând să se schimbe culoarea la semafor, ți se poate schimba viața. Vreun băiețuș în mașină, reprezentând vreo culoare, gașcă sau oricare dintre cele cinci etape ale doliului, își poate întinde țeava armei peste portiera vehiculului sport de două tone, poate să arunce o privire cam ca a negrului ăstuia judecător la Curtea Supremă și să-ntrebe: „De unde ești, fraiere?”

Răspunsul corect e, firește: „De nicăieri”, însă câteodată omul nu te-aude din cauza hurei bolborosit al motorului, audierilor cu cântec din Senat, presei liberale care-ți pune competența la îndoială, din cauza otrepei de negresă curviștină care te acuză de hărțuire sexuală. Câteodată „de nicăieri” pur și simplu nu-i un răspuns destul de bun. Nu fiindcă nu te-ar crede, fiindcă „toată lumea e de nicăieri”, ci fiindcă nu vor să te creadă. Și acum, că și-a pierdut lustrul de patrician civilizat, magistratul ăsta cu meclă de țăcănit, stând în scaunul lui cu spetează înaltă, nu e diferit cu nimic de gășcarul ce umblă-n sus și-n jos pe Willowbrook Avenue făcând-o pe nebunul, cu pușcociul alături.

Și pentru prima oară în lunga-i activitate la Curtea Supremă, judecătorul negru are o întrebare de pus. Nu s-a mai băgat până atunci niciodată în vorbă, așa că nu prea știe cum s-o facă. Aruncându-i o privire judecătorului italian, ca să-i ceară voie, ridică încet în sus mâna spongioasă, cu degete ca niște trabucuri și, prea iritat ca să aștepte să i se dea cuvântul, izbucnește:

— Mă cioară, tu ești dus cu sorcova? cu o voce surprinzător de subțirică pentru un bărbat de talia lui.

Lipsiți acum de obiectivitate și de echilibru, pumnii săi ca niște șunci izbesc atât de tare în masă încât ceasul cel fițos, gigantic și placat cu aur care spânzură din tavan deasupra președintelui Curții începe să se balanseze înainte și înapoi. Judecătorul negru vine prea aproape de microfon, tipă în el, fiindcă deși sunt așezat la doar vreun metru de masa judecătorilor, diferența dintre noi e de ani-lumină. Vrea să știe cum e posibil ca, în ziua și epoca asta, un bărbat de culoare să încalce sacrele principii ale celui de-al

Treisprezecelea Amendament prin deținerea unui sclav. Cum de-am putut ignora voit al Paisprezecelea Amendament și susține că uneori segregatia poate aduce oamenii împreună. Vrea, ca toțiăștia care cred în sistem, răspunsuri. Vrea să creadă că Shakespeare a scris toate cărtoaiela alea, că Lincoln a luptat în Războiul Civil ca să elibereze sclavii, că Statele Unite au luptat în al Doilea Război Mondial ca să-i salveze pe evrei și să mențină democrația în lume, că Isus și biletul pentru două filme la preț de unul o să se-ntoarcă. Însă eu nu sunt un american exuberant. Și când am făcut ce-am făcut n-a fost gândindu-mă la drepturi inalienabile și la istoria mândră a poporului meu. Am făcut chestia care funcționa, și de când, mă rog, un pic de sclavie și segregatie a făcut rău cuiva? Și dacă a făcut, asta-i treaba, ce mama dracului!

Uneori, când ești distrus de atâta iarbă, bariera dintre gând și vorbă devine neclară și, socotind după felul în care a început judecătorul negru să facă spume la gură, se pare că ultima chestie am zis-o cu voce tare: „... asta-i treaba, ce mama dracului!” S-a ridicat în picioare de parcă era gata să se ia la bătaie. Niște scuipat, adunat de prin cele mai adânci străfunduri ale educației sale de la Facultatea de Drept a Universității Yale, i s-a strâns pe vârful limbii. Președintele completului îl cheamă pe nume și judecătorul negru își ia seama și se trânteste la loc în scaun. Înghițindu-și saliva, dacă nu și mândria.

— Segregare rasială? Sclavie? Jeg împuțit, știu al naibii de bine că părinții tăi te-au crescut mai bine de-atât! S-o punem, deci, de-o spânzurătoare!

CĂCAT CU LOPATA

UNU

Presupun că exact asta e problema – nu m-au crescut mai bine de-atât. Tatăl meu era (Carl Jung să-i odihnească sufletul) un cercetător în științe sociale de un oarecare renume. Ca fondator și, din câte știu, unic practicant al domeniului psihologiei eliberării, îi plăcea să umble prin casă, cunoscută și drept „cușca lui Skinner”, într-un halat de laborator. Acolo unde eu, cobaiul lui negru, cu membre slăbănoage și cu mintea în altă parte, eram școlit la domiciliu în strictă concordanță cu teoria dezvoltării cognitive a lui Piaget. Nu mi se dădea de mâncare, ci mi se furnizau stimuli moderați ai apetitului. Nu eram pedepsit, ci eliberat de reflexele necondiționate. Nu eram iubit, ci eram crescut într-o atmosferă de intimitate calculată și niveluri intense de implicare.

Locuiam în Dickens, o comunitate-ghetou de la periferia sudică a orașului Los Angeles și, oricât de ciudat ar suna, am crescut la o fermă din interiorul orașului. Fondat în 1868, Dickens, ca majoritatea orașelelor californiene – cu excepția localității Irvine, care a fost întemeiată spre a servi ca teritoriu de plodit pentru republicani albi, urâți, grași și proști, pentru câini chihuahua și pentru refugiații din estul Asiei care-i iubeau – a început ca o comunitate agrară. Carta inițială a orașului stipula că „Dickens va să rămână liber de chinezi, spanioli de orice culoare, dialect ori veșmânt, francezi, roșcovani, orașeni cu nasul pe sus și evrei fără meserie”. Fondatorii, cu toate acestea, în înțelepciunea lor întrucâtva limitată, stabiliseră și că cele două sute de hectare de teren care mărgineau canalul să fie rezervate pe vecie pentru ceva ce fusese numit „agricultură rezidențială”, astfel încât a apărut cartierul meu, un cvartal din Dickens cunoscut neoficial drept Fermele. Știi când ai intrat în Ferme, fiindcă trotuarele orașului, odată cu capacele roților și casetofonul mașinii, odată cu nervii și înregistrarea la vot, s-au făcut nevăzute în aerul îngroșat de mirosul de balebă de vacă și, dacă vântul bate în direcția potrivită, de iarbă de calitate. Vezi adulți care pedalează încetișor pe biciclete pe străzi înțesate cu stoluri și cârduri de felurite păsări de curte, de la găini la păuni. Se țin în șa fără să folosească mâinile, numărând teancuri subțirele de bancnote și ridicând privirea doar atât cât să înalțe câte-o sprânceană întrebătoare și să zică din colțul gurii câte-un: „Care-i treaba, cumetre?” Roțile de căruță

bătute-n cuie de copacii din curtea din față și gardurile de scândură dau caselor stil cabană un plus de autenticitate de pionieri ai Vestului care se pune contra faptului că fiecare fereastră, cale de acces și ușiță de câine are mai multe gratii și lacăte pe ea decât prăvălia dintr-o pușcărie. Bătrâni și copilași de opt ani care le-au văzut deja pe toate stau pe scaune de grădină subrede cioplint bucăți de lemn cu cuțite cu buton, așteptând să se-ntâmple ceva, cum se-ntâmplă întotdeauna.

Pe parcursul celor douăzeci de ani de când îl știam, tata a fost decan interimar al Departamentului de psihologie de la Colegiul Comunitar West Riverside. Lui, care crescuse ca fiu al unui responsabil de staul la o fermă mică din Lexington, Kentucky, îi lipsea modul acela de viață. Și, când venise în Vest pentru un post de profesor, ocazia de a locui într-o comunitate de negri și de a crește cai fusese prea bună ca s-o rateze, cu toate că nu prea avea să-și permită cu adevărat costurile de întreținere și ipoteca.

Poate că, dacă ar fi fost specialist în psihologie comparativă, unii cai și unele vaci ar fi reușit să treacă de vârsta de trei ani, iar roșiile ar fi avut viermi mai puțini, însă în adâncul sufletului era mai interesat de libertatea rasei negre decât de controlul dăunătorilor și bunăstarea regnului animal. Și, în strădania de a descătușa libertatea minții, eram Anna Freud a lui, micul său studiu de caz, iar când nu mă învăța să călăresc, repeta experimente celebre din științele sociale în care eu eram atât grupul experimental, cât și cel de control. Ca orice copil de negru „primitiv” suficient de norocos cât să atingă stadiul gândirii abstracte, am ajuns să-mi dau seama că fusesem crescut mizerabil și că n-aveam să pot trece niciodată peste asta.

Presupun că, dacă se ține seama de absența unei comisii de etică menite să supravegheze metodologiile de cercetare ale tatei, experimentele au început destul de nevinovat. În prima parte a secolului douăzeci, behavioriștii Watson și Rayner, încercând să demonstreze că frica era un comportament învățat, au expus un copil de nouă luni, pe „Micul Albert”, la stimuli neutri precum șoareci albi, maimuțe și grămăjoare de ziare cărora le dădeau foc. Inițial, copilul-subiect s-a arătat netulburat de șirul de simieni, rozătoare și flăcări, însă, după ce Watson a combinat în repetate rânduri șoarecii cu zgomote necugetat de puternice, treptat „Micul Albert” a ajuns să se teamă nu doar de șoarecii albi, ci de orice lucru cu blană. Când aveam șapte luni, babacu’ a început să-mi pună în pătuț obiecte precum mașinuțe de jucărie, doze reci de bere Pabst, insigne de la campania lui Richard Nixon și un exemplar din *The Economist*, însă, în loc să-mi creeze reflexe cu zăngăneli asurzitoare, am învățat să mă tem de stimulii prezentați fiindcă erau însoțiți de luatul pistolului familiei, de calibrul 38, și de trasul câtorva focuri în tavan, de zăngăneau ferestrele, însoțite de strigăte de: „Cioroiule, marș înapoi în

Africa!” suficient de puternice cât să străbată prin sunetul consolei stereo din care bubuia, în camera de zi, „Sweet Home Alabama”. Până în ziua de azi n-am mai fost în stare să mă uit nici la cel mai banal serial polițist, am căpătat o stranie afinitate pentru Neil Young și, ori de câte ori am probleme cu somnul, nu ascult înregistrări de susur de izvor sau valuri ce se sparg de țărm, ci casete cu scandalul Watergate.

Umblă vorba în familia mea că, între unu și patru ani, mi-a ținut legată la spate mâna dreaptă ca să mă obișnuiesc să fiu stângaci, să-mi folosesc emisfera dreaptă a creierului și să fiu echilibrat corespunzător. Aveam opt ani când tatăl meu a vrut să testeze „efectul privitorului” aplicat la „comunitatea neagră”.

A refăcut infamul caz Kitty Genovese cu un eu prepuber jucând rolul nefericitei doamne Genovese care, în 1964, fusese jefuită, violată și înjunghiată mortal pe apaticele străzi ale New York-ului, cu clasicele-i solicitări de ajutor ignorate de zeci de privitori și de rezidenți în cartier. De aici și numele de „efectul privitorului”: cu cât se află în preajmă mai multe persoane care ar putea oferi ajutor, cu atât e mai puțin probabil ca vreuna dintre ele să și ajute. Tata a pornit de la ipoteza că asta nu se aplică la persoane de culoare, o rasă iubitoare a cărei supraviețuire în sine fusese dependentă de întrajutorarea la vreme de restriște. M-a pus deci să stau în cea mai aglomerată intersecție din cartier, cu bancnote ițindu-mi-se din buzunare, cu cele mai noi și mai la modă flecuștețe electronice atârându-mi la gât, la care, inexplicabil, a adăugat un set de mochete de mașină pentru Honda Civic trecute peste antebrațul meu precum șervetul unui chelner; în vreme ce lacrimile îmi curgeau șuvoi, propriul tată m-a jefuit. M-a bătut măr în fața unei hoarde de privitori care n-au stat prea mult să privească. Nici nu luasem doi pumni în față când lumea a început să se îndrepte spre noi, dar nu ca să mă ajute pe mine, ci pe el. S-au alăturat voioși castelii pe care mi-o aplica, completând-o cu lovituri de cot și scheme de lupte văzute la televizor. O femeie a reușit să execute o strangulare excelentă și, privind retrospectiv, miloasă. Când mi-am recăpătat cunoștința, l-am văzut pe tata chestionând-o pe ea și pe restul atacatorilor, ale căror fețe erau încă asudate de la eforturile altruiste, și mi-am imaginat că, așa cum era cazul cu mine, și urechile lor țiuiau încă de la țipetele mele pițigăiate și hohotele lor isterice.

„Cât de satisfăcut sunteți de acțiunea dumneavoastră altruistă?”

Deloc
1

Oarecum satisfăcut
2

3

Foarte satisfăcut
4

5

Pe drumul spre casă, babacu' și-a petrecut consolator un braț pe după umerii mei îndurerați și s-a lansat într-o prelegere în care se scuza pentru scăparea de a nu fi luat în considerare „efectul de turmă”.

A vrut, apoi, să testeze „servilismul și obediența în rândul generației hip-hop”. Cred că aveam cam zece ani când m-a pus să mă așez în fața unei oglinzi, și-a tras peste cap o mască cu mutra lui Ronald Reagan, și-a prins în pieptul halatului o insignă înaripată de pilot de avion Trans World Airlines și s-a proclamat o „figură a autorității albe”.

— Cioroiul din oglindă i-o cioară proastă, mi-a explicat cu vocea aia pițigăiată și onctuoasă de „alb” pe care o folosesc comedianții de culoare, în vreme ce-mi aplica pe tâmpile niște electrozi.

Firele duceau la un panou cu aspect sinistru, plin cu butoane, cadrane și comutatoare electrice de modă veche.

— Vei pune băiatului din oglindă o serie de întrebări despre așa-zisa lui istorie de cioroi, de pe foile aflate pe masă. Dacă greșește răspunsurile sau nu reușește să răspundă în zece secunde, vei apăsa butonul roșu, aplicându-i un șoc electric care va spori în intensitate cu fiecare răspuns greșit.

Știam că nu-i cazul să implor milă, fiindcă mila, în cazul ăsta, ar fi fost o prelegere despre cum căpătasem ce meritam fiindcă citisem singura carte cu benzi desenate pe care-o avusesem vreodată, *Batman* nr. 203, *Spectaculoasele secrete ale Peșterii Liliecilor dezvăluite*, un exemplar mucegăit și cu paginile îndoite pe care cineva îl aruncase pe terenul fermei, iar eu îl adusesem în casă și-l îngrijisem ca pe o bucată rănită de literatură. Era primul lucru citit care provenea din lumea exterioară și, când l-am scos o dată la iveală, într-o pauză a educației mele la domiciliu, tata l-a văzut și l-a confiscat. De atunci încolo, ori de câte ori nu știam ceva sau aveam o zi proastă în cartier, îmi vâră sub nas coperta pe jumătate sfâșiată.

— Vezi, dacă nu ți-ai fi risipit viața citind rahatul ăsta, ți-ai fi dat seama că *Batman* n-o să vină să vă salveze ție sau alor tăi curul!

Am citit, deci, prima întrebare.

— Înainte de declararea independenței sale, în 1957, națiunea vest-africană Ghana era alcătuită din care două colonii?

Nu știam răspunsul. Am ciulit urechile, sperând să aud vuietul de motor turbo al Batmobilului, scrâșnetul pneurilor după colț, însă doar cronometrul tatei ticăia, numărând secunde.

Am scrâșnit din dinți, am pus degetul pe butonul roșu și am așteptat să expire limita de timp.

— Răspunsul este Togo și Coasta de Aur.

Ascultător, așa cum presupusese tatăl meu, am apăsât pe buton. Acele de pe cadran și coloana mea au tresărit deodată, în vreme ce m-am văzut în oglindă cum sunt scuturat de convulsii violente, preț de o secundă sau două.

Isuse!

— Câți volți au fost? am întrebat cu mâinile tremurându-mi, fără să le pot controla.

— Subiectul va răspunde exclusiv la întrebările de pe foaie, a zis cu răceală tata și a întins mâna pe lângă mine ca să răsucescă un comutator negru vreo câteva clicuri spre dreapta, astfel încât acum indicatorul arăta XXX.

— Acum citește, te rog, următoarea întrebare.

Începeam să simt că mi se încețoșează vederea și bănuiam că-i vorba de ceva psihosomatic, însă, oricum ar fi fost, totul se vedea ca prin păclă, ca un film piratat văzut pe un ecran de mâna a treia, și a trebuit să apropii cu mâini tremurătoare de nas foaia ca să pot citi următoarea întrebare.

— Dintre cei 23.000 de studenți care au susținut examenul de admitere la Stuyvesant High, cel mai bun liceu public din New York, câți afro-americani au avut un punctaj suficient de mare pentru a fi declarați admiși?

Când am sfârșit de citit a început să-mi curgă sânge din nas, picuri roșii căzându-mi din nara stângă și plescăind pe masă la intervale de exact o secundă. Lăsând deoparte cronometrul, tata a început numărătoarea inversă. I-am aruncat o privire bănuitoare. Întrebarea era prea banală. Se vedea limpede că citise *The New York Times* la micul dejun. Se pregătise pentru experimentul din acea zi căutând material cu conotații rasiale în vreme ce-și mânca cerealele cu lapte. Răsfoind pagină după pagină cu o viteză și o furie ce făcuseră muchiile ascuțite ale ziarului să pocnească, să foșnească și să trosnească în aerul dimineții.

Ce ar fi făcut Omul-Liliac dacă dădea buzna chiar în clipa aia în bucătărie și vedea un tată electrocutându-și fiul de dragul științei? Păi cum, s-ar fi căutat la centură și ar fi scos unul dintre acele proiectile cu gaz, și, în vreme ce tata se îneca cu vaporii, și-ar fi terminat treaba asfixiindu-l, asta dacă presupuneam că avea la dispoziție suficientă funie-de-liliac ca să-i cuprindă gâtul ăla gros de grăsan; apoi i-ar fi ars globii oculari cu torța laser, ar fi folosit aparatul de fotografiat miniatural ca să ia niște cadre pentru liliac-posteritate și-n cele din urmă i-ar fi furat lui babacu' neprețuita mașină Karmann Ghia decapotabilă, azurie, „condusă doar prin cartierele albe” și-apoi ne-am fi cărat naibii de-acolo. Asta ar fi făcut Omul-Liliac. Eu însă, liliac-pămpălăul, laș cum eram și încă sunt, nu mă puteam gândi decât cum să pun la îndoială metodologia discutabilă a întrebării. De pildă, câți elevi negri dăduseră testul de admitere? Care era mărimea medie a unei clase la Stuyvesant High?

Însă de data asta, înainte ca a zecea picătură de sânge să aterizeze pe masă și înainte ca tata să dezvăluie răspunsul (șapte) am apăsât pe butonul roșu, autoadministrându-mi un șoc electric ce mi-a prăjit nervii și m-a oprit din creștere, un șoc care l-ar fi înspăimântat pe Thor și ar fi lobotomizat o întreagă clasă educată deja sedată, fiindcă acum eram și eu curios. Voiam să văd ce se întâmplă când jertfești un băiat de culoare în vârstă de zece ani pe altarul științei.

Am descoperit că expresia „să-ți evacuezi mațele” era improprie, fiindcă opusul ei era adevărat de fapt: mațele m-au evacuat pe mine. A fost o retragere fecală comparabilă cu marile evacuări ale istoriei. Dunkerque. Saigon. New Orleans. Însă, spre deosebire de britanici, de capitaliștii vietnamezi și de locuitorii inundați din zona Ninth Ward, ocupanții tractului meu intestinal n-aveau încotro să se ducă. Partea lichidă a celui tsunami de căcat și urină care nu și-a putut afla adăpost pe fesele și testiculele mele a luat-o pe picioare în jos, băltind în tenișii mei și prin jurul lor. Nevrând să pună în primejdie integritatea experimentului, tata s-a mulțumit să se țină de nas și mi-a făcut semn să continui. Mulțumesc providenței, știam răspunsul la a treia întrebare: „Câți membri are Wu-Tang Clan?”, fiindcă, dacă n-aș fi știut, creierul mi-ar fi ajuns de culoarea cenușii și de consistența unui cărbune pus sub grătar de 5 iulie.

Fulminanta-mi carieră în psihologia dezvoltării copilului s-a sfârșit doi ani mai târziu, când tatăcu’ a încercat să refacă studiul doctorilor Kenneth și Mamie Clark despre conștientizarea culorii proprii la copiii afro-americani prin folosirea unor păpuși albe și negre. Versiunea tatălui meu, firește, era nițel mai revoluționară. Un picuț mai modernă. În vreme ce alde Clark puseseră pe scaune, în fața unor copii de școală, două manechine în mărime naturală, unul alb și unul negru, amândouă îmbrăcate și-ncălțate, cerându-le copiilor să-l aleagă pe cel preferat, tata mi-a aranjat dinainte două diorame complicate cu păpuși și m-a întrebat:

— Cu care, cu ce subtext sociocultural te identificei, fiule?

Diorama I îi înfățișă pe Ken și pe Malibu Barbie îmbrăcați în costume de baie asortate, dotați cu tub de respirat și ochelari de scufundări, răcorindu-se lângă piscina Casei de Vis. În Diorama II, Martin Luther King Jr., Malcolm X, Harriet Tubman și un Hopa-Mitică maroniu, în formă de ou alergau (Hopa-Mitică se legăna) spre un desiș mlăștinos, fugind de niște ciobănești germani aflați în fruntea unei mulțimi înarmate și puse pe linșat compuse din soldaței de jucărie acoperiți cu glugi Ku Klux Klan.

— Ce-i asta? am întrebat arătând spre un mic glob de Crăciun alb care se învârtea încetisor deasupra smârcului, sclipind și scânteind ca un glob disco în soarele după-amiezii.

— E Steaua Polară. Fug către Steaua Polară, către libertate.

I-am luat pe Martin, Malcolm și Harriet în palmă, stârnindu-l pe tata cu întrebarea:

— Ce-s ăștia, eroi de *inacțiune*?

Martin Luther King Jr. arăta în regulă. Era pus la patru ace într-un costum lucios, strâns pe el, cu un exemplar al autobiografiei lui Gandhi lipit de o mână și cu un microfon în cealaltă. Malcolm era îmbrăcat cam la fel, însă purta ochelari și ținea un cocktail Molotov care-i topea încetișor palma. Hopa-Mitică, zâmbitor și ambiguu rasial, aducând suspect de mult cu o versiune din copilărie a tatălui meu, își ținea promisiunea făcută de reclamă și se tot bălăngănea fără să cadă vreodată, oricât l-aș fi legănat în palmă cu sau l-ar fi fugărit cavalerii supremației albe. Însă cu madam Tubman era ceva în neregulă. Era îmbrăcată într-un sac de iută. Nu-mi aminteam ca vreunul dintre manualele mele s-o fi descris pe femeia cunoscută drept Moise ca având o atitudine statuară, siluetă de clepsidră, păr lung și mătăsos, sprâncene pensate, ochi albaștri, buze siliconate și fâțuci ițite.

— Tati, ai dat-o pe Barbie cu vopsea neagră.

— Am vrut să păstrez același nivel de frumusețe. Să stabilesc o drăgălășenie de bază, ca să nu spui că o păpușă a fost mai atractivă decât alta.

Barbie de plantație avea o sfoară ieșindu-i din spinare. Am tras de ea.

— E greu la mate, hai la cumpărături, a zis chițâindu-se alintată.

Am lăsat eroii negri înapoi în mlaștina de pe masa din bucătărie și le-am mișcat membrele ca să le reconstitui pozițiile de alergare.

— Mă identific cu Ken și Barbie.

Tata și-a pierdut obiectivitatea științifică și m-a înhățat de cămașă.

— De ce? De ce? a tipat.

— Fiindcă albi au accesorii mai ca lumea. Uite: Harriet Tubman are un felinar cu gaz, un baston și o busolă. Ken și Barbie au mașinuță de curse și barcă cu motor! Nu se pot compara.

În următoarea zi, tatăl meu și-a pus pe foc „descoperirile”. Chiar și la nivel de colegiu local treaba e la fel: publici sau pieri. Dar pe lângă faptul că niciodată n-a căpătat un loc de parcare cu numele lui pe el ori reducerea normei didactice, eu eram un experiment social eșuat. Un fiu nesemnificativ statistic care-i spulberase nădejtile atât în privința mea, cât și în cea a rasei negre. M-a făcut să-i predau jurnalul de vise. A încetat să mai numească alocația mea „susținere pozitivă” și a început să-i spună „compensație pecuniară”. Cu toate că a continuat să-mi vâre în cap „învățătura din cărți”, la puțină vreme după aceea mi-a cumpărat primul hârleț, prima furcă și prima foarfecă de tuns oile. A început să mă trimită pe câmp cu o palmă peste fund

și faimosul citat al lui Booker T. Washington prins cu o agrafă de salopeta de blugi, spre încurajare: „Aruncă-ți găleata acolo unde te afli”.

•

Dacă există pe undeva un rai care să merite efortul pe care-l fac oamenii pentru a ajunge acolo, atunci sper, de dragul tatălui meu, că e dotat cu o gazetă de psihologie celestă. Una care să publice rezultatele experimentelor eșuate, fiindcă acceptarea existenței teoriilor neprobate și a rezultatelor negative e la fel de importantă ca publicarea studiilor ce demonstrează că vinul roșu e panaceul care am pretins mereu, cu toții, că ar fi.

Amintirile cu tatăl meu nu sunt toate atât de neplăcute. Deși tehnic eram singurul său copil, tati, ca mulți alți bărbați de culoare, avea o puzderie de odrasle. Cetățenii din Dickens îi erau progenitura. Cu toate că nu se pricepea foarte bine la cai, prin zonă era cunoscut drept îmblânzitorul negroteilor. Ori de câte ori vreun negrotei „cu mintea dusă cu sorcova” trebuia convins să se dea jos din vreun copac ori să coboare de pe marginea vreunui pod, suna telefonul. Tata își înșfăca biblia psihologiei sociale, *Plănuirea schimbării* de Bennis, Bene și Robert Chin, un psiholog american de origine chineză rușinos de puțin apreciat pe care tata nu-l cunoscuse nicicând, însă despre care susținea că i-ar fi mentor. Celor mai mulți puști, la culcare, li se spun basme și povești; eu trebuia să adorm în vreme ce mi se lecturau capitole cu titluri precum „Utilitatea modelelor sistemice de mediu pentru practicieni”. Tata era practicician pursânge. Nu știu o dată să nu mă fi luat cu el la o „îmblânzeală” de negrotei. Pe drumul cu mașina până acolo se lăuda că negrii, în calitate de comunitate, semănau mult cu el – erau DNÎ.

— De neînțeles?

— De neînfrânt.

După ce ajungeam, mă așeza pe acoperișul câte unei dubițe din apropiere sau mă puneă să stau în picioare pe capacul vreunui tomberon de pe alee, îmi întindea o agendă și mă îndemna să iau notițe. Printre girofare, printre țipetele și sticla spartă scrâșnind încetișor sub tălpile pantofilor lui de piele, simțeam că mi-e tare frică pentru el. Însă tati avea un fel al lui de a aborda inabordabilul. Cu fața înțelegătoare și gravă, cu palmele în sus ca o figurină cu Isus de pus pe bordul mașinii, pășea spre vreun cuțitar lunatic, cu pupilele făcute mici cât gămălia după un sfert de coniac stins cu un bax de bere de douăsprezece doze. Ignorând salopeta de lucru garnisită cu creieri și materii fecale, îmbrățișa persoana aceea ca și cum ar fi întâmpinat un prieten vechi. Oamenii credeau că datorită altruismului său reușea să se apropie atâta, însă cu știam că era de la voce. Tata vorbea în Fa diez, o voce adâncă de bas. Un ton grav și sonor care te țintuia pe loc ca pe o adolescentă cu șosete trase pe pulpe captivată de-o piesă lunguroasă. Nu muzica liniștește fiara sălbatică, ci

desensibilizarea. Și vocea lui tata avea un fel de-a relaxa furia dementilor și de a le permite să dea piept cu temerile fără anxietate.

Când eram în clasele primare, știam din felul în care gustul rodiilor te făcea să-ți dea lacrimile, din felul în care soarele de vară dădea coafurilor noastre afro tente sângeriu-oranj și din vioiciunea cu care vorbea tata despre stadionul Dodger, vin alb și despre ultimul apus de soare pe care-l văzuse de pe vârful muntelui Wilson că era ceva special cu California. Și, dacă te gândești, cam tot ce-a făcut suportabil secolul douăzeci s-a inventat în curtea Californiei: computerul Apple, tabla electronică și gangsta rapul. Mulțumită carierei tatei într-ale șoptitului la urechi de negrotei, am fost acolo la nașterea ultimului dintre ele când la ora șase, într-o dimineață rece și întunecoasă de ghetou, la două străzi de unde locuiesc, Carl „Kilo G” Garfield, halucinând pe propria-i marfă și pe lirismul morbid al lui Alfred Lord Tennyson, a ieșit în goană din garajul lui, holbându-se într-o agendă îmbrăcată în imitație de piele, cu o pipă fumegândă conținând crack bălăngănindu-i-se între degete. Era la apogeul epocii crackului, aveam cam zece ani. S-a cățarat în remorca ornamentată a camionetei sale Toyota cu motor îmbunătățit, cu TO și TA acoperite cu vopsea astfel încât, la spate, din numele mărcii rămânea doar un YO, și-a început să-și recite versurile răcnindu-le din toate puterile, în pentametri iambici punctați de focuri trase cu pistolul său de calibrul 38 placat cu nichel și de rugăminți ale mamei să-și mișcă înapoi în casă curul ăla dezgolit.

Juma' de litru, o, juma' de litru,
Juma' de litru mai târziu
Cu Moartea alături
Călăreau cei Opt Sute, turtiți de rachiu.
Tot înainte, pădure de albe săbii engleze!
Ce gloată infectă de cururi obeze!
„Atacul la banda de ciori!” zis-a el
Cu Moartea alături
Călăreau cei Opt Sute și șeful lor chel.

Când mascații poliției au ajuns la fața locului în cele din urmă, adăpostindu-se pe după mașini și sicomori, cu armele de asalt strânse la piept, niciunul nu s-a putut opri din hlizeală suficient cât să-l doboare cu un glonț.

Fără motive, pana mea
Decât să-mpuște brambura

Cioroi în dreapta și cioroi în stânga
O gașcă de cioroi și-n față
Cu puști în gheare, băiețașii
Erau mai duri decât apașii
Însă de Moarte numai lașii
Se tem. Și totuși Moartea le arde un perdaf
Nimic rămas-a viu din Cavaleria Ușoară.
I-au făcut pilaf.

Și când tata, Îmblânzitorul negroteilor – cu zâmbetul acela de beatitudine
întins pe față – a pornit-o cu pas domol spre baricada poliției, și-a lăsat brațul
în jacheta de tweed peste umerii dealerului de droguri cu creierii distruși și i-
a șoptit în ureche vreo profunzime de-a lui, Kilo G a clipit perplex, ca un
voluntar din sală năucit de un hipnotizator de cazinou, apoi i-a întins calm
arma și cheile de la inima lui. Poliția s-a apropiat să-l aresteze, însă tata i-a
rugat să stea pe loc, îndemnându-l pe Kilo să-și termine poemul, ba chiar
alăturându-i-se în scandări la sfârșitul fiecărui vers, pretinzând că știe
cuvintele.

Unde s-au dus ei, vrednici luptători?
Falnici flăcăi, frumoși ca niște flori
Și când i-au petrecut la groapă, cu mâinile pe piept
Toți băiețașii din cartier le arătau respect
Voi, nobili viteji ce răposat-ați prematur
O, Cavalerie Ușoară, respectul cel mai pur.

Dubele și mașinile de poliție au dispărut în pâcla dimineții, lăsându-l pe
tata ca pe un zeu în mijlocul străzii, bălăcindu-se în propriul umanitarism. S-
a întors spre mine, cu un aer plin de aroganță.

— Știi ce i-am spus nenorocitului ăluia psihotic, ca să lase arma jos?

— Ce i-ai zis, tati?

— I-am zis: „Frățică, trebuie să-ți pui două întrebări: «Cine sunt eu?» și
«Cum pot să devin eu însumi?»” Asta-i baza terapiei concentrată pe persoană.
Intenționezi să-l faci pe client să se simtă important, să simtă că el sau ea are
controlul asupra procesului de vindecare. Să nu uiți rahaturile astea.

Voiam să-l întreb de ce nu vorbea niciodată cu mine pe tonul ăla liniștitor
pe care-l folosea cu „clienții”, dar știam că, în loc de un răspuns, aveam să mă
aleg cu curele la fund și că procesul meu de vindecare avea să implice
comprese cu iod și, la locul de detenție, o pedeapsă de nu mai puțin de trei
săptămâni de imaginație jungiană activă. Undeva, distanțându-se de mine ca

niște galaxii spiralete depărtate, luminile roșii și albastre intermitente se roteau tăcute, dar strălucitoare, iluminând pâcla venită de pe ocean precum o auroră boreală urbană. Am băgat degetul într-o gaură de glonț, gândindu-mă că, la fel cum proiectilul cel lunguleț se-nșurubase de-o palmă în lemn, nici eu n-aveam să mai ies vreodată din cartierul ăsta. Că voi urma cursurile liceului local. Că voi absolvi cu medie mică, încă un tăntălău cu CV de șase rânduri plin de greșeli de ortografie, că o să mă fâțâi întruna între Agenția pentru Locuri de Muncă, parcare clubului de striptease și manualele de pregătire pentru examenul de funcționar public. Că mă voi însura, o voi regula și o voi omorî pe Marpessa Delissa Dawson, curviștina de alături și singura mea iubire. Că o să am copii. Că o să-i ameninț cu școala militară și-o să mă jur că nu-i scot pe cauțiune dacă sunt vreodată arestați. Aveam să fiu genul de negrotei care joacă biliard la barul cu țâțe goale și care-și înșală nevasta cu blondina de la băcănie. Urma să nu-l mai bat pe tata la cap în privința mamei mele absente, recunoscând în cele din urmă față de mine însumi că maternitatea, precum trilogiile artistice de fițe, e supraestimată. După o viață de mușcat mâinile fiindcă nu fusesem niciodată alăptat sau nu terminasem de citit *Stăpânul Inelelor*, *Paradis* și *Ghidul autostopistului galactic*, aveam în cele din urmă, ca toți californienii mic-burghezi, să mor în același dormitor în care crescusem, uitându-mă la crăpăturile din ipsosul de pe pereți, rămasă după cutremurul din '68. Așa că întrebări introspective precum „Cine sunt eu?” și „Cum pot fi eu însumi?” nu mi se păreau foarte îmbietoare pe atunci, fiindcă deja știam răspunsul. Ca întregul Dickens, eram copilul tatălui meu, un produs al mediului și nimic mai mult. Dickens eram eu. Și eu eram tatăl meu. Problema e că ambele au dispărut din viața mea, mai întâi tata, apoi cartierul de baștină. Brusc, n-am mai știut cine eram și habar n-aveam cum să devin eu însumi.

DOI

Din zona vestică, cioară! Ce?

TREI

Cele trei legi de bază ale fizicii ghetoului sunt: cu negroteii cu care ai de-a face o să tot ai de-a face; indiferent unde-i soarele pe cer, ora e întotdeauna

„limba mare-n curu’ maimuței și limba mică-n vârful puței”; iar a treia că, ori de câte ori cineva la care ții a fost împușcat, invariabil te vei întoarce acasă în vacanța de iarnă, la jumătatea anului întâi de facultate, și vei lua calul la o mică plimbare de după-amiază ca să te vezi cu tatăl tău la o întrunire a Intelectualilor Gogoșii Înfoiate, intelighenția locală, unde el și restul savanților din vecini te vor îmbia cu cidru, rulouri cu scorțișoară și terapie de conversie. (Nu fiindcă tăticul tău ar crede că ești poponar, dar e preocupat că niciodată nu rămâi în oraș mai târziu de ora unsprezece și că nu ai în vocabular cuvântul „fofoloancă”.) E o noapte rece. Îți vezi de drum, savurezi ultima înghițitură de shake de vanilie, când dai peste o gașcă de detectivi de poliție adunați în jurul unui cadavru. Cobori de pe cal. Te apropii și recunoști un pantof, o mânecă de cămașă sau o bijuterie. Tatăl meu era cu fața în jos în intersecție. L-am recunoscut după pumn, bine strâns, cu venele de pe dosul palmei încă umflate, tari. Am compromis locul faptei adunând scame din părul lui lănos, îndreptându-i gulerul strâmbat al cămășii albe, îndepărtând pietricelele de pe obrazul lui și, potrivit raportului polițienesc, am făcut cea mai flagrantă încălcare a protocolului băgând mâna în sângele ce se făcuse băltoacă în jurul corpului, sânge care, spre surpriza mea, era rece. Nu fierbinte, fierbând de furia neagră și frustrarea de-o viață a unui bărbat decent, deși un pic cam ținut, care nu devenise nicicând ceea ce crezuse că este.

— Ești fiul?

Detectivul m-a măsurat din cap până-n picioare. S-a încruntat, cu ochii mișcându-se iute de la o trăsătură de identificare la alta. Aproape că vedeam, pe sub grimasa aia sictirită, cum creierul îi trece în revistă cicatricile, înălțimea mea și le compară cu vreo bază de date de infractori dați în urmărire din capul lui.

— Da, sunt.

— Ești ceva special?

— Ha?

— Polițiștii implicați spun că, atunci când i-a atacat, a strigat, citez: „Vă previn, arhetipuri autoritariene cu fixație anală, nu știți cine e fii-miu!” Așa că zi, ești cineva special?

Cine sunt? Și cum pot deveni acel cineva?

— Nu, nu-s nimeni special.

Ar trebui să plângi când îți moare tatăl. Să blestemi sistemul fiindcă tatăl tău a murit de mâna poliției. Să-ți deplângi starea de mic-burghez de culoare într-un stat polițienesc ce protejează doar bogătanii și vedetele de cinema de toate culorile (deși nu-mi vin în minte nici unii de origine asiatică). Dar n-am plâns. Mi s-a părut că moartea lui era o șmecherie. Încă una dintre schemele

lui elaborate ca să mă educe într-ale suferinței rasei negre și să mă inspire să fac ceva cu mine însumi. Mai că mă așteptam să se ridice, să se scuture de praf și să zică: „Hei, ciaoă, dacă asta s-a putut întâmpla celui mai isteț negru din lume, închipuie-ți numai ce poate păți un prostovan ca tine. Doar fiindcă rasismul a murit nu înseamnă că încă nu se împușcă negri fără vină”.

Acum, dacă era s-o zic pe-a bună, puțin îmi păsa mie că eram negru. Până în ziua de azi, când îmi vine la cutie formularul pentru recensământ, la RASĂ marchez pătrățelul cu „Alte rase” și scriu lângă, cu mândrie, „californian”. Și normal că, la două luni după aceea, un tip care prelucrează date la referendum apare la ușa mea, îmi aruncă o privire și zice: „Ciaoă infectă! În calitate de negru, ai ceva de zis în apărarea ta?” Și, în calitate de negru, n-am niciodată nimic de zis în apărarea mea. De aici și nevoia unui motto pe care, dacă l-am avea, aș ridica pumnul, l-aș striga și aș trânti ușa în mutra guvernului. Dar nu avem, așa că bolborosesc un: „Scuze” și-mi trec inițialele lângă căsuța însemnată cu: „Negru, afro-american, tuciuriu, laș”.

Nu, puțină inspirație pe care o am în viață nu vine de la vreun sentiment al mândriei rasiale. Se nutrește din aceeași trebuință veche de când lumea care a produs președinți măreți și prefăcuți de mare calibru, industriași de amploare și căpitani de echipe de fotbal; acel impuls oedipian care-i face pe bărbați să săvârșească tot soiul de rahaturi pe care am face bine să nu le săvârșim, ca de pildă să dai probă pentru echipa de baschet ori să te iei la bătaie cu puștiul din vecini fiindcă la noi în familie nu provocăm, dar nici nu lăsăm o provocare neonorată. Vorbesc, pur și simplu, de nevoia cea mai profundă dintre toate, anume nevoia copilului de a-și mulțumi tatăl.

Mulți tați stârnesc în copiii lor nevoia asta printr-o manipulare nerușinată care începe încă de când sunt de-o șchioapă. Își duc copiii să se dea în călușei, le cumpără înghețată când e frig și-i lasă în excursii la muzeul de științe ale naturii și la lacul Salton. Numerele încântătoare de magie care scot la iveală monede din nimic, manipularea care te face să crezi că privești ce se vede de pe terasa vilei miraculoase în stil Tudor din munți, dacă nu chiar lumea întreagă, va fi în curând a ta, toate astea sunt concepute să ne păcălească, să ne facă să credem că fără tătici și călăuzirea părintească pe care o furnizează ei restul existențelor noastre vor fi doar surrogate de viață inutile, pline de regrete și de „ți-am spus eu”. Însă mai târziu, în adolescență, după încă un accident nasol la baschet pe alee, după palme peste ceafă date la beție în miez de noapte, după ce-ai luat în nas fumuri de meth, după ce-ai avut de-a face cu ardei iuți ruși în două și îndesați în gură fiindcă ai zis „băga-mi-aș” doar fiindcă ai încercat să fii ca tăticu’, îți dai seama până la urmă că toate dulciurile și excursiile cu mașina au fost doar momeli parentale. Comploturi și acoperiri pentru pofta lor de sex în scădere, salariile rămase mici și propria neputință

de a se ridica la nivelul așteptările taților lor. Impulsul oedipian să-l mulțumești pe tata e atât de puternic încât își păstrează tăria chiar și în cartiere ca al meu, unde să fii tată e în mare parte o chestie ce se-ntâmplă *in absentia*, și totuși puștii se așază îndatoritori la geam, serile, așteptând ca tati să se-ntoarcă acasă. Sigur, problema mea era că tata nu lipsea de acasă deloc.

După ce toate pozele au fost făcute, martorii audiați și toate glumele macabre cu omoruri rostite, am ridicat, fără să renunț la shake-ul de vanilie, de subsuori trupul ciuruit de gloanțe al tatălui meu și l-am târât dincolo de conturul de cretă, pe lângă cartușele goale de pe asfalt numerotate cu galben, prin intersecție, parcare și dincolo de ușile duble de sticlă. L-am așezat pe tata la masa lui favorită, am comandat „ca de obicei” două glazurate cu ciocolată și un pahar mare de lapte și le-am așezat în fața lui. De vreme ce sosise cu întârziere de treizeci și cinci de minute și pe deasupra și mort, întrunirea începuse deja, prezidată de Foy Cheshire, o vagă personalitate TV, totodată prieten cu tatăl meu și un individ care de-abia aștepta să umple golul de la comandă. A fost un scurt moment de stinghereală acolo. Scepticii Intelectuali s-au uitat la Foy cel masiv cum trebuie să se fi uitat națiunea la Andrew Jackson după asasinarea lui Lincoln.

Am sorbit cu zgomot ce mai aveam în paharul cu shake. Era semnalul pentru ca ședința să continue, fiindcă asta ar fi dorit tata.

Revoluția Gogoșilor Înfoiate trebuie să continue.

Tata întemeiase grupul Intelectualilor Gogoșii Înfoiate cu ceva timp în urmă, când observase că gogoșeria locală, La Gogoșa Înfoiată, era singura afacere nedeținută de hispanici sau negri care nu fusese arsă și jefuită în timpul revoltelor. De fapt, jefuitorii, polițiștii și pompierii folosiseră localul deschis non-stop ca să-și umple burțile cu pateuri, cu batoane cu scorțișoară și cu limonada surprinzător de bună în vreme ce se luptau cu conflagrația, cu osteneala și cu sâcâitoarele echipe de reporteri de la știri care întrebau pe oricine le pica înaintea microfonului: „Credeți că revoltele vor schimba ceva?” „Păi... sunt la TV, nu, fraiere?”

De când era pe acest pământ, La Gogoșa Înfoiată nu fusese niciodată jefuită, tâlhărită, devastată sau vandalizată. Și până în zilele noastre fațada art deco a localului rămâne liberă de graffiti și de pișați. Clienții nu parchează pe locurile pentru handicapați. Bicicliștii își lasă vehiculele nelegate și nesupravegheate, așezate frumușel pe suport precum cursierele olandeze parcate lângă gara din Amsterdam. Gogoșeria asta din mijloc de oraș are ceva ce emană liniște, ceva aproape monastic. E curată. Fără pată. Angajații sunt întotdeauna îngrijiți și respectuoși. Poate datorită luminii discrete ori de la decorul în culori vii, a cărui combinație coloristică închipuie un arțar presărat cu confetti multicolore. Orice ar fi, tata recunoscuse gogoșeria drept singurul

loc din Dickens unde negroteii știau cum să se poarte. Oamenii își treceau frumușel unii altora bolul cu frișcă vegetală. Străinii își arătau politicoși spre vârful nasului, făcând semnul universal pentru: „Șterge-ți zahărul pudră de pe față”. În doisprezece kilometri pătrați de comunitate afro-americană ridicată în slăvi, cei optzeci de metri pătrați ai gogoșeriei La Gogoasa Înfoiată erau singura bucată de „spațiu comunitar” unde se putea experimenta fondul latin al lumii, unde cetățenii se puteau bucura fiind împreună. Așa că într-o duminică ploioasă, la puțin timp după ce tancurile și interesul presei dispăruseră, tata și-a comandat ce-și lua de obicei. S-a așezat la masa de lângă bancomat și a zis cu voce tare, spre nimeni în mod special:

— Știati că venitul mediu al unei gospodării albe este de 113.149 de dolari pe an, al uneia hispanice de 6.325 de dolari și a uneia de negri de 5.677 de dolari?

— Pe bune?

— Din ce sursă, negrule?

— Centrul de Studii Pew.

Toți băiețașii, de la Harvard până în Harlem, respectă Centrul de Studii Pew și, auzind una ca asta, clienții preocupați s-au răsucit în scaunele scârțâitoare de plastic cât au putut mai bine, dat fiind faptul că scaunele rotative ale gogoșeriei se roteau doar șase grade în ambele direcții. Babacii l-a rugat frumos pe șeful de local să mai taie din lumini. Am dat drumul la proiectorul portabil, am tras jaluzeaua pe geam și ne-am întins gâturile spre tavan, unde un grafic intitulat „Disparități în venituri determinate de rasă” plutea deasupra capetelor noastre ca un nor statistic întunecat și rău prevestitor, amenințând să ne înece în rafale de ploaie toată bucuria.

— Mă-ntrebam io ce face negru’ ăl mic într-o gogoșerie cu-n afurisit de proiector.

Și, cât ai zice pește, tata, înarmat ba cu o schemă a circuitului macroeconomic pe ici, ba cu o schiță de Milton Friedman pe colo, a început un seminar improvizat despre răul dereglementării și rasismul instituțional. Despre cum nici presa și nici cățelușii keynesieni ce făceau frumos, atât de iubiți de sistemul bancar, nu fuseseră aceia care prezisese că cea mai recentă prăbușire financiară, ci specialiștii în economie comportamentală care știau că piețele nu-s însuflețite de rata dobânzii și de fluctuațiile de PIB, ci mai degrabă de lăcomie, frică și iluzie fiscală. Discuția a devenit animată. Cu gurile pline de produse de patiserie, cu fulgi de cocos pe buze, clienții gogoșeriei au deplâns obligațiunile cu dobânzi mici și tupeul nemernicilor de companii de cablu de a cere bani în plus dacă nu plăteau în avans, în iulie, servicii pe care nu le furnizau decât în august. O femeie, cu fălcile umplute de mai că-i plesneau cu biscuiți cu pastă de migdale, l-a întrebat pe tatăl meu:

— Cât câștigă chinezii?

— Ei bine, bărbații asiatici câștigă mai mult decât orice altă grupă demografică.

— Mai mult și decât poponarii? a țipăt șeful de personal de la gogoșerie. Sigur câștigă asiaticii mai mult decât poponarii? Fiindcă io am auzit că poponarii fac banu' cu lopata.

— Da, chiar mai mult decât homosexualii, dar nu uitați, bărbații asiatici n-au deloc putere.

— Dar cum e treaba cu bărbații gay asiatici? Ai făcut o analiză regresivă de corecție pentru rasă și orientare sexuală?

Comentariul acesta folositor venise de la Foy Cheshire, un tip cu vreo zece ani mai în vârstă decât tata, care stătea lângă fântâna decorativă, cu mâinile în buzunare, îmbrăcat cu un pulover de lână, deși afară erau vreo 25 de grade. Asta cu mult înainte să vină banii și faima. Pe atunci nu era decât lector în studii urbane la UC Brentwood și locuia în Larchmont cu restul clasei intelectuale din L.A.; prin Dickens apăruse ca să facă muncă de teren pentru prima sa carte, *Blacktopolis: Intransigența sărăciei urbane și a hainelor largi la afro-americiani*.

— Cred că o examinare a confluenței variabilelor independente legate de venit ar putea duce la niște coeficienți r interesați. Sincer, nu m-ar mira ca valorile p să fie în zona 0,75.

În ciuda atitudinii ăleia de tip care-o făcea pe deșteptul, lui babacu' i-a plăcut îndată de Foy. Cu toate că Foy era născut și crescut în Michigan, nu i se întâmpla adesea tatei să găsească în Dickens pe cineva care să cunoască diferența între un test t și o analiză a variației. După ce s-au consultat la o cutie de gogoși, toată lumea – inclusiv localnicii și Foy – s-a arătat de acord să se întâlnească regulat, astfel născându-se grupul Intelectualilor Gogoșii Înfoiate. Dar acolo unde tatăl meu vedea o ocazie pentru schimbul de informații, pledoarii publice și consfătuiri comunitare, Foy vedea o trambulină spre faimă. Lucrurile au început relativ amical între cei doi. Făceau strategii de agățat femei împreună. Însă, în câțiva ani, Foy Cheshire a ajuns celebru, în vreme ce tata nu. Foy nu era un gânditor profund, însă pe-atunci era infinit mai bine organizat decât tata, a cărui calitate de bază era totodată și defectul său de căpătâi – era cu mult înaintea timpului său. În vreme ce tata concepea teorii ininteligibile și de nepublicat care puneau în legătură opresiunea la adresa negrilor cu teoria jocurilor și cea a învățării sociale, Foy găzduia o emisiune la televizor. Intervieva celebrități de mâna a doua și personaje din politică, scria articole prin reviste și se ducea la întruniri în Hollywood.

O dată, privindu-l pe tata cum scrie ceva la birou, l-am întrebat de unde-î veneau ideile. S-a întors spre mine și a zis, cu glasul un pic cam încleiat de scotch:

— Adevărata întrebare nu este de unde vin ideile, ci unde se duc.

— Bun, unde se duc?

— Căcănari ca Foy Cheshire le fură, fac averi nu chiar mititele de pe urma chestiilor tale și apoi te invită la dineuri ca și cum nu s-a întâmplat nimic.

Ideea pe care Foy i-o furase tatălui meu era un desen animat ce se difuza duminică dimineața, numit *Pisici negre și copii înghesuiți*, care fusese transmis peste tot în lume, dublat în șapte limbi și care-i adusese lui Foy, pe la mijlocul anilor '90, suficienți bani cât să-și cumpere o casă de vis pe dealuri. Tata n-a zis nimic în public. Niciodată nu i-a bătut obrazul lui Foy la întruniri fiindcă, după cum spunea el, „ai noștri au o nevoie stringentă de toate cele, mai puțin de animozitate”. Iar în anii din urmă, când orașul L.A. îl lăsase pe Foy în fundul gol, dezvăluindu-l drept fugarul provincial care era, după ce-și risipise banii pe droguri și pe-un șir de femei creole și pistruiate, după ce fusese înșelat la drepturile de autor de compania sa de producție și-i fusese confiscat totul de fisc pentru evaziune, în afara casei și a mașinii, tata își ținuse gura. Când, ajuns cu pistolul la tâmplă, Foy, sărac lipit și stingher, îl sunase pe tata ca să-l ajute să-și scoată din cap gândurile sinucigașe, tata păstrase confidențialitatea medic-pacient. Nu suflase o vorbă despre sudorile nocturne, despre vocile din cap, despre diagnosticul de personalitate narcisică și internarea de trei săptămâni la psihiatrie. Iar în noaptea în care tatăl meu, ateist fervent, murise, Foy s-a rugat și a predicat, i-a strâns la piept corpul fără viață și s-a purtat apoi ca și cum sângele care-i păta cămașa Hugo Boss strălucitor de albă ar fi fost propriul lui sânge. Vedeai pe fața lui că, în ciuda discursului și a vorbelor mari despre cum moartea tatei simboliza injustiția la care erau supuși negrii, în adâncul sufletului se bucura că tata nu mai e pe lume. Fiindcă, odată cu moartea tatei, secretele îi erau în siguranță și putea spera, cine știe, că visurile sale de Robespierre pe droguri despre cum Intelectualii Gogoșii Înfoiate aveau să devină echivalentul afro-american al iacobinilor se vor îndeplini cândva.

În vreme ce Înfoiații dezbăteau, punând la cale răzbunarea, m-am retras de la întrunire devreme trăgând cadavrul tatălui meu pe lângă frigiderul cu răcoritoare și așezându-l de-a curmezișul pe crupa calului meu, ca în filmele cu cowboy, lăsându-i picioarele și brațele să se bălângăne. La început, membrii clubului au încercat să mă oprească. Cum îndrăzneam să scot martirul din scenă înainte să aibă ocazia unei ședințe foto? A urmat la rând poliția, blocând străzile cu mașinile ca să nu pot trece. Am țipat și am înjurat. Am început să joc calul într-o intersecție, amenințând că oricine se apropia

avea să se aleagă cu o copită în frunte. În cele din urmă, s-a trimis vorbă la Îmblânzitorul negroteilor, însă Îmblânzitorul murise.

Negociatorul de criză, căpitanul de poliție Murray Flores, era un bărbat cu care tatăl meu colaborase la multe îmblânzeli de negrotei. Își cunoștea meseria destul de bine cât să nu încerce să mă ia cu binișorul ca să detensioneze situația. După ce a ridicat capul lui tata ca să-i vadă chipul, a scuipat dezgustat pe jos și a zis:

— Ce pot să mai spun?

— Poți să-mi spui cum s-a întâmplat.

— A fost un „accident”.

— Și „accidentul” ăsta înseamnă...?

— Neoficial îți spun, înseamnă că tatăl tău a oprit mașina în spatele polițiștilor în civil Orosco și Medina, care se opriseră la un semafor și stăteau de vorbă cu o femeie fără adăpost. După ce semaforul s-a schimbat de la verde la roșu de vreo două ori, tatăl tău i-a ocolit și, virând la stânga, a strigat ceva, motiv pentru care agentul Orosco i-a dat o amendă însoțită de un avertisment sever. Tatăl tău a zis...

— „Poți să-mi dai ori o amendă, ori să-mi ții o prelegere, dar nu pe amândouă deodată”. A luat-o de la Bill Russell.

— Exact. Doar știi cum era tatăl tău. Polițiștii s-au simțit ofenșați, au scos pistoalele, tatăl tău a luat-o la fugă cum ar face orice persoană de bun-simț, iar ei l-au împușcat de patru ori în spate și l-au lăsat rece în intersecție. Acuma știi. Trebuie numai să mă lași să-mi fac treaba. Trebuie să permiți sistemului să-i tragă la răspundere pe cei responsabili. Așa că dă-mi cadavrul.

I-am pus căpitanului Flores o întrebare pe care mi-o pusese și mie tata, de multe ori:

— În istoria Departamentului de poliție din Los Angeles, știi câți polițiști au fost condamnați pentru omor în vreme ce se aflau în timpul serviciului?

— Nu.

— Răspunsul este „niciunul”, așadar nu există tragere la răspundere. Îl iau de aici.

— Unde?

— O să-l îngrop în curtea din spate.

Nu mai văzusem până atunci, cred, un gabor să sufle în fluier. Nu în viața reală. Dar căpitanul Flores a suflat în fluierul plakat cu alamă și le-a făcut semn cu mâna celorlalți polițiști, lui Foy și protestatarilor să se calmeze. Blocada s-a spart și am pornit în fruntea unei procesiuni funerare spre Bernard Avenue 205.

Fusese întotdeauna un vis de-al lui tata să dețină cu acte în regulă proprietatea de pe Bernard Avenue, „Ponderosa”, cum îi zicea. „Arenda,

adopția transrasială și cumpăratul în leasing sunt pentru fraieri”, avea obiceiul să spună cercetând anunțuri imobiliare și scheme de investiții „cu banii după”, socotind la calculator ipotece imaginare. „Jurnalul meu, publicat... ar fi pe puțin douăzeci de mii, banii jos... bijuteriile mamei tale le putem duce la amanet cu cinci – șase mii... și cu toate că există o penalizare dacă scot mai devreme banii tăi de facultate, dacă am trage din cont banii ăia acum, am fi doar la un pas să fim proprietarii casei noastre.”

„Jurnalul” nu exista, ci doar titluri pe care le țipa în gura mare în vreme ce regula la duș vreo mestecătoare de gumă de nouăsprezece ani, așa-zisă „colegă de la universitate”. Scotea pe ușă capul ud și, printre aburi, mă întreba ce părere am despre „Interpretarea negroteilor” sau preferatul meu, „Io-s bine. Tu eș’ bine”. Și nici vorbă de bijuterii. Mama, o fostă frumusețe a săptămânii din revista *Jet*, nu purta mărgele și zdrăgănele în posterul uzat pe care-l aveam pe perete, deasupra tăbliei patului. Era modest coafată, dată cu lac de buze – o unduire de coapse rotunjite, întinse pe trambulina unei piscine dintr-o curte, în niște bikini de lamé auriu. Știam despre ea doar lucrurile din cuprinzătoarea notă biografică ce apărea în colțul din dreapta-jos al fotografiei. „Laurel Lescook e o studentă din Key Biscayne, Florida, și are printre pasiuni mersul pe bicicletă, fotografia și poezia”. Ceva mai târziu aveam s-o găsesc pe madam Lescook. Era consilier juridic în Atlanta, iar de tata își amintea că fusese un tip pe care nu-l întâlnise niciodată față în față însă care, după ce pictorialul ei apăruse în numărul din septembrie 1977, o bombardase cu cereri în căsătorie, poezie sinistră și cadre Kodak cu penisul lui în erecție. Dat fiind că economiile pentru facultatea mea se ridicau la suma de 236,72 dolari, provenind de la nu tocmai populara mea petrecere de „bar mitzva”, varianta pentru negri, și că atât manuscrisul lui tata, cât și colecția de bijuterii a mamei erau inexistente, te-ai putea gândi că n-aveam niciodată să devenim proprietarii casei, însă printr-un noroc, dată fiind moartea tatei de mâna poliției și cei două milioane de dolari pe care aveam să-i primesc pe post de compensație mai târziu, într-un anume sens noi doi am cumpărat în ziua aceea ferma.

La prima vedere, achiziționarea sus-numitei ferme pare cea mai metaforică dintre cele două tranzacții. Însă, după cum subliniau până și cele mai superficiale inspecții anuale făcute de Departamentul pentru Agricultură și Alimentație al Californiei, să numești proprietatea de pe Bernard Avenue 205, peticul acela de pământ de niciun hectar, fertil precum solul de pe Lună, aflat în cel mai rău famat ghetou din întregul Los Angeles, cu o rulotă distrusă pe post de hambar, o cotineată cu găini dărăpănată și suprapopulată, pe acoperișul căreia se proțăpea o giruetă atât de ruginită că nici vijeliile, nici El Niño și nici chiar tornada din '83 nu izbutise s-o miște, livada de măslini

formată din trei pomi infestați cu paraziți, trei cai, patru porci, o capră cu două picioare având drept copite din spate niște roți de cărucior de cumpărături și cu omniprezentul nor de musculițe care dădeau târcoale „bazinului” gonflabil de metan lichefiat și căcat de șobolan fermentat a cărei ipotecă am achitat-o în chiar aceeași zi în care tata a decis să-i spună polițistului sub acoperire Edward Orosco să-și „mute rahatul de Ford Crown Victoria și să nu mai blocheze naibii intersecția” cu bani împrumutați în contul sumei pe care tribunalul avea s-o stabilească mai târziu la două milioane de dolari, compensație pentru grava eroare săvârșită în aplicarea legii, să numești deci mizeria aia ineptă de tentativă afro-agrariană „fermă” însemna să forțezi limitele literalului. Dacă eu și cu tata am fi întemeiat Jamestown în locul pelerinilor, indienii s-ar fi uitat la culturile noastre strâmbe, sfrijite și labirintice de porumb și mandarine și ar fi zis: „Seminarul de azi despre plantarea porumbului e anulat, fiindcă voi, ciorilor, n-o să reușiți în veci”.

Când crești la o fermă în mijloc de ghetou, ajungi să-ți dai seama că ceea ce-ți spunea mereu tatăl tău în timpul corvezilor matinale e adevărat: lumea mănâncă căcatul pe care li-l dai cu lopata. Că, la fel ca porcii, avem și noi capetele vârâte în troacă. În vreme ce guițătorii nu cred totuși în Dumnezeu, în visul american sau că vreun condei ar fi mai puternic decât o sabie, cred totuși în crăpelniță în același fel disperat în care credem noi în ziarul de duminică, în Biblie, în radioul urban pentru negri și-n sosul picant. Spre sfârșitul vieții își făcuse obiceiul să invite vecinii pe la noi ca să se uite la mine cum munceam. Deși Fermele erau o zonă atribuită agriculturii, majoritatea familiilor de prin preajmă abandonaseră de mult stilul de viață robust și traiul din roadele pământului în favoarea unor îmbunătățiri peisagistice care includeau terenuri de baschet, de tenis, ba chiar și vreo cabană pentru oaspeți într-un colțișor. Și cu toate că vreo câteva familii își mai păstrau poiețile cu găini și mai creșteau vreo vacă-două ori țineau vreo școală de călărie pentru tineret din grupe de risc, eram singura familie care practica încă agricultura la scară largă. Încercam să aducem la îndeplinire niște promisiuni uitate din epoca postbelică. Reformă agrară cu vârf și-ndesat. „Negroteiul ăsta mic n-o să fie ca voi, restul de ciori”, croncănea tata cu o mână pe prohab și cu alta arătând spre mine. „Fii-miu o să fie un colorat renascentist. Un Galilei al zilelor noastre, căcățelul ăsta cu ochi!” Apoi desfăcea o sticlă de pileală ieftină, dădea la lume păhărele de plastic, cuburi de gheață și câte-un gât de apă tonică pe deasupra și, de pe verandă, se uitau la mine cum strâng căpșune, mazăre sau ce mama dracului era de cules în sezon. Bumbacul era cel mai aiurea. Pe lângă gheboșatul, spinii, muzica *spirituals* de sclavi pe care-o puneau să bârâie continuu, suficient de tare cât să acopere lălăiala de *hacienda* a familiei Lopez de alături, sau faptul că plantatul, udatul și recoltatul

bumbacului erau o completă pierdere de vreme și singura meliță pentru bumbac disponibilă era doar melița gurii lui, culesul bumbacului era de căcat fiindcă îl făcea pe tati să se simtă nostalgic. Bețiv sentimental și plin de aburii mândriei etilice, se lăuda la vecinii noștri de culoare că nu petrecusem nicio zi la grădiniță și nici n-avusesem tovarăși de joacă. Se jura, în schimb, că fusesem crescut de-o scroafă pe nume Suzie Q și că pierdeam concursuri gen „cine știe câștigă” în care rival îmi era un geniu porcin pe nume Savoir Faire.

Prietenii lui tata se uitau la mine cum culeg expert bumbacul de pe tulpinile uscate, așteptând să mă ridic și să strivesc orânduiala orwelliană cea crudă și nedreaptă, confirmând astfel legăturile pe care le aveam cu creșterea mea în mediul porcin.

1. Tot ce merge pe două picioare e dușman.
2. Tot ce merge-n patru copane, sau șase aripioare și-o chiflă e prieten.
3. Niciun Porcotei nu va purta pantaloni. scurți toamna, cu atât mai puțin iarna.
4. Niciun Porcotei nu va fi surprins adormit.
5. Niciun Porcotei nu va bea băuturi răcoritoare cu îndulcitori.
6. Toți Porcoteii sunt creați egali, însă unii Porcotei nu fac niciun rahat.

Nu mi-l amintesc pe tata să-mi lege mâna dreaptă la spate și nici să fi fost crescut în cotețul porcilor, însă țin minte că-l împingeam pe Savoir Faire, cu câte o mână pe fiecare but îngrășat cu lapte, cu piele buburuzită, spre rampa de lemn și apoi în remorcă. Fiindcă era ultimul șofer de pe Pământ care semnaliza cu mâna, tata lua încet virajele, ținându-mi prelegeri despre cum toamna era cel mai bun sezon pentru omorât porci, fiindcă sunt muște mai puține, iar carnea rezista afară o vreme, fiindcă, odată înghețată, calitatea ei începe să scadă. Fără centură, cum erau toți copiii înainte de airbaguri și scăunele pentru bebeluși, am îngenuncheat pe banchetă, privind în spate, pe luneta minusculă, la Savoir Faire, geniul blestemat și cu copita despicată ce a guîțat ca un nemernic de două sute de kile pe tot drumul spre abator.

— Ai terminat cu câștigatul la „Vrei să fii milionar”, ți-am luat fața, ți-am scufundat corabia, nașparliule!

Când opream la stopuri, tati scotea brațul pe geam, îndoit la cot, cu mâna către pământ și palma îndreptată spre spatele mașinii.

— Lumea mănâncă căcat cu lopata! răcnea peste muzica de la radio reușind cumva să schimbe și viteza, să învârtă volanul, să aprindă farurile intermitent și să semnalizeze din mână virajul spre stânga, cântând peste Ella Fitzgerald și citind totodată lista celor mai bine vândute cărți din *L.A. Times*.

Lumea mănâncă căcat cu lopata.

•

Mi-ar plăcea să pot spune: „L-am îngropat pe tata în curtea din dos și din ziua aia am devenit bărbat” sau altă dobitocie americanăască, însă tot ce s-a întâmplat în acea zi a fost că m-am simțit ușurat. Gata cu încercările de a părea detașat când tata se lupta pentru spațiu de parcare la Piața Fermierilor. Urând la bogătanele din Beverly Hills care-și expuneau luxul deșăntat vărându-și botul limuzinelor luxoase prin locuri marcate cu DOAR PENTRU VEHICULE COMPACTE. *Vacă scârboasă cu creierul plin de pastile, dacă nu-ți miști rabla din spațiul meu, mă jur pe Dumnezeu, o să-ți ard una fix în mecla aia plină de cremă antirid și-o să dau la gunoi cinci sute de ani de privilegii ale albilor și cinci sute de mii de dolari băgați în chirurgie estetică.*

Oamenii mănâncă cu lopata căcatul pe care li-l dai. Și câteodată, când opresc la o fereastră pentru ridicarea comenzilor pentru mașini la fast-food, călare fiind, sau am de-a face cu privirile gen „nu pot să-mi cred ochilor” ale unor cocăleri mexicani în mașini decapotabile care arată cu degetul la *vaquero*-ul negru care-și paște șeptelul pe câmpurile pline de gunoaie de sub liniile de înaltă tensiune, cum se-ntâmplă pe West Greenleaf Boulevard de pildă, mă gândesc la toate replicile de-un imens căcat pe care taică-meu mi le-a aruncat pe gât, până ce visurile lui au devenit și visurile mele. Uneori, când ascut fierul plugului și tund oaia, mă simt de parcă orice moment al vieții mele n-ar fi al meu de fapt, ci un „délà vu” de-al lui. Nu, nu mi-e dor de tatăl meu. Regret doar că n-am avut niciodată tupeul să-l întreb dacă chiar e adevărat că mi-am petrecut etapele senzomotorie și preoperațională ale vieții cu o mână legată la spate. Să mai zici de cum e să-ți începi viața cu un handicap. Îmi bag picioarele-n negritudine. N-ai decât să încerci să umbli de-a bușilea, să mergi cu tricicleta, să-ți acoperi amândoi ochii când te joci de-a v-ați ascunselea și să construiești o teorie a minții, toate astea cu o singură mână.

PATRU

N-o să găsiți Dickens, California, pe nicio hartă, fiindcă a pierit și el la cam cinci ani după moartea tatălui meu și la un an după ce am terminat eu facultatea. Nu a fost gălăgie și scandal. Dickens nu a fost pus la pământ cu bubuieli, precum Nagasaki, Sodoma și Gomora sau tata. A fost îndepărtat fără zarvă, ca orașelele acelea dispărute de pe harta Uniunii Sovietice în timpul Războiului Rece, un accident atomic după altul. Numai că municipiul Dickens nu a dispărut accidental. Totul a făcut parte dintr-o conspirație scârbavnică a comunităților înconjurătoare și tot mai înstărite de cetățeni cu două mașini

În garaj ce aveau ca scop păstrarea la nivel ridicat a valorii proprietăților lor și menținerea la un nivel scăzut a tensiunii arteriale. Când bula imobiliară a început să se umfle, în prima parte a secolului, multe cartiere cu venituri moderate din zona Los Angeles au avut de-a face cu cosmetizări. Enclave plăcute ale clasei muncitoare au început să geamă de țâțe false, evaluări false și grafice false ale criminalității, s-au umplut de pomi și de păr transplantat, de operații de extragere a grăsimii în plus și de extragere a surplusului de mexicani. La orele mici ale nopții, după ce comitetele, asociațiile de proprietari și mogulii imobiliari se strâneau laolaltă și născoceau nume imaginative pentru comunități lipsite de imaginație, cineva se suia pe câte un stâlp și prindea acolo un panou cu litere mari, albastru-marin. Iar când se risipea ceața, rezidenții cartierelor pe care le pândea centrifricarea se trezeau descoperind că locuiau acum în Priveliștea Culmii, pe Piscurile Cienega sau în Canionul Vestic. Cu toate că nu existau pe-acolo forme de relief precum priveliști, culmi, piscuri sau canioane. Losangelezii din zilele noastre, care se vedeau cândva aparținând de părțile vestice, estice și sudice, duc acum bătălii legale pentru a stabili dacă simpaticele lor cabane cu două dormitoare se regăsesc între granițele Beverlywood sau sunt adiacente zonei.

Dickens a avut parte de două tipuri de tranziție. Într-o dimineață limpede, tipică pentru centru-sud, ne-am trezit nu că orașul fusese redenumit, ci că dispăruseră panourile pe care scria: BINE AȚI VENIT ÎN DICKENS. Niciodată nu s-a făcut vreun anunț oficial, n-a apărut vreun articol în ziare sau vreo știre la TV. Nu i-a păsat nimănui. Într-un fel, mulți locuitori ai Dickensului s-au simțit ușurați să nu mai fie de undeva. Asta îi salva de jena de a trebui să răspundă la întrebări de complezență precum: „De unde ești?” cu „Dickens”, pentru ca apoi să-l vadă pe interlocutor cum o ia la picior, depărtându-se grabnic, cu priviri rugătoare, „Îmi pare rău. Te rog, nu mă omorî!” Umbla vorba că șefia districtului ne revocase statutul de oraș din cauza bine cunoscutei corupții politice locale. Poliția și sediile pompierilor au fost închise. S-a ajuns să suni la ceea ce fusese cândva primăria și să-ți răspundă o puștoaică rea de gură pe nume Rebecca cu un: *Nu știu i-o dă niciun negrotei pă nume Dickens p-acilea, ia să faci bine și să nu mai suni!* Comisia autonomă a școlii s-a desființat. Căutările pe internet au început să dea exclusiv rezultate cu „Dickens, Charles John Huffam” și cu un orașel răpănos de prin Texas numit după vreun nene ghinionist care murise sau nu apărând fortăreața din Alamo.

În anii de după moartea tatălui meu, vecinii s-au așteptat să le fiu următorul împlânzitor de negrotei. Aș vrea să pot spune că am răspuns apelurilor dintr-un sentiment de mândrie familială și preocupare comunitară, dar adevărul era că am făcut-o fiindcă n-aveam pic de viață socială. Șoptitul terapeutic la urechi de negrotei mă scotea din casă și mă ținea departe de

recolte și de animale. Am cunoscut lume interesantă și am încercat să-i conving pe oamenii ăștia că oricâtă heroină și R. Kelly ar avea în sistem, n-aveau sub nicio formă cum să zboare. Când făcea tata terapia prin cuvânt, nu părea așa de greu. Eu, din păcate, nu eram binecuvântat cu basul profund al tatei, cu vocea aia ca dintr-o reclamă la mașini de lux. Eu schelălăi subțirel și pot convinge cu puterea vocii cam cât convinge băiatul cu glasul cel mai „timid” din trupa ta de băieți preferată. Ala slăbănog, ce abia îngaimă, care în videoclipuri stă pe bancheta din spate a decapotabilei și niciodată nu se alege cu fata, darămite cu vreo parte de solistică. Așa că mi s-a furnizat un megafon. Ați încercat să șoptiți vreodată vorbe alinătoare printr-un megafon?

Până la dispariția orașului de pe hartă, munca nu a fost atât de rea. O făceam când și când pe negociatorul de criză, eram și eu un fermier care mai executam câte-o șopteală pe ici, pe colo. Însă de la raderea Dickensului din scripte am ajuns să mă trezesc în pijamale, cel puțin o dată pe săptămână, stând în picioarele goale în câte o curte interioară de bloc, cu megafonul în mână, holbându-mă la vreo mamă amețită, cu părul pe jumătate vâlvoi, care-și bălângănea copilul peste vreo margine de balcon de la etajul al doilea. Când cu șoptitul terapeutic se ocupase tata, nopțile de vineri erau cele mai aglomerate. La fiecare zi de salariu era inundat de horde de sărăntoci bipolari care, după ce-și cheltuiau toți bănuții, sătui de mizeriile de la televizor, își dezlipseau fundurile de pe canapea, de lângă familionul obez și de lângă cutiile cu produse Avon nevândute, închideau radioul din bucătărie, din care se revârsa piesă după piesă ce ridica în slăvi virtuțile chefuitului de vineri seară prin cluburi, cu macheală, cafteală și dat la buci, în ordinea asta, își anulau întâlnirea de a doua zi cu psihiatrul și cu frizerul care, după ani de tunsori, tot nu știa să facă decât o singură freză – păr prăjit, vopsit și pe-o parte ciuntit – și alegeau ziua aia de vineri, „ziua Venerei”, zeița iubirii, a frumuseții și a facturilor neplătite ca să comită sinucideri, crime sau ambele. Însă, sub oblăduirea mea, lumea avea tendința s-o ia razna miercurea. În mijlocul săptămânii de lucru. Și așa, fără să am vreo amuletă protectoare ori cea mai vagă idee, apăsam pe butonul ăla și, cu un scrâșnet de-ți spârgea urechile, megafonul se trezea, pocnind și gemând, la viață. Jumătate din poporul neales aștepta să zic vorbele magice și să salvez situația; cealaltă jumătate aștepta plină de speranță desfacerea unui capot și ieșirea la iveală a unor țâțe mărite de la alăptat.

Uneori am replici de deschidere amuzante, scot o foaie de hârtie dintr-un plic și, imitând cât pot mai bine vocile ce livrează la emisiunile de după-amiază știri senzationaliste, anunț: „În ce-l privește pe bebelușul de opt luni Kobe Jordan Kareem LeBron Mayweather al III-lea, *nu* eu sunt tatăl... dar așa vrea să fi fost” și, dacă nu cumva semăn prea tare cu adevăratul tată al

copilului, mama o să râdă și o să-mi lepede în brațe mica mogâldeată cu scutecul plin de rahat.

De obicei însă, nu-i așa de simplu. De cele mai multe ori e atât de multă depresie în aer, un aer de jale și blestem ca-n „Mississippi Goddam” de Nina Simone, că-mi vine greu să mă concentrez. Sunt vânătăile de pe față și de pe brațe. Halatul de baie ce se prelinge în cele din urmă seducător pe umeri în jos, dezvăluind că femeia e de fapt un bărbat; un bărbat cu sâni crescuți cu tratamente hormonale, cu părul pubian ras, șolduri surprinzător de bine conturate și alături un partener cu levierul în mână care, pe sub bluza de trening lăbărțată și șapca de baseball lăsată pe-o parte, s-ar putea să fie bărbat sau doar o femeie bărbătoasă, însă, oricum ar fi, se zbugiumă maniacal prin șopronul mașinii, amenințându-mă că-mi face capul chisăliță dacă zic ce nu trebuie. Copilul, înfășat în albastru fiindcă aia-i culoarea bandei de cartier din zonă, e de obicei ori prea dolofan, ori prea slăbănog, urlând din fundul jocurilor atât de tare că-ți vine să-i închizi dracului gura aia ori, mai rău, e așa de tăcut că te ia cu frisoane fiindcă, date fiind circumstanțele, ți-e frică să nu fie mort deja. Și invariabil, auzindu-se ușor pe fundal, strecurându-se printre draperiile ce acoperă ferestrele întredeschise, aceeași Nina Simone. Astea sunt femeile în privința cărora m-a avertizat tata. Femei dedate la droguri și bărbați ticăloși care stau pe-ntunerice, în nevoie de bani și de dragoste, fumând țigară de la țigară, cu receptoarele telefoanelor lipite de ureche, sunând la postul de radio unde se dau piese vechi ca să ceară melodii cu Nina Simone ori cântecul celor de la The Shirelles „This Is Dedicated to the One I Love” („Asta-i dedicată celui drag”), altfel zis: „Asta-i dedicată cioroilor care mă rup în bătaie și-o șterg”. „Ține-te departe de pațachinele cărora le place Nina Simone și au poponari pe post de cei mai buni prieteni. Astea urăsc bărbații”, așa mi-a zis tata.

Atârând de călcâiele-i micuțe, copilul alcătuiește prin aer cercuri gigantice și iuți, ca paletele unei mori de vânt. Iar eu stau acolo nefolositor, cu mutră pleoștită, un liniștitor de negrotei fără secrete și fără o vorbuliță de liniștire în repertoriu. Mulțimea murmură, zice că nu știu ce fac. Și nu știu, e drept.

— Dacă nu termini cu rahat’, omule, o să umori copilul’ ăla.

— Omori.

— N-are a face, cioară. Numa’ zi și tu ceva.

Cu toții cred că, după ce-a murit tata, m-am dus la facultate, mi-am luat diploma în psihologie și m-am întors să-i continui munca plină de dăruire. Numai că nu mă interesează defel teoria psihanalitică, petele de cerneală, condiția umană și să dau ceva înapoi comunității în care am crescut. M-am dus la Universitatea Riverside din California fiindcă aveau o catedră decentă

de agronomie. Mi-am luat licența în zootehnie, visând să transform pământul tatei într-o crescătorie de struți pe care să-i vând tuturor rapperilor la modă la începutul anilor '90, baschetbaliștilor profesioniști și actorilor în roluri secundare din filme cu bugete mari dornici să-și investească „sudoarea frunții” și care, după ce zburaseră la clasa întâi pentru prima oară în viață, lăsau revista companiei aviatice în poală, pocniți de revelație. „Să-mi dau palme, carnea de struț e viitorul!” Sună ca o mură-n gură, financiar vorbind. O halcă de carne de struț nutritivă, cu toate aprobările sanitare la zi, se vinde cu patruzeci de dolari kilul, iar pielea aia cafenie cu bubulițe e două sute de parai bucata. Însă banii adevărați mi-ar fi venit din vânzarea de material reproductiv către negrii proaspăt îmbogățiți, fiindcă la o pasăre de dimensiuni medii se scot cam douăzeci de kilograme de carne comestibilă, fiindcă Oscar Wilde a murit și nimeni nu mai poartă coroane de pene ori pene la pălărie în afară de travestiții trecuți de patruzeci de ani, interpreții bavarezi la tubă, imitatorii lui Marcus Garvey și frumoasele din Sud care sorb limonadă cu mentă, pariază la curse de cai și care n-ar cumpăra nimic de la vreun negru nici dacă le-ai vinde secretul pentru pielea fără riduri și pula lungă de-un cot. Știam prea bine că păsările astea erau imposibil de crescut și că nu aveam capitalul necesar ca să-mi încep afacerea, dar hai să spunem că anul doi de la profilul Managementul fermelor mici de la Universitatea Riverside simțea lipsa unei lucrări de licență decente pe tema creșterii păsărilor nezburătoare. Fiindcă, așa cum zic vânzătorii de droguri: „Dacă n-o faci tu, o s-o facă altcineva”. Și credeți-mă că, până în ziua de azi, se mai văd încă rămășițele prăpădite și abandonate ale unor asemenea crescătorii-minune falimentare peste tot prin munții San Gabriel.

- Nu știu ce să zic.
- Nu ți-ai dat licența-n psihologie, ca tăticu-tău?
- Nu știu decât un pic despre îngrijit animalele.
- Păi rahat, fiindcă s-au apucat să-ngrijească și să se mărite cu genu' ăla de animale și au dat de belea prostovanele, așa că fa bine și zi-i junicii ăleia ceva!

Am o specializare secundară în știința și managementul culturilor, fiindcă doamna profesor Farley, prima mea educatoare într-ale agronomiei, îmi spusese că am un talent înăscut pentru horticultură. Că puteam ajunge un al doilea George Washington Carver dacă voiam. Nu trebuia decât să mă dedic muncii și să-mi găsesc echivalentul propriu la culturile de aluni pe care le promovase și le îmbunătățise el. O legumă doar a mea, glumise ea punându-mi în palmă o boabă de *phaseolus vulgaris*. Însă oricine a fost vreodată la un local mexican ca lumea și s-a înfruptat dintr-o porție caldă de *frijoles* acoperită cu un strat de brânză cheddar topită, gros de-un deget, știe că

fasolea a atins deja perfecțiunea genetică. Țin minte că mă-ntrebasem de ce, adică, George Washington Carver. Păi nu puteam și eu să fiu următorul Gregor Mendel, următorul inventator de jucării cu „păr” vegetal ori chiar, cu toate că nimeni nu-și mai amintește de emisiunea *Căpitanul Cangur*, următorul Domn Salopetă Verde de la televizor? Am ales deci să mă specializez în viața plantelor care aveau pentru mine cea mai mare relevanță culturală – pepenele verde și cânepa. Sunt cel mult un cultivator de subzistență, dar, de trei sau patru ori pe an, înham calul la căruță și o pornesc agale prin Dickens, strigându-mi marfa, cu piesa „Omul cu pepeni” a lui Mongo Santamaria bubuind la casetofon. Cântecele ăla, auzindu-se tare în difuzor, e cunoscut pentru că a terminat prematur nenumărate meciuri de baschet de pe alee, a oprit numeroase maratoane de sunat la ușă și fugit și a pus femei și copii din vecinătate, așteptând la intersecția dintre Compton și Firestone ultimul autobuz din weekend cu care se poate merge în vizită la închisoarea districtuală, în fața unor decizii dificile.

Cu toate că nu sunt greu de cultivat și am niște ani buni de când i-am scos pe piață, lumea încă înnebunește când vede un pepene pătrat. Și, ca și cu președintele ăla negru, te-ai gândi că după două mandate în care ai avut timp să te uiți la un băiețuș în costum cum își ține discursul despre starea națiunii, ai apucat să te obișnuiești cu pepenii pătrați, dar cumva nu te obișnuiești totuși. Formele piramidale se vând și ele foarte bine, iar în preajma Paștelui pun în vânzare și unii în formă de iepuraș pe care i-am modificat genetic în așa fel încât, dacă mijești ochii, vezi că liniuțele închise la culoare de pe coajă alcătuiesc un *Isus Salvatorul*. Pe aceia nici nu-i mai pun în căruță. Însă gustul îi face de fapt să se întoarcă. Gândiți-vă la cel mai bun pepene pe care l-ați mâncat vreodată. Acum adăugați o aromă de anason și de zahăr brun. Puneți la socoteală și semințele, pe care nu-ți vine să le scuipi fiindcă-ți răcoresc gura cum fac cuburile rămase pe fundul paharului de cola când ți se topesc pe vârful limbii. N-am văzut cu ochii mei, dar se spune că au fost oameni care au luat o gură de pepene de-al meu și-au leșinat pe loc. Că paramedicii, după ce abia readuc la viață câte-un mușteriu care abia a scăpat de înecul în piscina de plastic de după casă, nu-l întreabă de atacuri de cord sau de istoric familial de boli de inimă. Cu fețele unse de rămășițe roșii și lipicioase, după ce-au făcut respirație gură la gură, cu obrajii presărați cu pistrii semințelor negre, apucă să se oprească din linsul buzelor proprii cât să-ntrebe: „De unde-ai făcut rost de pepenele ăsta?” Uneori, când mă aflu în cartiere străine, după vreo capră care a trecut pe partea hispanică de Harris Avenue, se mai întâmplă să dau peste câte-o șleahță de năpârstoci abia ieșiți de la școala mexicană, cu căpățânile proaspăt tunse lucind în soare, care să mă tragă de umeri și, cu câte-o reverență ostentativă, să spună câte un: „*Por la sandía... gracias*”.

Însă chiar și în înșorita Californie nu poți cultiva pepeni tot timpul anului. Noaptea de iarnă sunt mai reci decât s-ar crede. Pepenii de zece kile se maturizează greu și sug nitrații din sol ca și cum ar fi pileală de sodiu. Așa că marijuana e produsul meu de bază. Arareori o vând. Iarba nu-i de făcut bani serioși, ci mai degrabă așa, de scos ceva mărunțiș, plus că nu vreau să mă trezesc cu găști de jigodii atacându-mă în casă, în miez de noapte. Mai ies și eu când și când cu câteva grame la interval, iar băiețașul de cartier inocent, obișnuit cu iarbă normală, care se trânteste pe peluza din fața casei mele, plin de iarbă și de noroi, și râde de se sparge, cu picioarele încurcate-n cadrul bicicletei pe care a uitat cum se merge, va ridica mândru în soare jointul pe care nu l-a lăsat o clipă din mână, întrebându-mă:

— Cum se cheamă rahatu' ăsta, vere?

Iar eu:

— Ataxie.

La câte-o petrecere-n curte, când La Giggles, pe care o știu din clasa a doua, se oprește în cele din urmă din holbatul în oglindă la o față care-i place, dar pe care n-o recunoaște, se întoarce spre mine și pune trei întrebări. Cine sunt eu? Cine-i cioroiul care-și vâără limba în urechea mea și mă trage de cur? Și ce curul meu fumez? Răspunsul la cele trei întrebări este: Bridget „La Giggles” Sanchez, soțul tău și Prostopagnosia. Uneori se mai întreabă câte unul cum se face că am *întotdeauna* așa iarbă meseriașă. Însă orice suspiciune poate fi îndepărtată cu-n ridicat din umeri și-un încuietor: „Ei, știu niște băieți albi...”

Apriind un joint. Dau fumul afară. Iarba care miroase nașpa e bună. Și un norișor de fum înțepător, puturos ce duhnește a ocean poluat, pește mort și pescăruș prăjindu-se în soarele fierbinte o să facă orice femeie să se oprească din rotitul dement al bebelușului. Oferă-i un fum. O să dea din cap că da. E Anglofobia, o varietate pe care abia am scos-o, dar ea nu trebuie să știe. Orice chestie care-mi permite să mă dau mai aproape e-o treabă bună. Mă apropiu liniștit, mă sui pe gardul de fier forjat acoperit cu iederă sau mă cațăr pe umerii vreunui negrotei solid ca să ajung la o lungime de braț, ca s-o pot atinge. O alint cu aceleași tehnici de bază pe care le foloseam pe caii pursânge la școală, după o zi de practică plătită constând în galop și plimbat herghelia pe câmpie. Îi trec cu palma peste urechi. Îi suflu blând în nări. Îi mișc ușurel încheieturile. Îi trec degetele prin păr. Îi dau o torpilă de rum între buzele întredeschise, care abia așteaptă. Când îmi întinde copilul și cobor pe scări în aplauzele mulțimii de spectatori, aș vrea să cred că Gregor Mendel, George Washington Carver, ba chiar și tata ar fi mândri de mine, și câteodată, în vreme ce e legată de targă ori consolată de vreo bunică tremurândă, se mai întâmplă să-ntreb: „De ce, totuși, miercurea?”

CINCI

Evanescența localității Dickens i-a afectat pe unii mai tare decât pe alții, însă cetățeanul care avea cea mai mare nevoie de serviciile mele era bătrânul Hominy Jenkins. Hominy fusese dintotdeauna un pic instabil, însă tata n-avusese vreodată de-a face cu el. Nu cred că avea impresia că pierderea unei fosile cărunte ar fi fost vreo mare pierdere pentru comunitate, așa că mie îmi revenise treaba de a „vedea ce-i cu cioroiul ăla dement”. Presupun că, într-un fel, Hominy fusese primul negrotei pe care-l împlânzisem. Nici nu mai țin minte de câte ori a trebuit să arunc pătura pe el fiindcă încerca să se sinucidă prin intermediul găștilor de cartier, purtând roșu în zone albastre și albastru în zone roșii sau răcnind: „*¡YO soy el gran pinche mayate! ¡Julio César Chávez es un puto!*” în cartierul controlat de hispanici. Mai avea obiceiul să se suie prin palmieri și să le arunce replici de Tarzan localnicilor: „Io Tarzan, tu Shaniqua!” Și trebuia să mă rog de toate femeile din vecini să lase arma deoparte și să-l conving pe Hominy să se dea jos folosind un contract fals, de la un studio de producție de mult dispărut, plin de prevederi despre bere la greu și migdale prăjite oferite ca bonus. La un Halloween a scos firele de la soneria de la ușă și le-a conectat la bijuteriile de familie, așa că ori de câte ori copiii veniți cu „ne dați ori nu ne dați” sunau, în loc de bomboane și o poză cu autograf se alegeau cu răcnete care-ți înghețau sângele în vene, care au continuat până ce mi-am croit drum prin gloata sadică de zâne și supereroi și am smuls de pe sonerie degetul verde al unei fete de opt ani costumată în Hulk pentru suficient timp cât să-l conving pe Hominy să-și ridice pantalonii pe el și să coboare jaluzelele la geam.

În calitate de presupusă capitală mondială a crimei, Dickens n-a avut niciodată parte de mult aflax turistic. Când și când, doi-trei studenți veniți în vacanță pentru prima dată la Los Angeles se mai opreau în câte-o intersecție aglomerată suficient cât să facă douăzeci de secunde de filmuleț mișcat cu ei ținându-i pe acolo, chiuind ca sălbaticii, răcnind: „lote la noi, suntem în Dickens, California. Ce zici de asta, fraiere?”, postând apoi filmulețul cu safariul urban pe internet. Însă după ce toate panourile cu BUN VENIT ÎN DICKENS au fost scoase și n-a mai fost nicio marcă a locului de bifat, voiajorii urbani au încetat să mai vină. Se mai întâmpla uneori să treacă prin zonă și amatori autentici de monumente ale naturii. Majoritatea pensionari bătrâni care bântuiau pe străzi în dubele lor cu plăcuțe de înmatriculare din alte state, căutându-și ultimele legături cu trecută tinerețe. Acele zile de glorie când politicienii promiteau întotdeauna, în campanie, să ne ducă înapoi la momentele când America era puternică și respectată, o țară a moralității,

virtuții și combustibilului ieftin. Și să întrebi un localnic: „Mă scuzați, știți unde-l pot găsi pe Hominy?” era ca și cum ai fi întrebat un cântăreț de muzică ușoară dacă a auzit de Frank Sinatra.

Hominy Jenkins este ultimul supraviețuitor al Micilor năzdrăvani, gașca de obrăznicături care, din tumultuoșii ani '20 până în reaganistii ani '80 le-au dat cu tifla polițailor burtoși și au chiulit de la școală șapte zile pe săptămână și de două ori duminica pe ecranele de cinema la ora matineului și în cadrul programelor pentru copii de la televiziunile din întreaga lume. Angajat de Studiourile Hal Roach pe la mijlocul anilor '30 ca să-i fie dublură lui Buckwheat Thomas, cu 350 de dolari pe săptămână, o sumă frumoasă pe-atunci, Hominy își încasase bănuții și trăsesese de timp jucând roluri minore: frățiorul cel tăcut care trebuia supravegheat cât se ducea mami să-l vadă pe tati la închisoare, puștiul de culoare de pe crupa catărului care-o luase razna. Se mai întâmpla să arunce câte o replică de undeva din ultima bancă a clasei. Să reacționeze la bebeluși vorbitori, la sălbatici din Borneo și la solourile de baloane de săpun ale lui Alfalfa cu ochi dați exagerat peste cap și cu al său tipic: „Yowza” Sub-utilizarea drăgălășeniei sale tucurii era făcută suportabilă de faptul că știa că într-o bună zi urma și el să intre în hainele supradimensionate și geniale ale negrișorilor de dinaintea lui. Să-și ia locul de drept în panteonul șmecherilor din seria lui Farina, Stymie și Buckwheat și să ducă mai departe torța rasismului cu pălărie pleostită și îmbrăcămintă zdrențuită până hăt, în anii '50. Însă epoca personajelor negre grotești și a scurtmetrajelor mute luase sfârșit înainte să vină și vremea lui. Hollywoodul avea toată negreala care-i trebuia în semialbimea unor Harry Belafonte și Sidney Poitier, în negritudinea posacă a lui James Dean și în rotunjimea largă și care sfida gravitația a feselor lui Marilyn Monroe.

Când îi descopereau casă, Hominy își întâmpina admiratorii zâmbindu-le strălucitor cu toți dinții și ridicând degetul mare, artritic, într-un semn al bucuriei. Îi invita la un punch de fructe și, dacă aveau noroc, la o felie dintr-un pepene de la mine. Mă îndoiesc că le povestea împătimiților să-i îmbătrâniți aceleași istorii pe care ni le relata nouă. E greu de spus ce a declanșat relația amoroasă dintre mine și Marpessa Delissa Dawson. E cu trei ani mai mare și o știu de o viață. Locuitoare dintotdeauna a Fermelor, mama ei se ocupa, din curtea din spate, de Clubul Ecvestru „Sun to Sun” și de Școala de Polo. Obişnuiau să mă cheme când aveau nevoie de un călăreț în plus la vreo prezentare cabalină sau de un jucător în echipa de polo pentru juniori. Nu eram prea bun la niciuna, întrucât caii de rasă appaloosa nu prea știu să sară peste obstacole, iar folosirea mâinii stângi este ilegală la polo. Când eram mai mici, eu, Marpessa și restul puștii din cartier dădeam fuga după ore la Hominy acasă, fiindcă ce putea fi mai mișto decât să privești o oră de *Micii*

năzdrăvani cu un Mic năzdrăvan? În zilele acelea, când telecomanda era tatăl tău strigând: „Shawn! Don! Mark! Unu’ din voi să facă bine și să coboare de la etaj ca să schimbe afurisitu’ de canal”, să prinzi o imagine bună cu un post pe UHF ca Channel 52, KBSC-TV Corona, Los Angeles la un televizor ponosit, în alb-negru, căruia-i lipsea o bucată de antenă și toate butoanele necesita o precizie de chirurg vascular.

Dura o veșnicie să șurubărim cu patentul pe la comutatoarele alea de metal, căutând un reglaj care să ducă la schimbarea postului sau la stabilizarea verticală și orizontală a imaginii. Dar când apărea genericul, însoțit de sunetele de corn desfundat ale cântecului *Gașca noastră*, ne strângeam în jurul lui Hominy cel cărunt și-n jurul radiatorului cu sârma înroșită cum se adunau copiii de sclavi când li se spuneau basme din bătrâni.

— Mai spune-ne o poveste, moșule... ăăă... adică Hominy.

— V-am povestit vreodată cum i-am tras-o de i-au mers fulgii lu’ Darla, în scenografia de la Clubul Bărbaților ce N-are Nevoie de Femeie, la revederea de după douăzeci de ani?

Nu-mi dădusem seama pe atunci, însă Hominy, ca orice altă vedetă-copil rămasă încă în lumina reflectoarelor multă vreme după ce cariera i s-a dus de râpă, era nebun de legat. Noi credeam că-i doar caraghios când începea să se frece de televizor ori de câte ori apăreau mai la vedere chiloțeei de dantelă ai Darlei.

— În viața reală cățeaua aia nu era așa de tare-n păsărică cum e în filme. Își împingea pelvisul în ecran, răcnind: Asta-i pentru Alfalfa, Mickey, Porky, Chubby, Froggy, Butch, gunoiul ăla arogant de Wally și restul găștii! zicea punctându-și rotirile în orbită ale globilor să-i oculari albastrii cu izbituri tot mai violente.

Hominy are multă furie-n el, nu-i cazul să mai spun. O furie care vine din faptul că nu-i atât de celebru pe cât crede că ar trebui să fie.

Când nu-și depăna poveștile legate de cuceririle sale sexuale, lui Hominy îi plăcea să se laude că vorbește fluent patru limbi, fiindcă filmau fiecare scurtmetraj de câte patru ori, în engleză, spaniolă, franceză și germană. Prima dată când ne-a zis asta i-am râs în nas, fiindcă tot ce făcea în filme mentorul său, Buckwheat, era să-și rânjească dinții cu strungăreață și să zică: „OK, ’Panky” cu tonul acela perfect de negrișor, iar „OK, Spanky” e „OK, Spanky” în orice afurisită de limbă de pe pământ.

O dată, când rula unul dintre episoadele mele preferate, „Terci cu cereale”, ca să-și demonstreze talentele cu care se lăuda, Hominy a dat volumul sunetului mai încet exact când în film gașca era adunată în jurul mesei de la internatul Bleak Hill. Blândul Old Cap își aștepta pensia. Matroana casei, arțăgoasă și cu falduri de piele atârănându-i ca unui câine de rasă shar pei, se

stropșea și se rățoia la copii, dintre care unul, după ce făcuse un dezastru din corvezile de dimineață, tocmai șoptea la urechea altui năpârstoc o replică pe care nici nu mai trebuia s-o auzim, fiindcă o auziserăm de un milion de ori.

— Nu bea laptele, am zis toți cu voce tare, la unison.

— De ce? a îngăimat un băiat alb, cu păr nisipiu.

— E stricat, am șoptit toți odată.

Nu bea laptele. Dă-l mai departe. Iar Hominy a făcut exact asta, sincronizând fiecare avertisment către următorul năzdrăvan cu o versiune în câte o altă limbă.

„No bebas la leche. ¿Porque? Está mala”.

„Ne bois pas le lait. Pourquoi? C’est gate.”

„Trink die Milch nicht! Warum? Die ist schlecht”.

Nu bea laptele. De ce? E stricat.

Laptele se stricase fiindcă în realitate era aracet care nu se întărise încă, nu era gata pentru poanta ce urma. Pe Hominy îl stricase celebritatea de mic. Uneori, după vreun montaj cu tăietură deosebit de abruptă, de dragul corectitudinii politice, bătea din picioare și se îmbufna.

— Apăream în scena aia! M-au tăiat la montaj! Spanky găsește lampa lui Aladin, o freacă și zice: „Aș vrea ca Hominy să fie maimuță! Aș vrea ca Hominy să fie maimuță!” Și, când te uital în jos, vedeai că m-am făcut o nenorocită de maimuță.

— Maimuță?

— O maimuță-capucin, ca să fiu exact, iar geniu meu la jucat maimuța făcea să se ridice stadioanele-n picioare, flăcău! Și dau peste un negrotei de la sifonărie care se giugiulea cu gagica, și ăsta-nchide ochii și se-apleacă la un pic de țocăială; ea mă vede, se trage de-acolo și fraieru’ îmi plantează un pupoi pe buzoaiele mele mari și roz de maimuță. Asta-i făcea să cadă de pe scaune de râs, în sală. În episodul „Ăla din lampă” am jucat cel mai mult. M-am luptat cu toată poliția, ai naibii, și pe la sfârșitul filmului eu și Spanky haleam prăjituri și chestii și conduceam tot nenorocitu’ de oraș. Și știți ceva, Spanky era, fără-ndoială, cel mai beton și mai țâță de mâță băiat alb de pe lume. Yowza!

Era greu de stabilit dacă fusese transformat într-o maimuță adevărată ori dacă studiourile, niciodată cunoscute pentru efectele speciale extravagante, nu făcuseră decât să deschidă străvechea Carte a Stereotipiilor Americane Clasice la rețeta într-un singur pas pentru Maimuțenie Neagră: 1. Adăugați o coadă. Oricum ar fi fost, în vreme ce fâșiile de celuloid imprimat cu rasism cenzurat se adunau în camera de montaj, devenea tot mai limpede că Hominy fusese un soi de clown de culoare al Micilor năzdrăvani. Cariera sa cinematografică era alcătuită dintr-un compendiu de filmări nedifuzate în

care se mânjea cu tot soiul de chestii albe: albuș de ouă ochiuri, vopsea și avalanșe de făină de grâu. Cu ochii holbați de frică și de hipertiroidism, uneori vederea unei fantome într-o casă abandonată, o congregație de negrotei în cearșafuri albe proaspăt botezați și pocniți de glosolalie, umblând ca somnambulii prin desigurile codrilor din zonă, o cămașă albă de noapte legănându-se nepământean pe o frânghie de rufe și care începea să se zbată suierând, trezită la viață, îl speriau de moarte pe Hominy. Îl făceau să se albească la față de frică. Îi ridicau măciucă părul creț și-l făceau să se azvârle cu capul în câte-o mlaștină, în câte un gard sau printr-o ușă de sticlă. Și era continuu electrocutat, datorită atât propriei negliobii, cât și prin acte ale Divinității, ale cărei fulgere pedepsitoare, cumva, îl nimereau întotdeauna în crăpătura de pe fundul pantalonilor cu bretele. În „Mă înclin, Ben Franklin”, după ce prototipul e înghițit de pitbulul Petey, cine altul decât Hominy putea să se ofere să fie zmeul ochelaristului Spanky? Cusut cu brațele desfăcute larg pe un gigantic drapel național în stil vechi, fără să poarte nimic în afara unor pantaloni de sclav până-n genunchi, pe cap cu un tricorn din care se ițește un electrod metalic și la gât cu o pancartă pe care scria cu litere scurse ASTEA-S VREMURI CE PRĂJESC SUFLETE – NATHAN HAIL, se înalță în înaltul cerului ca o vererită zburătoare neagră, navigând prin aversele de ploaie, rafalele de vânt și o canonadă de fulgere. E un tunet urmat de un nor de scânteii și-apoi se vede Spanky cercetând o cheie mare, ce lucește electrificată, prinsă de sfoara zmeului. „Evrical!” e pe cale să strige însă e întrerupt grosolan de deasupra, unde Hominy, blocat în crengile copacului, ajuns o movilită de cenușă, cu fum ieșindu-i fuioare din toate orificiile, cu ochii și dinții deveniți fosforescenți, rostește cea mai lungă replică din cariera sa: „Yowza! Am discubert ecletricitatea”.

Cu timpul, odată cu apariția televiziunii prin cablu, a jocurilor video la domiciliu și a voluptuoșilor sâni ai lui Melanie Price din clasa a opta, sâni pe care-i plăcea să și-i expună în numere de striptease în dormitorul propriu exact la ora când începeau episoadele din *Micii năzdrăvani*, unul câte unul băieții din gașcă au încetat să mai treacă pe la Hominy după școală, până ce-am rămas doar eu și cu Marpessa. Nu știu de ce a rămas ea. Avea de arătat propriii sâni rotunzi și frumoși de cincisprezece ani. Câteodată veneau la ușă tipi mai mari și-o întrebau dacă nu vrea să iasă, să stea de vorbă. Însă zăbovea mereu până ce se termina *Micii năzdrăvani*. În timp ce băiețașii din vecini o așteptau pe veranda lui Hominy. Aș vrea să cred că Marpessa mă plăcea încă de pe-atunci. Dar știu că motivul pentru care stătea acolo de la trei și jumătate până la patru era mila și faptul că-i inspiram o anume stare de siguranță. Ronțăind struguri și privind la spectacolul de varietăți de la televizor, unde copii de șapte ani cu voci răstite și puști de culoare dansau step pe furtună, ce

rău puteau face un băiat de la fermă de treisprezece ani școlit la domiciliu și un ciocolatiu încărcat de ani?

— Marpessa?

— Ha?

— Șterge-te pe bărbie, e udă.

— Să-ți zic io ceva, nu doar aia mi-e udă. Așa de buni sunt afurisiții de struguri. Chiar îi cultivi la tine?

— Mda.

— De ce?

— Temă pentru acasă.

— Taică-tu e dement rău.

Cred că asta am iubit mai întâi la Marpessa, neclintita ei lipsă de considerație. Cred că și sânii ăia i-am iubit, totuși. Cu toate că, după cum spunea ori de câte ori mă surprindea holbându-mă la ei, n-aș fi știut ce să fac cu ei nici dacă aș fi avut vreodată ocazia. În cele din urmă, atracția băieților cu bani de droguri și capacitate seminală a copleșit farmecele sonore ale lui Alfalfa cu pălărie de văcar cântând „Căsuța mea din prerie” și, vreme îndelungată, n-am mai rămas decât eu, Hominy și strugurii. N-am regretat nicicând că nu savurasem cu prietenii spectacolul gratuit de peste drum. Mă gândisem mereu că, dacă Marpessa continua să mănânce din strugurii mei și să-și scape nectar pe pieptul ei amplu, mai devreme sau mai târziu sfârcurile alea aveau să i se contureze prin peticele ude de tricou.

N-am văzut, din păcate, o țată tridimensională până în ajunul celei de-a șaisprezecea aniversări, când m-am trezit într-o noapte și-am zărit-o pe Tasha, una dintre „asistentele” tatei, stând pe marginea patului meu, goală, emanând iz postcoital și damf de vin și citind cu voce tare din Nancy Chodorow: „Femeile sunt mame, firește, fiindcă o mamă este un părinte de gen feminin... Putem spune că un bărbat e «mămos» cu un copil, dacă e figura primară a atașamentului unui copil sau se poartă într-o manieră atașantă. N-am vorbi însă niciodată despre felul «paternal» în care se poartă o femeie cu copilul său”. Până în ziua de azi, când mă simt singur, mi-o iau în mână gândindu-mă la țățele Tashei și la cum hermeneutica freudiană nu se aplică în Dickens. Un loc unde, foarte adesea, copilul e cel care-și crește părinții, unde complexe lui Oedip și al Electrei sunt simple fiindcă n-are a face că-s fiii, fiicele, părinții vitregi sau verii, de vreme ce toată lumea se fute cu toată lumea și invidia de penis nu există fiindcă uneori negrii pur și simplu *au prea multă* pulă.

•

Nu știu exact de ce, dar simțeam că-i datorez ceva lui Hominy pentru acele după-amiezi pe care le petrecuserăm la el acasă eu și Marpessa. Că, în nebunia

lui, avea ceva care m-a ținut pe mine întreg la minte. Și într-o dimineață vântoasă, acum vreo trei ani, în timpul unui binemeritat somnic de după-amiază, am auzit în vis vocea Marpessei. „Hominy”, atât a spus. Când am dat buzna la el acasă, am găsit un bilețel scris în grabă, lipit cu bandă adezivă de ușa de plasă a lui Hominy și fluturând în bătaia brizei. *Î-i în spate*, scria pe bilet cu litere tipice pentru un Mic năzdrăvan, strâmbe, însă perfect lizibile. „În spate” însemna în încăperea unde-și ținea Hominy amintirile. O cămăruță de trei pe trei metri care fusese cândva plină cu comori colecționate de la *Gașca noastră*, obiecte de recuzită, postere și costume. Nu mai rămăseseră prea multe. Majoritatea, precum armura din care Spanky își recită monologul în „Shakespeare tremurătorul” improșcat cu boabe de mazăre, zăvorul personalității lui Alfalfa, jobenul și fracul pe care le purtase Buckwheat când dirijase Orchestra Club Spanky și făcuse „sute și mii de dolari” în „Nebuniile Găstii noastre din 1938”, mașina de pompieri lunguiață construită din tinichea folosită pentru a o recâștiga pe Jane de la puștiul bogat care avea o mașină de pompieri adevărată și zbârnâitorile, fluierale și lingurile care bătuseră ritmul în Orchestra Internațională a Argintăriei fuseseră de mult amanetate și scoase la licitație.

Așa cum anunțase, Hominy era într-adevăr „în spate”, gol pușcă și atârând spânzurat de o bârnă de lemn. La jumătate de metru de el se afla un scaun pliant cu semnul REZERVAT, pe care se odihnea fotocopia unei broșuri de teatru, cu „Aplauze furtunoase”, disperare într-un singur act, la vedere. Lațul fusese alcătuit dintr-o coardă ce se întinsese la maximum, atât de mult că dacă ar fi purtat și altceva decât un singur pantof degetele de la picior i-ar fi atins pământul. L-am văzut zvârcolindu-se, cu fața albastru-vineție. Aproape că mă gândeam să-l las să moară.

— Taie-mi penisul și îndeasă-mi-l în gură, a zis gâjâit, cu aerul ce-i mai rămăsese în plămâni.

Asfixierea, se pare, îți face penisul să se întărească, iar membrul lui cafeniu se șteea precum o crenguță dintr-o minge flocoasă de păr pubian, albă ca zăpada. Ca suit pe un călușel de carusel din cei de demult, dădea pinteni de zor, zbătându-se, parcă, atât în încercarea de a-și da singur foc în efigie, cât și din pricina puținului oxigen care-i mai ajungea la creierul deja mâncat de Alzheimer. La naiba cu Povara Omului Alb, Hominy Jenkins era povara mea, așa că am dat cu piciorul în canistra cu benzină și i-am zburat bricheta din mână. Am mers normal, fără s-o iau la fugă, până acasă, ca să caut foarfecă de grădinărit și ceva cremă hidratantă. Am lungit-o cât am avut chef fiindcă știam că Arhetipurile Negre rasiale, ca și personajele din desenele animate, nu mor. Fiindcă kerosenul pe care mi-l vărsasem pe tricou mirosea a vodcă cu lămâie, dar în special fiindcă tata îmi spusese să nu intru niciodată în

panică atunci când cineva din cartier încearcă să se spânzure, fiindcă „nici de-
ar vrea să se omoare nu-s în stare negrii noștri să facă un căcat de nod”.

I-am tăiat lațul exhibiționistului nostru. L-am coborât binișor pe podeaua
cu mochetă de vâscoză și i-am sprijinit cu blândețe pe braț capul cu păr
încălcit. Mi-a umplut subrațul cu muci și lacrimi; i-am frecat rosătura de la
funie cu unguent antiinflamator și am luat broșura de pe scaun. Pe pagina a
doua era o fotografie care făcea reclamă la urmarea încă nedifuzată a filmului
O zi neagră (A Day at the Races), intitulată *O zi de negru*. Frații Marx stau pe
scaune, cu spatele la fotograf, iar pe spătare se văd numele GROUCHO, CHICO,
HARPO ȘI ZEPPPO. În capătul depărtat al șirului e un scaun mai înalt pe care se
vede scris DEPRESSO. Pe scaunul acela, stând picior peste picior, e Hominy la
șase ani, cu o mustață albă, groasă, desenată deasupra buzei de sus. Fotografia
are scris pe ea *Lui Hominy Jenkins, oaia neagră a familiei, toate cele bune de
la Frații Marx – Groucho, Karl, Skid et al.* Sub poză era biografia lui Hominy. O
înșiruire tristă a aparițiilor sale amărâte pe ecran care aducea a bilet de
sinucigaș:

Hominy Jenkins (Hominy Jenkins) – Hominy se bucură
prezentându-și atât debutul actoricesc, cât și cântecul de lebedă la
Teatrul Back Room Repertory. În 1933 Hominy a început să-și
folosească aspectul aspru, de african neîmblânzit, debutând în
rolul băiețelului băștinaș din *King Kong*, originalul. A supraviețuit,
evitând să fie strivit pe Insula Craniilor, și de atunci s-a specializat
în portretizarea de băieți negri între opt și optzeci de ani,
incluzând aparițiile cele mai notabile din *Black Beauty* – băiatul de
la grajd (necreditat pe generic), *Războiul lumilor* – băiatul cu ziare
(necreditat), *Căpitanul Blood* – musul (necreditat), *Charlie Chan
intră în Klan* – băiatul din autobuz (necreditat). Toate filmele
făcute în Los Angeles între 1937 și 1964 – băiatul lustragiu
(necreditat). Printre aparițiile sale se mai numără variate roluri
de băiat cu scrisoarea, băiat de recepție, băiat de mingi, băiat de
serviciu, băiat de băiat, băiat de bani gata, ca și rolul băiatului de
inginer aerospațial în filmul de Oscar *Apollo 13*. Ar dori să le
mulțumească multilor săi admiratori care l-au sprijinit de-a lungul
anilor. Ce călătorie lungă și ciudată a mai fost!

Dacă bătrânul ăla în pielea goală care-mi bocea în brațe s-ar fi născut
altundeva, la Edinburgh să zicem, poate ar fi fost făcut cavaler până acum.
„Ridică-te, Sir Hominy de Dickens. Sir Negro de Tei. Sir Cioroi de Cărbunești”.
Dacă era japonez și ar fi izbutit să supraviețuiască războiului, bulei economice

și trupeii punk Shonen Knife, atunci se prea poate să fi fost unul dintre acei actori de kabuki octogenari în cazul cărora, atunci când intră în scenă în actul al doilea din *Kyô Ningyô*, piesa se oprește reverențios, iar prezentatorul îl înfățișează publicului cu multă emfază. „Jucând rolul curteanului Oguruma, îl avem printre noi pe manechinul din Kyoto, comoara de patrimoniu național a Japoniei, Hominy «Kokojin» Jenkins al VIII-lea”. A avut însă ghinionul să se nască în Dickens, California, iar în America Hominy nu-i motiv de mândrie: e rușinea vie națională. O pată pe moștenirea afro-americană, ceva ce trebuie eradicat, scos din arhiva rasială la fel ca menestrelii vopsiți, Amos 'n' Andy, decăderea lui Dave Chapelle și lumea care zice „Valentine's Day”.

Am pus gura la urechea unsuroasă a lui Hominy.

— De ce, Hominy?

Nu mi-am dat seama dacă mă înțelegea. Era doar zâmbetul ăla de clown negru, alb ca laptele, larg și servil, ricoșând inexpresiv către mine. E ciudat cum, într-un fel, copiii-actori par să nu îmbătrânească. Mereu e câte o trăsătură care nu se lasă cuprinsă de vârstă și-i marchează pentru totdeauna drept tineri, dacă nu și uitați. Gândiți-vă la obrajii lui Gary Coleman, la nasul cârn al lui Shirley Temple, la ciuful lui Eddie Munster, la pieptul plat al lui Brooke Shields și la zâmbetul efervescent al lui Hominy Jenkins.

— De ce, stăpâne? Fiindcă după ce-a dispărut Dickens am dispărut și io. Nu mai primesc scrisori de la admiratori. Nu m-a mai vizitat nimenea-n zece ani, că nimenea nu știe un să dea de mine. Vreau și io să mă simt relevant. Nu cer așa de mult pentru-n tuciuriu bătrân, este, stăpâne? Să mă simt și io relevant.

Am clătinat din cap, dar mai aveam o întrebare.

— Și de ce miercurea?

— Nu știi dăloc? Nu-ți amintești? A fost ultima dată când taică-tău a luat cuvântu' la întrunirea Înfiaților. A zis că majoritatea revoltelor sclavilor aveau loc miercurea, fiindcă în mod tradițional joia era ziua de biciuială. Răscoala Sclavilor din New York, revoltele din L.A., *Amistad*, toate rahaturile alea, a zis Hominy rânjind cu gura până la urechi, ca păpușa unui ventriloc. Așa a tot fost dă cân' am pus prima dată picioru-n țara asta. Ești biciuit tot timpu', oprit și luat la-ntrebări fie că ai făcut ceva ori ba. Așa că de ce să nu profiți și s-o faci pe nebunu' miercurea, dacă oricum joia o să-ți pună pielea pe băț, așa-i stăpâne?

— Hominy, nu ești sclav iar eu cu siguranță nu-ți sunt stăpân.

— Stăpâne, a zis cu zâmbetul evaporându-i-se de pe chip și clătinând din cap în felul acela compătimitor în care o fac oamenii față de care te crezi mai presus atunci când își dau seama că te gândești că ești mai presus, uneori trebuie să acceptăm cine suntem și să ne purtăm ca atare. Sunt sclav. Asta sunt. E rolul pe care m-am născut să-l joc. Un sclav care s-a nimerit să fie și

actor. Dar să fii negru nu înseamnă să te contopești cu rolul. Lee Strasberg te-ar putea învăța cum să fii un copac, dar nu și cum să fii un colorat. E conexiunea finală dintre măiestrie și scop, și n-o să mai discutăm despre asta vreodată. Sunt negrul tău pe viață și asta-i tot.

Nefiind în stare să distingă între el însuși și dimensiunea retorică a lacrimosului „îți datorez viața, o să fiu sclavul tău”, Hominy își pierduse în cele din urmă mințile și ar fi trebuit internat în chiar acel moment. Ar fi trebuit să sun la poliție și să anunț că-i un nebun pe străzi. Doar că mai de mult, când făcuserăm o vizită la Azilul de Bătrâni Actori Uitați de la Hollywood, mă silise să-i promit că n-o să-l internez niciodată într-o instituție ca aceea, fiindcă nu voia să fie exploatat precum vechii săi prieteni Slicker Smith, Chattanooga Brown și Beulah „Mammy” McQueenie. Care, bifând un ultim rol înainte de a ajunge să performeze în studiourile din ceruri, jucaseră de pe paturile de moarte în peliculele unor studenți la cinematografie de la UCLA care căutau să lipească o vedetă, fie ea și una veștejită și senilă, la proiectele de absolvire.

În dimineața următoare, o zi de joi, m-am trezit cu Hominy în curtea mea, fără cămașă și-n picioarele goale, legat de cutia poștală, cerându-mi să-l biciuiesc. Nu știi cine i-o fi legat lui mâinile, dar știu că Hominy mi-o forța pe a mea.

— Stăpâne!

— Hominy, încetează!

— Vreau să-ți mulțumesc pentru că mi-ai salvat viața.

— Știi că aș face orice pentru tine. Rolurile tale din *Micii năzdrăvani* mi-au luminat copilăria.

— Vrei să mă faci fericit?

— Da, știi doar.

— Bate-mă, atunci! Tăbăcește-mi pielea asta nemernică de negrotei! Bate-mă, dar să nu mă omori, stăpâne! Bate-mă doar cât să simt iar ce-mi lipsește!

— Dar altfel nu se poate? Nu-i și altceva care te-ar face fericit?

— Să fie iar Dickensu' cum a fost odată.

— Știi că asta-i imposibil. Când un oraș dispare, nu mai e cale de-ntoarcere.

— Atunci știi ce să faci.

Mi s-a spus că a fost nevoie de trei ajutoare de șerif ca să mă ia de pe spinarea lui neagră, fiindcă l-am biciuit pe cioroiul ăla de s-a căcat pe el. Tati ar fi spus că sufeream de „reacție disociativă”. Când mă bătea el, pe asta dădea vina. Deschidea un vechi dicționar de boli psihiatrice, o carte sfântă a afecțiunilor mentale atât de veche încât definea homosexualitatea drept „dislexie libidinală”, și punea degetul pe „reacție disociativă”, apoi își curăța ochelarii și începea să explice cu voce domoală: „Reacția disociativă e ca un scurtcircuit psihic. Când mintea se confruntă cu o descărcare electrică de

stres și mizerii, se închide, îți blochează pur și simplu cogniția, ești ca inconștient. Acționezi, dar nu-ți dai seama de acțiunile tale. Așa că, vezi tu, chiar dacă nu-mi amintesc că ți-am dislocat mandibula...”

Mi-ar plăcea să spun că m-am trezit din propria stare de rătăcire amintindu-mi doar usturimea răcâitoare a propriilor răni, în vreme ce Hominy îmi curăța leziunile provocate de poliție cu bucățele de vată înmuiată în apă oxigenată. Dar, cât o să trăiesc, n-o să uit sunetul scos de cureaua mea de piele când am tras-o din găicile blugilor. Șuieratul aceluia surogat de bici prin aer și prăvălindu-se cu putere, bubuitoare, pe spinarea lui Hominy. Ochii înlăcrimați și recunoștința pe care a arătat-o încercând să se târască nu cât mai departe de lovituri, ci cât mai în calea lor; felul în care și-a căutat leacul pentru secole de furie reprimată și decenii de servitudine neapreciată îmbrățișându-mi genunchii și implorându-mă să-l croiesc mai tare, cu trupul negru întâmpinând bucuros șuierul și izbitura biciului, cu gemete de extaz abject. N-o să-l uit niciodată pe Hominy sângerând în stradă și, ca orice sclav din istorie, refuzând să depună plângere. N-o să-l uit în veci cum m-a condus cu blândețe înăuntru, cerându-le celor care se strânseseră să caște gura să nu mă judece fiindcă, până la urmă, cine-l împlânzește pe împlânzitorul negroteilor?

— Hominy!

— Da, stăpâne.

— Tu ce mi-ai șoptit la ureche ca să mă calmezi?

— Ți-aș șoptit că nu gândești în stil mare. Că salvatul Dickensului negru cu negru, cu megafonul în mână, n-o să meargă-n veci. Că trebuie să ai o perspectivă mai largă decât a avut taică-tău. Știi vorba aia: „Nu vezi pădurea din cauza copacilor”?

— Sigur.

— Păi... tre’ să nu ne mai vezi ca pe indivizi. Fiindcă acu, stăpâne, nu mai vezi plantația din cauza la colorați.

ȘASE

E o vorbă: „Nu-i ușor să fii codoș”. Ehe, păi nici stăpân de sclavi nu-i ușor să fii. Ca și în cazul copiilor, câinilor, zarurilor, politicienilor care promit prea multe și, se pare, prostituatelor, sclavii nu fac ce le spui. Și când servul tău de optzeci și mai bine de ani e-n stare de, poate, cincisprezece minute de muncă decentă pe zi și abia așteaptă să fie pedepsit, nu prea te alegi cu multe din avantajele de plantator pe care le vezi prin filme. Nu tu jelanii și cântat de „Go

Down Moses” pe câmpuri. Nu tu ȋaŧe moi de negresă ȋntre care să te cuibărești. Nici vorbă de mănunchiuri de pene pentru șters praful. Nimeni nu spune „sal’tare, conașule”. Nu ai parte de cine fiȋoase cu candelabre și tăvi cu fripturi, linguroaie cu piure de cartofi și cele mai sănătoase verdeȋuri cunoscute omenirii. Niciodată n-am apucat să mă bucur de ȋncrederea de nezdruncinat dintre stăpân și sclavul lui. Deȋineam doar un bătrân prăpădit care știa un singur lucru – ȋși știa locul. Hominy nu putea repara roata unei căruȋe. Habar n-avea să plivească. Nu putea să care s-au să ridice baloȋi de paie. Putea ȋn schimb să-și miște curul, așa că ȋntre orele 1 și 1.15 după-amiaza, cu pălăria ȋn mână, se prezenta la lucru. Făcea ce avea chef să facă. Uneori treaba consta ȋn ȋnȋolitul ȋn mătăsărie roz și gri smarald, ȋnțutul la o lungime de braȋ al unei lămpi cu gaz și pozatul ȋn curtea mea din faȋă ca o statueta de grădină ȋn mărime naturală din vechiul Sud. Alteori o făcea pe băncuȋa de picioare umană și, când se simȋea cuprins de spiritul servitudinii, se punea ȋn patru labe lângă calul meu sau pe după camionetă și stătea acolo până ce catadicseam să pun piciorul pe spatele lui, să mă urc ȋn mașină și să fac un drum de care n-aveam niciun chef până la magazinul de spirtoase ori la târgul de vite. ȋnsă ȋn mare parte munca lui Hominy consta ȋn a mă privi pe mine muncind. Mușcând din carnea unor prune Burbank al căror echilibru de acreală, dulceaȋă și duritate a cojii ȋmi luase șase ani ca să-l nimeresc, și exclamând: „Măiculiȋă, stăpâne, ce bune-s prunele astea. Japoneze, zici? Oho, cre’ că ȋi-ai băgat pumnu-n fundu’ lui Godzilla, că tare ai mână bună la verdeȋuri”.

Așa că mă puteȋi crede când vă spun că servitutea umană e o activitate deosebit de frustrantă. Și nici nu fusese iniȋiativa mea: fusesem silit să-mi ȋntind stăpânirea asupra acestui ȋmpătimit cronic de sclavie. Și să fim clari: am ȋncercat să-l „eliberez” de nenumărate ori pe Hominy. Doar dacă-i spuneam că e liber nu avea efect. Și o dată, jur, am fost cât pe ce să-l abandonez ȋn munȋii San Bernadino ca pe un câine nedorit, ȋnsă am văzut un struȋ de pripas, cu un fluturaș ce făcea reclamă la o trupă de hip-hop prinsă de penele din coadă, și n-am mai avut tupeu s-o fac. L-am pus chiar pe Hampton să ȋntocmească niște documente de eliberare din sclavie ȋn jargon de secol nouăsprezece și am plătit unui caligraf 200 de dolari ca să scrie zăpisul de slobozire pe-o bucată de pergament vechi pe care l-am găsit la o papetărie din Beverly Hills, fiindcă bogătanii, se pare, ȋncă ȋl folosesc. Pentru ce? Habar nu am. Poate că, la halul ȋn care se prezintă sistemul bancar, au trecut iarăși la hărȋile cu comori.

„ȋntru băgarea de seamă a tuturor”, scria ȋn zăpis. „Cu acest act emancipez, slobozesc, pun ȋn libertate, eliberez permanent din serviciu pe sclavul nostru, numitul Hominy Jenkins, care ne-a fost serv ȋn ultimele trei săptămâni.

Numitul Hominy e de statură, culoare și inteligență medie. Cei care citi-vor acesteia să știe că Hominy Jenkins este acum un om de culoare liber. Adevăresc alcătuirea prezentului document, octombrie 17, Anul Domnului 1838". Dar șmecheria n-a funcționat. Hominy, pur și simplu, și-a dat pantalonii jos, s-a căcat pe mușcatele mele și s-a șters la cur cu libertatea lui, după care mi-a dat-o înapoi.

— Inteligență medie? a zis ridicând din sprânceana căruntă. Unu, că știu în ce an suntem. Doi, adevărata libertate înseamnă să ai dreptul de-a fi sclav. Și-a săltat pantalonii pe el și a trecut la limba de plantație pe care-o foloseau în filmele de Hollywood. Știi io că nu mă silește nimenea, da' dă sclavu' dă coala n-o să scapi câtui lumea. Libertatea să-mi pupe curu' negru postbelic.

Sclavia trebuie să fi fost al naibii de profitabilă pentru cineva care se confrunta cu tulburări mintale, dar uneori, după o zi caniculară de tăiat coarnele caprelor și reparat gardul de plasă, mă trânteam greoi pe verandă, privind cum smogul se înroșea, dens, în lumina soarelui ce apunea peste oraș, și Hominy ieșea cu o carafă de limonadă. Era ceva atât de mulțumitor în privitul sticlei aburite, pe care se adunau picături de condens când îmi umplea fără grabă paharul, adăuga cub după cub de gheață plescăitoare și alunga căldura și muștele de pe fața mea cu un evantai. În aerul răcorit, având ca muzică ambientală Tupac de la casetofonul mașinii, simțeam o vagă și înviorătoare bucurie de plantator, cum trebuie să fi simțit pe vremuri confederații. Rahat, dacă Hominy ar fi fost mereu așa de cooperant, aș fi pornit și eu la luptă cu Nordul.

În zilele de joi, accidental sau intenționat, Hominy vărsa limonadă pe mine. Îmi trimitea un mesaj nu tocmai subtil, ca un câine care zgârie la ușă, că era timpul pentru un pic de acțiune.

— Hominy?

— Da, stăpâne, zicea plin de nădejde, deja frecându-și nerăbdător părțile dorsale.

— Ți-ai găsit vreun consilier?

— M-am uitat pe internet și toți terapeuții sunt albi. Toți apar prin pădure sau prin fața rafturilor cu cărți și-ți promit împlinire profesională și sexuală ori relații sănătoase. Da cum se face că nu vezi niciodată poze cu ei și cu copiii lor plini de succes sau cum își regulează partenerul până la orgasm? Unde-i dovada în toată trâncăneala?

Udeala de pe pantaloni se extindea în poală și către genunchi.

— OK, treci în mașină, ziceam.

Ciudat lucru, pe Hominy nu părea să-l deranjeze că dominatoarele din cluburile sado-maso de pe Westside pe care le angajasem ca să mă suplinească într-ale pedepselor erau toate de rasă albă. Un club numit Bastilia

era locul lui preferat de tortură. Acolo, goală în afara unei șepci de soldat din Războiul Civil, doamna Dorothy, o brunetă palidă ale cărei buze date din belșug cu ruj le făceau de răs pe cele ale lui Scarlett O'Hara, îl lega la stâlp și-l biciuia în lege. Îi prindea greutăți de organele genitale și cerea informații despre mișcările trupelor și puterea de foc a trupelor Uniunii. După care doamna Dorothy băga capul în cabina camionetei, îi lipea lui Hominy un pupic pe obraz și-mi dădea chitanța. La două sute de parai pe oră, la care se adăuga și „suplimentul rasial”, chestia ajungea să mă cocoșeze. Primii cinci de „negrotei”, „tuciuriu”, „canibal” și „colorat” erau gratis. După care fiecare asemenea epitet costa trei dolari bucata. Iar „cioroi”, în oricare dintre variatele sale forme, derivări și pronunțări, era zece dolari bucata, nenegociabil. Însă, după câte-o ședință din asta, Hominy arăta atât de fericit că aproape merita. Cu toate astea, fericirea lui Hominy nu era a mea, nu era a orașului. Nu mă putusem totuși gândi la o cale de a restaura Dickensul la strălucirea de odinioară până într-o seară de primăvară neobișnuit de calmă, la întoarcerea de la clubul Bâte și Pietre.

M-am trezit, cu Hominy, că sunt blocat pe autostrada 110, fâțându-mă nerăbdător de pe o bandă pe alta. Avansam frumușel până am ajuns la ieșirile către drumurile 405 și 105, iar traficul a început să se îngreuneze. Tata avea o teorie, că săracii sunt cei mai buni șoferi fiindcă nu-și permit asigurări și trebuie să conducă așa cum trăiesc, defensiv. Hominy începea să-și revină din extazul masochist; amintirea, dacă nu și durerea ședinței, se diminuea de la o ieșire la alta. A împuns cu degetul într-o vânătaie de pe braț, întrebându-se de unde era. Am scos un joint din torpedou și i-am oferit un fum medicinal.

— Știi cui îi plăcea să bage iarbă? a zis refuzând leacul. Lui Scott Beckett ăla mic.

Scotty era un tovarăș de năzdrăvănii de-al lui Spanky. Purta un pulover lăbărțat și șapca pe-o sprânceană, însă băiețașul ăla alb era numai mutră și deloc dedicare, așa că nu rezistase.

— Da? Dar Spanky? Era pe ceva droguri?

— Spanky nu făcea decât să fută curviștine, asta făcea Spanky.

Am deschis geamul. Încă nu ne mișcăm prea iute, iar izul de marijuana stăruia vinovat în aer. Circulă legenda că Micii năzdrăvani, precum spectacolele cu *Macbeth*, ar fi blestemați și că au murit cu toții prematur și oribil.

MEMBRU AL GĂȘTII: Alfalfa

VÂRSTĂ: 42 de ani

CAUZA MORȚII: Împușcat de treizeci de ori în față (câte o dată pentru fiecare pistrui) la o ceartă din cauza banilor

MEMBRU AL GĂȘTII: Buckwheat

VÂRSTĂ: 49 de ani

CAUZA MORȚII: Atac de cord

MEMBRU AL GĂȘTII: Wheezer

VÂRSTA: 19 ani

CAUZA MORȚII: Avion de antrenament prăbușit

MEMBRU AL GĂȘTII: Darla Hood

VÂRSTA: 47 de ani

CAUZA MORȚII: Hominy pretindea că o regulese până la moarte. În realitate, cauza morții fusese hepatita

MEMBRU AL GĂȘTII: Chusbsy-Ubsy

VÂRSTA: 21 de ani

CAUZA MORȚII: Ceva greu pe inimă. Iubire neîmpărtășită pentru domnișoara Crabtree și 150 de kile la un metru cincizeci înălțime

MEMBRU AL GĂȘTII: Froggy

VÂRSTA: 16 ani

CAUZA MORȚII: Lovit de camion

MEMBRU AL GĂȘTII: Cățelul Pete

VÂRSTA: 7 ani

CAUZA MORȚII: A înghițit ceasul deșteptător

Hominy se foia pe banchetă, puneă degetele pe urmele de vergi încă roșii și umflate de pe spinare, întrebându-se de ce sângerează. La naiba, poate ar fi fost mai bine să-l las să moară. Poate ar fi trebuit să-l arunc din mașină pe asfaltul uleios și crăpat de pe autostrada portului. Dar la ce bun? Traficul s-a oprit complet. Un Jaguar, unul dintre acele modele urât făcute în America, era răsturnat pe banda rapidă. Pasagerul său, un bărbat cu gât de țestoasă, scăpase teafăr și citea un roman sprijinit de parapetul din mijloc. O Honda sedan, cu fundul și cu șoferul făcute zob și fumegând, zăcea în zona mediană așteptând să fie luată la fiare vechi, respectiv cimitir. Numele modelelor Jaguar sună ca niște rachete: XJ-S, XJ8, E-Type. Hondele au nume de mașini concepute de diplomați pacifiști, umaniști: Acord, Civic, Insight. Hominy s-a dat jos din mașină ca să descâlcească învălmășeala. Fluturându-și brațele ca nebunul ce era, a început să separe mașinile după culori, nu ale caroseriilor, ci ale șoferilor.

— Dacă ești negru ca noi, dă înapoi! Albi cu pielea și cu fapta, să facă la dreapta! Cafenii, aveți grijă la copii! Gălbejiți, mergeți încet că o pățiți! Roșii, înainte ca cocoșii! Dacă nu-și dădea seama vizual de care culoare aparțineau

șoferii, îi întreba chiar pe ei. Chicano? Ce culoare mai e și asta? Mă ratatule, nu poți să inventezi o rasă. *Puto*? Îți dau un *puto* de nu-l poți duce, *pendejo*! Cioară, alege-ți o bandă și stai pe ea! Te bagi când încapi!

Când au sosit polițiștii și torțele de semnalizare rutiere, iar traficul a început în cele din urmă să curgă iarăși nestingherit, Hominy s-a suit înapoi în camionetă și s-a șters pe mâini ca și cum făcuse o mare ispravă.

— Așa se face rahatul ăsta. Sunshine Sammy m-a învățat. Zicea: „Timpul nu așteaptă pe nimeni, dar negrii așteaptă pe oricine pentru un bacșiș de douăzeci și cinci de cenți”.

— Cine naiba mai e și Sunshine Sammy?

— N-ai tu grijă cine-i Sunshine Sammy. Voi ăștia, ciorile tinere, aveți președinți și jucători de golf negri. Eu îl am pe Sunshine Sammy. Micul năzdrăvan original, iar prin original vreau să spun că a fost primul. Și știi ceva, când Sunshine Sammy salva gașca din situații imposibile, ăla era leadership nonpartizan.

Hominy s-a lăsat pe banchetă, și-a pus mâinile sub cap și-a început să se uite pe geam și în trecutul lui. Am dat drumul la radio, lăsând un meci de baseball să umple tăcerea. Hominy ducea dorul zilelor bune de odinioară și-i ducea dorul lui Sunshine Sammy. Mie îmi lipsea Vin Scully, melodioasa voce a obiectivității, anunțând situația în teren. Pentru un puritan al baseballului ca mine, zilele bune de odinioară erau cele de dinainte de a exista om special la bătaie, jocuri interligă, steroizi și nemernici pe teren cu șepcile puse șui, ca să poată da de pământ cu ele ori de câte ori ratează câte-o prindere ori pierd vreo minge ușoară scăpând-o în tribunele înșorite ale sportului nostru preferat. Eram eu și cu tata, molfăind crenvurști și bând suc, doi negri la peluză, doi vagabonzi ai vieții noastre împărțind arșița nopții de iunie cu moliile, înjurând echipa și tânjind după zilele de aur ale lui Garvey, Cey, Koufax, Dusty, Drysdale și Lasorda. Pentru Hominy, oricare zi în care putea personifica primitivismul american era o zi bună. Însemna că era încă viu, iar uneori până și clovnul ciocolatiu care-i ciuca bățăilor își dorește să fie, măcar în felul ăsta, băgat în seamă. Iar țara asta, liceanul homosexual latent care este, mulatrul care trece drept alb care este, neanderthalianul care-și scarpină nerăbdător monosprânceană care este, are nevoie de oameni ca el. Țara asta are nevoie de cineva în care să arunce cu pietre, pe care să-l cotonogască, să-l calce-n picioare, să-l invadeze, pe care să pună embargo. Orice lucru care, ca și baseballul, să facă o țară să se-mpopoțoneze în oglindă fără să se privească în oglindă de fapt, fără să-și amintească unde-s îngropate cadavrele. În noaptea aceea Dodgers au pierdut al treilea meci consecutiv. Hominy s-a săltat pe banchetă și a făcut un hublou în aburul cu care parbrizul se acoperise pe neașteptate.

— Am ajuns deja?

Eram între El Segundo și ieșirea spre Rosecrans Avenue. M-a izbit deodată: cândva, aici fusese un indicator pe care scria DICKENS – URMĂTOAREA IEȘIRE. Hominy ducea dorul zilelor bune de altă dată. Eu tânjeam să fiu în mașină cu tata, pe drumul de întoarcere de la târgul statal Pomona, cu meciul echipei Dodgers la radio și să mă frec la ochi ca să-mi alung somnul exact la vreme ca să văd indicatorul acela rutier, DICKENS – URMĂTOAREA IEȘIRE, și să știu că sunt acasă. Tare-mi mai era dor de indicatorul ăla. Ce sunt orașele, până la urmă, în afară de indicatoare și delimitări arbitrare?

Panoul verde cu alb nu a costat mult: o foaie de aluminiu cât un pat de-o persoană, doi stâlpi de metal de un metru optzeci fiecare, niște conuri de trafic și triunghiuri de semnalizare, două veste portocalii reflectorizante, două spray-uri cu vopsea, două căști de protecție și somnul pe noaptea aceea. Mulțumită unui exemplar descărcat de pe net al *Manualului de dispozitive uniformizate pentru controlul traficului*, aveam specificațiile tuturor componentelor, de la nuanța potrivită de verde (Pantone 342) la dimensiunile exacte (60 pe 36 inch), mărimea caracterelor (8 inch) și font (Highway Gothic). Și, după o noapte lungă de vopsit, de tăiat tabla pe dimensiuni și de imprimat pe portiera camionetei noastre SUNSHINE SAMMY CONSTRUCȚII, am pornit cu Hominy înapoi spre autostradă. În afară de turnatul betonului și așteptatul să se întărească temelia, instalarea unui indicator de circulație nu-i foarte diferită de plantarea unui copac, așa că m-am pus pe treabă scaldat în lumina farurilor. Am curățat iedera, am săpat gropile și-am implantat indicatorul, în vreme ce Hominy ațipise în mașină, ascultând jazz la radio.

Pe măsură ce soarele se înălța peste podul rutier El Segundo Avenue, naveta de dimineață începea să se întetească. Și printre mașinile claxonând, elicele elicopterelor de monitorizare a traficului pulsând deasupra noastră și huruitul motoarelor de camion, eu și Hominy ne-am oprit pe banda pentru urgențe, admirându-ne munca. Indicatorul semăna leit cu orice alte „dispozitive de control trafic” pe care le poți vedea pe parcursul navetei zilnice. Durase doar câteva ore să-l facem, însă mă simțeam precum Michelangelo căscând ochii la Capela Sixtină după patru ani de trudă, ca Banksy după șase zile petrecute pe internet după idei de furat și trei minute de vandalism stradal ca să pună ideile în practică.

— Stăpâne, indicatoarele sunt lucruri puternice. E aproape ca și cum Dickens ar exista pe-aici, prin pâclă.

— Hominy, ce e mai bine, să fii biciuit sau să te uiți la indicatorul ăsta?

Hominy a cugetat o clipă.

— Biciul se simte bine pe spinare, dar indicatorul se simte bine în inimă.

După ce am ajuns acasă în dimineața aceea, am deschis o cutie de bere, l-am trimis acasă pe Hominy și am înșfăcat ultima ediție din *Ghidul Thomas* de pe raftul cu cărți. Cu cei șase mii o sută de kilometri pătrați ai săi, mare parte din districtul Los Angeles rămâne neexplorată. Chiar dacă ți-ar trebui doctorat în tehnologie geospațială ca să-i pricepi cele peste 800 de pagini, *Ghidul Thomas al Los Angelesului* este o călăuză de nădejde pentru orice explorator vrednic care încearcă să navigheze prin întinderea sa urbană lipsită de oaze. Chiar și în zilele dispozitivelor cu GPS și ale motoarelor de căutare, se poate găsi în orice taxi, camion de remontări și mașină închiriată și niciun gășcar mexican nu e descoperit mort fără un exemplar alături. Am deschis volumul. În fiecare an tata obișnuia să aducă versiunea nouă a ghidului, iar primul lucru pe care îl făceam era să dau la paginile 704-705 și să aproximez pe hartă localizarea casei noastre de pe Bernard Avenue 205. Faptul că-mi puteam găsi casa în acel tom gigantic mă făcea, cumva, să mă simt stabil. Mă făcea să mă simt iubit de lume. Însă Bernard Avenue 205 se afla pe un petic roz fără nume, cu străzi intersectate în unghiuri drepte și câte o șosea națională de fiecare parte. Îmi venea să plâng. Mă durea să știu că Dickens fusese exilat în lumea de apoi a comunităților invizibile din L.A. Bastioane strict secrete ale minorităților ce nu apăruseră nicicând cu numele în *Ghidul Thomas*, nu avuseseră granițe oficiale și nici panouri de neam prost cu anunțuri gen: „Intrați acum în...” sau „Ieșiți acum din...”, fiindcă atunci când vocea din cap (cea care, te juri pe ce ai mai scump, nu-i vocea prejudecăților și a rasismului) îți spune să ridici geamurile și să încui portierele, știi că ai intrat în Junglă sau în Fruittown și că, atunci când începi să respiri iarăși, ai ieșit. Scoteam o cariocă albastră, desenam un contur strâmb al orașului natal pe cât de bine mi-l aminteam și mâzgăleam DICKENS cu majuscule lăbărțate peste paginile 704-705, adăugând o mică reprezentare a indicatorului de ieșire pe care tocmai îl amplasasem acum. Dacă o să adun vreodată destul tupeu în mine, am de gând să mai pun două indicatoare. Așa încât, dacă cumva ajungi pe șoseaua 110 și treci în viteză pe lângă două chestii dubioase, în galben și negru, pe care scrie ATENȚIE, SE PRĂBUȘESC PREȚURILE IMOBILIARE și AVEȚI GRIJĂ, URMEAȘĂ CRIMINALITATE NEAGRĂ INTERRASIALĂ, o să știți cui să-i mulțumiți pentru că v-a atras atenția.

INTELECTUALII GOGOȘII ÎNFOIAȚE

ȘAPTE

În duminica de după instalarea indicatorului rutier am vrut să anunț oficial că am un plan pentru resuscitarea orașului Dickens. Și ce loc mai bun unde să fac asta decât următoarea întrunire a Intelectualilor Gogoșii Înfoiațe, cea mai apropiată aproximare pe care o aveam pentru un guvernământ reprezentativ?

Una dintre multele și triste ironii ale vieții afro-americane e că orice adunare socială banală și disfuncțională e numită „funcție”. Și „funcțiile” astea negre nu-ncep niciodată la timp, așa că e imposibil să estimezi cum să ajungi suficient de târziu cât să fie de bonton fără să riști să ratezi cu totul evenimentul. De la moartea tatălui meu, Intelectualii Gogoșii Înfoiațe involuaseră într-un grup de țăcăniți negri din clasa de mijloc ce nu locuiau în oraș și de universitari care se adunau o dată la două săptămâni ca să-i ridice osanale semifaimosului Foy Cheshire. Oricât și-ar prețui America eroii căzuți, era greu de spus dacă îi impresiona mai mult stăruitoarea lui rezistență ori faptul că, deși trecuse prin atâtea, încă mai conducea un Mercedes 300 SL din 1956. Oricum ar fi fost, se învârtteau pe lângă el ca un roi de musculițe încercând să-l impresioneze cu adâncă lor cunoaștere într-ale unei comunități negre sărmane despre care, dacă și-ar fi scos doar o secundă ochelarii rasiali de la ochi, și-ar fi dat seama că nu mai era neagră, ci predominant latino.

Întâlnirile erau frecventate, în mare parte, de membri care apăreau din două în două săptămâni și se încingeau în dezbateri cu cei care veneau din două în două luni în privința sensului exact al cuvântului „bilunar”. Am intrat în gogoșerie exact când ultimele exemplare din *Telexul*, un compendiu de statistici referitoare la Dickens, se împărțeau printre cei prezenți. Din spate, de lângă gogoșile cu mure, m-am lăsat călăuzit de nasul meu și am inhalat mirosul dulceag al cernelii de copiator înainte de a-i arunca o privire în treacăt. *Telexul* era un tabel cu măsurători sociale pe care tata îl concepusese să semene cu un raport de bursă Dow Jones. Doar că mărfurile tranzacționate și cotațiile principalelor corporații erau înlocuite în grafice cu probleme sociale și neajunsuri comunitare. Indicatorii care erau mai mereu la nivel ridicat – șomaj, sărăcie, nelegiuire, mortalitate infantilă – erau la un nivel înalt

și acum. Cei aflați întotdeauna la nivel scăzut – rata de absolvire a școlilor, alfabetizare și speranță de viață – acum coborâseră și mai mult.

Foy Cheshire stătea sub ceas. În zece ani nu se schimbase prea mult dacă nu puneai la socoteală că se îngrășase treizeci și cinci de kile. Nu era cu mult mai tânăr decât Hominy, însă nu încărunțise deloc, iar fața îi era străbătută de doar câteva riduri de expresie. Pe peretele din spatele lui erau două fotografii de dimensiunea unor postere, înrămate, una înfățișând un potpuriu de gogoși cu aspect înnebunitor de pufos și succulent, ce nu aduceau deloc cu produsele de patiserie pleoștite, unsuroase, așa-zis proaspete, care se întăreau văzând cu ochii în galantarul din spatele meu, cealaltă fiind un portret în culori al lui babacu', purtându-și cu mândrie acul de cravată cu emblema Asociației Americane de Psihologie și părul ondulat la perfecție. Judecând după atmosfera gravă din încăperea, pe agenda zilei erau multe, și avea să dureze ceva până ce înfoiații să treacă și la „chestiuni secundare”.

Foy avea două volume pe care le flutura prin fața grupului ca un magician pe cale să facă un truc cu cărți de joc. *Alegeți o cultură, orice cultură.* A ridicat un volum spre tavan, adresându-se publicului cu un accent tăragănat de pastor metodist din Sud, cu toate că locuise o viață pe dealurile Hollywoodului și era de fel din Grand Rapids, Michigan.

— Într-o noapte, nu de mult, a zis Foy, am încercat să le citesc din cartea asta, *Huckleberry Finn*, nepoțelilor mei, dar n-am putut trece de pagina șase fiindcă romanul e înțesat de cuvântul cu „n”. Și cu toate că sunt cei mai isteți și gata de luptă puști de opt și zece ani pe care-i știu, mi-am dat seama că nu erau pregătiți, copilașii mei, să înțeleagă, prezentată ca atare, valoarea unei cărți ca *Huckleberry Finn*. Așa că mi-am luat libertatea de a rescrie capodopera lui Mark Twain. Am înlocuit cu „războinic” cuvântul „sclav”, și în loc de cuvântul cu „n” am pus „voluntar cu piele închisă la culoare”.

— Așa, așa! a răcnit mulțimea.

— I-am îmbunătățit și dicția lui Jim, am făcut unele schimbări în cursul narativ și am reintitulat cartea *Aventurile fără peiorative și călătoriile intelectuale și spirituale ale afro-americanului Jim și ale tânărului său protejat, fratele alb Huckleberry Finn, porniți în căutarea unității pierdute a familiei de culoare.*

Foy a întins apoi spre examinare exemplarul volumului său reconfigurat. Nu văd prea bine, dar aș fi putut jura că pe copertă apărea Huckleberry Finn pilotând pluta pe maiestuosul Mississippi, în vreme ce căpitanul afro-american Jim stătea la provă, cu mâinile în șoldurile înguste, cu o țcălie de barbă de prost gust și îmbrăcat cu geacă sport de tartan marca Burberry arătând întocmai cu cea pe care o purta, întâmplător, și Foy.

Nu m-am dat niciodată în vânt după mersul la ședințe, dar după moartea tatei, dacă nu era vreo urgență la fermă, de obicei veneam. Înainte de numirea lui Foy în postul de gânditor-șef, fuseseră niște discuții despre creșterea și educarea mea spre a deveni liderul grupului, în calitate de prinț moștenitor al conceptualismului de ghetou. Eu eram cel care preluasem, până la urmă, îndatoririle de îmblânzitor de negrotei. Dar am refuzat. Am cerut să fiu scutit susținând că nu știu destule despre cultura negrilor. Că singurele certitudini pe care le aveam în privința situației afro-americane era că noi nu cunoșteam concepte precum „prea dulce” ori „prea sărat”. Și în zece ani, pe parcursul a nenumărate acte de cruzime și afronturi la adresa negrilor, săracilor, persoanelor de culoare, precum Amendamentul 8 împotriva căsătoriilor între persoane de același sex, dispariția ajutorului social, filmul *Crash* al lui David Cronenberg și condescendența bine intenționată a lui Dave Eggers, nu rostisem o vorbă. Când se făcea prezența, Foy nu mă striga niciodată pe nume, ci țipa pur și simplu: „Trădătorul!”, pe chip cu un zâmbet viclean, plin de lehamite, și-mi bifa numele pe foaie.

Foy și-a adus mâna în fața pieptului, lipindu-și unele de altele buricele degetelor, semnul universal că cea mai isteată persoană din încăpere e pe cale să spună ceva. A vorbit tare și repede, căpătând viteză cu fiecare cuvânt rostit.

— Propun să trecem la solicitarea de includere a ediției mele respectuoase din punct de vedere politic a lui *Huckleberry Finn* în toate programele școlare, a zis. Fiindcă e o crimă ca generațiile de culoare să ajungă la maturitate fără să fi experimentat această – aici Foy a aruncat o privire la coperta a patra a cărții originale –, această operă clasică americană de un șarm atât de amuzant.

— Se spune „generațiile de culoare” sau „generațiile colorate”? am zis, iar faptul că nu mai zisesem nimic de atâția ani ne-a făcut pe amândoi să ne simțim luați prin surprindere. Venisem însă cu gândul de a spune ceva, așa că-mi trebuia un pic de încălzire pentru corzile vocale. Am băgat în gură unul dintre biscuiții Oreo pe care-i introdusesem, curajos, în local. Care formă e corectă gramatical? N-am știut niciodată.

Foy a sorbit o gură calmantă din ceașca cu cappuccino și m-a ignorat. El și restul turmei non-dickensiene țineau de înfricoșătoarea subgrupă de gânditori negri păliți de licanthropie cărora îmi place să le spun „vârcocioroi”. Pe timp de zi, vârcocioroi sunt erudiți și urbani, dar la fiecare lună plină, trimestru fiscal și revizuire a privilegiilor salariale părul de pe spinare li se ridică, le apare blană deasă, le cresc colți și-o zbughesc din turnurile lor de fildeș și consiliile corporatiste, dând năvală prin cartierele proletare ca să poată urla la lună, să bea și să asculte blues mediocru. Acum, că faima, dacă nu și averea, i se dusesse pe copcă, plaiurile de vânătoare preferate ale vârcocioroiului Foy Cheshire deveniseră orașul Dickens. În mod obișnuit

Încerc să evit cu orice preț vârcociorii. Nu teama de a fi făcut bucățele din punct de vedere intelectual mă face să tremur, ci insistența siropoasă cu care se adresează tuturor, în special celor pe care nu-i suportă de fapt, cu fratele cutare sau sora cutare. Obişnuiam să-l aduc şi pe Hominy la întruniri, să-l mai scot din plictiseală. Plus că rostea el chestiile pe care eu le gândeam. „De ce aici vorbiți așa, ca negrii, înghițind literele, dar când apăreți la televizor, scârbelor, sunați mai albi ca spuma laptelui și cu băț în cur?” Dar după ce a auzit de zvonul foarte răspândit că Foy Cheshire folosisese câteva milioane din drepturile de autor obținute de-a lungul anilor ca să cumpere drepturile pentru cele mai rasiste scurtmetraje din seria *Gașca noastră*, a trebuit să-i cer lui Hominy să nu mă mai însoțească. Urla, tropotea din picioare și întrerupea totul cu vreo explozie de histrionism. „Cioară, unde-s filmele mele cu Micii năzdrăvani?” Hominy se jură că cele mai reușite momente filmate cu el sunt pe peliculele alea. Dacă ar fi adevărat ce se spune, ar fi imposibil de iertat un asemenea cuvios gardian al negritudinii pentru că privează pe vecie lumea de cele mai bune momente rasiste pe Blu-ray, cu sunet stereo. Însă mai toată lumea știe că, la fel ca aligatorii din canale ori potențialul letal al bomboanelor efervescente băute cu cola, deținerea de Foy Cheshire a celor mai rasiste filme din seria *Micilor năzdrăvani* nu-i nimic mai mult decât o legendă urbană.

Mereu iute la replici, Foy mi-a contraccarat insolența și biscuiții Oreo cu o pungă de cornulețe cu brânză siciliene aduse de-acasă. Eram amândoi prea de soi ca să mâncăm mizeriile pe care le serveau la gogoșerie.

— E treabă serioasă aici. Fratele Mark Twain folosește cuvântul cu „n” de 219 ori. Adică cu o frecvență de 0,68 pe pagină.

— Dacă mă-ntrebi pe mine, Mark Twain n-a folosit cuvântul „negrotei” nici pe departe suficient, am bolborosit.

Cu gura plină cu cel puțin patru dintre biscuiții cu cremă preferați ai Americii, nu credeam să mă fi înțeles cineva. Voiam să spun mai mult. Ca, de pildă, ce sens avea să-l învinuim pe Mark Twain fiindcă ne lipsea răbdarea și curajul de a le explica puștilor noștri că acest cuvânt cu „n” există și că, pe parcursul vieții lor trăite în puf, va veni cu siguranță o zi în care li se va spune „negrotei” ori, și mai rău, vor socoti că nu-i nimic rău în a numi „negrotei” o altă persoană. Nimeni nu se va referi la ei ca la niște „mici eufemisme negre”, așa că bun venit în lexiconul american – Negroteiule! Uitasem însă să cer niște lapte cu care să ajut biscuiții să alunece. Și n-am mai avut ocazia să le explic lui Foy și adunăturii lui de îmbâcsiți că adevărul lui Mark Twain este că un cioroi negru mediu este moral și intelectual superior unui cioroi alb mediu. Dar nu, negroteii ăștia pompoși voiau să pună cuvântul sub interdicție, să dezinventeze pepenele verde, trasul unei nări de coca de dimineață, spălatul puței în chiuvetă și eterna rușine de a avea păr pubian de culoarea și textura

piperului nemăcinat. Asta-i diferența între cei mai oprimați oameni de pe pământ și negrii americani. Ei au făcut legământ să nu uite niciodată, în vreme ce noi vrem ca totul se fie șters din scripte, pecetluit și zăvorât bine, pentru eternitate. Vrem ca o persoană precum Foy Cheshire să ne prezinte cazul lumii întregi însoțit de un set de indicații ca juriul să treacă peste secole de ridiculizări și stereotipuri și să pretindă că negroteii de toată jalea de dinaintea lor au răsărit atunci din pământ.

Foy a continuat să-și vândă marfa.

— Cuvântul cu „n” este cel mai ticălos și mai josnic cuvânt din limba engleză. Nu cred că cineva mă poate contrazice aici.

— Mă pot gândi eu la un cuvânt mai josnic decât „negrotei”, m-am oferit voluntar.

Izbutisem să înghit, între timp, gogoloiul înmuiat de cremă și ciocolată. Am închis un ochi și am ridicat în sus un biscuit pe jumătate mâncat, astfel încât semicercul cafeniu-închis se înălța peste creștetul gigantic al lui Foy ca o tunsoare afro bine făcută, cu inscripția OREO în mijloc.

— Ca de pildă?

— Ca de pildă... orice cuvânt care se termină în - esă: negresă, tigresă, poetesă. Adultesă. Aș prefera în orice moment să mi se spună „negrotei” decât „gigantesă”.

— Problematic, a îngăimat cineva invocând codul pe care gânditorii negri îl folosesc pentru a caracteriza orice și pe oricine care-i face să se simtă stingheriți, neputincioși și dureros de conștienți că n-au răspunsuri la întrebări și nemernici ca mine.

— La ce naiba ai mai venit aici, dacă n-ai nimic productiv de zis?

Foy a ridicat brațul, cerând liniște.

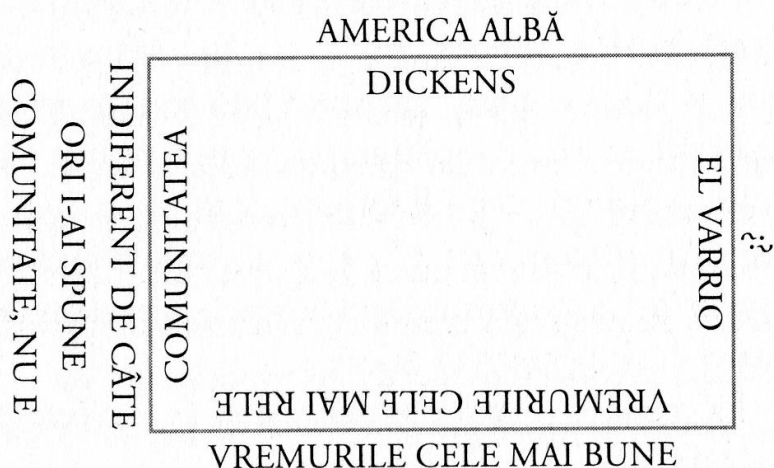
— Intelectualii Gogoșii Înfoiate respectă orice punct de vedere. Și, pentru cei care nu știu, trădătorul ăsta este fiul fondatorului nostru.

S-a întors apoi spre mine, cu un chip pe care se citea o grimasă de milă.

— Haide, Trădătorule. Zi ce-ai venit să zici.

În majoritatea dărilor când cineva prezintă ceva înaintea Înfoiaților, ți se cere să utilizezi EmpowerPoint, un „program afro-american” conceput de Foy Cheshire. Nu-i prea diferit de produsul Microsoft cu excepția fonturilor, care au nume precum Timbaktu, Harlem Renaissance și Pittsburgh Courier. Am deschis debaraua omului de serviciu. Lângă mopuri și găleți, vechiul proiector era încă acolo. Cu capacul de sticlă și pelicula transparentă murdare ca niște geamuri de închisoare, însă utilizabile încă.

L-am rugat pe șeful de personal să stingă luminile, apoi am desenat și proiectat următoarea schemă pe tavanul îmbrăcat în lemn:

Am explicat că spațiile distincte trebuiau desenate cu spray-uri cu vopsea pe trotuare și că liniile de demarcație trebuiau înfățișate printr-o serie de oglinzi și lumini laser verzi foarte puternice sau, dacă asta se dovedea costisitor, puteam pur și simplu să trasez pe granița de optsprezece kilometri o dâră de vopsea albă groasă de-o palmă. Auzind cum îmi ies din gură cuvinte precum „linii de demarcație” și „să trasez”, mi-am dat seama că, deși inventasem atunci, pe loc, rahatul ăla, eram mai serios în privința lui decât crezusem. Și da:

— Vreau să aduc înapoi orașul Dickens.

Râsete. Valuri după valuri de râsete negre, guturale, în genul celor după care tânjesc plantatorii buni la inimă din filme gen *Pe aripile vântului*. Râsete cum auzi în vestiare după meciuri, în culise la concerte de hip-hop și în fundul sălii catedrei de studii afro-americane a Universității Yale, alcătuită exclusiv din albi, după ce vreun conferențiar invitat, cu creierul vraiste, a îndrăznit să sugereze că ar fi vreo legătură între Franz Fanon, gândirea existențialistă, teoria corzilor și bebop. Când corul de hohote batjocoritoare s-a stins în cele din urmă, Foy și-a șters lacrimile de ilaritate din coada ochilor, a terminat ultimul cornuleț, s-a strecurat prin spatele meu și a sucit către perete fotografia tatei, scutindu-l astfel pe babacu' de jena de a trebui să fie martor la felul în care propriul său fiu pângărea moștenirea intelectuală a familiei.

— Ai zis că vrei să aduci înapoi Dickensul? a întrebat Foy, spărgând gheața sesiunii de întrebări și răspunsuri.

— Da.

— Noi, și când spun noi cred că vorbesc în asentimentul majorității grupului, avem o singură întrebare: De ce?

Lezat, fiindcă mă așteptasem ca tuturor să le pese și nimănui nu-i păsa, m-am întors la locul meu și m-am înconjurat cu o bulă de tăcere și izolare. Ascultând absent diatribele obișnuite despre disoluția familiei negre și nevoia de întreprinzători care să aducă prosperitate comunității. Așteptând ca Foy să spună „și lucruri de asemenea natură”, expresie care marchează finalul comunicărilor intelectualilor afro-americani.

— ... și lucruri de asemenea natură.

În cele din urmă întrunirea s-a sfârșit. În vreme ce adunarea se destrăma și am dat să apuc ultimul biscuit cu cremă, o mână neagră și bătucită l-a înhățat și l-a aruncat într-o gură ale cărei buze s-au închis ermetic peste.

— Ai adus dăstul pentru toată rasa, cioară?

Cu părul îndreptat chimic, prins în șuvițe de un roz intens vârâte pe sub o cască de baie transparentă și cu toate uriașe atârându-i de amândouă urechile, hoțul de biscuiți arăta mai degrabă ca o gospodină de suburbie decât a cunoscutul găscar cunoscut drept Văru-Șef (pronunțat „Șăf”). Și foarte încet, încetișor, l-am blestemat pe Văru în vreme ce acesta își trecea peste dantura îmbrăcată în metal limba, culegând bunătate de fulgi minusculi de ciocolată.

— Asta-mi zicea profii mie dacă mestecam gumă și alea. „Ai adus dăstul pentru toată clasa?”

— Clar că da, cioară.

De când îl știam pe Văru n-avusesem niciodată cu el o conversație care să meargă dincolo de: „Clar că da, cioară”. Și nimeni nu avusese de fapt fiindcă, chiar și acum când a ajuns la anii maturității, rămâne sensibil și, dacă spui ce nu trebuie, o să-ți arate cât de sensibil este plângând la înmormântarea ta. Așa că nimeni nu începe discuții cu el; ori de câte ori vorbește cu tine, orice ar spune, fie că ești bărbat, femeie ori copil, îți îngroși vocea cât de mult poți și răspunzi cu un: „Clar că da, cioară”.

Văru-Șef frecventa asiduu întrunirile Intelectualilor Gogoșii Înfoiate încă de când tata îi îmblânzise mama, convingând-o să nu se arunce în fața metroului. Cu mâinile și picioarele legate cu o coardă, femeia se săltase cumva pe peron țipând: „Când o ștoarfă albă-i cu probleme, atuncea-i donșoară la ananghie! Când o ștoarfă neagră-i cu probleme, e-o povară pe umerii societății ș-o parazită pă banii statului. Cum de nu apare niciodată vro donșoară neagră la ananghie? Rapunzel, Rapunzel, aruncă-ți păru’ ca să urc pă el!” Răcnea așa de tare că se auzea, cu protestele ei suicidare, peste dingdongul ce anunța că se-nchide poarta de acces și peste claxonul asurzitor al trenului ce se apropia de stație. Văru-Șef era Curtis Baxter pe-atunci; îmi amintesc pala de aer, la trecerea trenului, care făcuse ca lacrimile de pe obrajii tânărului Curtis să-și schimbe direcția curgerii, în vreme ce tata o cuprindea

pe maică-sa, protector, în brațe. Țin minte liniile de cale ferată, ruginite, răsunând și încă fierbinți la atingere.

Deci ai adus dăstul pentru toată rasa?

Curtis crescuse și devenise Văru-Șef. Un gangster foarte respectat pentru mintea brici și faptele-i de vitejie. Echipa lui, Cuie la Sicriu, era prima bandă care avusese medici de front pregătiți la confruntările lor de stradă. Se stârneau împușcături la vreo tranzacție care degenera și paramedicii cărau răniții cu targa spre a fi tratați la vreun spital de campanie aflat în spatele liniei frontului. Nici nu știai dacă să te întristezi ori să te lași impresionat. Nu la mult timp după inovația asta făcuse și cerere de intrare în NATO. *Toată lumea-i în NATO, de ce n-ar fi și alde banda Crips? Adică vrei să-mi spui că n-am face varză o țară ca Estonia?*

Clar că da, cioară.

— Tre' să vorbesc cu ține de niște chestii.

— Clar că da, cioară.

— Da' nu aci.

Văru m-a luat de mânecă și m-a escortat pe ușă afară, în noaptea neagră, pâcloasă. E întotdeauna un șoc să vezi că s-a întunecat fără să-ți dai seama. Ne-am oprit și ne-am lăsat fețele pradă tăcerii și ceții calde, umede. Uneori e greu să-ți dai seama cu ce se termină mai greu, cu prejudecățile și discriminarea ori cu afurisitele de întruniri. Văru a încârligat degetele mâinii, și-a examinat unghiile lungi, cu manichiura făcută, apoi a ridicat o sprânceană bine pensată și a zâmbit.

— Primu' lucru e să „aducem înapoi Dickensu”. Mă doare-n cur de ce zice ciorile celelalte, care nu-s dă p-aci, io sunt pentru. Nu eram dăcât vreo doi p-acolo, da' ăștia care era din Dickens n-a răs dăloc. Așa că dă-i bătaie cu treaba, vere, fincă, dacă stai și te gândești, adică dă ce să n-aibă și negrii restaurantele lor chinezești?

— Clar că da, cioară.

Apoi am făcut ceva ce n-aș fi crezut c-o să fac vreodată. Am intrat în discuție cu Văru-Șef fiindcă trebuia musai să aflu, chiar dacă mă costa viața ori, dacă nu, măcar amărâta de reputație pe care-o aveam prin vecini, de „ăla cu ciocu' mic”.

— Trebuie să te-ntreb ceva, Văru-Șef.

— Zi-mi Văru, vere.

— Bine, Văru. De ce vii la întrunirile astea? N-ar trebui să fii pe-afară, să-ți vezi de viața de bandit?

— La-nceput mă duceam să-l ascult pe taică-tău. Odihnească-se-n pace, negru' ăla le zicea adânc, tare adânc. Da' acuma vin în caz că negroteii ăștia, Înfioiații, se-apucă pân la urmă dă treabă-n cartier, dacă-ncep să dea pe gură

și d-astea. Că așa pot, măcar, să-mi anunț băieții, să-i avertizez ca Paul Revere. Fluier o dată dacă vine cu-n Land Cruiser. Dă două ori dacă se vede vreun Mercedes clasă C. Vin 'telectualii! Vin 'telectualii!

— Cine vine, unde?

Era Foy. În drum spre mașină, el și cu ceilalți vârcociroi, acum că întrunirea se terminase. Se pregăteau să dea o raită prin oraș. Curtis „Văru-Șef” Baxter nu s-a obosit să răspundă. S-a răsucit, doar, pe călcăiele bascheților Converse și-a pornit-o țanțoș prin noaptea cețoasă. Aplecându-se tare înspre dreapta, ca un matelot beat cu o infecție la urechea internă. Mi-a strigat, de mai încolo:

— Gândește-te la restaurantele chinezești dă negri. Și mai dă și tu la buci. Eș' al naibii de-ncordat.

— Nu-l asculta, chestia cu datul la buci este supraevaluată.

În vreme ce dezlegam frâul și mă suiam pe cal, Foy a desfăcut două flacoane de medicamente și și-a răsturnat trei tablete albe în palmă.

— Zero virgulă zero zero unu, a zis jucând în palmă tabletele ca să se asigure că le văzusem.

Zoloft și Lexapro.

— Ce, dozajul?

— Nu, rahatul meu de nivel Nielsen. Tăticul tău credea că aș fi bipolar, dar de fapt sunt de unul singur și-atât. Și se pare că la fel și tu.

S-a prefăcut că-mi oferă și mie din pilule înainte de a și le așeza ușurel pe limbă și de-a le înghiți cu o sorbitură dintr-o ploscă mică de argint ce părea scumpă. De când nu se mai difuzau desenele animate, Foy începuse să facă o serie de emisiuni de televiziune matinale. Fiecare eșec îi muta tot mai devreme următoarea emisiune. Așa cum cei din banda Bloods nu folosesc litera C fiindcă e prima literă a numelui rivalilor, Crips (așa că Cerealele Cap'n Crunch ajung Kerealele Kap'n Krunch), Foy își arăta afilierea de bandă înlocuind cuvântul „fapte” cu „negri” și a intervievat pe toată lumea, de la conducători de țări până la muzicieni pe moarte, în emisiuni intitulate *Negru* ori *Ficțiune, totul în negru*. Ultima bălărie era un soi de forum rasial despre accesul la instituții publice intitulat *Negru pe alb*. Se difuza la ora cinci dimineața, duminica. Numai doi cioroi de pe lume se trezeau la ora cinci dimineața, iar ăia erau Foy Cheshire și omul care-l machia.

E greu de descris un om care purta probabil țoale, pantofi și accesorii de vreo 5.000 de dolari drept ponosit, dar în lumina lămpilor stradale exact așa arăta. Fără pic de lustru, cu cămașa boțită, roasă. Turul cu dungi tocite al pantalonilor de mătase, murdar și pe cale să se destrame. Pantofi scâlciați și duhoare de lichior de mentă. L-am auzit cândva pe Mike Tyson zicând: „Doar în America poți să fii complet falit și să locuiești într-un conac”.

Foy a înșurubat căpăcelul șipului și l-a îndesat în buzunar. Acum, că nu se mai uita nimeni, am așteptat să se petreacă deplina transformare în vârcocioroi. Să-i crească colți și gheare. Mă întrebam dacă părul de pe un vârcolac negru era lănos. Trebuia să fie, cum altfel?

— Știi ce ai de gând.

— Ce am de gând?

— Ești cam de vârsta lui taică-tău când a murit. Și timp de zece ani n-ai scos o vorbă la întruniri. De ce să alegi ziua de azi ca să torni prostiile alea cu adusul Dickensului înapoi? Fiindcă încerci să-ți apropriezi Înfoiații, să-ți iei înapoi ce-a început tatăl tău.

— Nu prea cred. Poți să-ți păstrezi pentru tine orice organizație care ține într-o gogoșerie prelegeri despre pericolele diabetului.

Poate că ar fi trebuit să-mi dau seama. Tata avea o listă de simptome ca să determine dacă cineva era sau nu pe cale să-și piardă mințile. Zicea că sunt semne prevestitoare ale unei căderi psihice pe care oamenii le confundă adesea cu o personalitate puternică. Atitudine distantă. Schimbări de dispoziție. Grandomanie. Cu excepția lui Hominy care, exact ca trunchiurile acelea secționate de sequoia pe care le vezi la muzeul de științe naturale, era o carte deschisă, pot să-mi dau seama cum începe să fie mâncat din interior un copac, nu și o persoană. Frunzele se umplu de pete. Uneori sunt șancre și fisuri în scoarță. Ramurile pot fi uscate ca iasca ori moi și buretoase la atingere. Rădăcinile țin un copac în pământ, îl țin laolaltă pe gogoloiul ăsta rotitor de căcat, iar dacă rădăcinile sunt crăpate, pline de spori și fungi, ei bine... țin minte că mă uitam la rădăcinile lui Foy, o pereche de pantofi scumpi de piele cafenie. Erau scâlciați și prăfuiți. Așa încât, date fiind zvonurile despre soția care dădea divorț de el, faliment și audiența inexistentă a emisiunilor sale, ar fi trebuit, poate, să-mi dau seama.

— Sunt cu ochii pe tine, a zis strecurându-se în mașină. Intelectualii Gogoșii Înfoiate e tot ce mi-a mai rămas. N-o să te las să-mi distrugi și asta.

A claxonat de două ori în semn de rămas-bun și a pornit cu merțanul pe El Cielo Boulevard, atingând viteza sunetului la trecerea pe lângă Văru, al cărui șchiopătat cătinel era de neconfundat chiar și de la distanță. Nu se întâmplă adesea, dar uneori, la câte-o lună plină albastră ca un tricou de gășcar, câte un membru al Înfoiaților zice ceva ingenios, ca de pildă „restaurante chinezești de negri” și „dat la buci”.

— Clar că da, cioară, am zis cu voce tare.

Și, pentru prima oară, o ziceam pe bune.

M-am apucat de frontiera vopsită. Nu fiindcă laserele ar fi costat atât de mult, deși cele cu intensitatea care-mi trebuia mie erau o sută de parai bucata, ci fiindcă vopsitul mi se părea meditativ. Mereu mi-a plăcut rutina unor acțiuni. Repetitivitatea actului de a pune hârtii în plicuri mă atrage într-un mod fundamental, visceral. Aș fi fost un bun muncitor la bandă în fabrică, funcționar însărcinat cu papetăria sau scenarist la Hollywood. La școală, ori de câte ori trebuia să fac ceva gen memorarea tabelului periodic al elementelor, tata zicea că chichirezul pentru efectuarea sarcinilor plictisitoare nu e atât ce faci, ci importanța scopului pentru care o faci. Cu toate că, atunci când l-am întrebat dacă sclavia n-ar fi fost mai puțin dăunătoare psihologic dacă sclavii ar fi socotit-o „grădinărit”, m-am ales cu o bătaie care l-ar fi făcut să plângă și pe sclavul cel mai rezistent.

Am cumpărat o groază de spray-uri cu vopsea albă și un utilaj de trasat linii, genul folosit ca să deseneze zebrele și să contureze terenurile de baseball. Înainte de corvezile de dimineață, când traficul era subțire, îmi mișcăm fundul până la locul ales, îmi puneam catrafusele în mijlocul străzii și treceam la vopsit. Fără să-mi pese de cât de dreapta era linia sau dacă mă mânjeam pe haine, trasam linia de demarcație. Era un semn al ineficienței Înfioaiților că niciunul nu avea habar cu ce mă îndeletniceam. Multă lume care nu mă cunoștea mă confunda cu un artist care face un performance sau cu un nebun. N-aveam nimic împotriva ultimului dintre attribute.

Dar după vreo câteva mii de metri de linii albe șerpuitoare, toată populația trecută de zece ani a Dickensului a ajuns să priceapă ce făceam. Fără să le-o cer, grupuri de adolescenți chiulangii și de oameni fără adăpost au început să stea de pază la linii. Să curețe frunzele și gunoaiile de pe vopseaua proaspătă. Să împiedice bicicliștii și pietonii care traversau să întindă dăre de vopsea pe stradă. Uneori, după ce terminam cu treaba pe câte o zi, reveneam dimineața și descopeream că altcineva continuase de unde o lăsasem eu. Îmi prelungiseră linia cu o linie de-a lor, adesea de o altă culoare. Uneori nici nu era linie, ci un șirag de stropi de sânge sau o încolăcire neîntreruptă de graffiti marcându-și teritoriul peste eforturile mele *AceBoonakatheWestside Crazy63rdSt Gangsta* ori, cum era cazul colțului de la Centrul de Criză L.A. LGBTDL pentru chicano, negri, non-gay și oricine altcineva care se simte nedorit, nesprijinit și exploatat de emisiunile de televiziune de succes, un curcubeu arcuit, lat de un metru și lung de o sută douăzeci, ancorat de ghivece pline cu prezervative aurii. La jumătatea Victoria Boulevard, unde podul Harvard începe să traverseze râulețul, cineva trasase peste linia mea o

inscripție cu litere stacojii ce zicea *100 Smoots*. Încă n-am idee ce înseamnă, dar ceea ce vreau să spun este, cred, că, având parte de atâta ajutor, nu a durat mult să finalizez frontiera. Poliția, printre care se numărau mulți agenți care mă cunoșteau datorită activității de consiliere și pepenilor, mă escorta adesea verificând acuratețea liniei de demarcație după ediții mai vechi ale *Ghidului Thomas*. Nu mă deranjau tachinările binevoitoare ale agentei Mendez.

— Ce faci acolo?

— Caut Dickens, orașul pierdut.

— Și faci asta desenând o linie albă în mijlocul unei străzi care are deja două linii galbene?

— Iubești câinele răpciugos care îți apare în curte la fel de mult ca pe cățelușul pe care l-ai primit de ziua ta.

— Atunci ar trebui să pui un afiș, a zis întinzându-mi un anunț pe care-l scrisese la bășcălie, în grabă, pe spatele unui poster cu un infractor dat în urmărire.

DISPĂRUT: ORAȘ DE BAȘTINĂ

Mi-ați văzut cumva orașul?

Descriere: În cea mai mare parte negru și cafeniu. Pe alocuri samoan. Prietenos. Răspunde la numele Dickens.

Pe găsit o să-l răsplătească Bunul Dumnezeu.

Dacă aveți informații, vă rugăm să sunați la numărul 1-(800)-DICKENS.

Am apreciat ajutorul și, cu un boț de gumă mestecată, am prins afișul de cel mai apropiat stâlp. Pentru cei care vor să-și recapete ce-au pierdut, decizia în ce privește locul de amplasare a afișului este una dintre cele mai dificile pe care le au de luat într-o viață de om. Am ales un loc în josul stâlpului, între o circulară pentru un concert Unchiul Jam la Centrul pentru Veterani al Armatei, pe care scria „Unchiul Jam te vrea! Să servești patria și să te distrezi în Los Afganistan, California! Allah Ak-Barul se deschide la orele 9-10 seara!” și un afiș ce promova o misterioasă slujbă de vis unde se plăteau 1.000 de dolari pe lună și munceai de acasă. Am sperat că persoana care lipise afișul acolo avusese o discuție cu cei de la resurse umane, fiindcă mă îndoiam profund că reușea să scoată măcar 300 de dolari pe săptămână și era limpede că nu lucra de acasă.

•

Mi-a luat cam șase săptămâni să termin de conturat frontiera, iar la sfârșit nu eram sigur că realizasem ceva, însă era distracție să văd cum puștii își petrec duminicile dând ocol orașului, pășind cu grijă pe linie, asigurându-se că nu lăsau niciun centimetru necălcăt. Uneori mai zăream și membri mai vârstnici ai comunității stând în mijlocul străzii, incapabili să traverseze linia albă. Cu chipuri pe care se citea uluirea și strădania de a pricepe ce-i făcea să aibă sentimente atât de puternice în privința părții cu Dickens, spre deosebire de locul de dincolo. Când și de-o parte și de cealaltă erau la fel de mulți rahați de câine. Când iarba, puțină câtă era, nu arăta nicidecum mai verde. Când cioroi tot neisprăviți erau de ambele părți, însă, nu se știe de ce, aveau senzația că țin de partea cu Dickens. De ce, până la urmă? Nu era decât o linie.

Trebuie să mărturisesc că, în ziua de după ce am terminat cu zugrăvitul, am simțit că ezit și eu să trec peste linie, fiindcă șerpuirile ce înconjurau rămășițele orașului îmi aminteau de conturul pe care poliția, fără să fie nevoie, îl desenase cu cretă în jurul cadavrului tatălui meu. Îmi plăcea totuși linia, avea ceva șmecher. Îmi plăcea solidaritatea comunitară pe care o implica. Și, cu toate că nu reușisem să scol Dickensul din morți, izbutisem să-l pun în carantină. Iar o comunitate-colonie de leproși nu era, pentru început, așa de rea.

RESTUL EXACT SAU ZEN ȘI ARTA MERSULUI CU AUTOBUZUL ȘI A REPARĂRII RELAȚIILOR

NOUĂ

Câteodată mirosul te trezește în toiul nopții. Chicago are crivățul urlător, iar Dickensul, cu toată nou pictata lui barieră, are putoarea, o miasmă de te ustură ochii de sulf amestecat cu căcat ce-și are originea în rafinăriile de petrol Wilmington și în bazinele de tratare a apelor uzate din Long Beach. Purtată peste țarm de vânturi, putoarea capătă o consistență pâcloasă când vaporii se combină cu izul băieților de bani gata care se întorc acasă de pe la petreceri din Newport Beach, scăldați în sudoare, tequila vărsată pe haine și tone de colonie Drakkar Noir aplicată în exces. Se zice că Putoarea scade rata infracționalității cu 90%, dar când mirosul îți dă o palmă peste nas și te trezește la trei dimineața, primul lucru pe care vrei să-l faci e să-l omori pe Guy Laroche, care a inventat apa aia de toaletă.

Era într-o noapte, cam la două săptămâni după ce vopsisem frontiera, când duhoarea era deosebit de puternică și nu reușeam să adorm la loc. Am încercat să curăț grajdurile, sperând că mirosul de balegă proaspătă avea să-mi înlătore din nări izul înțepător. N-a funcționat și a trebuit, ca să scap de vaporii împruțiți, să recurg la acoperirea feței cu o cârpă îmbibată în oțet. Hominy a intrat cu un costum de scufundări îndoit pe un braț și o pipă în cealaltă mână. Era îmbrăcat ca un valet britanic, cu frac și toate cele, și mi s-a adresat cu un accent britanic incert, imitat după piese de teatru radiofonic de la BBC.

— Ce cauți aici?

— Am văzut lumină și m-am gândit că poate domnul ar dori un pic de hașis negru și un pic de aer proaspăt în seara asta.

— Hominy, e ora patru dimineața. De ce nu dormi?

— Din același motiv ca tine. Miroase a cur de vagabond afară.

— De unde-ai făcut rost de costum?

— Prin anii '50 orice actor de culoare avea așa ceva. Apărea îmbrăcat cu el când se țineau audiții pentru roluri de majordom ori șef de sală, iar cei de la studio făceau: „Bun, ne-ai scutit de cincizeci de biștari. Ai primit rolul!”

Nu era rea ideea să trag un fum și să ies la niște surfing. Aș fi fost prea blană ca să conduc până la plajă, dar asta mi-ar fi dat un motiv plauzibil să-mi văd iubita, după niște luni bune. Niște valuri și un pic de timp cu drăguța mea? Însemna, ca să zic așa, să-mpuști doi iepuri dintr-un fum. Hominy m-a condus până în camera de zi, a răsucit fotoliul lui tata spre mine și a bătut cu palma pe rezemătoare.

— Stai jos.

Șemineul cu gaz s-a trezit la viață vuind; am aprins un chibrit de la flăcări, mi-am aprins pipa cu el și am tras un fum lung și mișto care m-a făcut să mă fac blană înainte să apuc să-l dau afară din plămâni. Probabil că lăsasem ușa din spate deschisă, fiindcă unul dintre vițelii nou-născuți, lucios, negru, de nicio săptămână și încă neînvățat cu mirosurile și sunetele din Dickens, intrase în casă și acum mă fixa cu ochii lui mari, căprui. I-am suflat un fum de hașiș în bot și am simțit amândoi cum stresul ne iese din trupuri. Cum negreala ni se cojește de pe piei, cum melanina sfârâie și se evaporă în neant precum pastilele efervescente într-un pahar cu apă.

Se zice că o țigară îți răpește trei minute din viață, însă un hașiș bun face ca moartea să ți se pară hăt, departe.

Am auzit, în depărtare, răpăitul unor focuri de armă. Ultimele împușcături ale nopții, urmate de huruitul elicopterului poliției. Vițelul și cu mine am împărțit un păhărel de whisky bun, ca să mai tăiem din efectul hașișului. Hominy s-a postat lângă ușa. Pe stradă a început să curgă o paradă de ambulanțe; mi-a întins placa de surfing așa cum un valet englez îi întinde haina gentlemanului său englez. Prefăcută sau nu, câteodată invidiez nepăsarea lui Hominy fiindcă el, spre deosebire de America, a dat pagina. Asta-i problema cu istoria, ne place să credem că-i o carte – că putem întoarce foaia și să ne vedem naibii de viitor. Dar istoria nu-i hârtia pe care o tipărești. E o amintire, iar amintirea înseamnă timp, emoții și cântec. Istoria e alcătuită din lucrurile care rămân cu tine.

— Stăpâne, mă gândeam că ar trebui să știi că săptămâna viitoare e ziua mea.

Știam că se coace ceva. Prea era grijuliu. Dar ce-i poți lua unui sclav care nici măcar libertatea nu și-o dorește?

— Păi... mișto. O să facem o excursie sau ceva. Între timp, poți să-mi faci un serviciu și să duci vițelul înapoi în ocol?

— Nu mă ocup cu animale de fermă.

•

Chiar și când aerul nu miroase, când mergi pe străzile din ghetou în costum de scafandru, cu placa sub braț, nimeni nu se ține de glume cu tine. Poate doar când și când să scoată capul vreun puști curios, care să te măsoare din cap

până-n picioare, încercând să evalueze cam cât i-ar da la amanet pentru o placă veche cu trei aripioare. Uneori mă mai opresc unii în față la spălătorie, se holbează uluiți la Țoalele și la Țlapii mei și mă pișcă de stratul de poliuretan negru.

— Iote, vere.

— Care-i treaba?

— Unde-ți ții cheile, vere?

Autobuzul numărul 125 de 5.43 spre El Segundo a venit la timp. Ușile pneumatice s-au dat în lături cu acea eficiență puternică, Țuierătoare care-mi place atât, iar Țoferița m-a invitat să urc cu un prietenos: „Hai odată, fir-ai să fii, că intră putoarea-năuntru!” Operatoarea auto 632 crede că nu mai suntem împreună doar fiindcă cu niște ani în urmă s-a măritat cu MC Panache, un rapper-gangster bășit (acum semicunoscut pentru o emisiune TV cu polițiști și o reclamă la whisky), a făcut patru copii și a obținut un ordin de restricție care-mi cere să mă țin la cel puțin o sută cincizeci de metri de ea și copiii ei, fiindcă aveam obiceiul de a mă lua după ei, când veneau de la școală, răcnind: „Tăticul vostru nu deosebește asonanța de elegie! Și-și mai zice poet”.

M – am așezat pe locul meu obișnuit, cât mai aproape de ieșire, m-am lăsat pe spate și mi-am întins picioarele, ținând ca pe un scut african din fibră de sticlă placa, în încercarea de a bloca, pe cât de bine puteam, avalanșa de coji de semințe și de insulte scuipate spre mine.

— Să te fut.

— Să te fut.

Izgonit și umilit, m-am târât spre partea din spate a autobuzului, mi-am așezat placa de surfing pe banchetele din fund și m-am întins peste ea ca un fachir cu inima frântă lungit pe un pat de cuie, încercând să-mi alung disconfortul emoțional printr-un disconfort fizic. Autobuzul a continuat să străbată încetitor zona Rosecrans, iar Marpessa Delissa Dawson, iubirea nerez reciprocă a vieții mele, să anunțe stațiile ca un cronometror budist, în vreme ce un tip nebun, la trei rânduri de scaune mai încolo, își recita mantra de dimineață: *O s-o fut pe târfa aia neagră. O s-o fut pe târfa aia neagră. O s-o fut pe târfa aia neagră. O s-o fut pe târfa aia neagră.*

Sunt mai multe mașini în Los Angeles decât în orice oraș din lume. Dar lucrul despre care nu se vorbește e că jumătate dintre aceste mașini stau pe butuci prin parcele înnorosite ce trec drept curți, din Lancaster până în Long Beach. Automobilele astea care nu-s așa de mobile, împreună cu semnul cu Hollywood, turnurile Watts și proprietatea de 18.000 de metri pătrați a lui Aaron Spelling sunt cele mai bune aproximări pe care le are Los Angelesul de oferit la străvechi minuni ale tehnicii precum Parthenonul, templul Angkor Wat, marile piramide și străvechile altare din Timbuktu. Piese ruginite cu

două și patru uși din vremuri de altă dată stau mândre, nepăsătoare la bătaia vântului și la ploile acide ale trecerii timpului. Ca și cu megalitii de la Stonehenge, nu știm cărui scop servesc aceste monumente de oțel. Sunt oare semne înfățișând trecuta glorie a mașinilor sport ce împodobeau odată copertile revistelor de specialitate? Poate că ornamentele de pe capotă și eleroanele sunt în armonie cu constelațiile și solstițiul de iarnă. Poate că sunt mausolee, locuri de odihnă veșnică ale șoferilor și ale cuplurilor care s-au giugiulit odată pe bancheta din spate. Știu doar că fiecare dintre aceste carcase metalice înseamnă o mașină mai puțin pe șosea și un călător mai mult în autobuzul rușinii. Rușine fiindcă L.A. are de-a face cu spațiul, și aici una din sursele stimei de sine este felul în care alegi să navighezi prin spațiul respectiv. Mersul pe jos e totuna cu cerșitul pe stradă. Bicicletele, skateboardurile și rolele sunt pentru țičniți cu bani și puști, lume care n-are încotro se duce. Și toate mașinile, de la cele importate, luxoase, până la rablele de mâna a treia, sunt simboluri ale statutului fiindcă, oricât de uzată ar fi tapițeria, oricât de slabe suspensiile, oricât de cojită ar fi vopseaua, mașina, orice mașină, e mai bună decât mersul cu autobuzul.

— Alameda! a țipat Marpessa, și o femeie s-a grăbit să urce, cărând o grămadă de plase de plastic și ținându-și cu cotul, strâns lipită de corp, poșeta.

A înaintat pe culoar căutând un loc liber. Pot să ochesc un nou-venit în Los Angeles de la un kilometru. Sunt cei care se urcă în autobuz cu zâmbetul pe buze și salutându-i pe ceilalți pasageri, deoarece cred, în ciuda tuturor probelor contrare, că nevoia de a folosi transportul public e doar o neplăcere temporară. Ei sunt cei care stau sub infograficele cu „Sex în siguranță”, ridicând întrebători privirile din romanele de Bret Easton Ellis, încercând să-și dea seama de ce nemernicii care-i înconjoară nu sunt cu toții albi și opulenți ca nemernicii din cărți. Sunt cei care țin topăie precum câștigătorii la concursuri televizate când descoperă că restaurantul In-N-Out are atât un meniu secret, cât și un meniu ultrasecret. „Pateuri la grătar cu muștar? Dă-i naibii drumu’ de-aici!” Se înscriu la serile de stand-up comedy pentru amatori de la Laugh Factory. Își fac porția de alergat pe faleză încercând să se convingă că scena cu dublă penetrare pe care au filmat-o în Reseda săptămâna trecută e doar un pas către lucruri mai bune și mai însemnate. *La pornographie est la nouvelle vague*.¹

Mulți părinți se laudă cu primele cuvinte rostite de copiii lor. Mami. Tati. Te iubesc. Stop. Nu. Nu-i frumos așa. Tata, pe de altă parte, avea obiceiul să se laude cu primele cuvinte pe care mi le adresase mie. Nu fusese vreun „Bună” ori vreo rugăciune, ci un sentiment ce se putea găsi în orice manual

¹ Pornografia este noul nou val. (în limba franceză în original) (n. red.).

introdutiv de psihologie socială: *Suntem cu toții specialiști în științe sociale*. Și presupun că prima mea cercetare de teren o făcusem într-un autobuz.

Când eram copil, sistemul de transport municipal cu autobuzul se numea TDR. Oficial, acronimul venea de la Transport Districtual Rapid, însă, pentru losangelezii care trăiau în genuni ale iadului precum Watts, la Puente și South Central, inițialele însemnau Tăvăleală Dură și Rea. Prima mea lucrare, scrisă la șapte ani, a fost „Tendințele de așezare a pasagerilor potrivit rasei și sexului, ponderate după clasă, vârstă, înghesuială și miros corporal”. Concluzia se vedea cu ochiul liber. Dacă trebuia să stea lângă cineva, o persoană încălca în primul rând spațiul personal al femeilor și în ultimul rând pe cel al indivizilor de rasă neagră. Dacă erai bărbat de culoare, atunci nimeni altcineva, inclusiv alți bărbați de culoare, nu se așezau lângă tine decât dacă n-aveau încotro. De aici și șovăiala cu care luau loc alături și felul invariabil în care îmi puneau cele trei întrebări de siguranță menite să-mi evalueze nivelul de periculozitate:

1. Unde locuiești?
2. Ai văzut (introduceți eveniment sportiv sau film pe teme rasiale)?
3. Nu știi de unde vii tu, vere. Dar vezi colea cuțitul/arma/boala asta de piele molipsitoare? Nu te iei de mine și nici io nu mă iau de tine, bun așa?

Îmi dădeam seama din felul în care-i trăgeau în jos brațele că sacoșele se îngreunau, că abia mai izbutea să-și țină laolaltă cumpărăturile și visurile. Cu toate că era epuizată și devenea din ce în ce mai amărâtă cu fiecare hurducătură a suspensiilor uzate, prefera să stea în picioare decât să se așeze lângă mine. Cu toții vin în L.A. cu aspirații să fie albi. Chiar și cei care sunt albi biologic nu sunt albi sută la sută. Albi care joacă volei în Laguna Beach. Albi de Bel Air. Albi care mănâncă sushi scump. Albi din cărțile lui Bret Easton Ellis. Albi cu trei prenume de albi. Albi cu valet la parcare. Albi care se laudă cu strămoșii lor amerindieni, argentinieni, portughezi. Albi ca tăiței de orez. Albi vânați de paparazzi. Am fost dat afară cândva de la o emisiune de teleshopping, acuma uită-te la mine, sunt faimos de alb. Albi care se rup în figuri. Iubesc L.A. E singurul loc unde te poți duce la schi, pe plajă și în deșert într-o singură zi de alb.

Prefera să-și mențină opiniile în loc să se așeze lângă mine, și n-o învinuiam fiindcă deja, când autobuzul a ajuns pe Figueroa Boulevard, în vehicul se aflau suficiente persoane lângă care aș fi preferat și eu să nu mă așez. Ca de pildă dementul care apăsa continuu butonul de „Oprește solicitată”. „Oprește, naibii, autobuzul! Vreau să mă dau jos! Unde dracu’ te duci?” Chiar și la ora aceea matinală, opritul unui autobuz între stații era ca și cum ai fi

cerut echipajului de pe nava *Apollo* aflată în drum spre Lună să facă o escală la magazinul de băuturi – adică imposibil.

„Oprește naibii autobuzul, ți-am zis! Am întârziat la muncă, vacă proastă ce ești!”

Șoferii, paznicii de pușcărie și comandanții de lagăre de concentrare au cu toții stilul propriu de management. Unora le place să le cânte pasagerilor. Să-i îmblânzească cu piese din perioada de aur a jazzului precum „Tea for Two” și „My Funny Valentine”. Altora le place să se ascundă, să se tupileze în scaune și să lase deținuții să preia controlul asupra instituției, cu centurile de siguranță neprinse în caz că se ivește nevoia unei grabnice retrageri. Marpressa nu era pusă pe disciplinat, însă nici vreo papă-lapte. Ziua ei obișnuită de lucru era plină de bățai, furturi de poșete, oameni fără bilet, agresiuni, bețivani, copii puși în pericol, codoșlăcuri, negrotei care stăteau mereu de partea greșită a liniei galbene când autobuzul era în mișcare și puști care se jucau cu mingea-n stradă, ca să nu mai vorbim de câte o tentativă de omor ocazională. Conform datelor oferite de sindicatul ei, un șofer este, în țara asta, agresat cam o dată la trei zile și pe lume erau două ipostaze în care Marpressa decisese de mult că nu vrea să se găsească: să fie o cifră statistică și să i se spună „vacă proastă”. Nu știu cum a rezolvat problema – cu vorba bună ori fluturând bâta metalică pe care o ținea lângă scaun – fiindcă am adormit și nu m-am mai trezit până am ajuns în El Segundo. Strigătul ei, anunțând „ultima oprire”, a răsunat prin autobuzul gol, făcându-mă să tresar din somn.

Știu că spera că aveam să cobor prin spate, însă, chiar și cu uniforma aceea cenușiu-comunistă de șoferiță metropolitană și cu cincisprezece kile mai rotunjoară, era încă insuportabil de drăgălașă. Cum nu te poți opri, când ești pe șosea, din uitatul la un câine care scoate capul pe geamul unei mașini, așa nu-mi puteam lua eu ochii de la ea.

— Închide gura că intră musca.

— Ți-a fost dor de mine?

— Să-mi fie dor? Nu mi-a mai fost dor de nimenea de când a murit Mandela.

— A murit Mandela? Mie mi se părea că o să trăiască veșnic.

— În fine, oricum ar fi, asta-i treaba.

— Deci ți-e dor de mine?

— Mi-e dor de nenorocitele tale de prune. Jur pe ce am mai sfânt, câteodată mă trezesc în toiul nopții că-mi lasă gura apă după prunele și afurisitele tale de rodii zemoase. Și de unde să mai găsesc pepeni galbeni cu gust de orgasm multiplu?

Reînnodaserăm în autobuz prietenia din copilărie. Aveam șaptesprezece ani pe-atunci, n-aveam mașină și pic de habar. Ea avea douăzeci și unu și era suficient de frumoasă încât să facă uniforma prost croită și căcănie a RTD-ului

să arate a haine de la casa de modă. Cu excepția insignei. Nimeni, nici măcar John Wayne, n-arată bine cu o drăcie ca aia în piept. Pe atunci conducea un autobuz 434 – din centru spre Zuma Beach. Un traseu pe care, odată ce treceai de Santa Monica, mașina mergea mai mult goală dacă nu puneai la socoteală prăjiții, cerșetorii și fetele în casă care aveau slujbe în reședințe din Malibu și pe la vilele de la malul mării. Mă duceam să călăresc valurile prin Venice și Santa Monica. Fără vreun motiv anume. Valurile erau de rahat. Plaja era plină. Doar că, din când în când, mai vedeam câte un alt surfer de culoare. Spre deosebire de Hermosa, Redondo și Newport, care erau mult mai aproape de Dickens, însă erau dominate de creștinopați abștinenți care-și pupau crucifixele înainte s-o pornească pe apă și care, după ce ieșeau, ascultau emisiuni conservatoare la radio. Mai în susul coastei, pe unde era traseul Marpessei, treaba era mai relaxată. Westside. AC/DC, Slayer și Radio Rock California. Surferi purtând tricouri cu schelete heavy-metal, bâțându-se la răsărit de soare pe muzica celor de la The English Beat, dregându-și sistemul și acneea cu salturi și răsuciri. Însă, oriunde te-ai duce cu placa, nemernicii se cred stăpânii plajei.

Înspre capătul vestic al Rosencrans Avenue, unde strada se termină în nisip, este linia de demarcație între emisfera sărăntoacă și cea îmbuibată de pe coasta regiunii L.A. De la Manhattan Beach până spre Cabrillo te numesc cioară și se așteaptă s-o iei la fugă. De la El Porto spre Santa Monica te fac cioară și se așteaptă să ripostezi. În Malibu și dincolo, cheamă poliția. Am început să merg tot mai departe cu autobuzul pe coastă, ca să pot petrece mai mult timp de vorbă cu Marpessa. Nu prea ne mai văzuserăm de când începuse să iasă cu băieți mai mari și nu mai dăduse pe la Hominy. După două ore de schimbat povești despre viața de mahala din Dickens și ce mai face Hominy, mă trezeam la o distanță măricică de casă, împărțind valurile cu focile și delfinii prin locuri din ce în ce mai depărtate precum Topanga, Las Tunas, Amarillo, Blocker, Escondido și Zuma. Nimeream pe plaje private unde, ud leoarcă, eram privit de miliardarii locali ca și cum aș fi fost o morsă vorbitoare cu coafură afro când le străbăteam curțile nisipoase, băteam la ușile glisante și ceream voie să folosesc telefonul și toaleta. Însă, nu știu de ce, albi care nu fac surfing au încredere într-un negrotei în picioarele goale care are cu el o planșă. Poate că-și ziceau: „Are brațele prea ocupate ca s-o șteargă cu televizorul și, pe lângă asta, unde poate să fugă de-aici?” După o primăvară de surfing, Marpessa a avut destulă încredere în mine cât să mă însoțească la balul de absolvire. Fiindcă din clasa mea absolvisem doar eu, povestea a fost o chestie intimă, avându-l pe tata însoțitor și șofer. Ne-am dus să dansăm la Dillons, un turn-pagodă disco dedicat adolescenților, la fel de segregat ca orice altceva din L.A. La primul nivel – new wave. La al doilea – muzică soul

de Top 40. La al treilea – reggae obosit. Al patrulea – banda, salsa, merengue și un pic de bachata în strădania vană de a răpi clientelă latino de la Florentine Gardens de pe Hollywood Boulevard. Tata a refuzat să urce dincolo de etajul doi. Eu și Marpessa am folosit ocazia pentru a scăpa de el și ne-am suit pe scările puturoase până la etajul trei, unde ne-am bâțâit pe muzică jamaicană și am poposit în spate, după boxe, sorbind cocktailuri mai-tai și stând cât mai aproape de gașca lui Kristy McNichol pentru ca paznicii să ne creadă prietenii ornamentali de culoare ai starului de cinema și să nu se ia de noi. Apoi ne-am dus la Coconut Teazers să-i vedem pe Bangles, unde Marpessa a început să-mi toarne, cu voce înmuiată de alcool, bârfe despre un tip pe nume Prince care o regula pe solistă.

Ignoranța mea în privința Răutății Sale Regale a fost cât pe ce să-mi strice apele complet. Și mi-a întârziat primul sărut cine știe cât, până într-o dimineață devreme când, după ce mâncaserăm cât șapte la micul dejun, ne-am pus pe treabă în remorca de la camionetă, gonind pe banda rapidă a șoselei cu o sută douăzeci la oră și folosind săculeții cu semințe și nutreț pe post de perne în vreme ce ne înghionteam și ne pupam cu limba, alternativ. Ne-am gădilat. Ne-am sărutat. Am vomitat. Apoi ne-am sărutat iarăși.

— Să nu spui „sărut franțuzesc”, m-a avertizat ea, să spui pupăceală sau mozoleală, altfel o să pari că n-ai experiență.

Tata, în loc să stea cu ochii pe drum, se tot întorcea spre noi și se uita prin gemulețul cabinei, dându-și ochii peste cap la vederea tehnicii mele de mângâiat sânii, făcând bășcălie de felul incontrollabil în care îmi zvâcnea capul când mă sărutam și alcătuind semnul universal pentru „fute-o odată” prin ridicarea palmei de pe volan, formarea unui vagin circular cu două degete ale unei mâini și introducerea degetului arătător al celeilalte mâini, repetat, în cercul format. Și-o cam lua în cap, era limpede, pentru un individ a cărui unică dovadă că făcuse vreodată sex și cu altcineva decât cu propriile studente era, posibil, eu însumi.

Cu autobuzul și cu mașina, în remorcă ori pe cal până la Baldwin Theater, relația noastră avea parte de-o nebunească porție de mișcare. Marpessa puneu piciorul pe volan și-și acoperea fața cu un exemplar ponosit din *Procesul* lui Kafka. Deși nu pot fi sigur, mi-ar plăcea să cred că-și ascundea un zâmbet. Majoritatea cuplurilor au cântece pe care le numesc ale lor. Noi aveam cărți. Scriitori. Artiști. Filme mute. În timpul weekendului ne întindeam despuiați în fân, culegându-ne pene de găină de pe spate și răsfoind *L.A. Weekly*. Vedeam acolo că se ține vreo retrospectivă Gerhard Richter, David Hammons, Elizabeth Murray sau Basquiat la Muzeul de Artă, băteam cu degetul în anunț și ziceam: „Uite, fac expoziție cu picturile noastre în ulei”. Petreceam ore scormonind prin containerele cu filme uzate de la Amoeba

Records de pe Sunset, găseam câte un exemplar din *Nimic nou pe frontul de vest*, zicând: „Iote, au făcut o versiune digitală la filmul nostru”, apoi ne prefăceam că ne coțaim în secțiunea de filme din Hong-Kong. Însă Kafka era geniul nostru preferat. Citeam pe rând *America* și *Parabolele*, cu voce tare. Uneori le citeam în germană, fără să pricepem o iotă, și făceam traduceri după ureche. Uneori puneam textul pe muzică și ne porneam pe break-dance pe *Metamorfoza*, apoi dansam la sentiment pe *Scrisori către Milena*.

— Mai ții minte cum spuneai că-ți aduc aminte de Kafka?

— Doar fiindcă îți puneai pe foc niște poeme de rahat nu-nseamnă că erai cătuși de puțin Kafka. Lumea încerca să-l împiedice pe Kafka să-și distrugă opera, eu îți aprindeam ție chibritul.

Touché. Ușile s-au deschis și mirosul sărat de ocean, reziduuri petroliere și găinaț de pescăruș a umplut autobuzul. Am ezitat la ultima treaptă, făcându-mi de lucru cu placa de parcă aș fi avut probleme s-o trec printre uși.

— Ce mai face Hominy?

— E bine. A încercat să se sinucidă cu ceva timp în urmă.

— Tare-i nebun.

— Da. Încă-i la fel. Știi, se apropie ziua lui. Am o idee cu care ai putea să m-ajuti.

Marpessa s-a lăsat pe spătarul scaunului și și-a pus cartea pe burta rotunjoară, ca de gravidă în luna a cincea.

— Ești însărcinată?

— Bombonel, nu te juca cu focul.

Așa furioasă cum era pe mine, nu m-am putut abține să nu zâmbesc fiindcă nu-mi mai aminteam când îmi zisese ultima oară Bombonel. Cu toate că nu-i tocmai cel mai dur dintre apelative, e lucrul cel mai apropiat pe care l-am avut de o poreclă vreodată. Când eram puști aveam reputația de individ extrem de norocos. Nu suferisem niciodată de maladiile tipice de ghetou. Nu mă zgâlțâise mama peste balcon. Nu avusesem rahitism, viermi intestinali, anemie, diabet juvenil sau „’epatită”. Gășcarii se luau de amicii mei, dar de mine nu. Polițaii, cumva, nu erau niciodată prin preajmă ca să mă pună pe postere cu dați în urmărire sau ca să mă oprească din fapte rele strângându-mă de gât. Nu m-a confundat nimeni, niciodată, cu jegurile care împuteau, violau, pândeau, impregnau, molestau, escrocau, neglijau sau maltratau alte persoane. Picior de Iepure, Norocel, Trifoi cu Patru Foi, niciuna dintre poreclele astea nu s-a prins până ce, pe la unsprezece ani, am fost dus de tata, fără voia mea, la un concurs de zis cuvinte pe litere, faza pe oraș, sponsorizat de acum defunctul *Dickens Bulletin*, un ziar atât de devotat cauzei negre, că inversase culoarea fondului și a literelor, ajungând la ceva gen **Consiliul local aprobă o creștere a bugetului...** Am ajuns, în finală, cu Nakeshia Raymond.

Cuvântul ei era „schistosomiază”. Al meu era „bomboană”. Și după aia, până în noaptea în care a murit tata, am tot fost: *Bombonel, alege tu numerele. Bombonel, suflă-mi peste zaruri. Bombonel, du-te tu la examenul pentru funcționari publici în locul meu. Bombonel, pupă-mi copilul.* Mda, de când l-au babardit pe babacu’, lumea are tendința să se țină deoparte.

— Bombonel... a făcut Marpessa apăsându-și palmele una de cealaltă ca să le oprească din tremurat. Îmi pare rău că m-am purtat așa cu tine mai devreme. Munca asta de rahat...

Cred, uneori, că nu există inteligență măsurabilă și că, dacă există, cu siguranță că nu e un predictor pentru nimic, în special la persoane de culoare. Poate că redușii mintal nu pot deveni neurochirurgi, însă un geniu poate fi și cardiolog, și poștaş. Sau șoferiță de autobuz. O șoferiță care făcuse niște alegeri tare anapoda în viață. N-a lăsat niciodată cartea, însă apoi scurta noastră relație s-a terminat în favoarea unui tânăr pe-atunci aspirant la statutul de gangsta-rapper, macho și abuziv, care o târa afară din casă trăgând-o de părul pe jumătate pieptănat și, încă în pijamale, o trimitea să evalueze potențiale spargerii pe la magazine de bijuterii din Valley. N-am înțeles niciodată de ce locurile alea nu sunau la poliție îndată ce vedeau o tânără afro-americană intrând și oprindu-se fix în mijlocul magazinului după exact zece minute de la deschidere, holbându-se în ochii oamenilor de la pază și la camerele de luat vederi, în vreme ce număra cu voce tare câți pași erau între vitrina cu inele cu diamant și cea cu broșe.

Cu ochii învinețiți, se înființa la mine acasă, adăpostindu-se în umbră ca o răufăcătoare dintr-un film *noir* căutată pentru că se purta excesiv de teatral și își subestima propria valoare. La facultate nu era de ea, fiindcă în capul ei locul ăla transformă negresele în executanți indispensabili și bine plătiți, însă niciodată în lideri. Uneori să rămâi însărcinată de tânără e un lucru bun. Te pune-n poziție de drepti. Îți îndreaptă spinarea. Marpessa venea la mine la ușă, în spate, mușcând dintr-o piersică pe care o culesese din pom. Sângele din nas și din buze se contopea cu suc, îi curgea pe bărbie, pe tricou și pe adidașii cândva nepătați, cu soarele bătând din spate și transformându-i părul nepieptănat, cârlionțat, într-o aură înflăcărată de fire despicate și rușine. Nu intra, zicea doar: „Mi s-a rupt apa”, chestie care, firește, îmi rupea inima. După un drum dement cu mașina și o anestezie epidurală, Martin Luther King Jr., spital zis și „Moartea în Halat”, izbutea să n-o dea în bară. Un copil cu al doilea prenume Bombonel, o teroare sugătoare de sfârcuri și hăpăitoare de lapte care-ți servește de motivație ca să aplici pentru un permis de condus autobuze, care-ți amintește că după Kafka, Gwendolyn Brooks, Eisenstein și Tolstoi, cel mai mult îți place să conduci. Îți place să te miști continuu, să-ți

ghidezi blând și încetișor autobuzul și viața către stația finală și să iei o binemeritată pauză.

— Ai, deci, de gând să mă ajuți cu Hominy?

— Dă-te odată jos din autobuz.

Cu o apăsare a butonului de pornire, autobuzul s-a trezit huruind la viață. Marpessa trebuia să plece; mi-a trântit ușa în față, însă cu grija.

— Știi, eu am trasat linia aia în jurul Dickensului.

— Am auzit niște rahaturi despre treaba asta. Dar de ce?

— Vreau să aduc orașul înapoi. Să te aduc și pe tine înapoi!

— Păi, îți urez baftă.

Când te hurducai pe Ocean Avenue în spatele unei dube hodorogite, împreună cu niște băieți albi lăptoși, aborigeni și blonzi, aproape la fel de negri la piele ca tine, cu fețele coapte de soare jupuindu-li-se ca niște abțibilduri vechi lipite pe caroserie, simți că aduci mai mult a surfer decât atunci când stai cu burta pe placă, uitându-te în zarea cețoasă, așteptând să se ridice următorul val. Fiindcă au fost drăguți și te-au luat cu mașina, le întorci serviciul cu ceva de fumat. Tragi și dai mai departe, încerci să nu-ți rupi schimbătorul de viteze prin gropile californiene ori din cauza frânelor bruste, gen „coaie mi se pare sau durează mai puțin galbenul la semafor”, pe care le execuți când ești blană.

— Marfă de tot, coaie. De unde-ai făcut rost de chestia asta?

— Știu niște olandezi care au un coffee shop.

ZECE

În ziua aceea vântoasă, în statul segregat Alabama, Rosa Parks a refuzat să cedeze locul în autobuz unui bărbat alb și a devenit cunoscută drept „Mama Mișcărilor Moderne pentru Drepturile Omului”. La decenii după aceea, într-o după-amiază dintr-un anotimp incert, într-o zonă presupus nesegregată din Los Angeles, California, Hominy abia aștepta să-și cedeze locul unei persoane de rasă albă. Bunic al mișcării pentru drepturi postrasiale ale omului cunoscută drept „Stat de drepti”, stătea în partea din față a autobuzului, pe marginea scaunului, cercetând din priviri pasagerii abia urcați. Din păcate, Dickens e o comunitate la fel de neagră ca părul asiaticilor, la fel de cafenie precum cafeaua și, după patruzeci și cinci de minute de stat și așteptat printre pasageri membri cu toții ai minorităților, cel mai apropiat lucru de o persoană albă de care avusese parte era o femeie cu dreduri care urcase la Poinsettia Avenue ducând sub braț o saltea de yoga rulată.

— La mulți ani, Hominy, i-a zis voioasă femeia oprindu-se lângă Hominy, cu fața picurând sudoare yoghină pe mâneca lui.

— De unde știi toți că-i ziua mea?

— Zice sus, pe autobuz. Lumini mari și strălucitoare: Autobuzul 125, La mulți ani, Hominy! – Yowza, ca un meseriaș!

— Ahaa...

— Ai primit ceva ca lumea de ziua ta?

Hominy a arătat spre indicatorul albastru cu alb, mare cât o tabacheră, prins sub geamurile din prima treime a autobuzului.

LOCURI PRIORITARE PENTRU VÂRSTNICI,
PERSOANE CU DIZABILITĂȚI
ȘI ALBI

Personas Mayores, Incapacitadas y
Güeros Tienen Prioridad de Asiento.

— Asta-i cadoul meu.

Dickens obișnuise cândva să celebreze colectiv ziua lui Hominy. Nu era vorba despre parade și despre oferit chei ale orașului, ci despre oameni care se adunau în fața casei lui scandând: „Yowza!”, înarmați cu ouă, sarbacane cu boabe de mazăre și prăjituri meringue. Sunau la ușă pe rând. Și, când Hominy deschidea, răcneau un: „La mulți ani, Hominy!” și-i aruncau chestii cu frișcă și ouă în fața lui neagră și lucitoare. Extatic, se curăța, își schimba hainele și se pregătea pentru următorul grup de persoane venite să-l serbeze, însă după dispariția orașului se pierduse și tradiția zilei sale de naștere. Se ajunsese ca doar eu să-i mai bat la ușă și să-l întreb ce-și dorea de ziua lui. Iar răspunsul era întotdeauna același: „Nu știu. Fă-mi și tu rost de ceva rasism și-o să fiu în regulă”. Apoi se uita să vadă dacă n-ascund vreo roșie stricată sau vreun săculeț cu faină la spate. De obicei îi cumpăram vreun fleac ce-avea legătură cu negrii. Doi negrișori cântând la banjo sub flori de glicină, vreun papițoi cu mutra lui Obama sau o pereche din ochelarii care invariabil alunecă pe nasurile afro-americanilor și ale asiaticilor. Dar când am băgat de seamă că Hominy și Rodney Glen King aveau aceeași zi de naștere, 2 aprilie, mi-am dat seama că dacă locuri precum Sedona, Arizona dețin vortexuri energetice, târâmurii spirituale unde vizitatorii au parte de întinerire și de trezire spirituală, Los Angelesul ar trebui să aibă vortexuri de rasism. Puncte unde vizitatorii să încerce sentimente profunde de melancolie și de neputință etnică. Marginea Șoselei Foothill, unde viața lui Rodney King și, într-un anume fel, America și aroganta-i noțiune de fair play și-au început spirala descendentă. Vârtejuri rasiale precum intersecția dintre Florence și

Normandie, unde ghinionistul camionagiu Reginald Denny a primit în față o cărămidă, o sticlă și niște secole întregi de frustrare. Chavez Ravine, unde un cartier mexican-american vechi de generații a fost întors cu susul în jos, rezidenții săi alungați, bătuți și lăsați fără vreo compensație pentru a se face loc unui stadion de baseball cu parcare extinsă și restaurant fast-food. Seventh Street, între Mesa și Centru, este vortexul unde în 1942 un șir lung de autobuze s-a oprit pentru a permite japonezilor-americieni să facă primii pași spre încarcerarea în masă. Și unde să fie Hominy mai fericit decât în autobuzul 125 care străbate Dickensul, un vortex rasial în sine? Locul său de pe dreapta, trei rânduri de la ușa din față, este epicentrul rotitor al rasismului.

Semnele astea erau imitații atât de bune încât majoritatea oamenilor nici nu observau vreo diferență și, chiar și după ce le „citeai”, cogniția ta te păcălea să crezi că mesajul era cel dintotdeauna, LOCURI PRIORITARE PENTRU VÂRSTNICI ȘI PERSOANE CU DIZABILITĂȚI. Cu toate că a fost prima, plângerea yoghinei n-avea să fie și ultima cu care avea să se confrunte Marpessa în ziua aceea. Odată ce iepurele a ieșit din joben, pasagerii au început să se vaite și să protesteze. Să arate spre indicatoarele acelea și să clatine din cap, nu atât nevenindu-le să creadă că orașul avusese tupeul să reinstitueie segregarea publică, ci că durase atâta până s-o facă. Prăjiturile oferite din partea casei, păhăruțele de whisky și justificările ei blazate: „E Los Angeles, cel mai rasist oraș din lume, ce curu' meu poți să faci?”, n-au izbutit decât până la un punct să le domolească mânia.

— Ce mizerie! a țipat un bărbat înainte să mai ceară prăjitură și de băut. Ca să fiu absolut sincer, sunt *ofensat*.

— Ce-nseamnă asta, sunt ofensat? am întrebat-o pe iubirea vieții mele, vorbindu-i în oglinda retrovizoare panoramică.

Nu fusese greu s-o conving pe Marpessa să transforme autobuzul într-o petrecere pe roți, fiindcă ținea la Hominy la fel de mult ca și mine. Și ajutase și faptul că-i promisesem o ediție princeps din *Camera lui Giovanni* a lui Baldwin.

— Nici măcar nu-i o emoție. Ce spune faptul că ai fost ofensat despre felul în care te simți? Niciodată vreun regizor mare nu i-a spus unui actor: „Bun, în scena asta e nevoie de emoție intensă, acum treci acolo și arată-mi o ofensare de mâna întâi!”

Marpessa a manevrat capul schimbătorului de viteze cu palma băgată în mănuașă fără degete, arătând o asemenea dexteritate brutală că m-am trezit foindu-mă în scaun.

— E cam prea de tot venind de la un băiat de fermă fără școala vieții, care n-a fost în viața lui ofensat fiindcă i-e capul prea pe sus, vârat în nori.

— Asta fiindcă dacă aş fi vreodată ofensat, n-aş şti ce să fac. Dacă sunt trist, plâng. Râd dacă sunt vesel. Dacă sunt ofensat, ce fac, afirm cu voce limpede şi gravă că sunt ofensat, ies valvăteji din încăperea şi mă apuc să-i scriu o scrisoare primarului?

— Eşti bolnav la cap, şi indicatoarele alea nenorocite făcute de tine trimit toată populaţia neagră cu cinci sute de ani în urmă.

— Şi apropo, cum de nu mai auzi şi pe alţii zicând că i-am împins pe negri cu cinci sute de ani în urmă? Cum de nu mai zice nimeni asta în afară de tine?

— Ştii ce eşti? Un căcat de pervers rasial. Te furişezi prin curţile oamenilor şi le miroşi izmenele murdare şi-n timpul ăsta ţi-o freci costumat în om alb. La naiba, suntem în secolul douăzeci şi unu, a murit lumea ca să pot avea slujba asta şi te-am lăsat, nebunule, să mă convingi să şofez un autobuz segregat.

— Corecţie. Suntem în secolul al douăzeci şi şaselea, fiindcă începând de azi am trimis rasa neagră cu cinci sute de ani înaintea oricui altcuiva de pe planetă. Unde mai pui că Hominy e aşa de fericit, uită-te numai.

Marpessa s-a uitat în oglindă, măsurându-l cu privirea pe sărbătorit.

— Nu arată fericit. Arată constipat.

Avea dreptate, Hominy nu părea cine ştie ce extaziat, dar nu par aşa nici motocicliştii cascadori care se suie pe rampe, gata de sărit, ambalându-şi motoarele şi privind lung întinderea deşertului şi prăpastia adâncă a canionului. Şi totuşi, stând aşa în aşteptarea unui specimen superior, caucazian, cu mâna încheleştată pe spătarul scaunului din faţă, cercetând agitat împrejurimile ca o gazelă ce priveşte peste întinderea savanei căutând o felină căreia să i se sacrifice, cel care săvârşeşte acest act trebuie să înţeleagă că fapta-i ce sfidează moartea e o răsplată în sine. Dar fireşte că atunci când o foarte rară leoaică albă a suit în autobuz pe Avalon Boulevard şi a plătit suma exactă pentru călătorie în monede numărate cu grijă, agila gazelă-cioroi se uita în altă parte, nepăsătoare la semnele făcute de restul turmei ce anunţau prezenţa la bord a unui prădător. Tăcerea încremenită. Sprâncenele ridicate. Nasurile adulmecând. Când a prins în cele din urmă mirosul, a alunecat spre el, pândindu-şi prada pe după spinarea unui bărbat elefantin îmbrăcat din creştet până în tălpi în toale de baschet şi citind o revistă sportivă. În cele din urmă, sistemul îmbătrânit de avertizare din capul amortit al lui Hominy a ţipat: „Păzea! O muiere albă!”, iar el a răspuns făcând drepti, ascultător. Fără să i se ceară sau să i se poruncească, Hominy şi-a cedat locul într-o manieră atât de servilă, atât de onctuoasă în slugărnicie încât actul a fost mai degrabă o ofertă decât o renunţare. Fiindcă pentru el locul acela, aşa tare, de plastic şi cafeniu-deschis cum era, reprezenta dreptul ei din naştere, iar gestul său era un tribut, o plată de mult datorată zeilor superiorităţii albe. Dacă ar fi putut găsi o cale să se ridice de pe scaun îngenunchind, ar fi făcut-o.

Dacă un zâmbet e doar o încruntătură inversată, atunci mulțumirea de pe chipul lui Hominy, în vreme ce se muta spre partea din spate a autobuzului, era o bosumflare întoarsă pe dos. Cred că de aceea, în parte, nimeni n-a protestat văzându-l ce face. Recunoșteam figura pe care o folosea: era o mască bine cunoscută nouă tuturor. Masca fericită pe care o ținem în buzunarul de la spate și, ca jefuitorii de bănci, ne-o lipim pe mutre când vrem să furăm o țără de intimitate sau să ne facem o ieșire dintr-o situație emoțională. M-a costat întregul autocontrol ca să nu o implor pe femeia aceea să-mi facă onoarea de a se așeza pe locul meu. Uneori cred că râșnetul inert al manechinelor-indieni care-ți oferă trabucuri în tutungerii e rezultatul selecției naturale. E „supraviețuirea celui mai prostănac”, și noi suntem moliile negre din acea clasică fotografie cu evoluția, prinse de copacul întunecat, plin de funingine, invizibile pentru prădătorii noștri și totuși cumva vulnerabile. Treaba moliiei tuciurii e să o țină ocupată pe molia albă. Lipită de copac cu poezie proastă, jazz și numere de comedie de prost gust despre diferențele între moliile albe și cele negre. „De ce moliile albe se duc mereu spre lumină, se izbesc în plase la geamuri și rahaturi din astea? Moliile negre nu le vezi să facă așa ceva. Ce prostovani cu aripi!” Orice ca să ținem molia albă lângă noi și să-i reducem, astfel, șansele de a fi ținta unor păsări de pradă, de a fi luată în armată sau la Cirque du Soleil. Mă sâcâise întotdeauna că-n pozele alea molia albă apărea invariabil mai în susul trunchiului de copac. Ce încercau să insinueze manualele? Că deși se mergea pe premisa că riscau mai mult, moliile albe erau totuși mai sus pe scara evoluției și pe scara socială? În orice caz, presupun că moliile negre făceau aceeași față ca și Hominy, că gena servitudinii e inerentă tuturor lepidopterelor și persoanelor de culoare. Răspunsul „dornic să plac” automat ce se declanșează ori de câte ori ești abordat la un magazin și întreb: „Lucrați aici?” Fața purtată în orice moment cât ești la serviciu și nu la budă, cu chipul luminat de contactul cu persoana albă care se apropie cu pas elastic și te bate pe umăr condescendent, zicând: „Faci o treabă minunată, ține-o tot așa”. Fața care mimează înțelegerea faptului că angajatul cel mai competent e promovat, cu toate că știi cu toții în adâncul sufletului, tu și ei, că de fapt tu ești mai bun decât promovatul și că cel mai competent angajat e femeia de la etajul doi.

Așa că atunci când Hominy, o adevărată statuie cu umeri strânși a servitudinii umile, s-a ridicat și a făcut fața aia, toți din autobuz s-au simțit ca și cum ar fi avut și ei o persoană albă alături, dezvelindu-și antebrățul și voind să compare bronzul de pe piele după ce s-a întors dintr-o vacanță în Caraibe. S-au simțit ca un asiatic căruia i se aruncă un: „Nu, vreau să zic... de unde ești de fel?” Ca hispanicii cărora li se cere dovada domiciliului și ca femeile cu sâni generoși întrebate: „Chiar sunt adevărați?”

Marpessa a început să bănuiască ceva doar după ce a băgat de seamă că femeia albă și necunoscută făcuse un circuit întreg dus-întors de trei ore de la El Segundo Plaza până în Norwalk și înapoi, însă era prea târziu. Autobuzul era aproape gol și tura ei aproape pe sfârșite.

— O știi, nu?

— Nu, deloc.

— Iar eu nu te cred deloc.

Marpessa și-a scuipat guma din gură și a luat microfonul de bord, umplând autobuzul cu bășcălie amplificată.

— Domnișoară! Scuzați-mă, ar vrea persoana cu păr blond-zmeuriu care s-a simțit nefiresc de confortabil cu un vagon întreg, literalmente, de negrotei și mexicani (iar prin „mexicani” vreau să zic toată lumea, adică din America Centrală, de Sud și de Nord, nativi și alte cele) să se deplaseze spre partea din față a autobuzului? Mulțumesc.

Se lăsa seara în El Porto Harbor și, în vreme ce femeia înainta pe culoar, razele soarelui se filtrau prin parbriz în fâșii orbitoare, nuanțe suprapuse de violet și portocaliu, luminând-o precum reflectoarele de pe podiumul unui concurs de frumusețe. Nu-mi dădusem seama ce drăguță era. Prea drăguță. N-ar fi fost greu de argumentat că Hominy îi cedase locul nu fiindcă era albă, ci fiindcă arăta așa bine, ce naiba! iar noțiunea asta mă făcea să-mi reevaluez mental întreaga mișcare pentru drepturi. Poate că rasa n-avea nimic de-a face. Poate că Rosa Parks nu-și cedase locul fiindcă știa că tipul e genul care se bășește ca nesimțitul și nu-și cere scuze sau unul dintre tipii sâcâitori care insistă să întrebe ce citești acolo și apoi, fără să-l întrebi la rândul-ți, îți zice ce citește el, ce vrea să citească, ce regretă că a citit, ce spune altora că a citit fără să fi citit de fapt. Așa încât, ca acele fete albe de liceu care fac sex după ore în atelier cu mătăhălosul atlet negru și-apoi se dau violate când tații lor află, poate că Rosa Parks, după arestare, nesfârșitele adunări la biserică și atâtea mediatizare, a trebuit să denunțe rasismul, fiindcă altfel ce putea spune? „N-am vrut să mă mut fiindcă omul ăla a întrebat ce citesc”? Ar fi linșat-o chiar negrii ei.

Marpessa s-a uitat la mine, apoi s-a uitat la singuratica-i pasageră albă, după care iarăși la mine și a oprit autobuzul în mijlocul unei intersecții aglomerate, deschizând ușile cu toată politețea de angajat public de care era în stare în clipa aceea:

— Toată lumea pe care n-o cunosc să coboare dracului din mașină!

„Toată lumea” fiind un skateboarder leneș și doi puști care-și petrecuseră ultimul ceas mozelindu-se în spate, răsucindu-și gâturile de parcă erau de cauciuc și care una-două s-au trezit în mijloc de Rosecrans Avenue, în mână cu tichete de transfer gratuit ce fâșăiau fără folos în briza mării. Miss

Călătoria Libertății era pe cale să se ia după ei, însă Marpessa i-a blocat calea cum blocase guvernatorul Wallace intrarea în Universitatea din Alabama în 1963.

În numele celor mai măreți oameni care au pus vreodată piciorul pe acest pământ, trasez această linie de demarcație și arunc mănușa la picioarele tiraniei, zicând segregare acum, segregare mâine, segregare pentru totdeauna.

— Cum te cheamă? a întrebat Marpessa cârmind autobuzul către nord, spre Las Mesas.

— Laura Jane.

— Ei bine, Laura Jane, nu știu cum se face că-l cunoști pe neghiobul ăsta care duhnește a-ngrășământ, dar sper că-ți place petrecerea.

Spre deosebire de acele excursii costisitoare și serbede de-o zi pe insula Catalina, petrecerea noastră improvizată și mobilă de-a lungul Autostrăzii Pacificului era gratuită și săltărească de mama focului. Vehiculul nostru de croazieră pe lângă ocean avea toate condițiile: doze de aluminiu călcate în picioare, loc de dat cu piciorul în ghemotoace de hârtie, concursuri de aruncat cu banul la perete, domino, un joc în care ghiceai pe ce parte pică moneda numit „fă ce fac” și un spațiu de dans. Căpitanul Marpessa veghea la cârmă, bând și înjurând ca un pirat călcat pe bătători. Eu îndeplineam rolurile de prim-ofițer, trezorier, matelot, barman și DJ. Luaserăm o serie nouă de pasageri pe drum. Când autobuzul a oprit la fast-food-ul de peste stradă de pontonul din Malibu, în acordurile piesei lui Whodini, „Five Minutes of Funk”, și când am comandat cincizeci de porții de taco și o găleată de sos, întregul schimb de noapte și-a dat pe loc demisia. Au suit la bord așa cum se aflau, cu șorțuri, șepci de hârtie și tot. Dacă aș fi avut pix și hârtie, iar autobuzul o toaletă, aș fi pus încă un anunț: TOȚI ANGAJAȚII TREBUIE SĂ SE SPELE PE MÂINI ȘI PE CREIER ÎNAINTE DE A SE ÎNTOARCE LA VIETILE LOR.

După ce se lasă noaptea, odată ce-ai trecut de Pepperdine University, unde autostrada se îngustează devenind o șosea abruptă cu două benzi ce se întinde ca o rampă de lansare spre stele, nu e prea multă lumină. Doar câte o pereche de faruri când și când și, dacă ai noroc, câte un foc de tabără singuratic pe nisip. Aici pânza de lumină a lunii face ca Oceanul Pacific să prindă un lustru de obsidian negru. Eram pe aceeași porțiune șerpuitoare de șosea unde îi făcusem prima oară curte Marpessei. Am pupat-o pe obraz. Nici n-a clipit, lucru pe care l-am interpretat ca pe-un semn bun.

Deși autobuzul sălta tare pe osii, Hominy își petrecuse cea mai mare parte a călătoriei în picioare, în mijlocul ringului de dans, ținându-se cu

încăpățănare de bara de deasupra și indirect de istoria discriminării americane, însă, pe la Puerco Beach, Laura Jane izbutise să-l înduplece să iasă din străvechea-i căpoșenie frecându-și ritmic pelvisul de dosul lui și jucându-se cu urechile lui. „Stârneală”, așa-i spuneam chestiei ăsteia; se unduia pe lângă Hominy, cu mâinile ridicate deasupra capului, mângâind ritmul din aer. Când s-a terminat cântecul și-a croit drum spre provă, cu puful de pe buza de sus perlat de sudoare. La naiba, tare mișto arăta!

— Marfa petrecere!

Stația radio s-a trezit zumzăind la viață și cineva de la dispecerat a pronunțat cu voce îngrijorată cuvântul „situația”. Marpessa a dat mai încet muzica, a rostit ceva ce n-am auzit, a țocăit în receptor și a închis stația. Dacă New York e orașul care nu doarme niciodată, atunci Los Angeles e orașul care e mereu ațipit pe canapea. Odată ce treci de Leo Carillo, autostrada se face netedă și, când luna dispare după munții Santa Monica lăsând în beznă adâncă cerul noptatic, se pot auzi, dacă asculți cu atenție, două pocnete slabe în succesiune rapidă. Primul e sunetul a patru milioane de televizoare din camera de zi oprindu-se la unison, iar al doilea e sunetul a patru milioane de televizoare din dormitoare pornind. Regizorii și fotografiile vorbesc adesea despre unicitatea luminii solare a Los Angelesului, despre felul în care se prelinge peste cer, aurie și dulce, ca tablourile lui Vermeer, Monet și mierea de la micul dejun strânse toate întruna. Însă lumina lunii de L.A., ori mai degrabă lipsa acesteia, e la fel de specială. Când se lasă noaptea, când literalmente se lasă, temperatura coboară cu douăzeci de grade și o negreală absolută, amniotică te cuprinde și te răsfăță ca o iubită care face patul în vreme ce tu mai ești încă lungit acolo. Acel scurt răstimp dintre închiderea și deschiderea televizoarelor este calmul de dinaintea deschiderii cluburilor de striptease din Inglewood, de dinainte ca bulevardele Santa Monica, Hollywood, Whittier și Crenshaw să revină încet la trafic, momentul în care losangelezii fac o pauză de cugetare. Ca să mulțumească localurilor deschise până târziu în Koreatown. Să ridice glas de recunoștință către Mariachi Square. Să-și arate mulțumirea pentru burgerii picanți și sandvișurile cu păstramă. Să-i mulțumească Marpessei care, privind stelele prin parbriz, șofa mai degrabă după poziția astrelor decât urmând, pur și simplu, șoseaua. Cauciucurile mușcau sigure pe ele din asfalt, autobuzul se înălța spre stratosferă, iar Marpessa, după ce a auzit al doilea pocnet, a dat permisiunea ca muzica să se audă din nou și, cât ai clipi, Hominy și restul corpului de balet motorizat făceau iarăși piruete printre șirurile de scaune, fredonând cu voce tare piesa lui Tom Petty.

— Unde te-a găsit? a întrebat-o Marpessa pe Laura Jane, cu ochii încă ațintiți pe Calea Lactee.

— M-a angajat.

— Ești prostituată?

— Destul de aproape. Actriță. Animatoare cu jumătate de normă, ca să am bani de întreținere.

— Cred că-ți vine greu să găsești roluri dacă trebuie să faci rahaturi din astea. Marpessa i-a aruncat o privire piezișă Laurei Jane, și-a mușcat buza de jos și și-a întors iarăși atenția spre noaptea celestă. Te-am văzut jucând în ceva?

— Fac mai degrabă reclame pentru televiziune, dar e dificil. Ori de câte ori vin să dau probă pentru vreun rol, producătorii se uită la mine exact cum te-ai uitat tu și zic: „Nu are un aer suficient de suburban”, ceea ce în bransă e codul pentru „prea evreică”.

Simțind că Marpessa nu-și limpezise cu totul chakrele în timpul momentului de tăcere losangeleză, Laura și-a lipit chipul drăguț de mecla invidioasă a Marpessei și s-au studiat împreună în oglinda retrovizoare, arătând ca o pereche de siameze de culori diferite unite în zona capului. Una de vârstă mijlocie și negresă, cealaltă tânără și albă, împărțind același creier, însă nu și aceleași procese cognitive.

— Parc-aș vrea să fiu neagră, a zis geamăna albă zâmbind și trecându-și palmele peste obrajii înfierbântați ai suratei mai închise la culoare. Negrii se aleg cu toate slujbele.

Marpessa trebuie să fi pus autobuzul pe pilot automat, fiindcă mâinile nu-i mai erau deodată pe volan, ci pe gâtul Laurei Jane. N-o sugruma, ci o apucase bine de gulerul rochiei, informându-și geamăna malefică de faptul că era gata să se arunce asupra ei de îndată ce partea sa de creier îi dădea permisiunea.

— Uite ce, mă îndoiesc că negrii „se aleg cu *toate* slujbele”. Dar și dacă e așa, e din cauză că Madison Avenue știe prea bine că ciorile cheltuie un dolar și douăzeci de cenți de fiecare dolar pe care-l câștigă pe rahaturile pe care le văd la televizor. Să luăm, de pildă, reclama standard la mașini de lux...

Laura Jane a dat din cap ca și cum ar fi ascultat cu adevărat, în vreme ce-și lăsa cu viclenie brațele să alunece peste Marpessa, spre volan.

Am luat-o, o clipă, peste linia galbenă dublă, însă a izbutit să facă o corecție iscusită și a călăuzit autobuzul, ușurel, înapoi pe banda noastră.

— Mașini de lux. Ziceai că...?

— Mesajul subtil al reclamei la mașini de lux este: „Noi ăștia de la Mercedes-Benz, BMW, Lexus, Cadillac sau care mama dracului om mai fi, suntem niște oportuniști ai oportunității egale. Îl vedeți pe acest mascul afro-american arătos la volan? Ne-ar plăcea ca tu, o, sfinte și scump consumator alb între treizeci și patruzeci și cinci de ani, așezat în fotoliul tău, ne-ar plăcea să-ți dai banii și să te alături lumii noastre, fără griji și lipsită de prejudecăți.

O lume în care bărbații negri conduc stând cu spinarea dreaptă pe banchetă și nu lăsați atât de jos încât nu le vezi decât creștetele ca niște bile de bowling”.

— Și ce-i așa de rău în asta?

— Numai că mesajul subliminal este: „Auzi mă, umflatule leneș și sensibil la reclamă, panaramă albă ce ești! Ai suportat fantezia asta de treizeci de secunde a unui negrotei elegant plecând de la conacul lui într-o piesă aerodinamic concepută de inginerie nemțească de precizie, așa că adună-te, frățică, și nu-i mai lăsa pe mocofanii, pe sărântocii, pe conducătorii ăștia de vehicule la mâna a doua să ți-o ia înaintea și să-ți fure bucățița de vis american!”

La menționarea visului american, Laura Jane a înțepenit și i-a înapoiat Marpessei cârma.

— Sunt ofensată, a zis.

— Fiindcă am folosit cuvântul „negrotei”?

— Nu, fiindcă ești o femeie frumoasă care se-ntâmplă să fie neagră și ești prea deșteaptă ca să nu știi că nu rasa e problema, ci clasa.

Laura Jane a plantat pe fruntea Marpessei un pupic lipicios și s-a rotit pe tocurele pantofilor, gata să se-ntoarcă la muncă. Am prins din zbor brațul iubirii mele nemuritoare, salvând-o pe Laura Jane de o lovitură cu muchia palmei aplicată pe nevăzute.

— Știi de ce oamenii albi nu se-ntâmplă, pur și simplu, să fie albi? Fiindcă toți cred că întâmplător au fost atinși de grația divină, de aia!

Am șters cu degetul mare urma de ruj de pe fruntea furioasă a Marpessei.

— Și mizeria cu opresiunea de clasă s-o spui jegurilor de indieni și păsărilor dodo. Și mai zice de „știut cum stă treaba”! E evreică. *Ea* ar trebui să știe cum stă treaba.

— N-a zis că-i evreică. A zis că lumea *crede* că are un aspect evreiesc.

— Ești un colaboraționist nenorocit. De aia te-am lăsat cu ochii-n soare. Niciodată nu ești de partea alor tăi. Probabil că ești de partea ei acum.

Godard aborda realizarea de filme ca pe o critică, în același fel în care Marpessa aborda șofatul autobuzului, însă, în orice caz, mie mi s-a părut că Laura Jane atinsese corect problema. În orice fel ar fi arătat evreii, de la Barbra Streisand până la „atât de evreica după nume” Whoopi Goldberg, nu vezi prin reclame persoane cu „aspect evreiesc”, așa cum nu vezi persoane de culoare care să arate „urban” și deci „înfricoșător”, cum nu vezi asiatici arătoși sau latino cu piele închisă. Sunt sigur că aceste grupuri de populație cheltuie o sumă disproporționat de mare din venitul lor pe căcat care nu le trebuie. Și, firește, în lumea idilică a reclamelor de televiziune, homosexualii sunt făpturi mitice, însă vezi mai mulți spiriduși și unicorni prin reclame decât vezi femei și bărbați gay. Și poate că actorii afro-americani cu aspect neamenințător sunt

suprareprezențați la televizor. Diplomele de la Școala de Actorie Yale și competența într-ale teatrului clasic sunt degeaba atâta vreme cât îi vezi pe lângă grătare, scoțând din ei replici gen: „Slăvire ție, băiețaș de-acasă. Cată a știre că Budweiser e al berii rege. Pe capu-i înspumat coroana-i se clătește”. Dar dacă stai cu adevărat să te gândești, singurul lucru pe care nu-l vezi nicicând într-o reclamă la mașini nu e poporul evreu, homosexualii sau negrii din zonele urbane, ci traficul.

Autobuzul a încetinit când Marpessa a făcut un viraj la stânga care ne-a scos de pe autostradă, punându-ne pe o șosea de serviciu ascunsă, șerpuitoare. Am trecut încetișor pe lângă niște formațiuni calcaroase, un șir de trepte de lemn șubrede ce coborau spre coastă și printr-o parcare nefolosită. De acolo a încetinit, a ambalat motorul și a pornit-o cu vehiculul direct prin nisip, unde a parcat paralel cu orizontul și, de vreme ce era vremea fluxului, în vreo jumătate de metru de apă.

— Nu-ți face griji, cheștiile astea-s ca mașinile de teren și aproape amfibii.

Având de-a face cu drumuri înnoroițe și cu canalizarea de căcat a L.A.-ului, un autobuz trebuie să-și poată croi drum prin orice. Dacă am fi folosit autobuzele de oraș pe țărm, la debarcarea în Normandia, al Doilea Război Mondial s-ar fi terminat cu doi ani mai devreme.

Ușile din față și din spate s-au deschis larg, lăsând Pacificul să se unduiască iubitor în dreptul ultimelor trepte, transformând autobuzul într-unul dintre acele hoteluri din Bora-Bora care sunt cocoțate pe piloni la treizeci de metri deasupra mării. Aproape că mă așteptam să văd cum băiatul de la fast-food apare pe un jet-ski și-mparte șervețele și un al doilea rând de burgeri în chiflă și shake-uri de vanilie.

Al Green cânta despre iubire și fericire. Laura Jane s-a dezbrăcat complet de haine. În lumina difuză din autobuz, trupul ei slab, neted și alb era la fel de iridescent ca interiorul sidefat al unei scoici. A trecut printre noi ca la o defilare pe podium.

— Am jucat o sirenă odată, într-o reclamă la conserve de ton. Trebuie să spun, totuși, că nu era niciun actor negru la filmarea aia. Cum se face că nu există sirene afro-americane?

— Fiindcă negresele nu suportă să se ude pe păr.

— Ah!

Și, zicând asta, folosind grilajul de aluminiu al autobuzului așa cum își folosesc stripteuzele bara, s-a propulsat în apă. Urmată de personalul de la fast-food, goi pușcă și ăștia, în afară de șepcile de carton.

Hominy s-a strecurat în față și a început să se uite melancolic la apă.

— Stăpâne, mai suntem încă în Dickens?

— Nu, Hominy, nu mai suntem.

— Păi... atunci unde e Dickensul? Acolo, dincolo de apă?
— Dickensul există în capetele noastre. Orașele reale au limite. Și indicatoare. Și orașe cu care se înfrățesc.
— O să avem și noi toate astea curând?
— Așa sper.
— Și, stăpâne, când ne ducem să luăm filmele mele de la Foy Cheshire?
— După ce punem Dickensul pe picioare. O să vedem dacă-s la el. Îți promit.

Hominy s-a oprit în cadrul ușii și, complet îmbrăcat, a încercat apa cu vârful bocancului.

— Știi să înoti?

— Ntț. Nu mai ții minte „Am plecat să pescuim?”

Uitasem acel clasic și macabru film din seria *Micii năzdrăvani*. Gașca trage chiulul de la școală și nimeresc peste o plasă de pescuit pusă pentru prinderea unui rechin care a terorizat apele din zonă. Întrucât cățelul Pete a mâncat momeala, îl ung pe micul Hominy cu ulei din ficat de cod, îl înțeapă la deget și-i leagă gaica de la pantaloni de capătul unei undițe, îl lasă în apă și-l folosesc pe post de haleală pentru rechin. Cât e sub apă trebuie să tragă aer dintr-un banc de pești-balon ca să nu se înece. Un țipar electric îl curentează repetat în burtă. Episodul se termină cu o caracatiță gigantică ce-și arată aprecierea pentru Micii năzdrăvani și scapă marea de amenințarea cu colți (iese la iveală că vocea cu care cântă Alfalfa e atât de pițigăiată încât poate transmite sub apă un sunet ce alungă rechinii), scaldându-i pe băieți într-un jet de tuș. Când copiii astfel colorați se întorc acasă, unde părinții își frâng mâinile de îngrijorare, mama cu tulpă a lui Hominy și Buckwheat răcnește: „Buckwheat, io i-am spus lu' tac-tu că n-am dă gând să am grijă și de ceilalți copii ai lui!”

Marpessa a adormit cu capul pe genunchii mei, în vreme ce mă uitam țintă spre ape, ascultând vuietul valurilor ce se spărgeau de țărm și hohotele de râs. Dar mă hipnotiza mai ales goliciunea lucitoare, de coral roz a Laurei Jane, înotând pe spate, cu sfârcurile îndreptate spre stele, cu părul pubian ițindu-se din apa limpede precum un smoc molatic de ierburi de mare. Un forfecat din picioare, o privire jucăușă și s-a scufundat. Marpessa m-a înghiontit tare în coaste. M-a costat întreaga mea voință să nu-i dau satisfacția de a mă vedea frecându-mi locul lovit.

— Ia uite la tine cum îți curg balele după o târfă albă, ca la toți cioroi din L.A.

— Fetele albe mă lasă rece, doar știi.

— Minciuni, m-a trezit din somn afurisita ta de erecție.

— Terapie aversivă.

— Ce-i aia?

Mă codeam să-i povestesc cum îmi prindea tata capul în tahistoscop și cum, vreme de trei ore la rând, îmi proiecta imagini-fulger ale fructelor interzise ale vremii, calendare cu femei și postere *Playboy*, în plină față. Bettie Page, Betty Grable, Barbra Streisand Twiggy, Jayne Mansfield, Marilyn, Sophia Loren; după care mă silea să înghit ipeca și fiertură de bame. Îmi dădeam afară măruntaiele vomitând în vreme ce dădea drumul la maximum, pe combina stereo, la Buffy Sainte-Marie și Linda Ronstadt. Stimulii vizuali funcționau, însă cheștiile auditive n-au prins. Până în ziua de azi, ori de câte ori mă simt deznădăjduit și tulburat, ascult Rickie Lee Jones, Joni Mitchell și Carole King, care cântau măreața Californie cu mult înainte de Biggie, Tupac, Ice T, Ice Cube și alți ciocolatii cu „Ice” în nume. Dar dacă privești cu atenție și lumina e potrivită, poți vedea silueta lui Barbi Benton, goală pușcă, încă imprimată pe pupilele mele ca pe niște televizoare cu plasmă luate la reduceri.

— Nimic. Doar că nu-mi plac deloc fetele albe, atâta tot.

Marpessa s-a ridicat în șezut și și-a cuibărit capul în adâncitura gâtului meu.

— Bombonel? Mirosea ca întotdeauna – a pudră de talc pentru copii și a șampon scump. Era tot ce-i trebuia. Când te-ai îndrăgostit de mine?

— *Culoarea pâinii arse*, am zis numind o foarte bine vândută carte de memorialistică a unui tip din Detroit cu o mamă albă „nebună” care nu voia ca plozii ei birasiali să fie traumatizați de cuvântul „negru”, așa că-i crescuse drept cafenii, îi numise „bejoloizi”, sărbătorise Luna Istoriei Cafenii și așa mai departe, până ce naratorul ajunsese la zece ani crezând că motivul pentru pielea sa atât de închisă era că avea drept tată absent magnolia arsă de fulger din curtea blocului de locuințe.

— L-ai lăsat pe tata să te convingă să te înscrii în clubul de lectură al Gogoșii Înfoiate. Tuturor le-a plăcut cartea, numai tu, când a venit vremea sesiunii de întrebări și răspunsuri, te-ai dezlănțuit asupra tipului. „M-am săturat până-n gât ca femeile negre să fie mereu descrise după nuanța pielii. Culoarea mierii colo! Ciocolatiu dincolo! Bunicul meu dinspre tată avea culoarea cafelei, cu ceva lapte-n ea și-o tentă de biscuit din făină graham! Cum se face că personajele albe nu-s niciodată puse în legătură cu chestii alimentare și lichide? De ce nu apar protagoniști de culoarea iaurtului, piei de nuanța cojii de ou, tenuri alb-brânzoase de albi în volumele astea rasiste cu final incert? De aia literatura negrilor e ca vai de ea!”

— Am zis eu că literatura negrilor e ca vai de ea?

— Mda, și m-ai dat pe spate cu asta.

— Păi, la naiba, și oamenii de rasă albă au ten.

Autobuzul s-a legănat atins de maree, surprinzător de puternic. Am ochit, în lumina farurilor, înălțarea unui val singuratic ce se forma înspre stânga. Mi-am azvârlit din picioare adidașii și șosetele, mi-am smuls de pe mine tricoul și m-am aruncat să-l întâmpin. Marpessa a rămas în ușă, băgată până mai jos de genunchi în apa care creștea, cu mâinile făcute căuș la gură ca să se facă auzită peste vuietul valurilor ce se spărgeau și peste șuierul vântului de sud-vest, care se făcea tot mai puternic:

— Nu vrei să știi când m-am îndrăgostit eu de tine?

De parcă ar fi fost vreodată îndrăgostită de mine.

— Mă îndrăgosteam de tine ori de câte ori ieșeam să mâncăm în oraș! Îmi ziceam: „Doamne, mulțumescu-ți, un bărbat negru care nu insistă să stea pe canapea, cu fața la ușă! În sfârșit, un negrotei care nu o face pe durul! Care nu stă tot timpul de șase de teamă că s-ar putea să-i vrea cineva pielea fiindcă-i așa de rău!” Cum puteam să nu mă-ndrăgostesc de tine?

Cheia pentru a călări cu succes coama unui val este temporizarea. Așteaptă momentul precis în care apa îți împinge în jos pântecul. Înoată două brațe înaintea curburii valului și, de îndată ce curentul te face să te simți ușor ca un fulg, mai dă din brațe tare de încă două ori, ridică bărbia, lipește-ți un braț de corp, lateral, iar pe celălalt întinde-l drept înainte, cu palma în jos și ușor îndoit la cot, apoi călătorește pe val până la țărșm.

LUMINILE ORAȘULUI: INTERLUDIU

N-am înțeles niciodată conceptul de oraș înfrățit, însă mereu m-a fascinat. Felul în care se aleg și se curtează aceste orașe gemene, cum li se mai spune câteodată, îmi pare a ține mai mult de incest decât de adopție. Unele uniri, precum cea a Tel Avivului și a Berlinului, a Parisului și a Algerului ori cea dintre Honolulu și Hiroshima sunt concepute să semnaleze sfârșitul ostilităților și începerea unei ere de pace și prosperitate. Altele sunt nunți sub amenințarea puștii, fiindcă unul dintre orașe (Atlanta, de pildă) l-a lăsat pe celălalt (Lagos, de pildă) borșos la o primă întâlnire ce a scăpat cu violență de sub control acum câteva secole. Unele orașe se mărită pentru bani și prestigiu, altele ca să-și enerveze țările-mamă. *Ghici cine vine la cină? Kabul!* Când și când două orașe se întâlnesc și se îndrăgostesc datorită respectului reciproc, dragostei pentru drumeții, furtuni cu fulgere și rock'n'roll clasic. Gândiți-vă la Amsterdam și Istanbul. Buenos Aires și Seul. Însă în vremurile mai moderne, când orașele sunt de obicei ocupate să-și echilibreze bugetele și să-și mențină infrastructura la nivel cât de cât acceptabil, majoritatea au probleme în a-și găsi un suflet pereche, așa că apelează la Orașul Înfrățit Global, o agenție matrimonială internațională care găsește parteneri pentru municipalitățile fără consoartă. Era la două zile de la petrecerea de ziua lui Hominy și, cu toate că eu – și restul orașului Dickens – sufeream încă de mahmureală, când madam Susan Silverman, pețitoare de oraș, m-a sunat referitor la solicitarea mea, abia dacă mi-am mai încăput în piele de bucurie.

— Alo! Ne bucurăm să vă anunțăm că am procesat cererea dumneavoastră pentru înfrățire internațională între orașe, dar nu reușim să găsim Dickens pe hartă. E lângă Los Angeles, corect?

— Cândva am fost în mod oficial oraș, însă acum e un fel de teritoriu ocupat. Ca Guamul, Samoa americană sau Marea Liniștii de pe Lună.

— Sunteți deci lângă ocean?

— Da, un ocean de mâhnire.

— Ei bine, nu contează că nu sunteți recunoscuți ca oraș. Organizația noastră a mai conectat comunități. De pildă orașul cu care e înfrățit cartierul Harlem din New York e Florența din Italia, datorită faptului că au avut amândouă perioade de renaștere. Dickens n-a avut o Renaștere, așa-i?

— Nu, și nici vreo zi de Iluminism măcar.

— Păcat, dar aș vrea să aflu dacă sunteți o comunitate de coastă, fiindcă are importanță. Însă, oricum ar fi, am procesat datele demografice prin Urbana, computerul nostru care găsește potriviri, și am primit trei potențiale variante de oraș-surori.

Am înșfăcat atlasul și am încercat să ghicesc cine avea să fie norocoasa. Știam că nu-i cazul să mă aștept la Roma, Nairobi, Cairo ori Kyoto. Dar gagicuțe din rândul doi precum Napoli, Leipzig și Canberra intrau neîndoielnic în cărți.

— Să vedem deci cele trei orașe, în ordinea compatibilității... Juárez, Cernobîl și Kinshasa.

Cu toate că nu prea înțelegeam cum ajunsese pe lista aia Cernobîlul, mai ales că nici măcar nu era oraș, măcar Juárez și Kinshasa erau două municipii importante, cu profil global, deși cu reputația nu tocmai neîntinată. Dar calul de dar nu se caută la dinți.

— Le acceptăm pe toate trei! am răcnit în telefon.

— Foarte frumos, dar mă tem că toate trei au respins Dickensul.

— Cum? De ce? Pentru care motive?

— Juárez (zis și orașul care nu se oprește din sângerat) are impresia că Dickensul e prea violent. Cernobîlul, deși a fost tentat, a rămas până la urmă la ideea că proximitatea față de fluviul Los Angeles și bazinele de tratare a apelor uzate reprezintă o problemă. Și ridică semne de întrebare în privința unei municipalități atât de nepăsătoare la o asemenea poluare strigătoare la cer. Iar Kinshasa, din Republica Democrată Congo...

— Să nu-mi spuneți acumă că Kinshasa, cel mai sărac oraș din cea mai săracă țară de pe glob, un loc unde venitul mediu anual pe cap de locuitor e un zurgălău de pus la gâtul caprei, două casete piratate cu muzica lui Michael Jackson și trei guri de apă potabilă ne crede prea săraci pentru a se întovărăși cu noi.

— Nu, ei cred că Dickensul e prea negru. „Cioroi ăia înapoiți dâ America nu-i încă gata”, cred că așa au formulat.

Prea jenat ca să-i spun lui Hominy că eforturile mele de a găsi un oraș care să se înfrățească cu Dickensul eșuaseră, am încercat să-l duc cu vorba. „Gdansk se arată interesat. Și primim semnale de la Minsk, Kirkuk, Newark și Nyack”. Până la urmă am rămas fără orașe care se termină în *k* sau în orice altă literă și, pentru a-și arăta dezamăgirea, Hominy a întors cu fundul în sus un bidon mare de lapte, l-a pus pe aleea de acces și s-a așezat pe podiumul construit astfel, la licitație. Fără cămașă, cu pielea atârându-i flească, s-a postat lângă un indicator înfipt în peluză: **DE VÂNZARE – SCLAV NEGRU LA MÂNA A DOUA – BĂTUT DOAR ÎN ZILELE DE JOI – PREȚ BUN, NEGOCIABIL.**

A stat acolo o săptămână. Claxonatul în demență nu-l mișca niciun pic, așa că ori de câte ori trebuia să folosesc mașina eram silit să strig: „Păzea, vin quakerii!” sau: „Ia uite-l pe Frederick Douglass și pe-afurisiții de aboliționiști. Fugiți, scăpați-vă viețile!”, chestii care-l făceau să se pituleze în hambar. Însă,

În ziua în care trebuia să plec și să mă întâlnesc cu persoana care-mi furniza puiet de măr, s-a arătat deosebit de căpos.

— Hominy, nu vrei să-ți miști odată curul din drum?

— Nu mă mișc io nici atâtica pentru așa stăpân, care nu poate măcar să găsească un oraș să se-nfrățească cu noi. În ziua de azi, iote, cioroiu' ăsta de plantație nu vrea să se miște.

— Cioroi de plantație? Nu că te-aș pune, dar nu ridici un deget la muncă. Toată ziua stai în jacuzzi. Cioroi de plantație pe naiba, ești un cioroi de „piscină saună cocktail cu banane”. Și mișcă-te odată!

În cele din urmă am decis asupra a trei înfrățiri cu orașe care, la fel ca Dickens, dispăruseră în circumstanțe dubioase. Primul era Theba. Nu străvechiul oraș egiptean, ci imensul studio de film mut pe care-l construisese Cecil B. DeMille pentru pelicula sa *Cele zece porunci*. Ridicat la scară naturală și îngropat, din 1923, sub imensele dune Nipomo de pe plajele din Guadalupe, California, uriașele sale porți de lemn, temple hipostile și sfincși de carton îi serviseră de casă lui Ramses și unei falange de figuranți în roluri de centurioni și legionari. Poate că într-o zi un vânt venit de pe mare va dezveli nisipul de peste toate, ca Moise să-și poată călăuzi poporul înapoi în Egipt și Dickensul în viitor.

Mai departe, înfloritoarea localitate invizibilă Dickens se înfrățise cu alte două municipalități, Döllersheim, Austria și Orașul Pierdut al Privilegiilor Omului Alb. Döllersheim, un sătuc de mult vaporizat din nordul Austriei, la doar o aruncătură de grenadă de granița cu Cehia, a fost locul de naștere al bunicului lui Hider dinspre *Mutter*. Legenda spune că, un pic înainte de război, Führerul, într-un efort de a-și face dispărut istoricul medical (un singur testicul, operație la nas, diagnosticat cu sifilis și poză urâtă cu el copil), numele originar (Schicklgruber-Bush) și originea evreiască, își pusese trupele de geniști să-și arate geniul aruncând orașul, cu ajutorul bombelor, înapoi în Primul Reich. Ca manevră istorică acțiunea s-a dovedit o tactică eficientă, fiindcă nimeni nu știe ceva sigur despre Hitler în afară de faptul că a fost un mare jeg, că n-avea simțul umorului și că era un artist frustrat, chestii pe care le poți spune, până la urmă, cam despre oricine.

Se dusesse o luptă surdă între orașele-fantomă ale lumii pentru onoarea de a fi cel de-al treilea oraș înfrățit cu Dickens. Cartierul abandonat Varosha, cândva o parte vibrantă și prosperă din Famagusta, Cipru, evacuat în timpul invaziei turce și niciodată demolat ori repopulat, a avut o prestație bună. Am primit o ofertă greu de refuzat și de la Bokor Hill Station, stațiunea franțuzească părăsită ale cărei ruine rococo putrezesc până în ziua de azi în jungla cambodgiană. După o prezentare impresionantă, Krakatoa, din estul insulei Java, se situa printre primele. Orașe răscolite de război și evacuate

precum Oradour-sur-Vayres în Franța, Paoua și Goroumo în Republica Centrafricană au depus eforturi susținute pentru înfrățire. Însă, până la urmă, ne-a fost imposibil să ignorăm pledoariile ardente ale Orașului Pierdut al Privilegiilor Omului Alb, o localitate controversată a cărei existență însăși e adesea negată de mulți (în majoritate albi privilegiați). Alții susțin cu voci categorice că zidurile acestui oraș ar fi fost ireparabil penetrate de hip-hop și de proza lui Roberto Bolaño. Că popularitatea ruloului cu ton condimentat și un președinte american negru s-au dovedit pentru dominația masculilor albi ce-au fost păturile infectate cu variolă pentru existența amerindienilor. Cei înclinați să creadă în liberul-arbitru și în piața liberă afirmă că Orașul Pierdut al Privilegiilor Omului Alb a fost responsabil pentru propria-i distrugere, că acel flux constant de edicte religioase și laice contradictorii l-a pus în încurcătură pe masculul alb, extrem de impresionabil din fire. L-a redus la o teribilă stare de anxietate socială și psihică, încât a încetat să se mai fută. A încetat să mai voteze. A încetat să mai citească. Și, mai important, a încetat să se mai creadă scopul a toate câte sunt, sau cel puțin îndeajuns cât să pretindă asta în public. În orice caz, a devenit imposibil să mai poți face o plimbare pe străzile Orașului Pierdut hrănindu-ți egoul cu truisme mitologice gen: „Noi am clădit țara asta!” când de jur-împrejurul tău oameni cafenii construiau și băteau cuie, găteau mese franțuzești de nivel mondial și-ți reparau mașinile. Nu mai puteai să strigi din inimă un: „America, iubește-o sau părăsește-o!” când în adâncul inimii tale tânjeai să locuiești în Toronto. Un oraș despre care le spuneai altora că ar fi „așa de cosmopolit”, formulă prin care voiai să zici, firește, „nu tocmai cosmopolit”. Cum puteai să numești sau să gândești despre cineva că-i o „cioară”, când propriii tăi copii, albi ca petalele de crin, te făceau „cioară” când refuzai să le dai cheile de la mașină? Când „cioroii”, zi după zi, făceau chestii de care n-ar fi trebuit să fie capabili, ca de pildă să înnoate la Olimpiadă ori să-și îngrijească impecabil peluzele. Dacă absurditatea continuă, într-o bună zi o cioară din astea o să regizeze, ferească sfântul! un film bun. Dar nu trebuie să-ți faci griji, Oraș Pierdut al Privilegiilor Omului Alb! Real sau imaginar, eu și Hominy te sprijineam acum necondiționat și eram mândri de înfrățirea ta cu Dickensul, zis și Ultimul Bastion al Negritudinii.

PREA MULȚI MEXICANI

UNSPREZECE

— Prea mulți mexicani, a îngânat Charisma Molina.

Vorbind printre degetele cu manichiură perfectă, ca să nu fie auzită. Nu era pentru întâia oară când auzeam acest sentiment rasist exprimat public. Încă de când amerindienii porniseră să se fâțâie în sus și-n jos pe El Camino Real, cu mocasini în picioare, căutând proveniența acelor clopote infecte care băteau în zorii fiecărei duminici, speriiind oile și stricând puzderie de călătorii spirituale pe mescalina, californienii îi înjuraseră pe mexicani. Indienii, care căutau liniște și pace, sfârșiseră prin a-l găsi pe Isus, munca silnică, biciul și contracepția prin abstenență. „Prea mulți mexicani”, își șopteau unii altora pe câmpiile cu grâne și pe băncile din biserici, când nu se uita nimeni.

Albii, genul care cândva n-aveau nimic să le spună negrilor în afară de: „Nu sunt locuri libere”, „Aici n-ai curățat” și „Reveniți-vă cu baschetul ăla”, au acum ceva să ne transmită. Și în zilele fierbinți, cu temperaturi de 40 de grade din San Fernando Valley, când le cărăm cumpărăturile la mașini și le băgăm facturile în cutiile poștale, se-ntorc spre noi și rostesc: „Prea mulți mexicani”, un acord tacit între necunoscuți iritați că nu-i vorba nici despre căldură, nici despre umiditate, ci vina le aparține micilor noștri frați maronii de la sud, nord, din vecini, de la Grove și de oriunde altundeva din Califas.

Pentru negri, „prea mulți mexicani” este scuza pe care noi, lucrătorii cei mai bine documentați istoric, ne-o oferim pentru că participăm la manifestații rasiste care se opun ca lucrătorii nedocumentați să-și caute condiții mai bune de existență. „Prea mulți mexicani” este o raționalizare verbală în care ne-am blocat. Ne place să stăm la un ceai și să visăm la o schimbare de domiciliu, la condiții de trai mai bune în vreme ce răsfoim ofertele imobiliare.

— Ce zici de Glendale, puișor?

— Prea mulți mexicani.

— Downey?

— Prea mulți mexicani.

— Bellflower?

— Prea mulți mexicani.

Prea mulți mexicani. Un hap liniștitor pentru oricare contractor neînregistrat, sătul să fie surclasat de ofertele altora și refuzând să-și pună

somajul pe seama muncii de calitate inferioară, nepotismelor la angajare și lungii liste de referințe nasoale existentă online. Mexicanii sunt de vină pentru orice. Dacă strănută cineva în California, nu zici: „Sănătate”, ci: „Prea mulți mexicani”. Calul pe care-ai pariat la cursa a cincea termină pe ultimul loc? *Prea mulți mexicani*. Un dobitoc câștigă potul la Commerce Casino? *Prea mulți mexicani*. E un refren californian constant, însă atunci când Charisma Molina, directoare adjunctă la Gimnaziul Chaff și cea mai bună prietenă a Marpessei (iubita mea, mă doare-n paispe de ce zice ea) a fredonat refrenul ăsta, a fost atât pentru prima oară când auzeam un american de origine mexicană s-o spună, cât și, cu toate că pe-atunci nu știam asta, pentru prima oară când auzeam pe cineva care să o spună la modul propriu, literal.

Spre deosebire de Micii năzdrăvani, ori de câte ori chiuleam de la școală, nu mă duceam niciodată la pescuit – mă duceam la școală. O ștergeam de-acasă după ce tata adormea în timpul orei de știința negritudinii și o țineam într-o fugă până la Chaff să mă uit prin gardul de plasă la copiii care se jucau cu mingea. Dacă aveam noroc, le zăream o clipă și pe Marpessa, pe Charisma și pe fetele de pe strada lor adunate la poarta din spate, ți pătoare ca o orchestră de alămuri, învârtind cercuri pe șale și scandând: *Hei hei bip bip hai să ne plimbăm un pic! Hai să ne plimbăm de mână/ O dată pe săptămână... Eu sunt fata care-ți place / Lasă tot și vino-ncoace...*

Pentru puștii de la Chaff, anuala Zi a Carierei, ținută cu vreo două săptămâni înainte de vacanța de vară, era îndeajuns să-i facă pe mulți dintre ei să se gândească la o carieră în sinucidere încă dinainte să apuce să facă vreun test de aptitudini sau să scrie vreun CV. Înșiruită pe asfaltul din curtea școlii, adunătura de mineri, recuperatori de mingi de golf, împletitori de coșuri, săpători de șanțuri, legători de cărți, pompieri traumatizați și ultimul astronaut din lume nu era tocmai menită să inspire. În fiecare an era același lucru. O țineam cu cât de indispensabile și pline de împliniri sunt meseriile noastre, însă nimeni nu răspundea la întrebările din ultimul rând. Dacă ești așa de important și pământul nu se poate-nvârti fără tine, atunci, ce pizda mă-tii cauți aici, să ne omori cu plictiseala? De ce ai mutra asta nefericită? Cum se face că nu există femei pompier? De ce asistentele medicale se mișcă așa de-al dracului de încet? Singura întrebare la care copiii primeau un răspuns mulțumitor era adresată ultimului astronaut, un domn afro-american mai în vârstă, atât de slăbit că se mișca de parcă ar fi avut parte de imponderabilitate aici, pe Pământ. Cum se duc astronautii la toaletă? *Nu mai știi acum, dar pe vremea mea îți lipeau o pungă de plastic la fund.*

Nimeni nu vrea să fie fermier, însă, la o lună de la aniversarea lui Hominy, Charisma m-a rugat să fac ceva diferit. Stăteam pe verandă la mine, pufăiam la iarbă și-a început să mă îmboldească zicând că se săturase să se uite la alde

Lopez, „mexicanii înțoliți americănește de-alături” cum le zicea, cu caii lor împodobiți, cu șei ornamentate, că se săturase să mă vadă stânjenit, an de an, de costumele lor de cowboy din catifea cu modele brodate și de șmecheriile pe care le fac cu lasourile.

— Nimănui nu-i pasă de diferența subtilă între baligă și îngrășământ sau de îngrijirea culturilor de bostan afectate de dăunători. Puștilor le fuge imediat atenția. Trebuie să-i prinzi imediat și să nu le mai dai drumul. Nu-mi pot imagina ceva mai rău decât anul trecut, când prezentarea ta a fost așa de plicticoasă că i-a făcut pe copii să arunce în tine cu propriile-ți tomate ecologice.

— De aia nu vin. N-am chef să fiu abuzat.

Charisma a închis un ochi și și-a coborât privirea spre pipă, apoi mi-a întins-o iarăși mie.

— Rahatul ăsta a ars cu totul.

— Mai vrei un pic?

Charisma a încuviințat din cap.

— Vreau, și mai vreau să știu cum mama mă-sii se cheamă iarba asta și de ce acțiunile de la bursă și toate rahaturile pe care le-am citit pentru seminariile de engleză din facultate au deodată sens pentru mine?

— Îi zic Perspicacitate.

— Oho, așa-i de bun rahatul ăsta că știu ce înseamnă „perspicacitate”, un cuvânt pe care nu l-am auzit niciodată.

Un câine a lătrat. Un cocoș a cucurigit. O vacă a mugit. Zgomotul difuz dinspre Autostrada Harbor a devenit un E-I-E-I-O. Charisma și-a dat de pe față părul lung, drept și negru și a tras un fum ce a făcut lumină în privința misterelor internetului, a lui *Ulise*, a romanului *Cane* de Jean Toomer și a motivului pentru care americanii sunt atât de fascinați de emisiuni de gătit. Și-a dat seama și cum să mă facă să particip la Ziua Carierei.

— O să fie și Marpessa acolo.

Nu-mi mai trebuia să fumez ca să știu că niciodată n-aveam să încetez s-o iubesc pe femeia aia.

•

Nori de furtună se buluceau dinspre vest, prevestind ploaie. Însă nimic n-o putea abate pe Charisma de la a se asigura că elevii aveau să beneficieze de descoperirea zecilor de oportunități de carieră valabile pentru minoritățile precarizate din America. După ce gunoierii, ofițerii de probațiune, DJ-ii și soliștii de hip-hop au zis ce-au avut de zis, venise vremea pentru un pic de acțiune. Marpessa, reprezentând branșa transporturilor publice, care nici măcar nu-mi aruncase o privire toată ziua, a executat o cascatorie care și-ar fi găsit cu mândrie locul prin filmele din seria *Furios și iute*, făcând un slalom

expert cu autobuzul de treisprezece tone printre conuri de trafic, învârtindu-se pe loc în fumăraie și scrâșnete de pneuri și, după suișul pe o rampă improvizată făcută din mese și pupitre pentru luat masa, dând ocol școlii pe două roți. După ce-a terminat cu schemele șoferești, a invitat copiii să dea o tură cu autobuzul. Gălăgioși și exuberanți când au urcat, copiii au ieșit după vreo zece minute tăcuți, în șir ordonat, mulțumindu-i cu gravitate Marpessei la coborâre. Un membru al corpului profesoral, un alb tânăr, singurul profesor alb din toată școala, plângea în hohote cu fața în palme. După o ultimă privire îndurerată aruncată spre autobuz, s-a separat de ceilalți și s-a lipit cu spatele de lada cu mingi, încercând să-și vină în fire. Nu mi-aș fi putut imagina că o explicare a sistemului de transfer și a costului pe zone de călătorie putea fi atât de deprimantă. A început să cadă o ploaie ușoară.

Charisma a anunțat că se făcuse vremea pentru numerele mai pastorale din program. Urma Nestor Lopez. Familia Lopez era prima familie de mexicani care se integrase la Ferme. Aveam cam șapte ani când se mutaseră. Tata avea obiceiul să se plângă de muzică și de luptele de cocoși. Singura lecție primită acasă despre istoria mexicano-americană fusese: „Niciodată să nu te iei la bătaie cu un mexican. Fiindcă, dacă te bați cu el, o să trebuiască să-l omori”. Însă Nestor, deși era cu patru ani mai mare decât mine și într-o zi era foarte posibil să-l omor pentru că nu-mi înapoiase vreo mașinuță de jucărie sau alt rahat de felul ăsta, era super-marfă. În după-amiezile de duminică, după ce ce întorcea de la ora de religie, ne uitam la filme *charro* și filmări mișcate cu spectacole de rodeo de prin orașele prăfuite. Beam în cești de porțelan *ponche* fierbinte, cu aromă de scorțișoară pe care-l făcea mama lui pentru noi și petreceam restul după-amiezii zgribulindu-ne înaintea scenelor macabre din filmulețe cu titluri precum *300 porrazos sangrientos*, *101 muertes del jaripeo*, *1.000 litros de sangre* și *Si chingas al toro, te llevas los cuernos*. Și totuși, deși văzusem acțiunea mai mult printre degetele palmei cu care-mi acopeream ochii, nu mai reușisem apoi să-mi șterg din minte imaginile cu vâcarii aceia ghinionști care călăreau pe tauri fără mâini, fără clovni de rodeo, fără medici și fără frică, în vreme ce niște uriași *toros destructores* îi transformau în gheme de cârpe însângerate. Răcneam de dureri simțite prin empatie când coarnele incredibil de ascuțite le pătrundeau prin cămășile împodobite cu diamante false și prin aorte. Băteam palma când falca și craniul câte unui călăreț prăbușit se rostogoleau pe pământul îmbibat cu sânge. Cu timpul, așa cum le este dat băieților negri și latino, ne-am îndepărtat unul de celălalt. Victime în societate ale edictelor date de bande prin închisori, ce n-aveau a face nimic cu noi, însă stipulau separarea dintre cioroi și fasolari. Acum, în afară de câte-o petrecere prin cartier, îl mai văd pe Nestor doar de Ziua Carierei, când, acompaniat de *Uvertura Wilhelm Tell*,

apare în galop de după defunctul magazin de produse metalice, tot numai răsuceli în șa și trucuri de cowboy vestit.

N-am reușit să-mi dau seama exact ce meserie întruchipează Nestor – „datul în stambă”, presupun –, dar la finalul micului său spectacol de rodeo și-a azvârlit deoparte pălăria plină de panglicuțe și mărgele, în aplauzele călduroase ale mulțimii, mi-a aruncat o privire ce voia să-nsemne „să te văd dacă poți bate asta” și s-a pus în cap pe șa, fără să se ajute cu mâinile. După care Charisma m-a prezentat stârnind un mare căscat colectiv, atât de tare că s-a auzit prin tot Dickensul.

— Ce se-aude, decolează vreun avion?

— Nu, e negroteiul ăla, fermieru’. Cred că-i iarăși Ziua Carierei la gimnaziu.

Am mânat un vițeluș cu ochi căprui pe un teren de baseball mărginit de un gard șubred de plasă. Unii dintre copiii mai curajoși și-au ignorat ghiorăitul mațelor și deficiențele de vitamine, rupând rândurile și apropiindu-se de animal. Precauți, temându-se să nu ia vreo boală sau să se îndrăgostească de el cumva, au mângâiat vițelul, vorbind cu sintaxa celor blestemați.

— I-i moale pielea.

— Iote ochi, caramele cu cafea. Le-aș hali, uite-așa.

— Mie mi-amintește cioara asta de vițal, cum îș’ linge-așa buzile, cum muge el și bălește și rahaturi d-astea, mi-amintește de mă-ta cea retartată.

— S’ te fut, retartat eș’ tu!

— Toț’ esteț retartaț’. Nu știți că și vacile-i tot oameni?

În afară de ironia pronunției greșite a cuvântului „retardat”, știam că reprezintă un succes, sau cel puțin vițelul. Charisma și-a strecurat limba printre dinți și a despicat aerul cu un șuielat năprasnic. Același șuielat cu care cândva ne avertiza pe mine și pe Marpessa că mașina tatei apăruse pe alee. Două sute de puști au tăcut instantaneu și și-au întors spre mine deficitele de atenție.

— Bună tuturor, am zis și am tras o flegmă pe jos, fiindcă așa fac fermierii. Ca și voi, sunt din Dickens...

— De unde? au strigat elevii.

Puteam să zic și că-s din Atlantida. Copiii nu erau „din niciun Dickens”. Au început să fluture din degete alcătuind semne de găști și să-mi spună de unde erau de fel: Banda Crips din Southside Joslyn Park. Varrio Trescientos y Cinco. Banda Bloods de pe Bedrock Stoner Avenue.

Am făcut și eu, în replică, cel mai apropiat gest de semnele găștilor pe care-l are la dispoziție lumea agriculturii, trecându-mi muchia palmei peste beregată – simbolul universal pentru Taie Motorul – și am anunțat:

— Ei bine, sunt de la Ferme care, la fel ca toate locurile pe care le-ați numit, fie că știți sau nu, țin de Dickens, iar doamna directoare adjunctă Molina m-a

rugat să vă arăt cum e o zi obișnuită pentru un fermier. De vreme ce astăzi vițelul nostru împlinește opt săptămâni, m-am gândit să vorbim despre castrare. Sunt trei metode de castrare...

— Ce-i aia castrare, boss?

— E o cale de a preveni ca animalele masculi să ajungă tătici.

— N-are și ei cauciucuri de vaci?

— Nu-i o idee rea, dar bovinele n-au mâini și, la fel ca Partidul Republican, nici pic de considerație pentru drepturile reproductive ale femelelor, așa că asta e o cale de a controla populația. Le face și mai docile. Știe cineva ce înseamnă „docil”?

După ce și-a șters cu ea mucii de la nas, o fată slăbănoagă, dată pe piele cu cretă, a ridicat o mână de-o culoare atât de dezgustător de cenușie, atât de albicioasă și cu piele atât de uscată că nu putea fi decât neagră.

— Ca o târfă scoasă la produs, adică, a zis oferindu-se să mă asiste prin apropierea de vițel și mângâiatul urechilor moi ale animalului.

— Da, cred că poți spune și-așa.

Ori din pricina menționării „târfei”, ori din cauza convingerii eronate că aveau să învețe ceva despre sex, copiii s-au apropiat, strângându-se într-un cerc în jurul meu. Cei care nu erau în primele două rânduri încercau să-și facă loc ca să poată vedea mai bine. Câțiva puști s-au cățarat pe ochiurile plasei de după teren, de unde cătau spre proceduri precum studenții la medicină din amfiteatrele de altă dată. Am răsturnat vițelul pe-o parte și-am îngenuncheat peste gâtul și coșul pieptului lui, apoi i-am apucat și desfăcut cu o mână picioarele din spate până ce organele sale genitale ca de cățeluș au ajuns expuse intemperiei. Aveam toată atenția lor. Am observat-o pe Charisma cum se duce să vadă ce-i face angajatul care încă se smiorcăia, apoi cum se ntoarce în vârful picioarelor în autobuzul Marpessei.

— Cum spuneam, există trei metode de castrare: chirurgicală, elastică și fără sânge. În cea elastică pui o bandă de cauciuc în locul ăsta, împiedicând ca sângele să ajungă la testicule. În acest fel, în cele din urmă se vor usca și vor cădea.

Am apucat animalul de baza scrotului și l-am strâns atât de tare că vițelul a tresărit, la unison cu întreaga școală.

— Pentru castrare fără sânge, trebuie să obturezi vasele deferente.

Două înțepături în respectivele canale l-au făcut pe vițel să se zbată, scâncind de durere și jenă, iar pe elevi să se cutremure de hohote sadice de râs. Am scos un briceag și l-am ridicat în sus, agitându-mi prin aer brațul, așteptând ca lama să licărească dramatic în soare, însă era prea înnorat.

— Pentru varianta chirurgicală...

— Vreau eu s-o fac!

Era mica negresă, cu ochii limpezi și căprui ațintiți asupra scrotului vițelului, holbându-se plini de curiozitate științifică.

— Cred că-ți trebuie o permisiune scrisă de la părinții tăi.

— Ce părinți? Stau la El Nido, a zis referindu-se la căminul de pe Wilmington, care în cartier era echivalent cu menționarea pușcăriei Sing Sing într-un film cu James Cagney.

— Cum te cheamă?

— Sheila. Sheila Clark.

Eu și Sheila am schimbat locurile, mutându-ne peste vițel fără să-l slăbim vreo clipă din strânsoare. Când am ajuns la partea din spate, i-am înmănat cuțitul și emasculatorul care, precum foarfecile de grădină cu care seamănă și ca orice altă unealtă de nădejde, face exact ceea ce-i arată numele că ar face. După un litru de sânge, o înlăturare surprinzător de îndemânată a primei jumătăți a scrotului, o arcuire artistică a testiculelor azvârlite prin aer, o rețezare cu scrâșnet audibil a cordonului spermatic, o curte de școală plină de elevi și profesori și un vițel rămas cu o perpetuă frustrare, îmi terminam prelegerea spre luminarea Sheilei Clark și a altor trei școlari suficient de curioși cât să se bage în balta de sânge tot mai întinsă ca să se uite mai bine la rană, în vreme ce eu mă luptam cu vițelul care se zbătea încă.

— Când taurul zace aici pe-o parte, neajutorat, noi cei din branșa zootehnică numim asta „poziție culcată”, și nu-i un moment rău, acum, să executăm asupra animalului alte proceduri dureroase precum tăierea coarnelor, vaccinare, însemnarea cu fierul roșu și ciparea urechilor...

Ploaia cădea mai tare. Stropii, mari și calzi, stârneau norișori de praf izbind pavajul dur, uscat. În mijlocul curții școlii, personalul de la curățenie descărca fără grabă un container cu gunoi. Au făcut o grămadă din bănci de lemn dezafectate, table crăpate și fâșii dintr-o minge de handbal roasă de termite, apoi au umplut crevasele cu bucăți de ziare. În mod normal Ziua Carierei se termina cu o uriașă coacere de bezele. Cerurile se întuneau și mai tare. Aveam senzația că pe puști îi păștea o dezamăgire. În umezeala tot mai pronunțată, profesorii – în afară de plângăciosul care se holba cu privirea pierdută la o minge de baschet pleostită, de parcă se sfârșise lumea –, împreună cu alți părinți carieriști, încercau să-i adune pe copii laolaltă, smulgându-i de pe leagănele stricate și barele de cățarat ruginite, îndepărtându-i de porți. Marpessa pornise autobuzul, iar Charisma s-a dat jos chiar când vițelul începea să-și revină din șoc. M-am uitat după asistenta mea, Sheila Clark, însă era prea ocupată să ridice în aer, apucate de interiorul ațos, testiculele însângerate și să le bălăngăne, izbindu-le unul de altul ca la biliard.

În vreme ce blocam animalul apucându-l pe după gât, lăsându-mă pe spate și apăsându-mi călcâiele între picioarele lui ca să-l împiedic să mă lovească cu

copitele în față, Marpessa a întors la o sută optzeci de grade autobuzul și a pornit-o spre poarta laterală, către Shenandoah Street, fără să facă măcar din mână în semn de rămas-bun. S-o ia naiba! Charisma s-a apropiat de mine zâmbind, citindu-mi în priviri suferința.

— Tare vă mai potriviți voi doi.

•

— Îmi faci un serviciu? Am în geantă niște antiseptic și un borcănel cu unguent pe care scrie *Fliegenschutz*.

Directoarea adjunctă Molina a făcut ce făcea de când era o copiliță: și-a murdărit mâinile dând cu dezinfectant animalul agitat și întinzându-i pe rana deschisă unde se aflaseră cândva testiculele unguentul lipicios.

Când a isprăvit, profesorul alb, cu fața brăzdată de lacrimi, și-a bătut șefa pe umăr și, precum un gabor de la televizor care-și predă legitimația și pistolul, și-a scos solemn insigna nouă și strălucitoare cu Profi pentru America pe care o avea prinsă de vestă, a așezat-o în palma Charismei și s-a îndepărtat în vântul ce se întetea.

— Ce-a fost asta?

— Când eram în autobuz, Sheila, ucenica ta cea slăbănoagă, s-a ridicat în picioare, a arătat cu degetul la indicatorul ăla, LOCURI REZERVATE PENTRU ALBI, și i-a zis domnului Edmunds că-i cedează locul. Iar idiotul acceptă oferta, se așază frumușel, apoi își dă seama ce-a făcut și-o ia, naibii, razna.

— Cum, mai sunt încă în autobuz indicatoarele?

— Nu știi?

— Ce să știu?

— Îți melițează gura o grămadă despre cartier și alea, dar habar n-ai ce se întâmplă prin cartier. De când ai pus indicatoarele alea, autobuzul Marpessei e cel mai sigur loc din oraș. Și ea uitase complet de ele, până ce șeful ei de tură a făcut observația că nu-i mai raportase niciun incident de la petrecerea de ziua lui Hominy. Și a început să se gândească la treaba asta. Și și-a dat seama că oamenii se tratau acum cu respect. Că ziceau bună ziua când urcau și mulțumesc la coborâre. Că nu se mai bat bandele. Fie ei Crips, Bloods sau mexicani, apasă toți pe butonul de „Oprire solicitată” la timp și câte o singură dată. Știi unde se duc copiii să-și facă temele? Nu acasă, nu la bibliotecă, ci în autobuz. Atâta-i de sigur.

— Criminalitatea e ciclică.

— E datorită indicatoarelor. La început lumea se înfoaie, dar rasismul îi aduce la sentimente mai bune. Îi face să se simtă umili. Îi face să-și dea seama cât de mult am evoluat și, mai important, cât loc mai este pentru evoluție. E de parcă, în autobuzul ăla, spectrul segregăției a unit Dickensul.

— Și proful cel plângăcios?

— Domnul Edmunds se pricepe la mate, dar e limpede că nu-i poate învăța pe copii nimic despre ei înșiși, așa că n-are decât să se ducă învățându-se.

Vițelul, mai mult sau mai puțin înzdrăvenit, s-a ridicat cu chiu cu vai în picioare. Sheila, mica emasculatoare, a venit să-i dea triumfătoare cu tifla, ținându-și testiculele lângă lobii urechilor ca pe niște cercei de carnaval. O ultimă adulmecare a bărbăției sale, apoi animalul a pornit agale să-și plângă soarta crudă stâlpilor de jucat „mingea cu sfoară” strâmbați și fără folos de lângă cantină. Charisma s-a frecat la ochii obosiți.

— Acuma, dacă-i pot face pe nemernicii ăștia mici să se poarte și la școală ca în autobuz, am rezolvat o chestie.

Cu Nestor Lopez în frunte, galopând ca la curse, colegii de clasă ai Sheilei erau mânați peste câmpii de beton, purtați prin ploaia mărunță pe lângă căbănuțele acoperite cu carton gudronat, cu ferestrele astupate cu ziare și hârtie colorată de construcții. Clădiri așa de părăginite că făceau școlile cu o singură clasă din Africa ce apăreau pe la teledonuri seara târziu să arate, prin comparație, a amfiteatre universitare. Era un Drum al lacrimilor contemporan. Copiii dădeau ocol mormanului de mobilier școlar scos din uz. Încântarea le era neștirbită în ciuda răpăitului ploii pe sacii uriași cu bezele, a grămezii de lemne care se înnegrea încetișor și a ziarelor ude. În spatele lor era sala de festivități a școlii, al cărei acoperiș căzuse la cutremurul din 1994 și nu mai fusese refăcut. Charisma și-a trecut palma peste zurgălăii de la șaua calului lui Nestor. Clinchetul lor îi făcea pe copii să zâmbească. Chiar atunci Sheila Clark, frecându-și înlăcrimată umerii, a venit în goană spre noi.

— Doamna Molina, băiatu’ ăla alb de colo mi-a furat un coi! a pornit să se vaite arătând cu degetul spre un puștan latino grăsuț, cu trei nuanțe mai închis la culoare decât ea, care încerca în zadar să facă testiculul să ricoșeze din asfaltul ud.

Charisma a mângâiat-o blând pe părul cu șuvițe împletite, alinând-o. Asta era o chestie nouă pentru mine. Puști negri care se refereau la colegii latino numindu-i „albi”. Când eram de vârsta lor, pe când obișnuiam să strigăm „usturoi, bagă capul înapoi” la v-ați ascunselea, înainte de violență, de sărăcie și de luptele interne ce ne diminuaseră drepturile tribale asupra pământurilor întregului Dickens, limitându-le la cvartale izolate de teritoriu al bandelor, toată lumea din Dickens, indiferent de rasă, era colorată, și-i stabileai nivelul de negritudine nu după culoarea pielii sau după cât îi era de sărmos părul, ci după cum spunea „amigdale” ori „amigdalite”. Marpessa zicea că, în ciuda cascadei de păr negru și drept care-i cădea până la fund și a tenului cafeniulăptos, nu știuse că prietena ei Charisma nu-i negresă până într-o zi când mama Charismei trecuse să o ia de la școală. Vorbea și pășea cu totul altfel decât fiica ei. Uluită, se întorsese spre prietena ei cea mai bună,

aruncându-i un: „Ea mexicană?” Gândindu-se că amica ei e razna, Charisma se făcuse palidă, pe cale să exclame: „Nu-s dăloc mexicană”, apoi, ca și cum ar fi văzut-o pentru întâia oară, își privise cu luare-aminte mama în contextul post-școlar plin de fețe și ritmuri negre și slobozise un: „Lua-m-ar dracii, *sunt mexicană! ¡Hijo de puta!*” Dar asta fusese demult.

Înainte să aprindă focul de tabără, directoarea adjunctă Molina s-a adresat trupelor. Se vedea limpede, după gravitatea de pe chip și tonul vocii, că era o generăleasă ajunsă la capătul puterilor. Resemnată că regimentele negre și cafenii pe care le trimitea în lume n-aveau cine știe ce șanse. *Cada día de carreras profesionales yo pienso la misma cosa. De estos doscientos cincuenta niños, ¿cuántos terminarán la escuela secundaria? ¡Cuarenta pinche por ciento? Órale, y de esos cien con suerte, ¿cuántos irán a la universidad?* Cursuri Online, colegiul tehnic, școala de clovni, *o lo que sea?* În jur de cinci, *más o menos. ¿Y cuántos graduarán?* Doi, poate. *Qué lástima. Estamos chingados.*

Și cu toate că, precum majoritatea masculilor de culoare crescuți în Los Angeles, sunt bilingv doar în măsura în care asta îmi oferă capacitatea de a hărțui sexual femeii de toate națiile în propria lor limbă, am înțeles tâlcul acelui mesaj. Puștii erau terminați.

Mă uimea câți dintre copiii ăștia aveau brichete la ei, însă oricât au încercat să-l aprindă, lemnul îmbibat cu apă n-a vrut să ia foc. Charisma a cerut unui grup de elevi să se ducă până în magazie. S-au întors cu cutii de carton al căror conținut l-au azvârlit pe jos. Nu peste mult timp, pe asfalt a apărut o piramidă de cărți lată de-un metru jumătate și înaltă de-un metru, care se tot ridica.

— Ei, ce naiba așteptați?

N-a trebuit să întrebe de două ori. Cărțile s-au aprins ca iasca, iar flăcările unui foc pe cinste au început să muște din văzduh în vreme ce elevii s-au apucat bucuroși să prăjească bezele pe țepușe făcute din creioane.

Am tras-o pe Charisma deoparte. Nu-mi venea să cred că pusese cărți pe foc.

— Credeam că școala nu are suficient material didactic.

— Alea nu-s cărți. Ni le-a trimis Foy Cheshire. Are o colecție întreagă numită „Baterie, foc!” ce conține opere clasice rescrise gen *Garsoniera unchiului Tom* ori *La vorbitor în lanul de secară*, pe care le bagă pe gâtul consiliului profesoral. Uite ce, am încercat de toate: săli de clasă mai mici, cursuri mai lungi, programe bilingve, monolingve și sublingve, dialecte afro-americe, învățare fonetică și hipnoză. Ambianță cu culori concepute să optimizeze mediul de studiu. Dar în oricâte nuanțe calde ai vopsi pereții, până la urmă chestia se rezumă la profesori albi cu metodologie albă care beau vin alb și vreun administrator ce-o face pe albul care amenință că o să blocheze

financiar școala doar fiindcă-l cunoaște pe Foy Cheshire. Nimic nu merge. Dar a naibii să fiu dacă Gimnaziul Chaff o să împartă elevilor exemplare din *Un tramvai numit Suferință*!

Am dat cu piciorul într-un tom ars parțial, scoțându-l din flăcări. Coperta era pârlolită, însă se mai putea citi pe ea titlul, *Marele Blacksby*. Prima pagină începea așa:

Fii atenă. Când eram tânăr, netot și plin de sloboz, tăticu-meu afro-american omniprezent, bun cu mama și deloc stereotip mi-a zis niște treburile pe care le-nvârt și-acuma în tărtăcuță.

Am terminat de ars cartea eu însumi, folosindu-mi bricheta, și i-am ținut foile arzânde sub un bețișor cu bezea pe care mi-l oferise cu amabilitate Sheila. Își făcuse o lesă dintr-o coardă de sărit și acum mângâia pe cap vițelul, în vreme ce puștiul latino încerca să-i reatașeze chirurgical testiculele folosind lipici și o agrafă de birou, asta până ce Charisma l-a înșfăcat de ceafă și l-a ridicat de-acolo.

— Ați avut o Zi a Carierei frumoasă?

— Vreau să mă fac veterinară! a răspuns Sheila.

— Asta-i de homo, a contrat-o arhidușmanul ei latino ținându-se de jonglerii cu gonadele, aruncându-le și prinzându-le cu o mână.

— S-arunci chestii în sus e homo!

— Să le zici ăloră care te face homo că îs homo e homo!

— Gata, destul, a ridicat vocea Charisma. Doamne sfinte, e ceva pe lume de care să nu credeți că-i homo?

Grăsunul s-a gândit o clipă.

— Ce nu-i homo... e să fii homo.

Râzând cu lacrimi, Charisma s-a prăbușit pe o bancă bej din fibră de sticlă, chiar când s-a auzit soneria de ora trei. Ziua fusese lungă. M-am așezat și eu într-o rână, alături de ea. Norii, în cele din urmă, și-au lepădat povara, iar burnița s-a transformat într-o ploaie deasă. Elevii și corpul profesoral au luat-o la goană spre mașini, spre stația de autobuz și spre brațele larg deschise ale părinților, în vreme ce noi am rămas în mijlocul aversei ca niște vrednici cetățeni ai Californiei de Sud, fără umbrele și ascultând cum picurii de ploaie sfârâie căzând în focul ce se stingea încet.

— Charisma, m-am gândit la o cale de a-i face pe copii să se poarte frumos și să se respecte unii pe alții cum fac în autobuz.

— Cum?

— Segregăm școala.

De îndată ce-am zis-o, mi-am dat seama că segregarea avea să fie soluția pentru resuscitarea Dickensului. Sentimentul comunitar din autobuz avea să se extindă asupra școlii, apoi să îmbibe întregul oraș. Apartheidul unise Africa de Sud neagră, de ce nu putea face la fel și cu Dickensul?

— Pe rase? Vrei să segregi școala după culoare?

Charisma s-a uitat la mine de parcă eram unul dintre elevii ei. Nu prost, ci ignorant. Numai că, dacă mă-ntrebai pe mine, Gimnaziul Chaff fusese deja segregat și resegreat de multe ori, poate că nu după culoare, dar cu siguranță după nivelul de alfabetizare și după problemele de comportament. Cei care vorbeau engleza ca limbă secundară se găseau pe un drum al învățării diferit de cei care vorbeau engleza în stilul „când am chef”. În timpul Lunii de Istorie a rasei negre, tata obișnuia să se uite la filmări de noapte cu autobuzele Libertății arzând, cu câinii mârâind și sărind să muște, și să-mi zică: „Nu poți forța integrarea, băiete. Cei care vor să se integreze o să se integreze”. Nu mi-am dat seama până la ce punct eram sau nu de acord cu el, însă e o observație care mi-a rămas în minte. M-a făcut să-mi dau seama că pentru mulți oameni integrarea e un concept finit. Aici, în America, „integrarea” poate fi o acoperire. „Nu sunt rasist. Partenera mea de la bal, văru-meu de-al doilea, președintele meu e negru (sau ce-o fi)”. Problema e că nu știm dacă integrarea este o stare naturală sau nenaturală. Să fie ea, făcută cu de-a sila sau altminteri, entropie socială ori ordine socială? Nimeni nu a definit vreodată conceptul. Charisma a cugetat un pic în privința segregării, învârtind încetișor ultima beza deasupra flăcărilor. Știam la ce se gândea. Se gândea cum elevii erau acum 75% latino, în vreme ce când fusese ea elevă procentul era de 80%. Se gândea la cum o auzise pe maică-sa, Sally Molina, povestind cum crescuse într-un orașel segregat din Arizona în anii '40 și '50. Cum trebuise să stea pe băncile din partea înfierbântată a bisericii și cel mai departe de Isus și de ieșirile de incendiu. Cum trebuise să se ducă la școli pentru mexicani și să-și îngroape părinții și fratele mai mic în cimitirul mexican din afara orașului, pe Autostrada 60. Cum, atunci când familia ei se mutase în Los Angeles în 1954, discriminarea rasială fusese aproximativ aceeași. Cu excepția faptului că, spre deosebire de losangelezii negri, ei puteau măcar să folosească plajele publice.

— Vrei să segregi școala pe rase?

— Mda.

— Dacă ai impresia că poți, dă-i înainte. Dar îți spun, sunt prea mulți mexicani.

Nu pot vorbi în numele copiilor, dar întorcându-mă spre casă cu vițelul nou castrat în cabina camionetei, cu capul scos pe geam ca să prindă pe limbă picurii de ploaie, simțeam că Ziua Carierei mă umpluse de inspirație și-mi reînnoise însuflețirea. Cum zisese Charisma: „E ca și cum spectrul segregării

a unit Dickensul”. Am decis să ofer încă șase luni noii mele cariere de manager al planificării segregăției și restaurării urbane. Dacă lucrurile nu ieșeau, puteam oricând să revin la meseria de negru.

DOISPREZECE

În vara aceea, după Ziua Carierei, a plouat cu găleata. Băieții albi de pe plajă numeau vremea asta „bălteală”. Rubricile meteo nu erau altceva decât referiri non-stop la precipitații record și cer perpetuu înnorat. În fiecare zi, cam pe la nouă treizeci, un câmp depresionar se instala pe coastă, după care ploua cu întreruperi până spre seară. Unii nu vor să facă surfing în ploaie, și mai mulți refuză să iasă după o furtună, temându-se să nu se molipsească de hepatită de la mizeria și zoaiele poluate care se revarsă în Pacific după averse abundente. Mie, unul, îmi place să prind valuri pe ploaie, sunt mai puțini fraieri prin zonă și niciun windsurfer. Dacă te ții departe de pâraiele de pe lângă Malibu și Rincon, care tind să se umple de reziduuri infectate, o să fii în regulă. Așa că în acea vară nu mi-am făcut griji în privința materiilor fecale și a microbilor. Mă preocupau cultura mea de mandarine și chestiunea segregării. Cum să crești cea mai sensibilă cultură de citrice din lume în condiții musonice? Cum să segregi rasial o școală deja segregată?

Hominy, rasistul reacționar, nu-mi era de ajutor. Îi plăcea la nebunie ideea revenirii la educația segregată fiindcă credea că ideea avea să facă orașul Dickens mai atractiv pentru albi dornici să se mute iarăși acolo. Că localitatea avea să devină iarăși suburbia albă înfloritoare care fusese în tinerețea lui. Mașini cu „aripioare de rechin”. Pălării de pai și chermeze de adolescenți. Episcopalieni și întâlniri de socializare unde să se servească înghețată. Ar fi fost opusul fugii albilor din zonă, socotea el. „Un influx de Ku Klux”. Dar când îl întrebam cum se putea realiza asta, nu făcea decât să ridice din umeri și, precum un senator conservator lipsit de idei, îi dădea înainte cu istorii fără legătură cu subiectul despre zilele bune de altă dată. „Odată, într-un episod numit «Testul focului», Stymie a încercat să scape de o lucrare la istorie fiindcă nu învățase și și-a dat foc la pupitru, însă firește că a ajuns să aprindă toată școala și gașca a trebuit să dea testul pe acoperișul unei mașini de pompieri, deoarece domnișoara Crabtree nu s-a lăsat înduplecată de rahatul ăla”. Și mai era și senzația de vinovăție care se iscă în tine atunci când ești segregacionist. Stăteam treaz nopțile încercând să-l conving pe ursul Funshine, a cărui blană, de-a lungul anilor, se tocise și-și schimbase culoarea de la galben-rază-de-soare la nuanța căcănie a magiunului, că reintroducerea

segregației ar fi fost un lucru bun. Că, așa cum Parisul are Turnul Eiffel, St. Louis Arcada și New York-ul disparitățile imense între veniturile populației, așa avea să aibă și Dickens segregarea. Dacă nu altceva, măcar broșura Camerei de Comerț avea să arate atrăgător. *Bun venit în gloriosul oraș Dickens: paradisul urban de pe malurile fluviului Los Angeles. Căminul bandelor de tineri, al unei vedete de cinema pensionate și al școlilor segregate.*

Mulți susțin că cele mai bune idei le-au venit când erau băgați în apă. La duș. Plutind în piscină. Așteptând să se ridice valul. E ceva cu ioni negativi, zgomot alb și izolare. Așa că s-ar putea crede că surfingul pe ploaie ar fi echivalentul unei averse de idei – dar nu pentru mine. Mie ideile bune îmi vin nu când fac surfing, ci când mă întorc acasă cu mașina de la surfing. Așa că așteptând în trafic, după o ieșire frumoasă în ploaia de iunie, duhnind a canalizare și a alge, mă uitam la puștii de bani gata restanțieri cum ies puhoi de la cursurile de vară de la Intersection Academy, o prestigioasă instituție de „suport educațional” privat, cu vedere la ocean. În vreme ce treceau strada spre limuzinele lor, gesticulau sugestiv, îmi făceau semne de recunoaștere ale bandelor și-și băgau capetele lăptoase în mașina mea, zicând:

— Frătică, ai ceva iarbă? Bagă mare, călăreț de valuri afro-american!

În ciuda ploii ce nu se mai oprea, școlarii ăștia nu păreau să se ude vreodată. În principal fiindcă diverși valeți și fete în casă alergau după micii și zurbagiii stăpâni și le țineau umbrele deasupra capetelor, însă unii dintre puști erau pur și simplu prea albi ca să se ude. Încercați numai să vi-i imaginați pe Winston Churchill, Colin Powell, Condoleezza Rice sau pe Călărețul Singuratic uzi ciuciulete și vă prindeți voi.

Preț de o secundă înfierbântată, când aveam opt ani, babacu' a flirtat cu ideea de a-mi înscrie curul leneș la o școală pregătitoare cu ștaif. S-a apropiat de mine și m-a privit de sus, în vreme ce eram vârat până aproape de genunchi în câmpul de orez, plantând tulpinițe în noroi. A bolborosit ceva despre alegerea între evreii de la Santa Monica și creștinii din Holmby Hills, apoi s-a apucat să citeze din studii care spuneau că puștii negri care se duc la aceleași școli cu copii albi de orice religie „se descurcă mai bine”, scoțând la înaintare și niște cercetări nu tocmai credibile potrivit cărora negrilor „le era mai bine” pe timpul segregăției. Nu-mi amintesc cum definea el „le era mai bine” sau de ce nu m-am dus la Interchange sau la Haverford-Meadowbrook. Poate că era prea departe pentru făcut naveta. Ori prea costisitor. Însă, uitându-mă la puști, la fiii și fiicele mogulilor industriei muzicale și de film cum ies în cărduri din capodopera aceea a arhitecturii, mi-am dat seama că, în calitate de unic elev al Școlii Perpetue de Acasă a lui tata, fusesem beneficiarul unei educații segregate în cel mai înalt grad, una cu extrem de puțină expunere, din fericire,

la piscine pe malul mării, *foie gras* făcut în casă și balet american. Și, cu toate că încă nu mă apropiam de o soluție pentru salvarea recoltei de mandarine, aveam acum o idee despre cum se poate segrega ceva ce era, într-o covârșitoare măsură și ținând seama și de elevii latino de-acolo, o școală în întregime neagră. Am continuat să merg spre casă, cu vocea lui tata înotându-mi în cap.

Când am ajuns, am văzut că Hominy mă așteaptă în curte, sub o ditamai umbrela cu verde și alb, lăsând cu tălpile goale urme adânci în iarba udă. De când mă arătasem de acord să segreg gimnaziul se făcuse un lucrător mult mai harnic. Firește că nu se spetea, însă începuse să se dovedească interesat de lucruri de la fermă și să arate, cât de cât, inițiativă. În ultimul timp devenise foarte protector cu mandarinul. Uneori stătea lângă pom cu orele, alungând păsările și insectele. Mandarinile îi aminteau de camaraderia vieții de studio de altă dată. De gâdileala cu Wheezer. De palmele după ceafa pe care i le dădea lui Arbuckle Grăsuțul. De jocurile „adevăr sau provocare”, când cel care pierdea trebuia să străbată în fugă studioul unde se filma Stan și Bran. Pe parcursul unei pauze lungi la filmarea cu „Văd Parisul, văd Franța” fusese momentul când Hominy descoperise mandarinele. Mare parte din gașcă se adunase lângă masa de protocol, băgând în ei briose și suc cremos cu vanilie. Însă în platou erau niște proprietari de săli de cinema din Sud, și cei de la studio, vrând să se pună bine cu un sistem de castă care refuza să le difuzeze filmele fiindcă înfățișau copii albi și de culoare jucându-se împreună, îi rugase pe Hominy și pe Buckwheat să mănânce cu niște figuranți japonezi care, în timpul deportărilor din 1936, fuseseră aleși să joace rolul unor bandiți mexicani. Figuranții le-au oferit niște tăiței și mandarine importate din Țara Soarelui Răsare. Copiii negri socotiseră aroma dulce-amăruie perfect echilibrată a fructelor drept singurul remediu pentru a scăpa de izul neplăcut de pepene verde, simbolul comicărilor grotești. În cele din urmă, el și cu Buckwheat ceruseră prin contract ca doar mandarinele să fie acceptate pe platou. Fără clementine, portocale sau minole. Fiindcă nimic nu refăcea mai bine demnitatea lezată decât o mandarină dulce, zemoasă, după o zi grea de clovnerie rasială.

Hominy încă mai crede că mă ocup de pom pentru a-i satisface lui nevoile, neștiind că l-am plantat în aceeași zi în care m-am despărțit oficial de Marpressa. Eram după primul semestru din anul întâi și venisem acasă ca vântul, febril la gândul că mă așteaptă un futai-recompensă și nu un bilet prins de urechea scroafei pe care scria, simplu, *Pofta-n cui, cioară*.

M-a tras disperat de mâneca costumului de scufundări.

— Stăpâne, mi-ai zis să te anunț când mandarinele se fac de mărimea mingilor de ping-pong. Ca un băiat de mingi care refuză să se dea bătut după

ce angajatorul s-a făcut de râs la golf, Hominy a ridicat umbrela deasupra capului meu. Mi-a întins refractometrul și m-a îndemnat spre curtea din spate, unde a pășit plescând prin noroi până la copacul ud learcă. Te rog, stăpâne, grăbește-te! Nu cred c-o să scape tefere.

Majoritatea citricelor au nevoie să fie udate frecvent, însă pentru mandarine e valabil opusul. Transformă apa în pișat și, oricât aș fi curățat eu crengile, recolta din acest an atârna greoaie și răutăcioasă pe ramuri. Dacă nu puteam găsi o cale să reduc cantitatea de apă absorbită, fructele aveau să fie un mare rahat și pierdusem degeaba zece ani și douăzeci și cinci de kilograme de îngrășământ japonez importat. Am desprins o mandarină din pomul cel mai apropiat. Mi-am vârât degetul în umflătura carnoasă, am despicat fructul și am stors câțiva stropi de zeamă în refractometru, acea mașinărie japoneză micuță și foarte costisitoare care măsoară procentajul de fructoză din suc.

— Ce zice acolo? a întrebat disperat Hominy.

— Doi virgulă trei.

— Și cât înseamnă asta pe scara dulcelui?

— Undeva între Eva Braun și-o mină de sare din Africa de Sud.

N-am încercat niciodată să le șoptesc plantelor la ureche, să le liniștesc. Nu cred că plantele sunt ființe cugetătoare, dar după ce Hominy s-a dus acasă am vorbit vreo oră cu pomii. Le-am citit poezie și le-am cântat blues.

TREISPREZECE

Am avut experiența directă a discriminării rasiale o singură dată în viață. Într-o zi când, proteste, i-am zis tatălui meu că nu exista rasism în America. Doar oportunități egale căroră cei de rasă neagră le dau cu piciorul fiindcă nu vor să-și asume responsabilitatea propriei vieți. Mai târziu, în aceeași zi, în toiul nopții, m-a sculat din pat în pripă și am pornit împreună într-o excursie prost pregătită în inima Americii albe. După trei zile de condus fără oprire ne-am oprit într-un orașel fără nume din Mississippi, care nu era nimic mai mult decât o învălmășeală prăfuită de arșiță, corbi, câmpuri de bumbac și, judecând după expresia de așteptare surescitată de pe chipul tatei, rasism din cel mai pur.

— Aici e, a zis arătând spre un magazin universal păraginit, atât de rămas în urmă încât flipperul ce clipea fericit în vitrină nu primea decât monede de zece cenți și arăta un scor record uluitor de 5.637. M-am uitat împrejur după rasism. În față, trei albi mătăhăloși, cu fețe din acelea coapte de soare și ridate care fac vârsta greu de ghicit stăteau pe niște lădițe de coca-cola din lemn și

vorbeau tare nimicuri despre o cursă de mașini tunate ce urma să se țină în curând. Am oprit la benzinăria de peste drum. A sunat un clopoțel, făcându-ne și pe mine și pe angajatul negru să tresărim. S-a dezlipit cu greutate de jocul video cu șah pe care-l juca la televizor cu un prieten.

— Plinul, te rog.

— Sigur. Verific și uleiul?

Tata a încuviințat din cap, fără să-și ia ochii de pe prăvălie. Angajatul, Clyde, dacă era să luăm de bun numele brodat fițos în cursive roșii pe piepții albi ai salopetei sale albastre, a trecut la treabă. A verificat uleiul, presiunea din anvelope și a trecut cu cârpa peste parbriz și lunetă. Nu cred că văzusem până atunci pe cineva să lucreze zâmbind. Și, orice va fi fost în sticla aceea cu soluție de curățat, geamurile nu fuseseră nicicând mai curate. După ce rezervorul s-a umplut, tata l-a întrebat pe Clyde:

— Crezi c-am putea zăbovi aici o țără, eu și băiatul?

— Sigur, cum nu.

O țără? Am plecat capul, stânjenit. Nu suport când cineva o dă pe limbaj din popor cu persoane de culoare față de care se crede mai presus. Ce urma? Chiuieli și cântat la mandolină în jurul focului?

— Tată, ce căutăm aici? am îngăimat cu gura plină de sărățelele cu care mă tot îndopasem de prin Memphis.

Orice, numai să-mi iau mintea de la vipie, de la nesfârșitele câmpuri cultivate cu bumbac și de la gândul despre cât de nasoală trebuie să fi fost sclavia dacă ajungea să convingă pe cineva că probabil Canada nu-i așa de departe. Cu toate că nu vorbea despre asta, tata, ca și strămoșii lui fugari, o ștersese în Canada ca să scape de încorporare și de Războiul din Vietnam. Dacă negrii o să primească vreodată compensații financiare pentru sclavie, știu o groază de ticăloși care datorează Canadei bani de chirie și plata impozitelor din urmă.

— Tată, ce căutăm aici?

— Căscăm ochii, a zis scoțând un binoclu militar dintr-un toc fițos de piele, ducând la ochi monstruoșitatea de metal negru și întorcându-se spre mine cu ochii făcuți mari ca niște bile de biliard de lentilele groase. Și vreau să zic că-i căscăm bine!

Mulțumită anilor de instrucție pe teme de cultură pop afro-americiană făcuți cu tata și unei cărți satirice de Ishmael Reed pe care o ținuse ani buni pe rezervorul de la toaletă, știam că să „căști ochii” însemna îndrăzneala unui bărbat negru din Sud de a se uita la o femeie albă din Sud. Iar tata se holba cu binoclul la o fațadă de clădire aflată la nici zece metri mai încolo, cu soarele de Mississippi făcând să strălucească lentilele ca niște balize cu halogen. O femeie a ieșit pe verandă, cu șorț peste rochia de bumbac dungată și un târn

de nuiiele în mână. Ferindu-și privirea de soarele puternic, a început să măture. Bărbații albi stăteau cu picioarele crăcănate și gurile căscate, uluiți de tupeul pe care-l avea cioroiul.

— Ia uite ce țâțe! a răcnit tata suficient de tare cât să se audă în toată regiunea.

Pieptul femeii nu era mare lucru, dar îmi imaginez că văzut prin echivalentul portabil al telescopului spațial Hubble sânii ei de mărime medie păreau cât aerostatul *Hindenburg*.

— Acuma, băiete, acuma!

— Acuma ce?

— Du-te acolo și fluieră la femeia albă.

M-a împins pe ușă și, stârnind un nor înecăcios de praf roșu de deltă, am traversat o șosea cu două benzi acoperite cu atâta argilă roșie, tare ca piatra, că nu-mi puteam da seama dacă drumul fusese asfaltat vreodată. Ascultător, m-am proțăpit în fața doamnei albe și am început să fluier. Sau cel puțin am încercat. Ce nu știa tata e că habar n-aveam să fluier. Fluieratul e unul dintre puținele lucruri pe care le înveți la o școală publică. Eu fusesem școlit acasă, așa că pauzele de prânz mi le petrecusem stând în spate, pe bucata de cultură de bumbac, și recitând din memorie toată lista cu kongresmeni afro-americiani de după Războiul Civil: Blanche Bruce, Hiram Rhodes, John R. Lynch, Josiah T. Walls... așa că, deși poate să pară simplu, nu știam cum să-mi potrivesc buzele și să suflu. Apropo, dacă tot veni vorba, nu pot face din degete semnul de salut vulcanian, nu pot rosti alfabetul din râgâieli la comandă, nu pot să-i arăt cuiva degetul mijlociu fără să mi-l acopăr cu mâna cealaltă. Nu mă ajuta nici faptul că aveam gura plină de sărățele, așa că rezultatul a fost o scuipătură aritmică a unui dumicat îmbibat cu salivă pe șorțul ei roz.

— Ce face nebunu' ăla? s-au întrebat unii pe alții bărbații albi, printre dat ochii peste cap și flegme tabagice.

Cel mai taciturn membru al trioului s-a ridicat și și-a îndreptat pe el tricoul pe care scria *Fără negrotei la cursele de mașini!* Scoțându-și alene scobitoarea din gură, a zis:

— E „Boleroul”. Cioroiul ăl mic fluieră „Boleroul”.

Am început să țopăi și i-am strâns încântat mâna. Avea dreptate, firește, încercasem să recreez capodopera lui Ravel. Nu știam eu să fluier, dar să fredonez am știut întotdeauna.

— Boleroul? Ce faci acolo, prostovane?

Era babacu'. Ieșise din mașină și venea spre mine atât de repede, că norul lui de praf își ridica propriul nor de praf. Nu era deloc mulțumit, fiindcă se părea nu numai că nu știu să fluier, dar nici *ce* să fluier.

— Ar trebui să șuieri admirativ! Uite-așa...

Holbându-se în continuare cu nesimțire la femeie, și-a țuguia buzele și a slobozit un șuierat haiducesc așa de deșucheat și de libidinos, că a făcut să se crispeze atât degetele de la picioarele frumos date cu oă ale femeii albe, cât și funda delicată din părul ei blond. Era rândul ei acum. Și tata a rămas acolo în picioare, plin de poftă trupești și negru, în vreme ce ea, cu aceeași nesimțire, nu doar că i-a răspuns la uitături, ci s-a apucat să-i frece sula prin pantaloni. Ca pe un aluat de pizza i-o frământa și alta nu.

Tata i-a șoptit iute ceva la ureche, mi-a întins o bancnotă de cinci dolari, mi-a zis că se-ntoarce repede și au pornit-o amândoi reperor spre mașină, cu care au tulit-o pe un drum de țară. Lăsându-mă pe mine să fiu linșat pentru nelegiuirile lui.

— Oare o fi vreun armăsar negru cu care să nu se fi regulat Rebecca noastră, de-aci și până-n Natchez?

— Ehei, păi măcar știe ce-i place. Tu, albitură prăpădită, încă n-ai decis dacă-ți place ori nu bărbații.

— Is bisexual. Îmi place amândouă.

— Nu se egzistă așa ceva. Ori ești, ori nu ești. Auzi-l lume, cică are o slăbiciune pentru piloț' fercheși de curse ca Dale Earnhardt.

În vreme ce vrednicii flăcăi dezbăteau meritele și manifestările sexualității, eu, recunoscător că mai aveam zile, am intrat în prăvălie să-mi iau un suc. Aveau doar de un fel, coca-cola, și doar la sticlă clasică, de două sute de mililitri. Am desfăcut una și am privit cum bulele efervescente de dioxid de carbon dansează în razele soarelui. Nu vă pot spune ce bună la gust era cola aia, dar e un banc vechi pe care nu l-am înțeles niciodată până ce elixirul acela cafeniu și bolborositor nu mi-a curs alinător pe gâtlee.

Bubba țărănoiul, un negrotei și un mexican așteaptă în aceeași stație de autobuz când PAC! un duh apare de nicăieri, într-un nor de fum. „Aveți fiecare dreptul la o dorință”, zice duhul potrivitdu-și turbanul și inelele cu rubin. Așa că negroteiul zice: „Aș vrea ca toți frații și surorile mele negri să fie în Africa, unde pământul să ne hrănească și toți africanii să prospere”. Duhul face un semn din mână și PAC! toți negrii dispar din America și ajung în Africa. Atunci mexicanul zice: „*Órale*, treaba asta-mi sună bine. Vreau ca toți mexicanii mei să se-ntoarcă în Me-hii-co, s-o ducă bine, să aibă de muncă și să scoată din fântâni numai tequila”. Și PAC! se duc toți în Mexic. Atunci duhul se-ntoarce spre țaranul Bubba și zice: „Care ți-e dorința, sahib? Vrerea ta e poruncă pentru mine”. Bubba se uită la duh și zice: „Adică tu-mi zici mie că tot mexicanii-s acuma

în Mexic și tot cioroi în Africa?” „Da, sahib”. „Bun, azi îi cam cald, cre’ că vreau o cola”.

*

Așa de bună era cola aia.

— Te costă șapte cenți. Lasă-i pe teighea, băiețaș. Noua ta mămică se-ntoarce cât ai clipi.

După zece sticle de suc băute și șaptezeci de cenți cheltuiți, nici noua mea mămică și nici vechiul meu tătic nu se întorseseră și mă trecea o pișare turbată. Băieții de la benzinărie încă jucau șah pe televizor, cursorul tipului de la pompă levita ezitant peste o piesă încolțită de parcă de următoarea lui mișcare ar fi depins soarta lumii. Tipul a trântit o tură într-un pătrat.

— Nu fraierești tu pe nimenea cu gambitu’ ăla sicilian. Diagonala ți-e vulnerabilă ca naiba.

Vezica mi-era pe cale să plesnească, așa că l-am întrebat pe Kasparovul negru unde-i toaleta.

— Baia e doar pentru clienți.

— Dar tata tocmai a cumpărat benzină de-aici...

— Și taică-tău n-are decât să se răhățească după pofta inimii. Tu, pe de-altă parte, stai și bei din cola omului alb de parcă gheața lui ar fi mai rece decât a noastră.

Am arătat spre șirul de sticle din răcitor.

— Cât costă?

— Un dolar și cincizeci.

— Dar peste drum sunt șapte cenți.

— Cumpără de la negri sau tai-o.

Fiindu-i totuși milă de mine și fiindcă era pe cale să câștige, Bobby Fischer cel negru mi-a arătat, în depărtare, o fostă stație de autobuz.

— Vezi colea stația aia abandonată, de lângă melița de bumbac?

Am luat-o la goană pe șosea. Deși clădirea nu mai era în funcțiune, smocuri de bumbac încă fluturau în vânt ca niște fulgi dățători de mâncărimi. Am luat-o prin spate, pe după meliță, pe lângă paletele goale, un motostivuitor ruginit și fantoma lui Eli Whitney. Buda mizerabilă cu o singură cabină zumzăia de muște. Podelele și colacul veceului erau cleioase. Căpătaseră o pojghiță gălbuie de la patru generații de băieți vrednici cu vezici fără fund care pișaseră acolo hârdaie de urină bețivănească. Mirosul acru de rahat și de rasism după care nu se trăsese apa m-a făcut să mă schimonosesc la față și să mă aleg cu piele ca de găină pe brațe. M-am retras încetișor. Sub inscripția decolorată cu DOAR PENTRU ALBI imprimată pe ușa jengoasă a budei am scris cu degetul în mizerie un MULȚUMESC, DOAMNE, apoi am făcut pipi pe un

mușuroi de furnici. Fiindcă se părea că restul planetei era „Doar pentru colorați”.

PAISPREZECE

La prima vedere, Donii, zona rezidențială aflată la cam cincisprezece kilometri nord de Dickens în care se mutase Marpessa după măritișul cu MC Panache, arată ca orice enclavă de afro-americani înstăriți. Străzile șerpuitoare sunt mărginite de copaci. Casele au în față grădini imaculate în stil japonez. Clopoțeii de vânt reușesc cumva să transforme curenții de aer în melodii ale lui Stevie Wonder. Drapele americane și anunțuri de campanie electorală ce fac reclamă la politicieni corupți sunt expuse cu mândrie în curțile din față. Când eram împreună, după câte vreo noapte petrecută pe-afară, eu și Marpessa traversam cartierul ăsta, străbătând în camioneta tatei străzi cu nume spaniolești precum Don Lugo, Don Marino și Don Felipe. Casele moderne, dar mai degrabă micuțe, cu piscinele, termopanele, fațadele lor de piatră și balcoanele închise, cu vedere spre centrul Los Angelesului, le numeam „case Brady Bunch”, după numele sitcomului de mare succes cu albi. Speram ca-ntr-o bună zi să locuim într-o casă din asta și să facem o târlă de copii. Cele mai rele lucruri care ni se puteau întâmpla era să ne acuzăm în mod eronat fiul cel mai mare de fumat, ca o minge aruncată aiurea să-i rupă nasul fiicei noastre ori ca servitoarea să-i facă neconținut avansuri poștașului. Apoi aveam să murim și să fim difuzați pe posturile de televiziune din întreaga lume, ca toate familiile americane de treabă.

Vreme de zece ani, de când o rupsesem cu ea, mi se întâmpla adesea să opresc mașina lângă cuibușorul ei, să aștept să se stingă lumina și-apoi, cu binoclul, printr-un colț al geamului neacoperit de draperie, să spionez viața pe care ar fi trebuit s-o duc eu, o viață de sushi și de scrabble, de copii învățând în camera de zi și de jucat cu câinele. După ce puștii se duceau la culcare, mă uitam cu ea la *Nosferatu* și *Metropolis*, plângând ca un copil fiindcă felul în care își dădeau târcoale Paulette Goddard și Charlie Chaplin în *Timpuri moderne*, ca niște câini în călduri, îmi amintea de noi doi. Uneori mă furișam pe verandă și, lângă ușa de plasă, îi lăsam o poză cu mandarinul care creștea, inscripționată pe verso cu un: *Fiul nostru, Kazuo, te salută*.

Nu se pot face prea multe pentru segregarea unei școli când școala e în vacanță, așa că în acea vară mi-am petrecut mai mult timp pe lângă casa ei decât aș fi dispus din motive legale să admit, până ce, într-o noapte caldă de august, autobuzul de transport public parcat pe alea Marpessei m-a silit să

renunț la protocolul de urmăritor din umbră. Ca și în cazul birocraților albi, nu e lucru neobișnuit pentru proletarii negri precum Marpessa să-și ia lucrul cu ei acasă. Indiferent de nivelul de venit, vechea zicală cum că trebuie să fii de două ori mai bun decât un alb, pe jumătate la fel de bun ca un chinez și de patru ori mai bun decât ultimul afro-american pe care l-au angajat înaintea ta încă e valabilă. Am fost totuși al naibii de surprins să văd autobuzul cu numărul 125 pe alea ei, blocând trotuarul cu spatele, cu cauciucurile din partea dreaptă distrugând o peluză cândva perfectă.

Cu trei poze în mână, m-am furișat pe lângă gardenii și indicatorul care anunța că proprietatea e sub protecția unei firme de securitate. Ridicându-mă pe vârfuri, m-am uitat pe un geam lateral, cu palmele căuș în jurul ochilor. Chiar și în răcoarea de miez de noapte, vehiculul era cald încă, duhnea a motorină și a sudoare de proletari. Trecuseră patru luni de la petrecerea de ziua lui Hominy, și indicatoarele cu LOCURI REZERVATE VÂRSTNICILOR, PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI ȘI ALBILOR erau încă la locul lor. M-am minunat cu voce tare cum de izbutise atâta vreme să facă să-i fie trecute cu vederea.

— Zice că-i un proiect artistic, cioară.

Țeava scurtă a pistolului de calibrul 38 înfiptă în obrazul meu era rece și impersonală, însă vocea de la capătul armei era exact opusul, caldă și familiară.

— Coaie, dacă nu-ți recunoșteam mirosul de bălegar dă pe țoale, erai la fel de mort acuma ca muzica bună a negrilor.

Stevie Dawson, fratele mai mic al Marpessei, m-a întors cu fața spre el și, cu arma în mână, m-a îmbrățișat călduros. În spatele lui a apărut Văru, cu ochii înroșiți și un rânjel de pilangiu pe meclă. Îi ieșise tovarășul, Stevie, din pârnaie. Mă bucuram și eu să-l văd; trecuseră mai bine de zece ani. Reputația de șmecher a lui Stevie era și mai și decât a lui Văru. Nu făcea parte din nicio bandă doar fiindcă era prea dement pentru brigăzile afiliate la Crips și prea afurisit pentru gășcarii din Bloods. Stevie nu suportă poreclele fiindcă i se pare că tipii cu-adevărat negri în cerul gurii n-au nevoie de așa ceva. Și cu toate că mai sunt prin zonă niște duri care răspund la numele de botez, atunci când negroteii zic Stevie e ca și cu omofoniile din limba chineză. Dacă ești din cartier știi exact despre cine-i vorba. În California poți face trei greșeli. Dacă ești sancționat pentru două infracțiuni, următorul verdict de vinovăție, oricât de neînsemnat ar fi, poate însemna închisoare pe viață. Cumva, în cazul lui Stevie, cartonașul roșu se anulasă, fiindcă arbitrii sistemului ni-l livraseră înapoi pe teren.

— Cum ai ieșit?

— L-a scos Panache, a răspuns Văru oferindu-mi o gură de gin aproape la fel de nasol ca sucul de grepfrut fără zahăr cu care îl stingea.

— Ce, a ținut unul din concertele lui filantropice de doi bani și te-a scos din pârnaie pitit într-o boxă?

— Puterea condeii lui. Dă când cu show-ul TV și reclamele la bere, Panache știe niște baștani albi. S-a scris niște scrisorele și iote-mă. Am scăpat cu eliberare condiționată, ca un meseriaș.

— Și care-s condițiile eliberării?

— Condițiile-i să nu fiu prins, ce al'ceva?

Unul dintre câini a început să latre. Draperiile de la bucătărie s-au dat în lături, făcând lumina să se reverse pe alee. Am tresărit, deși nu eram vizibili din casă.

— N-ai da ce te teme. Panache nu-i aci.

— Știu. Nu-i niciodată aici.

— Și cum da știi asta, iar o pândești pă sor-mea?

— Cine-i acolo?

Era vocea Marpessei, care mă salva astfel de explicații jenante. I-am făcut semn lui Stevie să nu mă dea de gol.

— Îs doar io și cu Văru.

— Păi mișcați-vă curu-n casă până nu se-ntâmplă ceva.

— Bun, venim într-un minuțel.

Prima dată când l-am întâlnit pe Stevie, pe când el și cu soră-sa încă mai locuiau în Dickens, am văzut o limuzină parcată în fața casei lor. În afară de nopțile cu baluri de absolvire, prin ghetou nu prea se văd limuzine. Și în Cadillac-ul ăla decapotabil – plin ochi, din minibar până în lunetă, cu băiețași de toată mâna, mai albicioși și mai negricioși, mai înalți și mai scunzi, mai proști și mai deștepți – se aflau tovarășii lui Stevie. Băiețași care de-a lungul anilor aveau să tot dispară câte unu-doi sau, în zilele cu adevărat sângeroase, și câte trei. Jafuri la bănci. Atacuri la camioane de marfă. Asasinate. Panache și Văru-Șef erau singurii tovarăși care-i mai rămâneau. Și, deși Stevie și Panache se plăceau cu adevărat unul pe celălalt, relația lor avea un aspect lucrativ din care ambele părți aveau de câștigat. Panache nu era un adevărat ticălos, însă Stevie îi întărise reputația de șmecher de cartier pe scena muzicii rap, în vreme ce lui Stevie succesul lui Panache îi amintea că totul e posibil dacă poți să-ți aduci de partea ta albi care trebuie. Pe-atunci Panache se dădea pește. Sigur, avea femei care făceau pentru el chestii, dar nu orice cioroi avea? Îl țin minte pe Panache, în camera de zi, privind-o ținută pe Marpessa și scandând ceea ce avea să devină prima lui piesă de succes, cu Stevie făcând-o pe DJ-ul.

La amiază, pe la trei, au apărut mormonii
Mă simțeam cam nașpa, stăteam prost cu hormonii
Mi-au promis că ciorile ca mine o să fie salvați
Dar cred că fraierii erau ori proști, ori drogați.

Dacă Stevie ar fi avut un motto latinesc, ar fi fost *Cogito, ergo boogieum*.
Gândesc, deci DJ-esc.

•

- Cum se face că autobuzul Marpessei e parcat aici? l-am întrebat.
- Da cum se face că *tu* ești aci? s-a răstit la rându-i.
- Voiam să-i las astea surorii tale.

I-am arătat pozele cu mandarinul, pe care mi le-a înhățat din mână. Voiam să-l întreb dacă primise toate fructele pe care i le trimisesem de-a lungul anilor – papaya, kiwi, mere și afine –, dar mi-am dat seama după suplețea pielii, albeața ochilor, lucirea părului prins în coadă și felul relaxat în care se sprijinea pe umerii mei că le primise.

- Mi-a povestit cum vii și lași poze.
- E furioasă?

Stevie a ridicat din umeri și a continuat să se holbeze la fotografia Polaroid.

- Autobuzu-i colo-șă fine-au pierdut autobuzu lu' Rosa Parks.
- Cine-a pierdut autobuzul Rosei Parks?
- Albii. Cine curu' meu, dacă nu ei? Cică în fiecare februarie, când puștii vizitează Muzeul Rosa Parks, sau unde naiba-i autobuzu' ăla, le zic copchiilor că acolo a început mișcarea pentru drepturile omului, și cică autobuzu' ăla e făcătură. Cică-i doar un autobuz vechi dă transport public pe care l-au găsit într-un depou cu rable. Asta zice sor-mea, în or'ce caz.

- Nu știu.

Văru a luat două gâturi de gin.

- Cum adică nu știi? Credeai că după ce Rosa Parks a pălmuț America albă, țărănoii ăia s-a dat peste cap ca să salveze autobuzu' original? Ar fi ca și cum ăi de la Celtics ar atârna tricou' lui Magic Johnson în copacii din Parcu' Boston. N-are cum. Or'cum, crede că ce-ai făcut cu autobuzu', cu anunțurile alea lipite și chestii e special. Că-i pune pă cioroi pă gânduri. Îi mândră, în felu' ei, dă tine.

- Serios?

M-am uitat la autobuz. Am încercat să-l privesc într-o lumină nouă. Ca pe ceva mai presus de-o cutioaie de metal cu iconografie banală pentru drepturi care picura lichid de transmisie pe alee. Am încercat să-mi închipui vehiculul atârând de tavanul de la Smithsonian și un ghid arătându-l cu mâna și zicând: „Acesta este chiar autobuzul în care Hominy Jenkins, ultimul Mic

năzdrăvan, a afirmat că drepturile afro-americanilor nu sunt nici date de Dumnezeu și nici constituționale, ci irelevante”.

Stevie a băgat fotografia sub nas, a inhalat cu putere și a întrebat:

— Când o să fie gata portocalele astea?

Mi-a venit să arăt spre mingiuțele verzui-portocalii și să mă laud că-mi dădusem seama că dacă acopăr pământul din jurul pomului cu material alb impermeabil, nu doar că puteam să opresc umezeala să fie absorbită în sol, dar făceam ca albul plasticului să reflecte spre pom mai mult soare, îmbunătățind astfel culoarea fructelor. Nu mi-a ieșit însă decât un:

— Repede. O să fie gata repede.

Stevie a adulmecat pentru ultima oară pozele, apoi le-a băgat sub nările cavernoase ale lui Văru-Șef.

— Miroși citrica aia, cioară? Asta-i mirosu’ libertății. Apoi m-a apucat de umeri. Ia zi, ce-i cu treaba asta pă care-o aud despre restaurante chinezești dă negri?

CINCISPREZECE

Mirosul îi aducea. Pe la vreo șase dimineața, am descoperit primul băiat ghemuit pe aleea mea de acces, respirând greu, vârându-și nasul pe sub poartă ca un câine în călduri. Arăta bucuros. Nu-mi stătea în cale, așa că i-am dat pace și m-am dus să mulg oile. Los Angeles, nu știu din ce motiv, e plin de copii autiști, și m-am gândit că-i unul dintre ei. Însă mai târziu am văzut că nu mai era singur. Pe la prânz, cam toți copiii din cartier se adunaseră la gardul meu. Și-au petrecut ultima zi de vară jucând Uno în iarbă și încercând să vadă cine lovește mai încet. Au smuls ace din cactuși și s-au înțepat în fund unii pe alții, mi-au rupt petalele trandafirilor și și-au scris pe alee numele cu rocă de sare. Chiar și puștii Lopez – Lori, Dori, Jerry și Charlie –, care locuiau alături și aveau un hectar de curte imaculată în spate și o piscină mărișoară unde să se joace, erau strânși ciotcă în jurul frățiorului Billy, râzând isteric în vreme ce acesta băga la ghiozdan un sandviș cu unt de arahide. Apoi o fetiță pe care n-o cunoșteam s-a apropiat clătinându-se de ulm și a înecat într-un jet de vomă un șir de furnici.

— OK, ce mama dracului?!

— Putoarea, a zis Billy după ce a înghițit un duminicat zdravăn de sandviș cu unt de arahide și – judecând după ceva ce părea să aducă a piciorușe de insecte de pe limba lui – cu muște.

Nu-mi mirosea a nimic, așa că Billy m-a târât în stradă. Nu era greu să-ți dai seama de ce i se făcuse greață fetei; putoarea era copleșitoare. Se insinuase peste noapte și se așezase peste cartier precum o flatulență celestă. Dumnezeu! Dar cum de n-o băgasem de seamă mai din vreme? Am rămas proțăpit pe Bernard Avenue, cu copiii făcându-mi semne să mă mișc de-acolo, fluturându-și frenetic brațele ca niște soldați din Primul Război Mondial care-și îndeamnă camaradul rănit să iasă din norul de iperită și să se-ntoarcă în siguranța relativă a tranșeelor. De îndată ce-am pus iar piciorul pe trotuar m-a izbit mirosul proaspăt de citrice. Nu-i de mirare că puștii nu voiau să se dezlipească de curtea mea: pomul cu mandarine parfuma zona ca un deodorant de cameră de trei metri înălțime.

Bill m-a tras de cracul pantalonilor.

— Când se fac portocalele alea?

Am vrut să-i spun că mâine, însă eram prea ocupat s-o dau pe fetei deoparte ca să pot la rându-mi vomita pe ulm, îngrețșat nu de miros, ci de faptul că Billy avea doi ochi roșii de muscă prinși printre dinți.

În următoarea dimineață, prima zi de școală, puștii din vecini și părinții lor erau cu toții adunați la capătul aleii mele de acces. Tineretul, sclipitor în uniforme noi-nouțe, se agăța de ulucile din gard încercând să zărească animalele printre scânduri. Adulții, unii încă în pijamale, căscau, se uitau la ceas și-și potriveau cordoanele halatelor în vreme ce le puneau copiilor bani de lapte în palme – douăzeci și cinci de cenți paharul din laptele meu nepasteurizat. Aveam înțelegere pentru părinți, fiindcă după ce stătusem treaz toată noaptea în rămășițele stăruitoare ale putorii, construindu-mi în minte o școală imaginară exclusiv pentru albi, eram obosit și eu.

E greu să-ți dai seama când se coc mandarinele. Culoarea nu-i un indicator prea bun. Nici textura cojii. Mirosul e o cale, însă cel mai simplu e să le guști. Am încredere mai multă în refractometru, totuși, decât în papilele mele gustative.

— Ce apare acolo, stăpâne?

— Șaisprezece virgulă opt.

— Și-i de bine?

I-am aruncat o portocală lui Hominy. Când mandarinele sunt bune de mâncat, au coaja atât de suplă, că mai că se descojesc singure. Și-a băgat o feliuță în gura pungită și s-a prefăcut că se prăbușește, căzând în fund cu o mișcare atât de bine executată, că și cocoșul s-a oprit din cântat de teama ca bătrânul să nu fi murit.

— Rahat!

Copiii au crezut că pățise ceva. La fel și eu, până ce a aruncat un zâmbet larg, strălucitor și cald precum răsăritul de soare, și un:

— Da, șefu', să trăiți. Tare-i bună!

S-a cules agale de pe jos, apoi s-a apucat să bată pași de step și să facă tumbe până la gard, arătând că mai avea ceva rămas atât din străvechiul actor de vodevil, cât și din clovnul de altă dată.

— Văz oameni albi! a exclamat cu falsă oroare.

— Lasă-i să intre, Hominy.

Hominy a întredeschis poarta de parcă s-ar fi uitat de după cortină la un spectacol cu negri din vremea segregării și a început să-și recite numărul:

— Un băiețel stă în bucătărie și se uită la mama lui cum frige un pui. Vede acolo niște făină și se unge pe față cu ea. „Uite, mămică, zice, sunt alb!” „Ce zici tu coliea?” face maică-sa, iar băiatul, iarăși: „Uite la mine, sunt alb!” ȘI PLEOSC! maică-sa îl plesnește de-l năucește. „Să nu mai spui asta niciodată!” țipă ea, apoi îi zice să se ducă la taică-su și să-i spună și lui ce i-a spus ei. Bocind de ziceai că-i cascada Niagara, băiatul se duce la taică-su. „Ce-i, copile?” întreabă taică-su. „Mi-mi-a dat mama o pal-palmă!” „Păi de ce, copile?” vrea taică-su să știe. „Fi-fiindcă am-am zis că-s a-alb”. „Cee?” PLEOOSC! Taică-su îl plesnește și mai tare decât mămică-sa. „Acuma du-te și la bunică-ta și zi-i ce mi-ai zis mie! O să-ți arate ea!” Și copilul, tremurând de plâns și nedumerit, se apropie de bunică-sa. „Ce-i, puiule, de plângi așa?” „M-au ples-plesnit”. „Păi de ce, puiule?” își zice povestea și, când ajunge la sfârșit, ZAAANG! Bunica îi trage o palmă așa de tare că aproape-l trânteste pe jos. „Să nu mai spui așa”, zice femeia. „Te-ai învățat minte?” Băiatul începe să-și frece obrazii și zice: „Am învățat că de zece minute-s alb și deja vă urăsc pe voi, cioroi!”

Copiii nu reușeau să-și dea seama dacă glumește sau a luat-o razna, însă au râs oricum, fiecare găsimd ceva caraghios în expresiile lui, în felul în care accentua cuvintele, în disonanța cognitivă pe care o simțeau auzind cuvântul „cioroi” din gura unui bărbat la fel de bătrân ca și insulta. Majoritatea nu-i cunoșteau filmele. Știau doar că-i vedetă. Asta-i frumusețea clovneriilor rasiale – sunt fără vârstă. Nemuritoarea și alinătoarea sa zbânțuială, ritmul dansului său legănat, profunzimea sublimă a tărăgănelii vocii în vreme ce-i lăsa pe copii să intre în fermă, spunându-și din nou gluma în spaniolă către un public deloc captiv care trecea în fugă pe lângă el, cu cești și termosuri în mâini, făcând găinile să-și caute scăparea pe unde puteau.

Un negrito está en la cocina mirando a su mamá freir un poco de pollo... ¡Aprendi que he sido blanco por solo diez minutos y ya los odio a ustedes mayates!

Se spune că micul dejun e cea mai importantă masă a zilei, iar pentru unii dintre puștii ăia era probabil și singura masă, așa că pe lângă lapte am oferit fiecărui copil și adult câte o mandarină. În prima zi de școală le dădeam de obicei acadele și-i plimbam călare. Îi suiam câte trei în șa și-i duceam de frâu

spre școală. Dar nu mai fac asta de când, acum doi ani, Cipriano „Candy” Martínez, un băiat pe jumătate salvadorian și pe jumătate negru care locuia în Prescott Place, încercase să mâne calul în galop și să fugă în lume ca un Călăreț Singuratic, departe de familia care-l abuza. Trebuise să mă duc, luându-mă după grămezile aburinde de bălegar, tocmai până în Panorama City ca să dau de el.

I-am luat de coate pe cei doi puști care se furișaseră pe lângă grajd și i-am săltat în aer.

— Nu vă apropiați de nenorociții de cai!

— Dar de portocal, domnu’?

Neputând să reziste îmbietorului miros de mandarin și să se abțină până în recreația mare ori până la vremea telenovelelor ca să-și ia gustarea, mușterii mei se îmbulzeau sub pom, călcând vinovați în movilițe de coji, cu buzele ude de fructoză.

— Luați câte vreți, am zis.

Tata avea obiceiul să spună: „Dă-i negroteiului un deget și-ți ia toată mâna”. În cazul de față, „toată mâna” însemna că mi-au chelit complet prețiosul pom fructifer. Hominy, ținându-și stomacul umflat cu amândouă mâinile fiindcă era borțos cu vreo douăzeci de copii-fructe, s-a apropiat de mine cu mers îngreunat.

— Ciorile alea lacome o să ne ia toate portocalele, stăpâne.

— Nu-i nimic, îmi trebuie doar vreo două.

Și, ca să-mi întărească argumentul, o mandarină de calitate întâi, încercând din răspuțuri să se salveze din această frenezie a îndopatului, mi s-a rostogolit la picioare.

•

Un Hominy surescitat, luminat de soare pe chip și cu gustul dulce al mandarinelor pe limba-i rozalie de menestrel, a călăuzit copiii, ca fluierașul din poveste, spre cruda lor soartă. Urmați de părinții grijulii, iubitori și de mine, șobolanul cel mai mare, în ariergardă. Kristina Davis, o fetiță înaltă, ale cărei membre lungane și dinți albi își datorau creșterea galopantă și tăria anilor cât consumase laptele meu nepasteurizat, s-a furișat lângă mine și m-a apucat cu putere de mână.

— Unde-i maică-ta? am întrebat.

Kristina și-a dus un deget la buze și a inhalat.

În zone precum Dickens, înainte ca părinții preocupați – cu căști de serviciu secret îndesate pe canalele auditive – să-ți supravegheze orice mișcare, învățai mai multe pe drumul spre școală și înapoi decât la școala propriu-zisă. Tata era conștient de asta și, pentru a-mi îmbogăți educația extracuriculară, mă lepăda din când în când în câte un cartier necunoscut și mă puneă să merg

pe jos până la școala locală. Era o lecție de orientare socială, cu excepția faptului că nu aveam hartă, busolă, veselă de campanie sau vreun dicționar argou-argou. Din fericire, în districtul L.A. poți de cele mai multe ori să evaluezi nivelul de pericol al unei comunități după culoarea indicatoarelor stradale. În Los Angelesul propriu-zis indicatoarele asta sunt de un albastru-închis, metalic. Dacă apărea un cuib de pasăre construit din ace de pin în interiorul indicatorului, însemna copaci veșnic verzi ori teren de golf în apropiere. Însemna școală publică unde învățau copii în majoritate albi, ai căror părinți trăiau mai presus de mijloacele lor financiare în cartiere înstărite precum Cheviot Hills, Silver Lake și Palisades. Găurile de gloanțe și o mașină furată făcută cravată în jurul stâlpului indicau copii cu păr, alocație și stil vestimentar cam ca ale mele în cartiere precum Watts, Boyle Heights și Highland Park. Azuriul ducea cu gândul la comunități rezidențiale de tipi care se bucură de viață precum Santa Monica, Rancho Palos Verdes și Manhattan Beach. Gagii relaxați care se duc la școală eu te miri ce, de la skateboard până la deltaplan, încă având urme de ruj pe obraji unde i-au pupat de rămas-bun mămicile lor arătoase. Carson, Hawthorne, Culver City, South Gate și Torrance se află toate sub semnul verdelui-cactus proletar; aici localnicii sunt independenți, familiari și poligloți. Se descurcă bine la semne ale găștilor de hispanici, de negri și de samoani. În Hermosa Beach, La Mirada și Duarte indicatoarele stradale au culoarea maro și insipidă a whisky-ului ieftin. Băieții și fetele se târăsc ursuzi spre școală, deprimați și letargici, pe lângă casele cu teren adiacent stil *hacienda*. Indicatoarele albe și scânteietoare arată, firește, că te afli în Beverly Hills. Străzi excesiv de late, în pantă, pline ochi cu puști bogați deloc speriați de apariția mea. Presupunând că sunt în locul de care aparțin. Întrebându-mă cum îmi reglez tensiunea la racheta de tenis. Ținându-mi prelegeri despre blues, istoria hip-hopului, rastafarianism, biserica coptă, jazz, gospel și catralionul de feluri în care pot fi gătiți cartofii dulci.

Voiam s-o slobozesc pe Kristina în sălbăticie. S-o îndemn să pornească spre școală pe drumul cel mai ocolit cu putință. S-o las nesupravegheată pe sub indicatoarele stradale negre ca tușul din Dickens. Să afle pe cont propriu cum stă treaba cu monoloagele vâscoase ale vaginului. Să participe la un seminar de șutit borcanul cu bacșiș de pe tejgheaua cafenelei. Să conceapă un studiu independent despre poeticile curcubeului văzut în apa de la țâșnitoare și miorlăitul „prostituetei trezite devreme cu maiou cu paiete stacojii” ieșită la vânătoare de clienți pe Long Beach Boulevard. Eram pe cale să-i dau drumul în libertate Kristinei, dar ajunsesem deja la școală și clopoțelul suna anunțând începerea cursurilor.

— Grăbește-te, o să întârzii.

— Toată lumea a-ntârziat deja, a zis dând fuga să se alătore prietenelor sale.

Toată lumea întârziase. Elevi, angajați, profesori, părinți, tutori, erau cu toții adunați în fața Gimnaziului Chaff ignorând clopoțelul și măsurându-și din priviri rivalul nou-nouț de peste drum.

Academia Privată de Elită Wheaton de Arte, Științe, Discipline Umaniste, Afaceri, Modă și Tot Restul era o clădire subțire de sticlă, o capodoperă a arhitecturii ce aducea mai degrabă cu o Stea a Morții decât cu un loc dedicat educației. Elevii săi erau mai albi decât laptele, incredibil de albi. Nimic nu era, firește, real, fiindcă Academia Wheaton era doar o iluzie. O parcelă goală, înconjurată de o îngrăditură de placaj vopsită în albastru, cu mici dreptunghiuri decupate prin care trecătorii puteau să se uite la construirea unei instituții ce n-avea niciodată să fie construită. Școala nu era altceva decât un tablou în acuarelă de doi pe doi înfățișând Centrul de Științe Marine de la Universitatea Estică Maine pe care o descărcasem de pe net, o mărisem, o laminasem și o prinsesem peste o poartă legată cu lanț. Elevii erau balerini, scufundători, violoniști, scrimeri, voleibaliști și olari ale căror poze le șterpelisem de pe site-urile de la Intersection Academy și de la Haverford-Meadowbrooks, le mărisem și le lipisem pe gard. Dacă cineva ar fi fost atent, și-ar fi dat seama că în realitate Academia Wheaton ar fi trebuit să fie de zece ori mai mare decât parcela pe care urma să fie construită. Însă, dacă era să credem literele roșii imprimate sub desen, atunci școala respectivă avea să apară „în curând!”

Nu suficient de curând pentru Dickens, firește, pentru părinții preocupați, dar bănuitori, dornici să-și vadă copiii alăturându-se giganticilor puști de rasă albă ale căror aparate dentare de metal le luminau nu doar zâmbetele imposibil de albe, ci și viitorul. O mamă hiperzeloasă, arătând demonstrativ către un copil studios și un profesor atent care parcurgeau măsurătorile unui spectrograf îndreptat spre stele i-au pus Charismei întrebarea ce se afla pe buzele tuturor.

— Doamnă directoare adjunctă Molina, ce trebuie să facă copiii mei ca să se ducă la școala aia? Să dea un test?

— Da, oarecum.

— Cum adică?

— Ce au în comun toți elevii din poză?

— Îs albi.

— Păi aveți răspunsul. Dacă copilul dumneavoastră poate să treacă testul, e admis. Dar nu știți de la mine asta. Gata, spectacolul s-a terminat. Cine vrea să învețe să intre în clasă, fiindcă închid ușile după mine. *Vámonos*, oameni buni!

Când autobuzul spre zona vestică de 9.49 a sosit la intersecția dintre Rosecrans și Long Beach într-un toxic, însă punctual, nor de gaze de eșapament, mulțimea se risipise de mult. Mă așezasem în stație cu Hominy alături și fumam un joint, strângând la piept ultimele două mandarine. Marpessa a deschis ușile cu o moacă sinistră, ceva între dispreț și dezgust, lipită pe chip ca un fel de mască de negresă mânioasă de Halloween. O expresie care-i putea speria pe colegii de la lucru și pe negroteii din colț de stradă, dar nu pe mine. I-am aruncat portocalele în poală, și a luat-o din loc fără să-mi zică măcar un mulțumesc.

După vreo treizeci de metri, autobuzul numărul 125, cu frânele invariabil uzate ca pantofii unui vagabond, s-a oprit cu un scrâșnet asurzitor, a dat înapoi și a executat un viraj strâns. Singurele certuri reale pe care le-am avut vreodată cu Marpessa au fost pe subiectul dacă trei viraje la dreapta fac unul la stânga. Ea insistă că da. Credeam că după trei întoarceri la dreapta fără sens ajungi pe stânga, însă la un cvartal după locul de unde ai pornit. Până ce s-a întors autobuzul la mine, dovedind, dacă nu altceva, că două întoarceri la 180 de grade ilegale te aduc înapoi la punctul de pornire, mașina de 9.49 devenise mașina de 9.57.

Ușile s-au deschis iar. Marpessa era încă la volan. De data asta fața îi era mânjită cu zeamă de mandarină și străbătută de un zâmbet pe care nu și-l putea opri. Mi-a plăcut mereu sunetul scos de o centură de siguranță care se desface. Clicul și fâsâitul emancipator al centurii care se retrage unde se retrage ea nu încetează să-mi ofere plăcere. Marpessa și-a scuturat din poală cojile și a coborât din autobuz.

— OK, Bombonel, ai câștigat, a zis luându-mi jointul dintre buze și mișcându-și dosul de-o dolofană perfecțiune înapoi în vehicul, cerându-și scuze de întârziere, dar nu și de miros în vreme ce-și trăgea centura iarăși și aluneca în trafic suflând fumul pe ferestruica șoferului și trimitând, cu bobârname calme, scrumul pe șosea.

Nu era conștientă de asta, însă fuma Afazia. Știam deci că între noi cele rele aveau să se spele. Sau, cum zicem în Dickens: „Uneori e iac-așa... *Is existo ama ut interdum*”.

ȘAISPREZECE

Mai târziu în aceeași zi, ca orice piroman de treabă demn de benzina de ațâțat focul, m-am întors la locul crimei. Singurul investigator la fața locului era Foy Cheshire. Îl vedeam pentru prima oară în douăzeci și ceva de ani să

se aventureze în afara gogoșeriei, cartierul său general din Dickens. Dar era acolo, în fața placajelor albastre ale așa-zisei Academii Wheaton, cu Mercedesul pe jumătate urcat pe trotuar, făcând fotografii cu un aparat ce părea costisitor. Din șaua calului, pe partea dinspre Chaff a drumului, l-am privit cum face o poză și cum își notează apoi ceva în agendă. Deasupra mea, o elevă a deschis o fereastră la etajul întâi, s-a uitat printr-un microscop școlar atât de vechi că însuși inventatorul lui l-ar fi numit antic și de demult și și-a scos pe geam capul procesat ca să privească la copilul-minune mare cât Godzilla de la Academia Wheaton uitându-se într-un microscop electronic atât de avansat că i-ar fi făcut invidioși pe cei de la Universitatea Cal Tech.

Foy m-a ochit de pe partea cealaltă. Și-a făcut palmele căuș în jurul gurii și-a strigat la mine, în vreme ce eu eram forțat de circulația ce se întetea pe Rosecrans Avenue să mă joc de-a „uite-l, nu e” atât cu imaginea, cât și cu cuvintele lui.

— Vezi rahatul ăsta, Trădătorule? Știi cine-a făcut așa ceva?

— Da, știu!

— Păi cum să nu știi. Doar forțele răului ar trânti o școală numai pentru albi în mijloc de ghetou.

— Adică cine, nord-coreenii sau din ăștia?

— Ce-i pasă Coreei de Nord de Foy Cheshire? Asta-i neîndoielnic o conspirație CIA, sau ceva și mai vast, de pildă un documentar secret HBO despre mine! Ceva-ii foarte putred aici! Ai fi știut și tu, dacă veneai la întruniri în ultimele două luni... Știai că un nemernic de rasist a pus un anunț într-un autobuz public...

Altădată, când apărea câte-un neghiob pus pe împușcat din mașină, puteai să-ți dai seama de asta după vehiculul de pe sensul celălalt care, fără vreun motiv aparent, încetinea. Râgăitul unui motor V-6 când schimba turația trecând la viteza întâi era echivalentul crenguței pe care o rupea sub picior vânătorul, sperându-și prada. Acum însă, cu hibridii ăștia noi, silențioși, care economisesc combustibil, n-auzi nici pe dracu'. Până să te prinzi tu ce se petrece, un glonț a și izbit în capota argintie a Benzului tău și atacatorii au și accelerat, țipându-ți în trecere: „Mută-ți curu' ăla negru-napoi în America albă, cioară!” și consumând doar un economic cinci litri la sută. Mi s-a părut că recunosc râsul de după brațul negru și slab ce ținea revolverul cu aspect familiar aducând mult cu arma fratelui Marpessei, Stevie, cea pe care mi-o înfipsea în față cu două săptămâni în urmă. Și gangsterismul silențios cu mașină electrică purta pecetea strategiei de luptă a lui Văru-Șef. În vreme ce-mi croiam drum peste stradă ca să văd dacă Foy era în regulă, am recunoscut cu certitudine aroma portocalei pe care atacatorii o aruncaseră în capul lui Foy – era chiar una dintre mandarinele mele.

— Foy, ești bine?

— Nu mă atinge! E război, și știu de partea cui ești tu!

M-am dat în lături în vreme ce Foy se scutura de praf bolborosind ceva despre conspirații și pășind sfidător spre mașină de parcă ar fi părăsit Filipinele sub asediu. Portiera cu deschidere verticală a automobilului său sport clasic s-a ridicat și, înainte să se bage în mașină, Foy s-a oprit să-și pună ochelarii de soare de aviator și, ca un demn general Black Arthur, a anunțat:

— Mă voi întoarce, nemernicilor. Să faceți bine să credeți treaba asta!

În spatele nostru, eleva de la etaj a închis fereastra și s-a întors la microscopul ei, clipind iute în vreme ce regla focusul, băgând lamela dedesubt și notându-și descoperirile. Spre deosebire de Foy și de mine, era resemnată cu situația, fiindcă știa că în Dickens mai era și așa câteodată, chiar și când nu trebuia să fie.

MERE ȘI PORTOCALÉ

ȘAPTESPREZECE

Sunt frigid. Nu în sensul că nu am nicio dorință sexuală, ci în felul agasant în care bărbații din anii '70, ai „iubirii libere”, își proiectau propriile inadecvări sexuale asupra femeilor numindu-le „frigide” și „pește mort”. Sunt cel mai mort dintre pești. Mă fut ca un guppy cu burta-n sus. Un platou de sashimi vechi de o zi are mai multă „mișcare” în el decât mine. Așa că în ziua cu împușcătura și aruncatul de portocale din goana mașinii, când Marpessa mi-a vârât în gură o limbă cu iz acrișor de mandarină și a început să-și frece organele genitale de osul meu pelvian, am rămas întins pe pat, nemișcat. Cu palmele acoperindu-mi fața, rușinat, fiindcă să ți-o tragi cu mine e ca și cum ți-ai trage-o cu sarcofagul lui Tutankhamon. Dacă ineptitudinea mea sexuală era o problemă, Marpessa nu dădea niciun semn. Nu făcea decât să-mi apese palmele peste urechi și să-mi prelucrez carcasa de balenă eșuată ca un practicant de lupte libere căutând să se răzbune într-o revanșă pe care nu voiam s-o văd terminată.

— Asta înseamnă că suntem iarăși împreună?

— Înseamnă că mă mai gândesc.

— N-ai putea să te gândești un pic mai repede și poate un pic mai mult către dreapta? Daa, așa.

Marpessa e singura persoană care m-a diagnosticat vreodată. Nici măcar tata nu se prinsese ce am. Dacă făceam o greșală, să zicem, încurcând-o pe Mary McLeod Bethune cu Gwendolyn Brooks, mă gratula cu un: „Cioară, nu-ș ce naiba-i în neregulă cu tine!”, urmat de un BDSMN IV (*Boli și derapaje în sănătatea mentală a negrilor*, ediția a patra) zburând prin încăpere către capul meu.

Marpessa, însă, își dăduse seama. Aveam optsprezece ani, la două săptămâni după ce terminasem primul semestru de facultate. Eram în camera de oaspeți. Ea răsfoia BDSMN-ul pătat de sânge, în vreme ce eu, așezat în obișnuita mea poziție postcoitală, făcut ghem ca un arici adolescent îngrozit, boceam de mama focului fără niciun motiv evident.

— Uite, mi-am dat seama până la urmă care-i problema cu tine, a zis cuprinzându-mă în brațe. Asta ai, tulburare de atașament.

De ce trebuie lumea să bată cu degetul în pagină când știe că are dreptate? Un citit cu voce tare, rapid, ar fi suficient. Nu trebuie să faci caz cu bătutul demonstrativ din deget.

„Tulburare de atașament” – conduită pronunțat alterată și relaționare socială nepotrivită în majoritatea contextelor, situațiilor și împrejurărilor. Se declanșează înainte de vârsta de cinci ani și continuă pe parcursul vârstei adulte, prezentând simptome aparținând uneia din cele două categorii de mai jos:

1. *eșec constant în a iniția comportamente sau a răspunde într-o manieră comportamentală potrivită în cazul majorității interacțiunilor sociale (ex: copilul sau adultul reacționează la cei ce-l îngrijesc și la iubiții de rasă neagră cu un amestec de apropiere, evitare și rezistență la încercări de liniștire. Poate prezenta un aer de alertă încremenită.)* În traducere pentru oamenii de rând: Negroteiul se ferește sau tresare ori de câte ori pui mâna pe el. Îl trec căldurile și răcorile și n-are prieteni cu care să stea de vorbă. Și atunci când nu se holbează la tine ca și cum abia te-ai teleportat, plânge ca o proastă mică.
2. *atașamente difuze manifestate prin sociabilitate nediscriminatorie însoțită de o pronunțată inabilitate de a arăta un comportament potrivit, selectiv de atașament față de persoane și lucruri de rasă neagră (ex: familiaritate excesivă cu străinii sau lipsă de selectivitate în alegerea figurilor de care se atașează).* În traducere pentru oamenii de rând: Cioroiul se regulează cu târfe albe la Universitatea Riverside.

Era un miracol că rezistaserăm atât.

M-am holbat multă vreme la silueta ei încețoșată înainte să scoată capul de după perdeaua de duș cu model în carouri. Uitasem cât de cafenie era. Cât de bine arăta, cu părul sărmos și ud adunat pe-un obraz. Uneori sărutările cele mai dulci sunt și cele mai scurte. Puteam discuta mai târziu despre părul pubian ras.

— Bombonel, cum stăm cu timpul?

— Pentru noi, de acum încolo avem tot timpul din lume. Pentru chestia cu segregarea, mă gândesc că aș vrea să rezolv până la Ziua Zonei. Asta-mi mai dă șase luni.

Marpessa m-a tras spre ea și mi-a întins un tub de loțiune cu caise ce nu mai fusese deschis de la ultimul ei duș făcut la mine. Am întins exfoliantul pe

pielea spatelui ei și am scris cu degetul un mesaj în rotocoalele unsuroase ce se presupunea că-ți fac pielea netedă. Mereu reușea să-mi citească mesajele.

— Fiindcă, între negroteiul ăla de Foy și restul lumii, rahatul ăsta o să te ajungă din urmă mai devreme sau mai târziu. Lasă segregarea rasială, știi că erau unii care nu se dădeau în vânt după Dickens nici când orașul exista.

— Erai azi în mașina aia, așa-i?

— Căcat, când Văru și cu frate-meu m-au luat de la serviciu și am pornit-o încoace, îndată ce-am traversat linia aia albă pe care-ai vopsit-o tu a fost ca și cum, știi, ai intra la o petrecere unde bubuie muzica și simți izbitura aia de bași în piept și te simți, gen, ca și cum dacă ai muri în clipa aia *nu ți-ar păsa nici atâtica*. Asta a fost senzația, trecând pragul.

— Tu ai aruncat nenorocita de portocală. Știam eu!

— L-am nimerit drept în mutră pe rahatul ăla.

Marpessa și-a lipit despicătura dosului ei rotund de pânțelele meu. Trebuia să se-ntoarcă acasă, la copii, nu mai aveam mult timp la dispoziție și, cunoscându-mă, nici nu ne trebuia mult timp.

Cu tot frecușul acela inițial menit să-și scarpine o mâncărime veche de șaptesprezece ani, Marpessa insistase s-o luăm încetișor. De vreme ce lucra în weekend și făcea și niște ore suplimentare demente, trebuia să ne vedem luna și marțea. Serile noastre în oraș erau drumuri până la mall, recitaluri de poezie prin cafenele și, chestia care mă deranja cel mai tare, seri pentru amatori la Clubul de Comedie Pletora. Marpessei nu-i plăcuse gluma mea segregacionistă cu Wheaton și Chaff și insista să-mi îmbunătățesc simțul umorului învățând să spun bancuri. Când protestasem, zisese: „Uite ce, nu ești tu singuru’ negru din lume care nu se poate fute, dar refuz să fiu cu singurul care n-are pic de simț al umorului”.

De la cluburi la închisori și la faptul că găsești fast-food coreean doar prin cartierele albilor, L.A. e de o segregare rasială de-ți stă mintea în loc. Însă epicentrul apartheidului social este scena de comedie. Firava contribuție a Dickensului la îndelungata tradiție a comedianților negri este o noapte a amatorilor sponsorizată de Intelectualii Gogoșii Înfoiate care transformă gogoșeria, în a doua zi de marți a fiecărei luni, într-un club cu douăzeci de mese numit Acte de Comedie și Forum dedicate Libertății Umorului Afro-American ce înfățișează o Pletoră de Comedianți care... și mai e, dar n-am reușit niciodată să termin de citit anunțul temporar pe care-l atârână de uriașa gogoasă de pe firmă ce domină de la înălțime parcare. Îi zic locului, pe scurt, Pletora, fiindcă, deși Marpessa insistă că mie îmi lipsește simțul umorului, locul se umple mereu de o pletoră de tipi negri deloc amuzanți care, la fel ca toți comentatorii sportivi de culoare care încearcă să pară inteligenți, nu ratează nicio ocazie de a folosi mult și greșit cuvântul „pletoră”.

Ca în:

Î: De câți băieți albi e nevoie ca să înșurubeze un bec?

R: De o pletoră! Fiindcă l-au furat de la un negru! Lewis Latimer, un negru care a inventat becul plus o pletoră de alte chestii mișto!

Și, credeți-mă, glumele de soiul ăsta se aleg cu o pletoră de aplauze. Fiecare mascul negru, de orice orientare politică ar fi, crede în sinea lui că poate face mai bine decât oricine de pe lume unul dintre lucrurile astea trei: să joace baschet, să cânte rap ori să spună glume.

Dacă Marpessa crede că nu sunt amuzant, atunci nu l-a auzit niciodată pe tata. Fiindcă, la apogeul stand-up-ului negru, mă târa și el la serile de amatori de marți. În toată istoria afro-americanilor există doar două persoane complet incapabile să spună o glumă: Martin Luther King Jr. și tata. Chiar și la Pletoră, comedianților le mai scăpa uneori și niște umor involuntar. „Dau o probă pentru un rol în cel mai nou film al lui Tom Cruise. Tom Cruise are rolul unui judecător retardat...” Problema cu seara amatorilor la Pletora era că nu li se limita timpul, fiindcă „timpul” e un concept de-al albilor. Ceea ce se potriveau de minune, fiindcă tata n-avea deloc simțul timpului. Dr. King, cel puțin, avea bunul-simț de a nu încerca să spună vreo glumă. Tata și le spunea pe ale lui cam în același fel în care comanda pizza, scria poezie și-și redacta teza de doctorat – în format APA. Respectând standardele Asociației Americane de Psihologie, urca stângaci pe scenă și își făcea deschiderea cu echivalentul oral al unei pagini de titlu: „Bancul se numește «Diferențe religioase și rasiale la frecventarea unui local»”. Oferea apoi un sumar al glumei. În loc să spună, deci: „Un rabin, un popă și un negru intră într-un bar”, zicea: „Subiecții acestei anecdote sunt trei persoane de sex masculin, dintre care două sunt clerici, unul de confesiune iudaică, celălalt preot catolic. Religia subiectului afro-american este nedeterminată, ca și nivelul său de educație. Anecdota are drept loc de desfășurare un local care servește alcool. Nu, scuze, e un avion. Îmi cer scuze pentru eroare. Protagonistii se aruncă cu parașutele”. În cele din urmă, își dregea vocea, se apropia prea mult de microfon și dădea drumul la ceea ce numea „desfășurarea” glumei. Comedia e un război. Când le ies poantele, se spune despre comedianți că fac ravagii. Când glumele li se fâsâie, se zice că-s omorâți. Tata nu era omorât pe scenă. Se martiriza singur pentru vreun alt bărbat negru necunoscut și deloc amuzant care, întocmai ca și cu viața extraterestră, probabil că exista pe undeva. Am văzut oameni care și-au dat foc mai amuzanți decât glumele lui tata, însă nu existau gonguri care să sune ori vreun baston încârligat

supradimensionat cu care să fie tras de pe scenă. Ignora huiduielile și trecea de la poantă la concluzii. Rezultatele glumei erau câteva persoane tușind. Un cor de dezaprobări vocale și o pletoră de căscături semnificative. Sfârșea cu bibliografia bancului:

– Jolson, Al (1918), „Negruța și Ciocolată o șterg cu avionul de pe plantație”, revista *Ziegfeld Follies*

– Williams, Bert (1917), „Dacă cioroii ar putea să-și ia zborul”, Editura Ghiorăitul Mațelor

– Menestrelul Necunoscut (circa 1899), „A naibei albituri de vodevil, cum mi-a furat chestiile”, Casa de Editare a Semimasonilor, Cleveland, Ohio.

Și cu un: „Nu uitați să lăsați bacșiș chelneriței”.

Chiar dacă era extenuată după o zi lungă de transportat masele, Marpessa se asigura că sosim devreme, punându-mi numele, fără voia mea, în capul listei de performeri. Nu pot să vă explic ce groază-mi era când auzeam prezentatorul: „Și-acum, aplauze pentru Bombonel”.

Stăteam pe scena aia ca și cum aș fi avut o experiență extracorporală. Mă holbam la public și mă vedeam în primul rând de scaune pregătind roșii stricate, ouă și varză împuțită ca să arunc în nenorocitul penal care îngăima toate glumele răsuflăte, antice și de demult ale lui Richard Pryor pe care și le amintea de pe casetele tatii. Însă în fiecare seară de marți Marpessa mă silea să urc pe scena aia, amenințând cu greva sexuală dacă n-o făceam să râdă. De obicei, după ce-mi executam așa-zisul număr, mă întorceam la masă și-o găseam dormind buștean, nefiind în stare să spună dacă era trudită din cauza muncii ori dacă o răpusese plictiseala. Am izbutit, într-o seară, să spun o glumă originală, care în cinstea lui tata avea și titlu, unul destul de lung:

De ce toate scenetele cu Abbott și Costello nu țin în comunitățile negre

Cine e primul?

Nu știu, maică-ta.

Marpessa a izbucnit în hohote și s-a tăvălit de râs în spațiul minuscul dintre scaunele pliante ce trecea drept culoar. Am știut că seceta sexuală avea să se sfârșească în noaptea aia.

Cică nu-i cazul să râzi la propriile-ți glume, dar comicii cei mai de soi fac asta și, de îndată ce s-a terminat programul acelei seri, am tulit-o afară și m-am suit în autobuzul 125, parcat lângă club fiindcă Marpessa îl folosea acum drept mașină de familie, temându-se să scape din ochi muzeul mobil. Până să apuce să tragă frâna de mână măcar, mă și lungisem despuiat pe bancheta din

spate, gata de un număr rapid lângă luneta fumurie. Marpessa a băgat mâna sub scaunul șoferului, a tras de-acolo o cutie mare de carton, a târât-o pe culoar până în spate și mi-a vărsat în poală conținutul. Îngropându-mi dureroasa erecție în cinci centimetri de foi matricole, dosare și evaluări ale elevilor.

— Ce rahat e asta? am întrebat foindu-mă prin hârțogărie astfel ca puța să-mi iasă la aer.

— Ți le-a trimis Charisma prin mine. E încă devreme, abia au trecut șase săptămâni, dar crede că educația segregată funcționează deja. Notele-s mai bune și problemele de comportament s-au diminuat, însă ar vrea să-i confirme rezultatele cu niște analize statistice.

— La naiba, Marpessa! O să dureze la fel de mult să pun toate chestiile alea înapoi în cutie cât mi-ar lua și fac calculele.

Marpessa m-a apucat de baza penisului și a strâns.

— Bombonel, ți-e rușine cu mine că-s șoferiță de autobuz?

— Ce? De unde ți-a venit asta?

— De nicăieri.

Oricât i-am morfolit, nepriceputul de mine, lobul urechii, n-am reușit să-i șterg de pe chip expresia tristă și meditativă sau să-i fac sfârcurile să se întărească. Plictisită de încercările mele de preludiu, mi-a vârât fișa unui elev în gaura prin care făceam pipi și mi-a răsucit capul penisului ca să pot citi de pe foaie, de parcă ar fi fost un suport rotativ. Un copil dintr-a șasea pe nume Michael Gallegos urma niște cursuri pe care nu le pricepeam și obținea note pe care nu le puteam descifra. Însă, potrivit comentariilor profesorului, arăta îmbunătățiri semnificative la ceva numit simțul numerelor și al operațiilor.

— Ce soi de notă mai e și „PR”?

— PR înseamnă că e la nivel profesionist.

Charisma pricepuse intuitiv subtilitățile psihologice ale planului meu încă de când acesta abia începea să mi se lămurească și mie în minte. Înțelegea nevoia persoanelor de culoare de a simți prezența dominantă a albilor, reprezentați de Academia Wheaton. Fiindcă știa că, până și în era noastră de egalitate rasială, când cineva mai alb decât noi, mai bogat decât noi, mai negru decât noi, mai chinez decât noi, mai bun decât noi, mai așa și pe dincolo decât noi apare și ne aruncă egalitatea asta în față, ne stârnește nevoia de a face impresie bună, de a ne purta frumos, de a ne băga în pantaloni cămășile, de a ne face temele, de a nu întârzia, de a ne da silința, de a ne dovedi vrednici cu speranța că nu vom fi concediați, arestați ori înghesuiți în camioane și duși la împușcat. În esență, Academia Wheaton le transmite elevilor săi ceea ce Booket T. Washington, marele educator și fondator al Institutului Tuskegee, le-a spus odată semenilor săi needucați: „Aruncă-ți găleata acolo unde te afli”.

Cu toate că niciodată n-am priceput de ce trebuia să fie musai o găleată, de ce miopul ăsta de Booker T. nu ne putuse recomanda și el să ne aruncăm cărțile, riglele de calcul ori computerele, înțelegeam nevoia lui și a Charismei de a avea la dispoziție o instanță caucaziană de supraveghere. Mă credeți ori ba, nu-i o coincidență că Isus, conducătorii de la NBA ȘI NFL și vocile de pe GPS-ul vostru (chiar și de pe cele japoneze) sunt albi cu toții.

Nu există afrodisiac mai bun decât rasismul și un raport de evaluare băgat în uretră. Marpessa m-a călărit, pe jumătate goală, apoi atât ea, cât și penisul meu și-au lăsat căpșoarele somnoroase să cadă pe burta mea, lângă buric. Cu falusul meu încă în mână, Marpessa a pornit-o spre locul din vis unde se duc șoferii de autobuz când adorm. Probabil la școala de pilotaj, fiindcă în visele Marpessei autobuzele pot să zboare. Sosesec la timp și nu fac niciodată pană. În loc de poduri merg pe curcubeie și-n loc de peroane opresc în nori; pe lângă ele dau roată și scaune cu rotile, ca avioanele de vânătoare protejând un bombardier. Când atinge altitudinea de croazieră, risipește stolurile de pescăruși și de negrotei care migrează spre sud pentru tot restul vieții lor cu un claxon care nu face bip, ci cântă Roxy Music, Bon Iver, Sunny Levine și „These Days” a lui Nico. Și toți pasagerii ei câștigă salarii decente. Booker T. Washington e un client fidel și, când urcă în autobuz, îi zice: „Când îl vezi pe Bombonel, Trădătorul cosmic și singura ta iubire adevărată, să-ți azvârli pe loc chiloțeei de pe tine”.

OPTSPREZECE

Prin noiembrie, cam la șase săptămâni după atacul asupra lui Cheshire, progresasem frumos cu Marpessa, însă, cu toate că acum aveam parte de sex aproape regulat, avansasem mai puțin în privința celorlaltor scopuri imediate ale vieții mele, anume segregarea Dickensului și obținerea unei recolte de cartofi în California de Sud. Știam de ce nu pot face cartofii să crească: era prea cald. Însă când venea vorba să mă gândesc la idei bune pentru separarea raselor după rasă, mă pocnea deodată blocajul rasial. Iar Ziua Zonei avea să fie în doar vreo câteva luni. Poate că eram și eu ca toți artiștii contemporani, aveam doar o carte bună, un singur album, un singur și extins act de ură de sine în mine.

Eram cu Hominy în rândul pe care-l dedicasem tubercuilor. Eu, în patru labe, verificând mixtura de compost, densitatea solului și presărând sămânță în pământ, în vreme ce el își scormonea mintea după idei pentru

discriminarea orașului și o dădea în bară cu singura lui treabă, anume să așeze cu găurile în sus furtunul meșterit de mine.

— Stăpâne, dacă le-am pune tuturor pe care nu-i plăcem o insignă și i-am trimite în lagăre?

— S-a mai făcut.

— Bun, ce zici de asta? Să împărțim oamenii în trei grupuri: negri, colorați și semizei. Să instituim carantina și cenzura, să...

— Vechituri, slugă bătrână.

— O să meargă în Dickens, fiindcă toată lumea – mexicani, samoani sau negri – e propriu-zis de-o nuanță de cafeniu. A lepădat furtunul pe partea greșită a șanțului și s-a căutat în buzunar. Pe ultima treaptă o să fie paria, oameni fără niciun folos. Iubitorii de navomodele, polițaii de la circulație și ăia cu slujbe nasoale, unde au treabă cu deșeuri animale și umane, ca tine.

— Dacă eu sunt paria și tu ești sclavul meu, atunci ce te face asta pe tine?

— Ca artist dramatic talentat, io o să fiu brahman. După ce-o să mor ajung în nirvana. Tu o să reînvii exact la același nivel ca acum, bălăcindu-te în balegă de vacă.

Apreciam ajutorul, însă, în vreme ce Hominy o ținea ca gaia-mațu explicându-și versiunea de sistem de caste indian și felul în care ar merge aplicată în Dickens, eu mă simțeam foarte vinovat. Dându-mi seama că eram un *Arschloch* la Conferința de la Wannsee, un parlamentar afrikaaner în Johannesburgul anului 1948, un hipster veleitar la comitetul Premiilor Grammy care, în efortul de a face distincțiile mai cuprinzătoare, vine cu categorii fără sens gen Cea mai bună interpretare R & B duet sau grup cu vocalist ori Cea mai bună trupă de rock instrumental cu solist care știe să programeze, dar nu poate cânta la niciun instrument. Eram neghiobul care, atunci când se discutau subiecte precum compartimentarea vagoanelor de cale ferată, enclavele populației bantu și muzica alternativă, era prea laș ca să se ridice în picioare și să zică: „Dar voi vă dați seama, tâmpiților, cât de ridicoli suntem în momentul ăsta?”

După ce cartofii au fost plantați, compostul întins și furtunul pus, în cele din urmă, în șanțulețul corect, se făcuse vremea să-mi testez sistemul de irigație improvizat. Am deschis robinetul și am văzut cum treizeci de metri de furtun de grădină verde și neînțepat se umflă șerpind printre păstăile de fasole, pe lângă cepele spaniole, pe după varză, până ce șase jeturi de apă au început să țâșnească spre cer, arcuindu-se în înălțime dar fără să cadă pe cartofi, ci transformând un petic necultivat de pământ de lângă gardul din spate într-o minizonă inundată. Ori găurile erau prea mici, ori presiunea apei prea mare, dar anul ăsta nici vorbă nu putea fi de barabule crescute-n grădină.

Săptămâna viitoare se preconizau temperaturi de peste 25 de grade. Mult prea cald ca să poată începe creșterea oricărei rădăcinoase.

— Stăpâne, nu-l închizi? Risipești apa.

— Știu.

— Păi, poate data viitoare plantezi cartofi în locul unde pică apa.

— Nu pot. Acolo e îngropat tata.

Nu mă cred, nemernicii, că l-am îngropat în curte. Dar așa am făcut. L-am pus pe avocatul meu, Hampton Fiske, să antedateze niște formulare și l-am plantat în cel mai îndepărtat ungher, unde fusese cândva băltoaca. Nimic nu crește pe peticul ăla de pământ. Nici înainte să moară tata și nici după aia. Nu i-am pus piatră la căpătâi. Înainte de mandarinul Marpessei am încercat să plantez, pe post de monument funerar, un măr. Tatei îi plăceau merele. Mereu ronțăia câte unul. Cei care nu-l cunoșteau îl credeau foarte sănătos, fiindcă arareori îl vedeai fără să aibă un computer cu măr pe el și o cutie cu suc 100% natural. Lui babacu' îi plăceau soiurile Braeburn și Gala, dar Honeycrisp erau preferatele lui. Dacă-i ofereai un Red Delicious cu gust făinos se uita la tine ca și cum ai fi înjurat-o pe maică-sa. Regret că nu m-am uitat în buzunarul gecii lui când a murit. Sunt sigur că era un măr acolo. Mereu își aducea câte unul să aibă ce ronțai după ce se termina întrunirea. Dacă era să ghicesc, aş zice că probabil era un Golden Russet, din cele ce se păstrau bine peste iarnă. Noi, cu toate astea, nu cultivam meri. Oricât s-ar fi plâns el de albiile cei fițoși din Westside, cred că în secret îi plăcea să se ducă la magazinul Gelson's ori de câte ori aveau soiul Opalescent de vânzare la 10 dolari kilogramul sau la Piața Fermierilor dacă apărea ceva din soiul Enterprise. Am mers cu mașina tocmai până în Santa Paula căutând un puiet de plantat. Ceva special. Din 1890, Universitatea Cornell obține cele mai bune soiuri de mere. Școala era, de regulă, rezervată. Dacă-i rugai frumos și plăteai transportul și manopera, îți trimiteau o ladă cu puieti Jonagold din cei mai noi, numai ca să-și păstreze faima. Însă în anii din urmă, nu se știe de ce, Corneli s-a apucat să dea licențe pentru varietățile noi exclusiv fermierilor locali, așa că, dacă n-ai întâmplător o fermă în zona nordică a statului New York, ți s-a terminat norocul și trebuie să te descurci cu câte un Florina importat. Așa că acum livezile Universității din Geneva, New York, sunt pe piața neagră a merilor cam ce e Medellín, Columbia pentru cocaină. Legătura mea era Oscar Zocalo, partenerul meu de laborator de la Universitatea Riverside, care-și dădea masteratul la Cornell. Ne-am întâlnit în parcare aeroportului, în timpul unui spectacol aviatic. Tot soiul de neisprăviți zburând cu biplane, testând modele de epocă gen Sopwith Camel și Curtiss. Oscar insistase să facem „tranzacția” mașină la mașină, ca în filmele polițiste. Mostra era așa de delicioasă încât am cules cu degetul sucule ce-mi cursese pe bărbie și mi-am frecat gingiile cu el. Nu știu dacă e ironic sau

nu, însă cele mai bune mere au gust de piersici. Am plecat înapoi spre casă cu un pom din soiul Velvet Scrumptious, cocaina lumii merelor, producție demențială, gust perfect, plin-plinut cu vitamina C. Am plantat pomul la vreo jumătate de metru de locul unde-l îngropasem pe tata. Îmi ziceam că ar fi fost drăguț să aibă un pic de umbră. Două zile mai târziu s-a uscat. Și merele aveau gust de țigări mentolate, ficat cu ceapă și rom din cel ieftin.

Stăteam pe mormântul tatei, în noroi, sub jeturile de apă menite cartofilor. Aveam, de acolo, o panoramă a întregii ferme. Șirurile de pomi fructiferi. Separate pe culori. De la nuanțe deschise la nuanțe închise. Lămâi. Caiși. Rodii. Pruni. Mandarinii. Smochini. Ananași. Avocado. Culturile, pe care le roteam de la porumb la grâu apoi la orez japonez dacă mi se părea că am chef să plătesc factura la apă. Sera în mijloc, cu trupe frunzoase din rândul verzelor, salatei, fasolei și castraveților. Strugurii pe vițele lor la gardul sudic, roșiile la cel nordic, apoi cearșaful alb al bumbacului. Bumbac de care nu m-am mai atins de la moartea tatei. Cum îmi zisese Hominy când începusem să aduc vorba de resuscitarea Dickensului? *Știi vorba aia, că nu poți vedea pădurea din cauza copacilor? Ei, tu nu mai vezi cioroi din cauza plantației.* Pe cine voiam să păcălesc? Sunt fermier, iar fermierii sunt segregacioniști naturali. Separăm grâul de neghină. Nu sunt Rudolf Hess, P.W. Botha, casa de discuri Capitol Records ori Statele Unite ale Americii din zilele noastre. Nemernicii ăia segregă fiindcă vor să se agațe de putere. Eu sunt fermier: aici segregăm în strădania de a oferi fiecărui pom, fiecărei plante, fiecărui mexican amărât, fiecărui negrotei sărăntoc o șansă de acces egal la apă și la lumina soarelui; ne asigurăm că orice organism viu are loc să respire.

— Hominy!

— Da, stăpâne.

— Ce zi e azi?

— Duminică. De ce, vrei să te duci la Înfoiați?

— Mda.

— Atunci întreabă-l pe jegul ăla de cioroi unde naiba-s filmele mele cu Micii năzdrăvani!

NOUĂSPREZECE

Participarea era slabă, poate vreo zece persoane cu totul. Foy, neras și vărât într-un costum boțit, stătea într-un ungher zvâcnind și clipind incontrollabil. Apăruse la știri în ultima perioadă. Copiii săi nelegitimi erau atât de mulți încât îi intentaseră un proces colectiv pentru suferințele

emoționale pe care li le provocase băgându-și mutra în fața unui aparat de filmat sau microfon cu fiecare ocazie pe care o avusese. În momentul ăsta doar perfecțiunea netedă, euclidiană a liniilor drepte ale tunsorii lui și Rolodexul cu cărți de vizită îi mai țineau pe el și pe Intelectualii Gogoșii Înfoiate laolaltă. Era greu să-ți pierzi credința într-un om care până și în vremuri de restriște își poate menține tunsoarea impecabilă și totodată poate să invite la întrunire pe cineva precum Jon McJones, un conservator negru care-și adăugase recent particula „Mc” la numele de sclav. McJones citea din ultima lui carte, *Voci oprimate: Drumul de la ghetou la gaelică al negrilor irlandezi*. Autorul era o achiziție bună pentru Foy și, dacă mai puneai și whisky-ul irlandez ce se oferea gratis, ar fi trebuit să fie mai multe persoane în public, însă era neîndoielnic că Înfoiații erau pe ducă. Poate că noțiunea de camarilă a unor gânditori stupizi de rasă neagră își epuizase utilitatea.

— Sunt în Sligo, un cătun de artiști de pe coasta de nord a Insulei de Smarald, citea McJones, făcându-mă, din cauza sâsâielii și a felului în care încerca să imite felul albilor de-a vorbi, să vreau să-l pocnesc în figură. Campionatul național de hochei pe iarbă irlandez e la televizor. Joacă Kilkenny contra Galway. Bărbați cu crose alergând după o minge mică, albă. Un tip cu umeri rotunjiți, cu pulover, stă lângă mine și joacă în palmă, blând, capătul măciucii de lemn. Niciodată nu m-am simțit mai acasă.

Am prins un scaun lângă Văru-Șef, care stătea ca de obicei în spate molfăind o gogoasă glazurată și răsfoind un exemplar rătăcit din *Lowrider Magazine*. Când Foy Cheshire a dat cu ochii de mine, și-a atins ceasul Patek Philippe de parcă eram un diacon care întârziase la slujbă. Ceva îl râcăia pe Foy. Îl tot întrerupea pe McJones cu întrebări fără sens.

— Deci „hochei irlandez” se mai spune în argou și la vomitat, așa-i?

Văzând că n-o folosea, am împrumutat de la Văru ultima ediție a *Telexului*. În trimestrul fiscal scurs de la crearea Academiei Wheaton rata de angajări în Dickens crescuse cu o optime. Prețurile caselor crescuseră cu trei optimi. Până și nivelul de absolvire al școlii crescuse cu un sfert. În sfârșit, zilele negrilor nu mai erau chiar atât de negre. Și cu toate că era încă devreme în desfășurarea experimentului social și eșantionul era relativ mic, cifrele nu mințeau. În ultimele trei luni, de când cu Academia Wheaton, elevii de la Gimnaziul Chaff avuseseră rezultate semnificativ mai bune. Asta nu însemna că aveau să sară prea mulți peste clase ori că aveau să apară prea curând la *Vrei să fii milionar?* dar, în medie, rezultatele la evaluările oficiale începeau să încline dacă nu spre desăvârșire, măcar către o promițătoare competență. Și din ce puteam desluși din intențiile administrației publice, se părea că școala nu mai era pe lista neagră a inspectorilor primăriei, cel puțin nu în perioada imediat următoare.

După ce s-a terminat cu lectura, Foy a pășit în partea din față a încăperii, bătând din palme ca un copil entuziast aflat la primul său spectacol de marionete.

— Aș dori să-i mulțumesc domnului McJones pentru această stimulatorie lectură, dar înainte de a trece la subiectele după-amiezii aș vrea să fac niște anunțuri. Primul e că ultima mea emisiune despre accesul public, *Negru pe alb*, a fost anulată. Al doilea este că, după cum mulți dintre voi știu, a început o nouă bătălie, iar nava-amiral a inamicului este chiar aici, în portul nostru, sub forma Academiei Wheaton, care e o școală destinată exclusiv albilor. Am, să știți, prieteni sus-puși care au negat cu toții existența Academiei Wheaton. Dar, să nu vă fie frică, am conceput o armă nouă. Foy a răsturnat pe masa cea mai apropiată conținutul genții sale diplomat, adică o carte nouă. Două persoane s-au ridicat imediat și au plecat. Am vrut să mă iau după ei, dar mi-am amintit că eram acolo dintr-un motiv anume și, pe lângă asta, o parte din mine era curioasă să știe ce operă literară clasică americană ajunsese bătaia de joc a lui Foy. Înainte s-o facă să circule prin încăpere, Foy i-a înfățișat-o cu fereală lui Jon McJones, care i-a aruncat o privire pătrunzătoare ce voia să transmită un: „Mă, cioară, ești sigur că vrei să slobozești în lume mizeria asta?” Când a ajuns în spate, Văru-Șef mi-a întins-o fără să se uite la ea măcar și, de îndată ce-am pus ochii pe titlu, n-am mai vrut s-o las din mână. *Aventurile lui Tom Silitorul*. Mi-am dat seama în clipa aia că lucrările lui Foy erau Artă a Rasei Negre și că într-o bună zi aveau să valoreze ceva. Începeam să regret faza cu arsul cărților și faptul că nu începusem să le colecționez, fiindcă-mi petrecusem ultimii zece ani strâmbând din nasul meu lat și negru la titluri acum probabil imposibil de găsit precum *Bătrânul negru și piscina gonflabilă a ursului Winnie*, *Micile speranțe*, *Mijloc de martie în aprilie* ori *Pe aripile musonului*. Pe coperta lui *Tom Silitorul* se vedea un negrișor curățel, purtând pantofi fără șireturi și șosete lungi, cu modele romboidale vizibile, la capătul nădragilor trei sferturi de culoarea lămâii verzi. Înarmat cu o găleată de var, dădea piept curajos cu un zid plin cu graffiti ale unor bande, în vreme ce o ceată de băiețași de cartier cu haine zdrențăroase îi aruncau priviri amenințătoare.

Când Foy mi-a înhățat din mână *Tom Silitorul* m-am simțit de parcă-mi scăpase de sub control mingea chiar înainte să dau gol cu poarta goală.

— Cartea asta, nu mi-e jenă s-o spun, este o AEM, o Armă de Educație în Masă! Nereușind să-și stăvilească încântarea, vocea lui Foy s-a înălțat cu două octave, căpătând o fervoare hitleristă. Și întocmai cum m-a inspirat pe mine, personajul Tom Silitorul va galvaniza întreaga națiune într-o văruirea aceluiași gard. Întru acoperirea acelor înfiorătoare imagini de segregare rasială

reprezentate de Academia Wheaton. Cine-i cu mine? a zis Foy și a arătat spre ușa din față. Știu că acești măreți eroi afro-americani sunt de partea noastră.

N-am voie, legal, să spun ce nume a pronunțat Foy, fiindcă atunci când am întors capul spre ceea ce eram pe cale să cred că sunt halucinațiile invizibile ale lui Foy, am văzut, în pragul gogoșeriei, trei dintre cei mai faimoși afro-americani în viață, distinsul om de televiziune și familist reputat i____b și diplomații de rasă neagră _o_____o ____ și _n____e e_____c_. Simțind că Intelectualii Gogoșii Înfoiate erau pe moarte, Foy se zbătuse și ceruse să i se facă cine știe ce favoruri. Cumva surprinși că mulțimea era atât de subțire, cele trei superstaruri au luat cu grijă loc și, spre lauda lor, au comandat cafea, paleuri și au participat la întrunire, în cea mai mare parte petrecută cu Jon McJones regurgitând obișnuitul rahat al Partidului Republican cum că un copil născut în sclavie în 1860 avea șanse mai mari să fie crescut de ambii părinți decât un copil venit pe lume după alegerea primului președinte afro-american al SUA. McJones era un negru snob care își masca prin libertarianism ura de sine; eu, cel puțin, aveam ocazia să mi-o exprim deschis pe a mea. A continuat citând statistici care, chiar și adevărate să fi fost, erau lipsite de orice noimă dacă te gândeai la simplul fapt că sclavii erau sclavi. Că o gospodărie cu doi părinți înainte de Războiul Civil nu era tocmai un cuib al iubirii, ci o împerechere forțată. Nu a adus vorba despre faptul că unele căsnicii de sclavi erau între frate și soră ori mamă și fiu. Sau că, în timpul sclaviei, divorțul nu era tocmai o opțiune. Nu exista niciun „mă duc să-mi iau țigări” fără întoarcere. Și cum stăteau lucrurile cu acele cămine cu doi părinți care nu aveau copii fiindcă progenitura le fusese vândută pe cine știe unde? În calitate de proprietar contemporan de sclavi, mă simțeam insultat că veneratei instituții a sclaviei nu i se recunoștea răutatea și cruzimea binemeritată.

— Ce maldăr de rahat, am zis întrerupându-l pe McJones, ca un școlar, cu o ridicare a mâinii.

— Ce, ție nu-ți place că te-ai născut aici și nu în Africa? mi-a răspuns răstit C_____w____ cu o inflexiune de școala vieții în glas ce-i contrazicea CV-ul și puloverul *en coeur*.

— Aici, adică? am zis arătând spre dușumea cu degetul. În Dickens?

— Ei, poate nu într-o prăpastie a iadului precum Dickens, a zis McJones aruncându-le celorlalți invitați o privire ce voia să transmită: „Nu vă bateți capul, mă ocup eu”. Nimeni nu vrea să trăiască aici, dar nu poți totuși să susții că ai prefera să te fi născut în Africa și nu în orice altă parte a Americii.

Ai prefera aici decât în Africa. Atual pe care-l joacă toți relativiștii cu mintea îngustă. E drept că, la urma urmei, aș prefera să fiu aici decât în orice parte a Africii, deși aud că Johannesburgul nu-i chiar rău și că surfingul pe

plajele din Capul Verde e incredibil. Nu sunt, cu toate astea, atât de egoist ca să cred că relativa mea fericire, incluzând – fără a fi limitată la – acces non-stop la cârnați picanți, Blu-ray și scaune de birou Aeron, a meritat generații de suferință. Am serioase îndoieli că vreun strămoș sclav adus cu corabia, într-unul din acele momente de zăbavă dintre violuri și bătaii, stătea cufundat până la genunchi în propriile fecale cugetând că, până la urmă, generațiile de crime, crunte dureri și suferințe, chinuri sufletești și epidemii galopante vor merita cu prisosință pentru că într-o bună zi un stră-stră-stră-strănepot urma să aibă wi-fi, oricât de slab și intermitent avea să fie semnalul.

N-am mai zis nimic și l-am lăsat pe Văru-Șef să ducă lupta pentru mine. În douăzeci de ani nu-l auzisem niciodată să spună la întruniri ceva mai substanțial decât afirmarea faptului că-n ceai ar mai fi mers niște zahăr, dar iată-l acum, înfruntând un tip cu patru doctorate care vorbea zece limbi dintre care niciuna, în afară de franceză, nu era a negrilor.

— Cioară, nu-ți dau voie să tratezi Dickensul cu un asemenea oprobriu! a zis tăios Văru, ridicându-se și întinzând spre McJones o unghie cu manichiura proaspăt făcută. I-un oraș, nu o prăpastie a iadului!

Oprobriu? Poate că cei douăzeci de ani de retorică de la Gogoșa Înfoiată nu fuseseră în van. Spre meritul său, McJones, în ciuda tonului și dimensiunilor lui Văru-Șef, n-a dat înapoi.

— Poate că nu m-am exprimat adecvat. Dar trebuie să resping aluzia dumitale că Dickens ar fi oraș, când e în mod limpede doar o locație, nimic altceva decât o aglomerare de maghernițe americane. O amintire post-neagră, post-rasială, post-suflet dacă dorești, a unei perioade de ignoranță a negrilor văzută prin filtrul romantismului...

— Uite ce-i, fraiere, astea cu post-suflet, post-negri și alte căcaturi să le zici cuiva care dă două parale, fincă eu știu dacă s-*pre*-negru. Născut și crescut în Dickens. Homo sapiens din brigada Crips încă din afurisita de supă primordială, cioară.

Micul solilocviu al lui Văru a părut s-o impresioneze pe doamna R___, fiindcă și-a desfăcut ușor picioarele, destul cât să arate un pic de cărnăț din coapsa-i situată la dreapta eșichierului politic, și m-a bătut pe umăr.

— Băiatu' ăsta mare și rău joacă fotbal?

— A avut vremurile lui de glorie prin liceu.

— Мои трусйки мокрѐе, a zis în rusă, lingându-se pe buze.

Nu-s eu lingvist, dar aș ghici că-l invita pe Văru să-i tragă la poartă ori de câte ori voia. Veteranul a pășit în mijlocul gogoșeriei, cu cauciucul tălpilor bascheților scârțâind la fiecare pas.

— ăsta, nașparliilor, e Dickensu'... a zis și, pe un ritm auzit doar de el, a început să execute dănțuiala complexă a gangsterilor cunoscută drept mersu'

șchiop. Fără să se-ntoarcă cu spatele la spectatori, s-a balansat pe vârfuri și pe călcâie. Cu genunchii lipiți și mâinile desfăcute, a pornit să parcurgă încăperea în cercuri concentrice strânse, care colapsau în ele însele la fel de iute pe cât se expandau. Era ca și cum podeaua ar fi fost fierbinte, prea fierbinte pentru ca el să se poată opri măcar o secundă locului. Văru-Șef dezbătea cu McJones cum știa el să dezbătă.

Vrei ceva, vino și ia, ești tare, bagă mare...

Velis aliquam, acquiris aliquam, caninus satis, capis aliquam.

În vreme ce firava mulțime se strângea în jurul celor doi inamici, am făcut lucrul pe care venisem să-l fac. Am scos fotografia cu tata de pe perete și-am băgat-o sub braț. Segregarea orașului cu poza încă sus ar fi fost ca și cum ai fi făcut sex în camera de lângă dormitorul părinților. Nu te puteai concentra. Nu puteai face cât zgomot voiai. Am șters-o frumușel din încăperea în vreme ce Văru-Șef îi învăța pe McJones, ___I C___y, ___n P___ și pe o_o n d___z z___e cu ochi plini de dorință mersu' șchiop. Și îl prindeau din zbor, ca niște profesioniști. Pășeau țațoși ca șmecherii cu vechime. Și are și sens, fiindcă e transmis de la Masai și furat de prin dansurile de război ale băștinașilor Cherokee care apar prin westernurile vechi, deci mereu e un străvechi dans de războinici. Unul care are drept scop să-și provoace la luptă nobilii dansatori cu nădragi largi în tur. E un dans care spune: „Poți să tragi când ești gata, boss”. Și orice negrotei de pe lume, până și lătrăii ăia conservatori, știe cum e să ai mijlocul țintei plasat pe spinare.

Tocmai îmi dezlegam calul, când am simțit pe umăr, părintească, mâna lui Foy. Mutra cu barbișon îi arăta încordată și îngrijorată cum nu i-o mai văzusem până atunci. Avea pe gât o dungă de mizerie și dinspre el venea o duhoare puternică de nespălat.

— Vrei s-o apuci călare spre apus, Trădătorule?

— Da.

— A fost o zi lungă.

— Rahatul ăla despre cum era mai bine în sclavie e prea de tot chiar și pentru tine, nu-i așa Foy?

— Măcar lui McJones îi pasă.

— Haide, îi pasă lui de negri cum îi pasă unuia de doi metri treizeci de baschet. Trebuie să-i pese, fiindcă la ce altceva ar putea fi bun?

Dându-și seama că n-aveam să mă mai întorc vreodată la Intelectualii Gogoșii Înfoiate, Foy mi-a aruncat aceeași privire mâhnită pe care trebuie că le-o serveau misionarii păgânilor din junglă. O privire care spunea: „Nu contează dacă ești prea prost ca să pricepi dragostea lui Dumnezeu, El te

iubește oricum, tu doar dă-ne odată femeile, alergătorii de maraton și resursele naturale”.

— Nu te îngrijorează școala aia doar pentru albi?

— Ntț, și puștii albi au nevoie de-nvățătură.

— Dar copiii albi n-o să-mi cumpere cărțile. A, apropo... a zis și mi-a întins un exemplar din *Tom Silitorul*, apoi l-a semnat fără să-i fi cerut.

— Foy, pot să te-ntreb ceva?

— Sigur.

— Știi că-i probabil o legendă urbană, dar e adevărat că ai cumpărat filmele cu adevărat rasiste din seria *Micii năzdrăvani*? Fiindcă, dacă-i așa, îți pot face o ofertă.

I-am atins, se părea, un punct sensibil. Foy a clătinat din cap, a arătat spre cartea lui și s-a întors, greoi, înăuntru. La deschiderea ușilor glisante l-am auzit pe Văru-Șef, pe cel mai bogat bărbat de culoare al nației și pe doi legendari miniștri plenipotențieri negri scandând versurile de la „Mă piș pă gabori”, piesa trupei NWA. Înainte să-l bag în coburii de la șa pe *Tom Silitorul*, am citit dedicația și mi s-a părut vag amenințătoare.

Pentru Trădător.

Așchia nu sare departe de trunchi...

Foy Cheshire

Să-l ia naiba! Am pornit în galop spre casă. Am gonit cu calul pe Guthrie Boulevard, inventând pe parcurs un soi de cursă urbană în care am ignorat polițiștii rutieri și am executat călare o serie de bucle și șerpuiiri apărând și ascunzându-mă în mod repetat pe după barierele portocalii puse ca să închidă banda centrală. Pe Charlton Drive am remorcat o puștoaică trudită pe un skateboard și, cu o mână pe frâie, am tras-o ca pe-o trăsură de pe Airdrome până pe Sawyer, unde i-am făcut vânt spre o curbă strânsă către Burnside. Nu știu la ce mă așteptasem încercând să readuc Dickensul la o glorie care nu existase nicicând. Chiar dacă orașul avea cândva să fie iarăși recunoscut oficial, ar fi fost fără fanfare sau focuri de artificii. Nu s-ar fi ostenit nimeni să ridice o statuie a mea în parc sau să numească după mine vreo școală primară. N-avea să simtă nimeni înfierbântarea îmbătătoare pe care trebuie s-o fi încercat Jean Baptiste Point du Sable și William Overton când își înfipseseră drapelele în Chicago și Portland. Că, până la urmă, doar nu întemeiasem și nici nu descoperisem nimic. Nu făceam decât să curăț de pământ un obiect vechi ce nu fusese niciodată îngropat de fapt. Am ajuns acasă, unde Hominy m-a întâmpinat și a scos șaua de pe cal plin de încântare. Abia aștepta să-mi arate niște notații într-o enciclopedie online scrisă de vreun învățat anonim:

Dickens e un oraș nemunicipal în zona de sud-vest a districtului Los Angeles. Cândva era o comunitate alcătuită exclusiv din negri, însă acum-a acolo puzderie de mexicani. Cunoscut cândva drept capitala mondială a criminalității, lucrurile s-au mai liniștit cumva de-atunci, dar nu te culca pe-o ureche.

Da, mi-am zis, dacă Dickensul va ajunge iarăși vreodată un loc real, se prea poate ca zâmbetul larg al lui Hominy să fie singura recompensă pe care o s-o primesc.

DOUĂZECI

Să rămână între noi, dar, pe parcursul următoarelor câteva luni, resegregarea Dickensului a fost destul de mișto. Spre deosebire de Hominy, eu nu avusesem niciodată un serviciu adevărat și, cu toate că nu eram plătit, șofatul prin oraș cu Hominy pe post de Igor afro-american al demenței mele de cercetător social era dătător de forță, cu toate că maimuțăream noțiunea de neputință. De luni până vineri, la ora unu fix, apărea în fața casei mele, lângă camionetă.

— Hominy, ești gata de segregat?

— Da, stăpâne.

Am început-o ușurel, faima și adorația locală de care se bucura Hominy dovedindu-se neprețuite. Izbutea el să se strecoare cumva înăuntru în pași de dans, să scoată la iveală vreun număr complicat de menestreli, cu cântece și figuri care i-ar fi făcut pe Nicholas Brothers, Honi Coles și pe Buck and Bubbles să se înverzească de invidie:

*Am părul cârlionțat
Dinții, alb imaculat
Râd mereu, gura nu-mi tace
Mă îmbrac la patru ace*

*Fiindcă-s bucuros că-s viu
Fiindcă să zâmbesc eu știu
Doar fiindcă-s negricios
Nu contează, serios,
Că mi se spune „Vopsea”,
Asta-i meseria mea.*

Apoi, ca și cum ar fi fost parte din program, numai ce lipea un afiș cu DOAR PENTRU PERSOANE DE CULOARE pe vitrina câte unui restaurant sau prăvălie de cosmetice. Nimeni nu le dădea jos, cel puțin nu de față cu noi; prea muncise din greu Hominy ca să le pună acolo.

•

Câteodată, ca să cinstesc amintirea tatălui meu, dacă Hominy era în pauza de prânz sau adormit în camionetă, intram purtând halatul de laborator al tatei, cu un suport de documente în mână. Îi întindeam proprietarului cartea mea de vizită și-i explicam că sunt de la Direcția Federală de Injustiție Rasială și că realizez un studiu cu durată de o lună despre efectele „discriminării rasiale asupra conduitelor normative ale celor segregati rasial”. Le ofeream câte cincizeci de dolari în mână și trei postere din care să aleagă: DOAR PENTRU NEGRI, ASIATICI ȘI LATINO, DOAR PENTRU LATINO, ASIATICI ȘI NEGRI și INTERZIS ACCESUL ALBILOR. M-a surprins câți prăvăliași se ofereau să mă plătească ei pe mine ca să aibă în vitrină afișul cu INTERZIS ACCESUL ALBILOR. Cum se întâmplă cu majoritatea experimentelor sociale, nu mai treceam pe acolo, cum promisesem, ca să verific rezultatele. Însă, la expirarea lunii, nu era lucru neobișnuit să fiu sunat de proprietari, care-l întrebau pe doctorul Bombonel dacă puteau păstra afișele în vitrină, fiindcă le făcea clientela să se simtă specială. „Ce le place mușteriilor! Ca și cum ar aparține de un club privat care-i public!”

Nu mi-a luat mult să-l conving pe managerul de la Meralta, singurul cinematograful din oraș, că-și putea reduce la jumătate numărul de plângeri dacă concepea locuri la parter pe care să le declare DOAR PENTRU ALBI ȘI PERSOANE TĂCUTE, rezervând în același timp balconul pentru NEGRI, LATINO ȘI PERSOANE CU PROBLEME AUDITIVE. Nu ceream întotdeauna permisiunea; am schimbat, cu vopsea și bidineaua, orarul de la Biblioteca publică Wanda Coleman din „Duminică-Marți: închis, Miercuri-Sâmbătă: 10-5.30” în „Duminică-Marți: Doar pentru albi, Miercuri-Sâmbătă: Doar pentru persoane de culoare”. Pe măsură ce începea să umble vorba despre succesul pe care-l avea Charisma cu Gimnaziul Chuff, când și când mă căuta câte o organizație ce urmărea puțină segregatie personalizată. Căutând să reducă rata infracționalității din zonă, filiala locală a Un Millar de Muchachos Mexicanos (sau Los Emes) voia să facă și altceva decât baschet la miez de noapte. „Ceva care să ajute mai mult la creșterea în nivel a mexicanilor și amerindienilor”, un eveniment sportiv ce nu necesita mult spațiu și unde copiii puteau să concureze de la egal la egal. Nume de glorie ale baschetului mexican și băștinaș precum Eduardo Nájera, Tahnee Robinson, Earl Watson, Shoni Schimmel și Orlando Méndez-Valdez n-au reușit să-i abată de la intenția lor.

Întâlnirea a fost scurtă, constând din două întrebări din partea mea.

Prima:

— Aveți bani?

— Tocmai am primit un grant de 100.000 de dolari de la Mi-am Pus o Dorință.

A doua:

— Dar ei nu fac doar chestii pentru copii care-s pe moarte?

— Exact.

În toiul aplicării de către guvern a Legii drepturilor cetățenești, unele orașe segregate preferaseră să-și astupe piscinele publice decât să permită unor puști non-albi să împărtășească bucuria perversă a pișatului în apă. Noi însă, într-un inspirat act de segregare inversă, am folosit banii pentru a angaja un salvamar care s-a prefăcut a fi un om fără adăpost și a construit o piscină „Doar pentru albi” înconjurată de un gard de plasă de pe care copiilor le plăcea să sară și să se joace de-a prinselea în apă, băgându-se toți cu capul la fund ori de câte ori observau că se apropie o mașină de poliție.

Când Charisma a simțit că elevilor ei le trebuia ceva care să contrabalanseze noianul de mândrie nesinceră și de marketing de nișă care se revărsa în timpul lunilor Istoriei Negre și Culturii Mexicane, am venit cu ideea unică a unei Săptămâni Albe. În pofida numelui, Săptămâna Albă era de fapt o sărbătorire de treizeci de minute a minunilor și contribuțiilor misterioasei rase caucaziene la o lume lipsită de griji. Un moment de respiro pentru copiii obligați să participe la reconstituiri în clasă ale poveștilor cu muncitori migranți, emigrație ilegală și Calea Sclavilor. Sătui până peste cap de atâta băgat pe gât a acelei idei false că dacă unul de-ai tăi a reușit, atunci ați reușit cu toții. A durat cam două zile să convertim spălătoria de mașini cea de mult falimentată de pe Robertson Boulevard într-un tunel al albidiei. Am modificat scrisul de pe tabele pentru ca puștii din Dickens să se poată așeza la rând și să poată alege din câteva opțiuni:

Albeață normală:

Beneficiază de prezumția de nevinovăție

Speranță de viață mai mare

Asigurări complete cu costuri mai mici

Albeață extra:

Spor de albeață

Avertismente și nu arestări din partea poliției

Locuri decente la concerte și evenimente sportive

Lumea se învârte în jurul tău și al preocupărilor tale

Albeață super:

Albeață calitate super plus

Loc de muncă cu bonusuri anuale

Serviciul militar e pentru fraieri

Admitere automată la orice facultate vrei

Terapeuți care chiar ascultă

Iahturi pe care nu le folosești niciodată

Toate viciile și obiceiurile proaste sunt numite „faze”

Nu ești responsabil pentru zgârieturi, bușituri și obiecte lăsate în subconștient

Acompaniați de cea mai albă muzică la care ne-am putut gândi (Madonna, The Clash și Hootie & the Blowfish), copiii, înțoliți în costume de baie și pantaloni scurți, au dansat și-au râs scăldați în apă caldă și-n clăbuci de săpun. Ignorând semnalul de alarmă ce clipea roșatic, au dat fuga sub cascada cu ceară fierbinte de carnauba ce nu era atât de fierbinte. Le-am dat acadele și sucuri și i-am lăsat să stea în fața ventilatoarelor cu aer fierbinte cât de mult au avut chef. Amintindu-le că vântul cald care îți sufla în față era felul în care te simțeai când erai alb și bogat. Că viața, pentru puțini norocoși, era ca și cum ai sta la volanul unei decapotabile douăzeci și patru de ore pe zi.

Nu era neapărat o situație de păstrat ce-i mai bun pentru partea de final, însă, în preajma Zilei Zonei, eu și Hominy reușiserăm deja să introducem o formă sau alta de segregatie în aproape orice sector și instituție publică din Dickens, cu excepția Spitalului Martin Luther „Moartea în Halat” King Jr., care se află, paradoxal, în Polynesian Gardens, zis și P.G., un cartier majoritar latino cu reputația că ar fi ostil afro-americanilor. Legende locale susțineau, de fapt, că rănilor suferite de locuitorii negri ai Dickensului la trecerea prin P.G. erau adeseori mai grave decât afecțiunile care-i făcuseră de la început să caute tratament medical. Între poliție și bande, umblatul pe străzile oricărui cartier din districtul L.A., în special în sectoare cu care nu ești obișnuit, poate fi primejdios. Pur și simplu nu se știe niciodată când o să te-ntindă pe caldarâm fiindcă ești de culoarea sau porți culoarea nepotrivită. Eu nu avusesem niciodată probleme în Polynesian Gardens, însă, sincer să fiu, nu mă aventuram niciodată noaptea acolo. Iar în seara de dinaintea acțiunii noastre planificate la spital, fusese un schimb de focuri între gașca Varrio din P.G. și gașca Barrio din P.G., două bande care se dușmăneau de mult pe motive legate de ortografie și pronunție. Așa că, pentru a mă asigura că eu și Hominy aveam șanse să scăpăm întregi, am prins două fanioane mici, purpuriu cu auriu, de apărătoarele din față ale camionetei și, pentru siguranță, am amplasat pe acoperiș un drapel uriaș cu Lakers și campionatul din 1987.

Toată lumea, literalmente toată lumea din Los Angeles iubește echipa asta. Și, conducând pe Centennial Avenue, chiar și ținându-mă în spatele unor adormiți care refuzau să meargă cu mai mult de cincisprezece kilometri la oră, steagul Lakers se umfla maiestuos în vântul serii, dând camionetei un aer de ambasadă ce ne permitea să trecem bucurându-ne de imunitate diplomatică temporară.

Directorul spitalului Martin Luther „Moartea în Halat” King Jr., dr. Wilberforce Mingo, era un prieten vechi de-al tatei și-mi dăduse permisiunea să segreg locul după ce-i explicasem că eu fusesem cel care vopsise granițele, cel care pusese indicatorul pe autostradă și concepute Academia Wheaton. S-a lăsat pe spătarul scaunului și mi-a zis că pentru un kil de cireșe puteam să segreg spitalul cum aveam chef. Și sub acoperirea beznei lui „nu dă nimeni nicio para găurită”, eu și Hominy am zugrăvit cuvintele *Centrul pentru Urgențe Bessie Smith* cu litere groase, picurânde și sângerânde cum sunt pe posterele la filmele de groază pe ceea ce până atunci nu era decât ușa de sticlă nenumită de la intrarea la secția de urgențe din spital. Apoi am prins în șuruburi o placă de metal în alb și negru de stâlpul de beton cel mai vizibil. Pe ea scria: DOAR PENTRU AMBULANȚE DEȚINUTE DE ALBI.

Nu pot spune că am făcut toate acestea fără niciun pic de tulburare. Spitalul era unul dintre puținele locuri de dimensiuni mari segregate de mine unde exista o șansă decentă ca persoane din afară să-mi vadă opera. Temându-mă să continui înăuntru, l-am rugat pe Hominy să-mi dea unul dintre morcovii proaspeți culeși cu o seară înainte.

— Care-i treaba, șefu’? am zis la bășcălie, rozând la morcov.

— Știi, stăpâne, Bugs Bunny n-a fost al ceva decât un Frate Iepure cu reclamă mai bună.

— Și l-a prins vreodată vulpea pe Fratele Iepure? Fiindcă băieții albi o să ne prindă pe noi după trebușoara asta.

Hominy a îndreptat însemnul cu Sunshine Sammy Construcții de pe latura camionetei, apoi a înșfăcat cutiile cu vopsea și două bidinele din spate.

— Stăpâne, dacă orice alb vine coala și vede căcatul ăsta, o să creadă ce cred ei mereu – „Au înnebunit ciorile astea!” – și-o să-și vadă mai departe de treaba lui.

Cu câțiva ani în urmă, înainte de internet, înainte de hip-hop, de recitalurile de poezia străzii, de siluetele făcute de Kara Walker, aș fi fost tentat să-i dau dreptate. Însă acum să fii negru nu mai e ce-a fost. Experiența negritudinii era cândva însoțită de tot soiul de rahaturi, însă cel puțin exista un pic de spațiu privat, ce mama dracului! Argoul nostru și tot mai diminuatul nostru gust vestimentar nu treceau granițele comunității decât la ani după aceea. Aveam până și setul nostru de tehnici sexuale strict secrete. O Kama Sutra a rasei

negre ce era transmisă pe terenul de joacă, când stăteau de vorbă la colțul străzii sau de părinți piliți care lăseau intenționat ușa deschisă pentru ca „negroteii ăia mici să-nvețe și ei una-alta”. Însă proliferarea pe internet a pornografiei negre a dat oricui care are douăzeci de dolari ca să-și facă un cont plătit sau o cruntă nepăsare în privința drepturilor de proprietate intelectuală acces la tehnicile sexuale pe care le țineam până atunci doar pentru noi. Iar acum nu doar femeile albe, ci femeile de toate credințele, culorile și orientările sexuale trebuie să-și îndure partenerii coțopenindu-le ca bormașinile și, la fiecare două împinsături din fund, să-i audă răcnind: „A cui e păsărică asta?” Și, cu toate că nu i-a apreciat niciodată pe deplin pe Basquiat, Kathleen Battle și Patrick Ewing – și încă n-a descoperit filmul *Omorătorul de oi*, pe Lee Morgan, pudra de talc, pe Fran Ross ori pe Johnny Otis –, în zilele noastre America comercială are nasul adânc înfipt în chestiile noastre, așa că știam că în cele din urmă aveam să ajung la nenorocita de pârnaie.

Hominy m-a împins prin ușile automate.

— Stăpâne, nimeni nu dă niciun rahat pe comunitate până ce-ncep să dea un rahat.

•

Spitalele nu mai au acum curcubeie de săgeți indicatoare. În vremurile în care existau încă bandaje-fluture, suturi care nu se dizolvau și asistente fără accente străine, asistenta de la primiri îți întindea un plic de hârtie cafenie și urma linia roșie spre radiologie, pe cea oranj spre oncologie, pe cea mov spre pediatrie. Însă la „Moartea în Halat”, câteodată vreun pacient din sala de așteptare de la urgență, ori că s-a săturat să aștepte să fie consultat de un sistem căruia nu pare să-i pese și ținând un pahar de plastic cu câteva degete retezate plutind în rămășițele de mult topite ale unei gheți răposate sau stăvilindu-și hemoragia cu un burete de bucătărie, ori din pură plictiseală, se furișează dincolo de despărțitura de sticlă și întrebă asistenta de la triaj: „Încotro duce linia asta de culoare incertă?” Asistenta ridică din umeri. Atunci, neputând să-și inhibe curiozitatea, pornește după linia care ne-a luat mie și lui Hominy o noapte s-o vopsim și încă jumătate din ziua următoare ca să ne asigurăm că lumea respectă fluturașii cu PROASPĂT VOPSIT. Linia asta e cel mai apropiat lucru de Drumul spre Oz de care o să aibă pacienții parte.

Deși în nuanță are și o tentă de albastru, Pantone 426 C e o culoare stranie, misterioasă. Am ales-o fiindcă arată ori negru, ori maro, în funcție de lumină, înălțimea și starea de spirit a privitorului. Și dacă urmezi dâra lată de-o palmă și ieși din sala de așteptare, vei străbate două serii de uși duble, vei face de câteva ori la stânga și la dreapta printr-un labirint de coridoare gemând de pacienți, apoi vei coborî trei etaje de trepte slinoase și vei ajunge într-un

vestibul interior jegos, iluminat de un bec roșu chior. Aici, linia se împarte în trei precum dinții unui trident, fiecare dinte ducând către pragul unor uși duble fără însemne, identice. Prima ușă dă către o alee dosnică, a doua spre morgă, iar a treia spre un cârd de automate de sucuri și de junk-food. N-am rezolvat inegalitățile de clasă și de rasă din sănătate, însă mi se spune că pacienții care călătoresc pe drumul maro-negru sunt mai plini de inițiativă. Că, atunci când numele le sunt în cele din urmă strigate, primul lucru pe care-l zic medicului care-i consultă este: „Domnu’ doctor, înainte să mă tratezi, vreau să știu o chestie. Îți pasă cât de cât de mine? Așa, măcar cât negru sub unghie?”

DOUĂZECI ȘI UNU

Tradiția era că, pentru a sărbători Ziua Zonei, Văru-Șef și ultima lui brigadă, Colosseum Blvd și Gașca de Meseriași „Tu, Brutus” Crips dădeau o raită prin teritoriul inamicilor lor jurați, banda Venice Seaside Boys, pornind în caravană pe Broadway Street, cu patru mașini și douăzeci de șmecheri în ele, cu soarele în spate, căutând ceva acțiune. Pentru cei mai mulți, dacă nu cumva fuseseră între timp umflați și duși cu duba la pușcărie, era singura zi din an când ieșeau din cartier. Însă, de când cu născocirea împrumuturilor pentru casă cu rată a dobânzii variabilă, majoritatea celor din VSB fuseseră izgoniți din teritoriile lor de expoziții de vinuri, magazine cu remedii din plante și staruri de cinema iritabile care-și construiseră garduri de trei metri înălțime, din lemn de cireș, în jurul cabanelor de o sută de metri pătrați transformate în reședințe de două milioane de dolari. Acum, ori de câte ori băieții din Venice Seaside vor să se „apuce de treabă” și să-și apere teritoriul, trebuie să facă naveta din locuri depărtate precum Palmdale și Moreno Valley. Și nu mai are niciun haz când inamicii refuză să riposteze. Nu din lipsă de curaj ori muniție, ci de osteneală. Sunt prea obosiți după lupta de trei ore dusă cu traficul infernal ca să mai poată apăsa pe trăgaci. Așa că acum cele două comunități cândva rivale sărbătoresc Ziua Zonei prin punerea în scenă a versiunii proprii de Război Civil. Se întâlnesc la locuri ale marilor bătălii din trecut, trag cu gloanțe oarbe și aruncă cu pocnitori unii într-alții, în vreme ce nevinovații clienți ai cafenelelor din preajmă se feresc sau fug să se ascundă. Ies de-a valma din mașini sport și din rable obosite și, ca băieții din fraternitățile universitare care joacă o partidă dură de fotbal prin noroi, copiii nedorți ai Westside-ului se aleargă în sus și-n jos pe faleza din Venice Beach, plătind tribut înfruntărilor din vechime prin „bătaia cu perne”, adică făcându-

se că-și dau pumni și mimând luptele între bande care au schimbat istoria: bătălia din Shenandoah Street, înfruntarea din Lincoln Boulevard și infamul masacru din Parcul Los Amigos. După aceea, se întâlnesc cu prietenii și familia la centrul comunitar, un teren de softball demilitarizat din mijlocul orașului, reafirmand pacea la un grătar și-o bere.

Spre deosebire de secțiile de poliție care ridică în slăvi strategiile de „toleranță zero” pentru orice scădere mărunță a ratei infracționalității, nu vreau să susțin, pur și simplu, că cele șase luni de campanie în sprijinul apartheidului localizat a fost motivul de căpătâi pentru relativul calm de care a avut parte Dickensul în primăvara aceea, însă știu că Ziua Zonei a fost diferită atunci. Când Marpessa, Hominy, Stevie și eu ne-am făcut comerțul cu cei de la galeria adversă, am rămas fără felii de fruct mult mai iute ca de obicei. Lumea plătea în draci pentru o punguță de iarbă. În mod normal, fiecare gașcă, fiecare cartier folosește parcul în ziua desemnată ca reprezentativă pentru „zona” lor. De pildă, cei numiți lunetiștii ucigași din Strada Șase-Trey își rezervă parcul pentru 3 iunie, fiindcă iunie e a șasea lună a anului și „trey” înseamnă trei. Los Osos Negros Doișpe cu Opt au pus ochii nu pe 8 decembrie, cum vă așteptați poate, ci pe 12 august, fiindcă, contrar credințelor populare, California e rece ca dracu’ pe timp de iarnă. Eram la centrul comunitar în acea zi blândă de 15 martie fiindcă pentru Colosseum Blvd și Gașca de Meseriași „Tu, Brutus” Crips, Ziua Zonei e aceeași cu idele din martie. Păi cum altfel?

Pe la sfârșitul anilor ’80, înainte ca respectivul cuvânt, „zonă”, să fie însușit spre a denumi orice locație, de la enclavele luxoase de pe Calabasas Hills, Shaker Heights și Upper East Side până la grădina zoologică a studenților de la universitatea de stat, când un losangelez aducea vorba despre zonă, gen: „Eu aș avea grijă la haladitu’ ăla, să știi. E din zonă!” sau: „Știi că n-am vizitat-o pe Abuela Silvia pe patul de moarte, dar ce puteam să fac? Locuiește-n zonă!”, în acele zile, zona se referea la un singur loc și doar la el – la Dickens. Și aici, pe terenul de baseball al centrului comunitar, strâns uniți sub steagul de Ziua Zonei înălțat la tribuna gazdelor, eram membri ai bandelor și ai familiilor de toate culorile și dungulițele. Dickens, cândva o comunitate unită care, de când cu revoltele, se fărâmițase ca-n Balcani în nenumărate zone mai mici, se refăcea acum precum o Iugoslavie pe derulare inversă. Și-n vremea asta Văru-Șef și Panache, trecuții Tito și Slobodan Milošević ai orașului, sărbătoreau reunirea tropăind pe scena improvizată cu ochelarii lor de soare Oakley și permanentul buclat săltându-le pe umerii lați, scandând diabolic versurile, purtați de ritm.

Nu-l mai văzusem de niște ani pe Panache. Nu știam nici dacă era la curent cu faptul că mă culcam cu Marpessa. Nu-i cerusem permisiunea. Însă văzându-l cum își face șmecheriile preferate pe scenă cu Lulu Belle, carabina

lui cu pompă echivalentă cu chitara lui B.B. King și luând în considerare că, precum un tambur-major cu minte dementă învârtitor de baston de ceremonie, o putea azvârli în aer, o putea prinde, reîncărca și nimeri un capac de roată aruncat în aer ca pe-un taler de tir, și toate astea cu o mână, mi-am zis că ar fi trebuit, poate, să i-o cer.

Văru-Șef a țipat în microfon:

— Știu că măcar unii din voi, cioroilor, aveți ceva mâncare chinezească!

Doi gagii, pe care poliția și oricine altcineva repetent la școala vieții i-ar fi putut desemna cu sintagma „bărbați hispanici ce dau de bănuț”, stăteau mai în spate pe teren, ceva mai încolo de locul desfășurării festivităților, cu brațele încrucișate peste piept. Deși arătau mai mult sau mai puțin ca toată lumea din parc, din felul arogant în care măsurau din priviri pe toată lumea era greu de spus dacă erau din Dickens. Ca naziștii la o adunare Ku Klux Klan, se simțeau confortabil ideologic, însă nu și în termeni de cultură corporatistă. Umbla vorba că erau din Polynesian Gardens. Cu toate astea, mirosul irezistibil de grătar cu mirodenii și fumăraia de iarbă îi ademenea tot mai aproape, către mijlocul terenului. Când s-au apropiat bine, Stevie, care despica niște ananas cu maceta, a întrebat:

— Îi știți pă negroteii ăștia?

Fără să-și ia ochii de la cei doi băiețași care își croiau drum spre marginea tribunei. Ambii gagii purtau pantaloni din cei largi ce se revărsau pe bascheții Nike Cortez ce arătau așa de noi, mizeriile, că dacă și-ar fi scos un pantof și l-ar fi dus la ureche ca pe-o scoică, ar fi auzit vuietul unui ocean de muncă dintr-o fabrică din lumea a treia. Stevie a schimbat priviri de închisoare cu tipul cu cipilică pe cap, tricou de fotbal și un imprimeu cu *Buldozerul* în lungul mandibulei. Prin cartier lumea nu poartă gecii de echipe sportive fiindcă le place vreuna. Culoarea, emblema, numerele de pe spate înseamnă ceva ce are a face cu bandele.

Când abia ai ieșit din pușcărie, totul ți se pare rasial. Nu-i ca și cum n-ar fi mexicani în brigăzi majoritar negre de-ale bandelor Crips și Bloods, la fel ca și negri în multe grupări latino. Până la urmă, pe stradă totul ține de proximitate și afiliere. Credința ta le-o datorezi băiețașilor din zona ta, oricare le-ar fi rasa. Ceva se întâmplă cu politicile identitare în închisori. Poate e ca-n filme, unde sunt albi contra negri contra mexicani contra albi, fără dacă și cu parcă; mai aud și povești despre tot felul de duri fără rasisme-n cap care ajung la răcoare și se iau cu negroteii sau fasolarii pe lângă care au crescut. *Îmi bag picioarele-n La Raza. Mă cac pe puterea negrilor. Mama lu' cioroiu' ăsta îmi dădea de mâncare când flămânzeam, așa că las-o cu prosteala.*

Fraierul cu cămașa albă-ghețar și *Marionetă* tatuat vertical pe pielea gâtului mi-a făcut primul semn din cap.

— *¿Que te pasa, pelón?*

Noi, tipii cu țestele rase, nu împărtășim animozitatea asta rasială. Am ajuns să acceptăm că toți copiii nou-născuți arată a mexicani oricare le-ar fi rasa și că toți chelioșii aduc mai mult sau mai puțin a negri. I-am oferit un fum din jointul meu. Urechile i s-au făcut sângerii și ochii au prins să-i lucească precum lustrul de pe vasele japoneze.

— Ce curu' meu e asta, cumetre? a tușit Marionetă.

— Îi zic Tunelul Carpian. Hai, încearcă să strângi pumnul.

Marionetă a încercat să-l strângă, însă fără succes. Buldozerul s-a uitat la el de parcă era nebun, apoi i-a înhățat nervos jointul din mână. Se vedea cu ochiul liber că, în ciuda aparențelor, Marionetă și Buldozerul nu erau de aceeași parte. După un fum lung, Buldozerul și-a sucit degetele în tot soiul de semne de găști, însă n-a reușit să le strângă oricât a încercat. Și-a scos de la curea trancanul placat cu nichel. Abia dacă putea ține arma în mână, darămite să mai și apese pe trăgaci. Stevie a râs și a împărțit felii răcoroase de ananas la toată lumea. Băiețașii au mușcat din ele și influxul neașteptat de dulceață cu tente finale de mentă i-a făcut să se schimonosească surprinși și să se hlizească precum copiii mici. Apoi, având privirile apăsate ale altor șmecheri ațintite asupra lor, cei doi mexicani au pășit în mijlocul terenului, păpând calmi bucăți de ananas și împărțindu-și ultimele fumuri din țigara cu iarbă.

— Știi, OC-ul ăla de pe gâtul iubitorului ăla mexican de sport nu e de la „Om Cuminte”...

— Știu de la ce vine.

— Vine de la Omorător de Cioroi. Da-s din brigăzi diferite. Nu prea le stă-n fire ăstora de la Barrio P.G. s-o ardă așa moale cu ăia din Varrio P.G.

Am schimbat zâmbete cu Hominy. Poate că afișele puse prin Polynesian Gardens la întoarcerea de la spital funcționau. Făcuserăm două. Le bătuserăm în cuie pe doi stâlpi telefonici de ambele părți ale Baker Street, unde liniile ferate ruginite separau zonele Varrio și Barrio. Le-am așezat în așa fel încât, dacă cineva de pe-o parte a străzii voia să știe ce scrie pe afișul de pe partea cealaltă, trebuia să treacă liniile ca să-l citească. Trebuia așadar să se aventureze în teritoriul inamic, dar numai ca să descopere că pe ambele părți ale străzii, nord și sud, mesajul era identic: pe ambele scria **PARTEA DREAPTĂ A LINIEI**.

Marpessa m-a scos din tribune și m-a dus în teren. Văru-Șef și o delegație de bandiți îmbătrâniți și veleitari stăteau într-o margine și se ospătau cu coaste de porc și ananas. Panache își molfăia felia de ananas până la coajă și povestea despre cum e viața de muzician în turneu. Marpessa l-a întrerupt.

— Voiam doar să știi că mă fut cu Bombonel.

Fără să-i pese de ghimpi, Panache și-a vârât în gură ce mai rămăsese din ananas, cu coajă cu tot, sorbind sucul până la ultima picătură. Când fructul a ajuns uscat ca un ciolan în deșert, a pășit spre mine, m-a împuns în piept cu vârful țevii lui Lulu și a zis:

— Rahat, să am ananas dă ăsta în fiecare dimineață, m-aș fute și io cu cioroiul tău.

S-a auzit un foc de armă. În mijlocul terenului, Buldozerul, care încă mai simțea, se pare, efectele Tunelului Carpian, era în picioarele goale, întins pe spate, și țintea folosind labelle picioarelor, râzând de se prăpădea în vreme ce trăgea asupra norilor apăsând pe trăgaci cu degetele mari. Părea ceva distractiv, așa că mare parte dintre bărbați, ba și vreo câteva femei i s-au alăturat pufăind din jointuri, au scos pistoalele și, țopăind cu un singur pantof în picioare, s-au apucat să împuște un pic aerul înainte să apară gaborii.

DOUĂZECI ȘI DOI

Negrii „dau bine pe sticlă”. „Să dai bine” e argoul de Hollywood pentru o prezență dinamică în fața camerei de filmat, pentru faptul că ești aproape prea fotogenic. Hominy zice că de aia abia dacă se mai fac filme cu tovarăși albi și negri; vedetele mai mari sunt puse în umbră. Tony Curtis. Nick Nolte. Ethan Hawke face un film cu un afro-american și pelicula devine un test pentru a se stabili cine-i cu adevărat omul invizibil. Și a apărut vreun film în care să joace vreo femeie de rasă neagră cu partener alb? Singurii cu suficient magnetism cât să reziste la așa ceva erau Gene Wilder și Spanky McFarland. Toți ceilalți – Tommy Lee Jones, Mark Wahlberg, Tim Robbins – lasă impresia că-s agățați de coama unui cal care a luat-o razna.

Privindu-l pe Hominy la Festivalul de Cinema Interzis și Animații Rasiste pe Față, pe ecranul mare de cinema, schimbând replici cu Spanky, nu era greu să înțeleg de ce pe vremea aceea credeau cu toții că va fi următorul negrișor de succes. Sclipirea din ochi, licărul de pe obraji de îngeraș erau magnetice. Părul îi era atât de sârmos și de uscat încât dădea impresia că oricând se putea aprinde spontan. Nu-ți puteai lua ochii de la el. Îmbrăcat în salopete zdrențăroase, purtând încălțări cu toc cu zece numere mai mari, era versiunea ultimă a bărbatului hetero prepuber. Nimeni nu putea să îndure totul cum o făcea Hominy. Mă uluia felul în care rezista la asaltul necenzurat și necruțător al pepenelui și al glumelor despre „tata care e la închisoare”. Felul în care întâmpina orice insultă cu un „Yowza!” gutural, rostit din toată inima. Era greu de spus dacă arăta lașitate sau grație sub proiectile, fiindcă își

desăvârșise expresia aceea cu ochi bulbucați și mandibulă căzută care până în ziua de azi trece drept virtuozitate într-ale comediei negre. Numai că artistul negru din zilele noastre nu trebuie s-o facă decât o dată sau de două ori per film. Bietul Hominy trebuia să-și compună mutra de clovn colorat de câte trei ori la fiecare scenă și mereu era filmat de foarte aproape.

Când s-au aprins luminile, prezentatorul a anunțat că ultimul Mic năzdrăvan în viață era prezent în sală și l-a invitat pe Hominy pe scenă. După ovații furtunoase, și-a șters ochii înlăcrimați și a răspuns la câteva întrebări. Când vorbea despre Alfalfa și despre restul găștii, Hominy era incredibil de lucid. A explicat programul de filmări. Cum li se dădeau indicații regizorale. Cine se înțelegea cu cine. Cine era mai caraghios când nu se filma. Cine era cel mai răutăcios. S-a văicărit că nimeni nu observă scala emoțională a jocului lui Buckwheat și a povestit entuziast cât de mult se îmbunătățiseră dicția și pronunția mentorului său în zilele MGM. Mi-am ținut degetele încrucișate ca nu cumva cineva să-l întrebe despre Darla, ca să nu trebuiască s-aud despre cum îl călărise sub tribună într-o pauză de filmat la „Un Romeo al fotbalului”.

— Mai avem timp pentru o întrebare.

Din spate, de lângă mine, un grup de studenți cu fețele vopsite în negru s-au ridicat la unison în picioare. Purtau pantaloni victorienți scurți, bufanți, aveau brodate pe cămăși literele grecești Ν Ι Γ și părul le era împletit în coșite prinse cu cârlige de rufe din lemn. Femeile din sororitatea Niu Iota Gama arătau ca păpușile pe care le poți vedea la licitațiile de vechituri. Au încercat, la unison, să pună întrebarea.

— Am vrea să știm...

Însă au fost acoperite de un cor de huiduieli și de-o ploaie de pahare de carton și recipiente de popcorn. Hominy a sâsâit publicul. Sala s-a cufundat în tăcere și și-a întors iarăși atenția, cuvioasă, spre el, în vreme ce eu observam că femeia aflată alături de mine era afro-americană pe bune și că micimea urechilor îi dăduse în vileag originea. Era priveliște rară într-o după-amiază de duminică, o adevărată femeie de antracit, neagră ca funkul anilor '70, neagră precum miezul de noapte, neagră ca mine.

— Care-i problema? a întrebat Hominy mulțimea.

Un băiat alb și înalt, purtând o pălărie cu boruri late, care stătea cu câteva rânduri mai în față, s-a ridicat și a arătat cu un deget spre șirul de colegiene-păpuși.

— Și-au dat fețele cu negreală într-un fel nonironic, a zis sfidător. Și asta nu-i deloc mișto.

Hominy și-a umbrat ochii cu palma, s-a uitat orbește în public și a întrebat:

— Și-au dat cu negreală fețele? Ce vrea să zică asta cu negreală?

Publicul, la început, a râs. Însă când Hominy n-a schițat niciun zâmbet, tipul a ajuns să se uite la el cu o mutră uluită cum nu se mai văzuse din vremea marilor bufoni de talia lui Stepin Fetchit și George W. Bush, primul președinte-clovn.

Gagiul alb i-a atras respectuos atenția lui Hominy asupra unora dintre filmele de scurtmetraj pe care tocmai le vizionaserăm. „Întunecare”, unde Spanky își toarnă tuș pe față și se prefacă că-i Hominy pentru ca prietenul său închis la culoare să poată trece testul de ortografie și să se alăture găștii în excursia la parcul de distracții. „Negru-n cerul gurii”, unde Alfalfa se dă cu negreală ca să ajungă cântăreț la banjo într-o trupă de amatori formată exclusiv din negri. „Un tăciune și-un cărbune”, unde Froggy se războiește cu o fantomă dezbrăcându-se până la izmene, acoperindu-se din creștet până-n tălpi cu funingine din sobă și apucându-se să urle „Buu-ga! Buu-ga! Buuu!”

La toate acestea, Hominy a dat din cap înțelegător, și-a vârât degetele mari pe după bretele și s-a legănat pe călcăie. Apoi s-a apucat să aprindă și să fumeze un trabuc invizibil, mutându-l dintr-un colț al gurii în celălalt.

— O, dar noi nu-i ziceam negreală. Îi ziceam actorie.

Reușise să facă iarăși publicul să-i mănânce din palmă. Lumea credea că se ține de glume, el însă era cât se poate de serios. Pentru Hominy, deghizarea grotescă în negri nu-i rasism. E doar bun-simț. Pieile negre arată mai bine. Mai sănătos. Mai dragălaș. Mai forțos. De aceea culturistii și concurenții la competiții internaționale de dansuri sud-americe se dau cu chestii negre pe față. De aceea berlinezii, newyorkezii, oamenii de afaceri, naziștii, gaborii, scufundătorii, Panterele, nelegiuții și asistenții de scenă din teatrul kabuki poartă negru. Dacă imitația este într-adevăr cea mai sinceră formă a măgulirii, atunci faptul că există albi care o fac pe negrii e un compliment, e o acceptare fără tragere de inimă a faptului că, dacă nu cumva se-ntâmplă să fii negru din naștere, să fii „negru” e cel mai apropiat nivel de libertate pe care-l poți atinge. Întrebați-l, numai, pe Al Jolson sau cârdul de comici asiatici care-și câștigă traiul purtându-se „ca negrii” pe scenă. Întrebați-le pe colegienele astea, care acum se așezau la loc în scaune, lăsând-o pe singura negresă din grupul lor să se descurce singură.

— Domnule Hominy, e adevărat? Chiar deține Foy Cheshire drepturile pentru filmele cu adevărat rasiste din seria *Micii năzdrăvani*?

„La naiba! să nu-nceapă acuma cu rahaturile despre Foy Cheshire”, mi-am zis.

M-am uitat lung la negresa vopsită în negru, întrebându-mă dacă și ea juca un rol, dacă se simțea liberă. Dacă era conștientă de faptul că nuanța naturală a pielii ei era de fapt mai închisă decât „negreala”. Ceea ce tehnic însemna că purta un machiaj care-o făcea un pic mai albă. Hominy m-a arătat cu mâna

prin mulțime și, când m-a prezentat drept „stăpânul”, spre mine s-au întors ceva capete dornice să vadă cum arată un proprietar de sclavi în carne și oase. Mi-a venit să le spun că Hominy voise să spună „manager” și nu „stăpân”, dar mi-am dat seama că în Hollywood cele două cuvinte însemnau cam tot aia.

— Cred că-i ceva adevărat în povestea asta. Și cred că stăpânul meu o să mi le înapoieze într-o zi, pentru ca lumea întreagă să vadă cele mai bune, umilitoare și castratoare momente filmate cu mine.

Atunci, din fericire, au început să scapete luminile. Era vremea desenelor animate rasiste.

Îmi place Betty Boop. Are un corp drăguț. E un spirit liber, apreciază jazzul și se pare că și opiul, fiindcă într-un episod halucinogen intitulat „Cu suişuri și coborâşuri”, Luna vinde la licitație celorlaltor planete un Pământ din perioada Crizei. Saturn, un bătrân glob evreu cu ochelari, accesORIZAT cu dinți stricați și un puternic accent idiș, câștigă licitația și-și freacă lacom mâinile. „Am puz mâna pe el. Pe toadă lumea. *Mein Gott*”, se extaziază înainte de a elimina gravitația din miezul Pământului. Suntem în 1932 și evreul metaforic al lui Max Fleischer înrăutățește și mai mult situația globală și așa haotică. Nu că lui Betty i-ar păsa, fiindcă într-o lume unde pisicile și vacile zboară și ploaia cade de jos în sus, prioritatea numărul unu e să-ți ții fusta să n-o pornească spre văzduh și să-ți expună pantalonășii cu volane de dedesubt. Și cine poate afirma că domnișoara Boop nu-i o membră a tribului? În următoarele șazeci de minute niște amerindieni piliți și cu pene pleoștite în păr încearcă să-l prindă pe iepurele Warner Bros. fără să reușească asta măcar, ce să mai vorbim de asimilare. Un șoarece mexican încearcă să-l păcălească pe motanul gringo, ca să se poată furișa peste graniță și să fure *queso*. Un șir aparent interminabil de pisici afro-americeane, de ciori, broscui, fete în casă, ratați, culegători de bumbac și canibali cu voci găjâite o fac pe proștii de Looney Tunes pe muzica de la „Swanee River” și pe piesa lui Duke Ellington „Jungle Nights în Harlem”. Uneori câte un foc de flintă în plină față sau vreo explozie transformă un personaj nominal alb precum Porky Pig într-un menestrel pictat cu praf ars de pușcă. Această ungere îi acordă statutul de cioroi onorific, lucru ce-i permite să cânte la derularea creditelor de final, fără să aibă de suferit, melodii vesele de menestreli vopsiți precum „Camptown Races”. Programul se termină cu Popeye și Bugs Bunny câștigând pe rând al Doilea Război Mondial și năucindu-i pe gâlbejiții de soldați japonezi cu dinți de cal și balmăjitori de ceva indescifrabil cu niște ciocane mari și ceva subterfugii de gheișă. În cele din urmă, după ce Superman, sprijinit de gonguri și de spectatori care ovaționează, a pulverizat Marina Imperială într-o supunere completă, luminile se aprind iar. După două ore de stat în întuneric și de râs

la glumele rasiste cele mai fără perdea, vinovăția își ițește capul în lumină. Toți îți văd fața și te simți ca și cum te-ar fi prins maică-ta că te masturbezi.

Trei rânduri în fața mea, un negru, un alb și un asiatic se pregăteau să plece, luându-și sacourile și încercând să se dezbrace de ură. Puștiul negru, jenat că fusese umilit și ridiculizat de desene animate clasice precum „Neagră-ca-de-Cărbune și cei Șapte Pitici” și încă ascunzându-se după mantia lui Superman, își atacă în joacă tovarășul asiatic:

— Puneți mâna pe Patrick! El e inamicul!

În vreme ce Patrick ridică brațele ca să se apere, protestând:

— Nu sunt inamicul. Sunt chinez.

Insultele proferate de Bugs Bunny, *gălbejit, maimuță, ochi pieziși*, încă îi răsună în urechi. Puștiul alb, teafăr și deloc tulburat în urma altercației, râde și-și vâără între buze o țigară. Fumează-le pe toate, lumea e a ta, boss. E nebunesc cât de iute o seară cu *Micii năzdrăvani* și desenele animate în Technicolor, vechi de aproape un secol, pot stârni un vârtej de antipatie și rușine rasială. Nu-mi puteam imagina ceva mai rasist decât „divertismul” la care tocmai asistasem, de aceea am știut că zvonurile cum că Foy ar deține o parte a portofoliului *Năzdrăvanilor* trebuiau să fie false. Ce putea fi mai rasist decât ceea ce tocmai văzusem?

L-am găsit pe Hominy în foaier semnând suvenire, dintre care multe n-aveau de-a face cu *Micii năzdrăvani*. Însă orice postere de filme vechi, afișe de altă dată, orice dinainte de 1960 era la fel de bun. Câteodată uit cât de amuzant e Hominy. Pe vremuri, ca să evite cu succes capcanele puse de omul alb, negrii trebuiau să fie mereu pe fază. Trebuia să fii gata cu vreo remarcă isteată scoasă pe loc ori cu vreo vorbă înțeleaptă sedativă menită să dezarmeze și să umilească un provocator alb. Poate că dacă simțul tău al umorului îi amintea că-n capul tău sec există o fărâmbă de umanitate, puteai scăpa de-o bătaie sau puteai obține ceva din salariul restant. Căcat, o singură zi de negru în anii '40 era egală cu trei sute de ani de cursuri de improvizație cu cei mai mari comici ai scenei. Îți trebuie doar cincisprezece minute de televiziune de sâmbătă seara ca să vezi că n-au mai rămas prea mulți negri amuzanți și că rasismul pe față nu mai e ce-a fost.

Hominy poza într-o fotografie de grup cu femeile vopsite de la Niu Iota Gama.

— Aveți fațada asortată cu interiorul? a zis cu voce seacă Hominy înainte de a livra un zâmbet larg.

Doar singura persoană cu adevărat de culoare s-a prins de poantă și, oricât a încercat, nu s-a putut abține să nu zâmbească. M-am strecurat până la ea. Mi-a răspuns la întrebări înainte să apuc să le pun.

— Sunt studentă la medicină. Și de ce? Fiindcă târfele astea albe au relații, de aia. Există și rețeaua absolventelor și nu-i de glumă. Dacă nu le poți învinge, alătură-te lor. Așa zice mămica, fiindcă rasismu-i peste tot.

— Nu se poate să fie peste tot, am insistat.

Viitoarea speranță a medicinei negre s-a gândit o clipă, învârtindu-și o suviță de păr rebel în jurul degetului.

— Știi singurul loc unde nu-i rasism? a zis și s-a uitat în jur ca să se asigure că suratele ei nu trăgeau cu urechea, șoptind apoi: Știi pozele alea cu președintele nostru negru și familia lui pășind braț la braț pe peluza Casei Albe. În pozele alea, în clipa aia și doar în clipa aia, nu-i niciun căcat de rasism.

Însă în foaier, de jur-împrejurul nostru, era rasism din belșug. Un șmecher alb „de cartier”, cu umerii încovoiați, și-a mutat cozorocul șepcii de baseball pe-o ureche, apoi și-a trecut un braț peste spinarea lui Hominy, l-a pupăcit pe obraz și a-nceput să pozeze îndată în negru. Un pic mai aveau și dădeau drumul la un spectacol de menestreli vopsiți.

— Voiam doar să zic că toți rapperii ăia care turuie cum că ei ar fi „ultimii negrotei reali” nu-ți ajung nici până la genunchi, omule; ești mai mult decât ultimul Mic năzdrăvan, ești ultimul negrotei real. Un negrotei la modul cel mai propriu.

— Ăă... mersi, albule.

— Și știi de ce nu mai sunt negrotei pe lume?

— Nu, domnule, nu știu.

— Fiindcă albi sunt noii negrotei. Doar că suntem prea plini de sine ca să ne dăm seama.

— „Noii negrotei” zici?

— Exact, eu și cu tine – negrotei din creștet până-n tălpi. Egali și fără etichetă, gata să se lupte cu jegul de sistem.

— Doar că după aia tu o să faci jumate din timpul meu de detenție.

Viitoarea doctoriță ne aștepta în parcare, încă purtându-și costumul și fața smolită, la care însă adăugase o pereche de ochelari scumpi de soare. Scormonea surescitată prin geantă. Am încercat să-l grăbesc pe Hominy spre camionetă înainte s-o zărească, însă ne-a tăiat calea.

— Domnule Jenkins, aș vrea să vă arăt ceva, a zis și a scos un dosar mare cu inele pe care l-a deschis pe capota camionetei. Am aici copii după registrele cu toate filmele *Micii năzdrăvani* și *Gașca mea* făcute la Hal Roach Studios și MGM.

— Să-mi trag palme!

Înainte să apuce Hominy să se uite, am înhățat agenda și am trecut cu privirea peste notații. Era totul acolo. Titlurile, datele filmărilor principale,

distribuția și echipa de filmare, numărul de zile filmate, costurile de producție, încasări și pierderi pentru toate cele 227 de filme. Ce, 227?

— Credeam că sunt doar 221 de filme, nu?

Doctorița a zâmbit și a trecut la antepenultima pagină. Șase pelicule filmate una după alta, în a doua parte a anului 1944, erau complet înnegrite în scripte. Ceea ce însemna că cele două ore de potlogării juvenile pe care nu le văzusem niciodată existau pe undeva. Mă simțeam ca și cum mi-ar fi căzut ochii pe un raport FBI ultrasecret despre asasinarea lui Kennedy. Am dat în lături copertile dosarului și am ridicat foaia spre soare, încercând să văd prin tușul cenzurii și înapoi în timp.

— Cine crezi c-a făcut asta? am întrebat-o.

Din geantă, medicinista a scos altă fotocopie. Pe ea apăreau toți cei care se căutaseră în arhivă din 1963 încoace. Erau patru nume: Mason Reese, Leonard Maltin, Foy Cheshire și Butterfly Davis, care am presupus că era numele medicinistei. Până să-mi ridic ochii de pe foaie, Hominy și Butterfly au intrat în cabină. Hominy și-a trecut un braț pe după mijlocul ei și a început să apese în turbare claxonul.

— Cioara aia mi-a luat filmele! Hai să-i dăm drumu' de-aici!

Din vestul L.A.-ului până pe Hollywood Hills, unde locuia Foy, drumul s-a dovedit mai lung decât ar fi trebuit. Când tata mă silea, demult, să-l însoțesc la șutele intelectuale cu Foy, nimeni nu știa despre scurtăturile nord-sud dinspre coastă spre dealuri. Pe atunci Crescent Heights și Rossmore erau străzi lăturalnice, pe care se circula ușor; acum sunt șosele majore, cu două benzi. Oho, obișnuiam să mă bălăcesc în piscina lui Foy în vreme ce ei discutau despre politică și rasă. Niciodată nu-și exprimase tata amărăciunea pentru faptul că Foy plătise pentru reședința asta cu bani pe care-i obținuse din „Pisici Negre și Copii Înghesușiți”, ale cărui desene originale încă erau puse pe perete în dormitorul meu. „Usucă-te, obraznicule!” zicea tata. „Picuri apă pe dușumelele de cireș brazilian ale omului!”

Pe mai tot drumul, Butterfly și Hominy au stat aplecați asupra unor poze cu ea și suratele ei din facultate sărbătorind bucuriile multiculturalismului. Denigrând orașul Los Angeles etnie cu etnie, cartier după cartier. Încalcând orice regulă de circulație și tabu social, cu ea proțâpită la el în poală, cu centurile desfăcute.

— Asta-s eu la Picnicul Colorat... sunt a treia „fetișcană de ghetou” din dreapta.

Am aruncat o privire furișă la cadrul acela. Femeile și companionii lor, cu pielea dată cu negru și cu peruci negre și crețe, bând beri și fumând blunturi. Cu gurile pline de dinți de aur și copane de pui. Nu ridicolul stereotipiilor rasiale mi se părea insultător, ci lipsa lor de imaginație. Unde erau clovnii

grotești? Interpreții de jazz? Bucătăresele joviale? Oamenii de la curățenie? Baschetbaliștii? Prezenterii de rubrici meteo? Recepționerile care te ntâmpină la orice studio de film și agenție de casting din oraș? *Domnul Witherspoon coboară într-un minut. Vă aduc o apă?* Asta-i problema cu generația actuală: nu-și cunoaște istoria.

— Aici a fost noaptea de Bingo fără Gringo pe care am ținut-o de *Cinco de Mayo*...

Aici, spre deosebire de Picnic, nu era greu s-o ochești pe Butterfly: de data asta stătea lângă o femeie asiatică, și amândouă purtau, ca și suratele celelalte, sombrerouri gigantice, ponchouri, *bandoleras* și mustăți lungi pe oală în stil Pancho Villa. Beau tequila, ferindu-și cartonașele de priviri indiscrete. *Beocho... ¡Bingo!* Butterfly a răsfoit albumul cu fotografii. Titlul fiecăreia implica un cod vestimentar în sine: Das Bunker: Petrecerea Genelor Pure. Party în Pijamale Shabu Shabu! Drumul Berilor – Drumeție și Beție.

Așezată pe lângă Mulholland Drive, pe un pisc ce se înalță peste San Fernando Valley, Casa lui Foy era mai mare decât țineam eu minte. Un conac impunător în stil Tudor cu alee de acces circulară ce aducea mai mult cu un pension englezesc decât cu un domiciliu, în ciuda panoului uriaș cu DE VÂNZARE. EXECUTARE SILITA prins de poartă. Aerul de munte era curat și înviorător. Am tras adânc în piept și mi-am ținut răsuflarea, în vreme ce Hominy și Butterfly au apucat-o spre intrare.

— Îmi miros filmele dinăuntru.

— Hominy, nu stă nimeni aici.

— Sunt acolo, știu.

— Ai de gând să sapi prin grădină, ca în „Bogății neașteptate”, am întrebat invocând cântecul de lebadă din *Gașca noastră* al lui Spanky.

Hominy a zgâlțâit gardul. Și atunci mi-am amintit codul de la intrare așa cum îți amintești numărul de telefon al celui mai bun prieten. Am bătut în tastele interfonului 1-8-6-5. A scos un zumzet, lanțul de transmisie s-a încordat și a deschis încetișor poarta. 1865, anul abolirii sclaviei. Afro-americanii sunt așa de ușor de ghicit.

— Stăpâne, vii?

— Nu, ocupați-vă voi.

Priveliștea pe care o vedeam de-acolo, de sus era magnifică.

Îndreptându-mă spre nord, mi-am coordonat mișcările și am zbughit-o printre un Maserati care demara și doi adolescenți într-un BMW decapotabil primit cadou la ziua de naștere. Un drum neasfaltat șerpuia în josul pantei și prin tufișurile dese, cam vreun kilometru și jumătate, ajungând în cele din urmă pe o stradă lăturalnică și în Cristalwater Canyon Park, o zonă recreativă mică, însă cu aspect imaculat, conținând câteva mese de picnic, niște copaci

umbroși și un teren de baschet. Ignorând seva care i se prelingea pe trunchi, m-am așezat sub un brad vânos. Niște jucători își făceau încălzirea pentru o repriză sau două înainte de apus. Un bărbat negru, singur, trecut de treizeci de ani, cu pielea de o nuanță deschisă și la bustul gol, alerga pe loc la mijlocul terenului. Era unul dintre jucătorii de baschet semipricepuți care frecventau terenurile albilor din cartiere de bogătani precum Brentwood și Laguna, căutând un meci decent, o ocazie de a domina și, cine știe, poate vreo ocazie să se angajeze undeva.

— Dacă-i vreun cioroi pus pă căscat gura-n teren, să iasă acuma, a răcnit fratele colorat spre deliciul băieților albi.

Profesorul de filosofie aflat în an sabatic a dat drumul la minge. Un avocat specializat în accidente a aruncat la coș. Arătându-se surprinzător de priceput, un farmacist gras a driblat un pediatru, însă a ratat lovitura. Un jucător la bursă a trimis o minge ce a ieșit de pe teren și a început să se rostogolească spre parcare. Chiar și în L.A., unde mașinile de lux, precum cărucioarele de cumpărături din supermarketuri, se văd la tot pasul, Mercedesul 300 SL din 1956 al lui Foy era de neconfundat. Nu puteau să fi rămas mai mult de o sută pe toată planeta. Lângă bara din față, Foy stătea într-un scaun mic de grădină, îmbrăcat doar în boxeri, tricou și sandale, vorbind la telefon și tastând ceva pe un laptop aproape la fel de vechi ca și mașina lui. Își usca hainele. Așezate pe umerase, cămășile și pantalonii atârnav de portierele cu deschidere verticală ale mașinii, ridicate ca niște aripi în plin zbor ale unui dragon argintiu. Trebuia să întreb. M-am ridicat și am trecut pe lângă meciul de baschet. Doi jucători, războindu-se pentru o minge scăpată, s-au împiedicat și au căzut. Certându-se în privința posesiei mingii înainte să se ridice iar.

— Cine-a dat-o afară? m-a întrebat un jucător cu bascheți uzați, desfăcând brațele într-o pledoarie mută pentru milă.

L-am recunoscut pe tip. Detectivul principal, mustăciosul dintr-un serial polițist de mult anulat, însă transmis încă pe posturi internaționale – cu succes mare în Ucraina.

— A dat-o gagiul cu păr pe piept.

Starul de cinema nu era de acord. Însă era adevărat.

Foy a ridicat privirea spre mine de pe scaunul lui, însă nu s-a oprit din vorbit și din țâcănit în taste. Împroșcând cuvinte în telefon, o salată de vorbe de neînțeles, ceva despre trenuri de mare viteză și întoarcerea cărătorului de bagaje de la Pullman. O spumă gălbuie supura precum puroiul din spărturile și crăpăturile tapițeriei de piele a scaunului. Foy era probabil fără adăpost acum, însă refuza să-și vândă ceasul sau mașina care, chiar și în starea ei jalnică de acum, valora câteva sute de mii de dolari. Trebuia să întreb.

— Ce scrii? am întrebat făcându-l pe Foy să-și lase telefonul pe umăr.
— O carte de eseuri numită *Eu o s-o vorbește alb cândva*.
— Foy, când ai avut ultima oară o idee originală?
Fără să se simtă deloc jignit, Foy s-a gândit o clipă și a zis:
— N-am mai avut de când a murit taică-tău.
Apoi și-a continuat vorbitul la telefon.

•

M-am întors la casa lui Foy, unde i-am găsit pe Hominy și pe Butterfly bălăcindu-se în pielea goală în piscină, puțin surprinși că niciun vecin băgăcios nu se ostenise să cheme poliția. Un negru bătrân arată ca toți ceilalți, presupun. Se lăsase întunericul; luminile subacvatice ale piscinei s-au aprins automat, silențios. Albastrul-deschis și molatic al piscinelor cu iluminare nocturnă este culoarea mea preferată. Hominy, prefăcându-se că nu știe să înoate, era la capătul cel adânc, ținându-se bine de amplele dispozitive plutitoare ale lui Butterfly. Nu găsisese ce căuta, filmele lui, însă părea înviorat de chestiile pe care reușise, totuși, să pună mâna. M-am dezbrăcat la rândul meu și m-am cufundat în apă. Nu-i de mirare că Foy sărăcise, cred că temperatura apei era de cel puțin 30 de grade.

Făcând pluta pe spate, am văzut Steaua Polară licărind printre vaporii ce se ridicau din apă, indicând o libertate despre care nu știam nici măcar dacă-mi trebuie. Mi-a venit în minte tatăl meu, ale cărui idei aduseseră banii pentru această proprietate acum deținută de bancă. M-am întors pe burtă, cu fața în apă, și-am încercat să iau poziția în care-l găsisem în stradă, mort. Care fuseseră ultimele lui cuvinte, de dinainte să-l împuște: *Nu știți cine e fiul meu*. Cu toată strădania lui, cu segregarea, Marpessa, munca de la fermă, tot nu știu atâta lucru măcar: cine sunt.

Trebuie să te-ntrebi două lucruri: „Cine sunt eu?” și „Cum pot să devin eu însumi?”

Eram la fel de în ceață ca întotdeauna. Mă gândeam serios să-mi scobesc terenul de la fermă, să-mi scot recoltele din pământ, să-mi vând animalele din șeptel și să trântesc acolo o ditamai piscina cu valuri artificiale. N-ar fi fost belea să pot face surfing la mine-n curte?

DOUĂZECI ȘI TREI

La cam două săptămâni după ce-am căutat filmele de patrimoniu pierdute, secretul a ieșit la iveală. Revista *New Republic*, care nu mai avusese un copil pe copertă din perioada interbelică, a lansat subiectul. Sub titlul *Noua*

discriminare: A retezat educația publică aripile copilului alb? se afla imaginea unui puști alb de doisprezece ani, simbol miniatural al imensului rasism inversat. Noul negrotei alb stătea pe treptele Gimnaziului Chaff, cu un lanț mare de aur la gât. Șuvițe de un blond spălăcit îi ieșeau de sub legătura de pe cap și de sub căștile ce-i acopereau urechile. Într-o mână ținea un manual de engleză afro-americană, iar în cealaltă o minge de baschet. Copilul surâdea lăsând să se vadă un aparat dentar de aur, iar pe tricoul XXXL pe care-l purta se putea citi *Energia = un MC la aparat*.

Acum mult timp, tata m-a învățat că ori de câte ori vezi o întrebare pe coperta unei reviste, răspunsul e întotdeauna „nu”, fiindcă cei din redacție știu că întrebările ce au drept răspuns „da”, precum imaginile cu plămâni putreziți de pe pachetele de țigări și de organe genitale din care zemuiește puroiul care tind nu să descurajeze, ci să incite la fumat și la sex neprotejat, îi îndepărtează pe cititori. Așa că practici arta știrilor nefondate și propui întrebări precum: *O.J. Simpson și rasa: Va duce verdictul la scindarea Americii?* Nu. *Televiziunea merge prea departe?* Nu. *Antisemitismul a pornit-o iarăși în marș?* Nu, fiindcă nici nu s-a oprit vreodată. *A retezat educația publică aripile copilului alb?* Nu, fiindcă la o săptămână după ce publicația a ajuns la vânzare, cinci copii albi, cu ghiozdanele pline cu cărți, fluiere antiviol și spray-uri lacrimogene au coborât dintr-un autobuz de școală închiriat și au încercat să reintegreze Gimnaziul Chaffe, unde directoarea adjunctă Charisma Molina se afla în ușă, blocând drumul spre instituția ei cvasisegregată.

Chiar dacă Charisma nu contase pe răspândirea veștilor că, dacă Chaff continua să-și îmbunătățească scorurile cu viteza actuală, avea să ajungă a patra școală din topul regiunii în următorul an, ar fi trebuit să știe că, în vreme ce două sute cincizeci de copii săraci și ne-albi care aveau parte de educație de nivel inferior n-ar fi ajuns nicicând pe prima pagină a ziarelor, oprirea fie și a unui singur elev alb de la o educație decentă avea să creeze o furtună media. Nimeni n-ar fi putut să prevadă, însă, apariția coaliției de părinți albi scârbiți care, ascultând de sfaturile lui Foy Cheshire, își retrăseseră copiii de la școli publice cu prestații slabe și de la cele particulare cu prețuri piperate. Și care acum cereau să se revină la autobuzele desegregate împotriva cărora protestaseră atât de vehement părinții lor cu o generație în urmă.

Prea falit și jenat să furnizeze o escortă armată, statul California a privit neputincios cum mieii destinați sacrificiului reintegrării, Suzy Holland, Hannah Nater, Robby Haley, Keagan Goodrich și Melonie Vandeweghe, au ieșit din autobuz sub protecția nu a Gărzii Naționale, ci a magiei televiziunii în direct și a gurii bogate a lui Foy Cheshire. Trecuseră vreo două săptămâni de când îl văzusem că locuia în mașină și, din ce auzisem, nimeni nu apăruse

la ultima întrunire a Înfoiaților, deși era programat să vorbească cunoscutul facilitator comunitar _r_ O__.

Cu umerii strânși și brațele ridicate protector ca să-și apere fețele, Cei Cinci din Dickens, cum avea să fie cunoscut cvintetul, s-au pregătit să întâmpine cu curaj pietrele și sticlele aruncate de șirurile dușmane și să-și ia binemeritul loc în istorie. Însă, spre deosebire de Little Rock, Arkansas, pe 3 septembrie 1957, orașul Dickens nu i-a scuipat în față și n-a urlat insulte rasiale; oamenii i-au rugat, mai degrabă, să le dea autografe și i-au întrebat dacă aveau cu cine să vină la balul de absolvire a clasei a opta. Și totuși, când bravii voluntari au ajuns în capătul de sus al treptelor, au dat de directoarea adjunctă Charisma jucându-și cât putea mai bine rolul de paznic, refuzând să se miște din prag, cu brațul trecut peste canaturile ușii. Hannah, cea mai înaltă din grup, a încercat s-o ocolească cumva, însă Charisma s-a ținut tare.

— Nu-i permis accesul albilor.

Eu și Hominy eram de cealaltă parte a ușii. Stând în spatele Charismei și, ca toată lumea în afara personalului de întreținere și a angajaților de la cantina Liceului Central din Little Rock sau Universității din Mississippi în 1962, de partea greșită a istoriei. Hominy era la școală, în acea zi, să le arate copiilor cum se făcea spectacol pe vremea bufonilor negri. Pe mine Charisma mă chemase să citesc scrisoarea de intenție care însoțea ediția trimisă pe e-mail a ultimului text refăcut de Foy Cheshire pe criterii multiculturale, *Săraci și yenii*, o adaptare cu subiect chinezesc a clasicului *Șoareci și oameni* al lui Steinbeck derulată în perioada construcției căilor ferate americane de muncitorii proveniți din China. Cartea era o copie la indigo a originalului, însă fără articole, cu dezacorduri și peste tot cu *l* în loc de *r* și invers. *Poate că peste tot rume speliată, se tem tale toți întle ei*. N-o să înțeleg în veci de ce după mai bine de jumătate de secol de filme cu detectivul Charlie Chan, după tipul de la Smashing Pumpkins, după atâția producători de muzică belea, după atâția băieți cu skate-uri și neveste asiatice docile căsătorite cu tipi albi în reclame la magazine de bricolaj, mai există pe lume persoane ca Foy Cheshire care cred că yenul e moneda chinezească și că americanii de origine asiatică nu pot să pronunțe nenorocitul de *l*, însă în sacadarea grăbită a mesajului se întrezărea ceva neliniștitor.

Dragă Pion al intereselor liberale,

Știu că nu vei introduce în programă această cutremurătoare operă de-o uluitoare istețime, însă tu pierzi aici. Cartea de față mă va ancora solid în tradiția autodidactă a unor autori precum Virginia Woolf, Kawabata, Mishima, Maiakovski și David Foster Wallace. Ne vedem luni, în prima zi de școală. Or fi orele pe terenul

tău, dar vei învăța despre lumea mea. Adu-ți pix, hârtie și adu-l și pe Trădător, împlânzitorul de negrotei.

Al tău cu sinceritate,

Foy „Știai că Gandhi își bătea nevasta?” Cheshire

Când Charisma m-a întrebat de ce citase scriitorii aceia anume, i-am spus că nu știu, însă am neglijat să menționez că lista era alcătuită exclusiv din romancieri care-și luaseră zilele. Greu de spus dacă misiva lui Cheshire era vreun soi de bilet de sinucigaș, însă nu puteam decât să sper. N-au mai rămas prea mulți promotori zeloși ai culturii negrilor în zilele noastre și, oricât ar fi fost Foy de bun în calitate de candidat la poziția de „primul scriitor negru care s-a sinucis”, trebuia să fiu pregătit. Dacă era cu adevărat „autodidact”, atunci fără îndoială că avusese parte de cel mai de căcat profesor din lume.

Cheshire a pășit în fruntea grupului ca să preia frâiele negocierilor, producând în mod miraculos un mic teanc de foi cu rezultate ADN. Pe care a început să le răsfoiască nu în fața Charismei, ci drept în lentilele celei mai apropiate camere de televiziune.

— Am aici, în mână, o listă care arată că fiecare dintre acești copii are, pe linie maternă, strămoși ancestrali care provin din Marele Rift African din Kenya.

— Cioară, de partea cui ești?

Nu vedeam, de pe holul infamei școli, cine pusese întrebarea, însă era o întrebare bună și, judecând după tăcere, una la care Foy n-avea răspuns. E drept că nici eu nu știam de partea cui sunt. Știam doar că Biblia, rapperii moralști și Foy Cheshire nu erau de partea mea. Charisma, cu toate astea, știa unde se situează și, punându-i mâinile în piept, l-a îmbrâncit pe Cheshire și pe copii înapoi în josul treptelor, ca pe niște popice. M-am uitat la fețele aflate pe partea mea de prag: Hominy, profesorii, Sheila Clark, cu toții un pic speriați, dar plini de hotărâre. Căcat, poate că până la urmă eram de partea potrivită a istoriei.

— Vă sugerez ca, dacă vreți așa de tare să vă duceți la școală în Dickens, să așteptați să se deschidă școala de vizavi.

Potențialii elevi albi s-au cules de pe jos și au întors capetele să-și privească străbunii, mândrii întemeietori ai miticei Academii Wheaton. Cu imaculatele-i clădiri, profesorii eficienți, verdele nesfârșit al ierbii, Wheaton avea ceva incontestabil atrăgător, iar tinerii au început să graviteze doritori spre raiul lor scolastic, precum îngerii atrași de muzica de lăută și mâncarea decentă de autoservire, până ce Foy a pășit în fața lor.

— Nu vă lăsați privirile atrase de idoli ciopliți, a țipat. Școala aia e tartorul răului. E o palmă peste fața oricui e de partea egalității și a dreptății. E o glumă

rasistă ce batjocorește oameni care muncesc din greu în toate aceste comunități punând morcovul pe băț și întinzându-l înaintea unor cai bătrâni prea osteniți ca să mai alerge. Și, în plus, nici nu există.

— Dar pare așa de reală.

— Astea-s cele mai frumoase vise, cele care lasă impresia că-s adevărate.

Dezamăgită, însă nu și înfrântă, ceata s-a regrupat pe peticul de iarbă de lângă stâlpul pentru drapel. Era o pândă mexicană multiculturală, cu Foy cel negru și cu copiii albi în mijloc, Charisma și spectrul utopic al Academiei Wheaton în dreapta și-n stânga lor.

Se spune că, atunci când se apucau în weekend de o partidă, tatăl tânărului Tiger Woods, într-o încercare ieftină de a-și scoate fiul din pepeni, își zuruia mărunțișul din buzunar în vreme ce băiatul mai avea o lovitură ca să câștige. Rezultatul final fusese un nepricopsit foarte greu de distras. Eu, pe de altă parte, sunt ușor de distras. Atenția mi-e abătută mereu fiindcă tata obișnuia să joace un joc numit „după aceea”, unde în mijlocul oricărei chestii pe care o făceam el îmi arăta o fotografie istorică bine cunoscută, întrebându-mă „Ce s-a întâmplat după aceea?” Eram la un meci de hochei cu Bruins și, în timpul unui stop-joc important, îmi flutura pe dinaintea ochilor poza cu urmele pașilor lui Neil Armstrong în praful lunar. Ce s-a întâmplat după aceea? Ridicam din umeri.

— Nu știu. A făcut reclamele alea la Chrysler și...

— Greșit. A ajuns alcoolic.

— Tată, cred că ăla era Buzz Aldrin...

— De fapt, mulți istorici cred că era muci când a pus piciorul prima dată pe Lună. „Un pas mic pentru om, un salt uriaș pentru omenire”. Ce mama dracului ar trebui să însemne asta?

În mijlocul primului meu meci de Liga Mică la bătaie, Mark Torres, un aruncător cu brațe lungi și o viteză la fel de fulminantă ca a primului contact sexual, mi-a aruncat una rapidă de 0 – 2 pe care n-am văzut-o nici eu și nici arbitrul, presupunând că fusese înaltă și pe interior doar din cauza juliturii pe care mi-o lăsase pe frunte. Tata a descins furtunos din tribună. Nu ca să-mi dea vreun sfat prețios despre cum să lovesc cu băta, ci pentru a-mi înmâna faimoasa fotografie cu soldații americani și ruși întâlnindu-se pe fluviul Elba, strângându-și mâinile și sărbătorind finalul de facto al celui de-al Doilea Război Mondial pe frontul european. Și ce s-a întâmplat după aceea?

— America și Uniunea Sovietică au continuat să se lupte într-un Război Rece care a durat aproape cincizeci de ani și a silit ambele țări să investească miliarde de dolari pentru autoapărare, într-o schemă piramidală pe care Dwight D. Eisenhower avea s-o numească Complexul Militar Industrial.

— Ai nimerit parțial. Stalin a pus ca absolut toți soldații ruși din fotografie să fie împușcați pentru fraternizare cu inamicul.

În funcție de nivelul tău de dedicație într-ale SF-ului, filmul este *Războiul Stelelor II* sau *V*. Dar, oricare ar fi, în mijlocul scenei finale de duel cu săbii laser dintre Darth Vader și Luke Skywalker, imediat după ce Lordul Întunericului îi taie brațul lui Luke, tata a înhățat lanterna din mâna unei plasatoare și mi-a împins în piept o fotografie alb-negru. Ce s-a întâmplat după aceea? În cercul tulbure de lumină, o tânără negresă într-o bluză albă călcată superb și o fustă cu dungulițe strângea protector la pieptul și sufletul ei încă nedezvoltat complet un suport de foi cu inel. Purta ochelari negri cu lentile groase, dar se uita dincolo de mine și de femeile albe care țipau și o insultau din spate.

— E una dintre cele Nouă de la Little Rock. Au trimis trupe federale. A intrat în școală. Totul s-a terminat cu bine până la urmă.

— Ce s-a întâmplat apoi a fost că în următorul an guvernatorul, în loc să continue să integreze copii de culoare în școli așa cum cerea legea, a închis toate liceele din oraș. Dacă negroteii voiau să-nvețe, atunci să nu mai învețe nimeni. Și apropo de învățat, trebuie să observi că ei nu te-nvață la școală despre partea aia.

M-am abținut să spun că „ei” erau profesori, ca tata. Țin minte doar că mă întrebam ce-l făcuse pe Luke Skywalker să se arunce fără vreun motiv sesizabil în abisul luminat de stele.

Uneori îmi doresc ca Darth Vader să-mi fi fost tată. M-aș fi descurcat mai bine. Mi-ar fi lipsit mâna dreaptă, dar n-aș fi purtat povara negritudinii și a nevoii continue de a decide dacă era cazul să-mi pese de ea sau nu. Și sunt și stângaci pe deasupra.

Acolo erau deci cu toții, încăpățânați ca niște pete pe tricou, așteptând să intervină cineva. Guvernul. Dumnezeu. Înălbitorul ce protejează țesătura. Forța. Cineva.

Exasperată, Charisma și-a întors privirea spre mine.

— Nu se termină niciodată cu rahaturile?

— Nu, nu se termină, am îngăimat și am pășit în perfecțiunea răcoroasă care e dimineața de primăvară californiană. Foy își pregătise trupele să cânte în cor un lăudăros „We Shall Overcome” („O vom scoate la capăt”). Stăteau braț la braț acum, legănându-se și fredonând încetișor în ritm. Mulți cred că piesa „We Shall Overcome” e în domeniul public. Că, mulțumită generozității luptei pentru emancipare a negrilor, refrenele sale dătătoare de forță sunt libere la cântat de oricine, oricând simte împunsătura nedreptății și a trădării, cum ar și trebui să fie. Însă dacă ai sta în fața Biroului pentru Drepturi de Autor al Statelor Unite și ai protesta împotriva celor care profită de pe urma

unui cântec furat cântând la rându-ți „We Shall Overcome”, ai ajunge să-i datorezi lui Pete Seeger zece cenți de fiecare interpretare publică. Și, cu toate că Foy, cântând din toată inima, crezuse nimerit să schimbe „cândva” din versuri cu „chiar acum!”, am lăsat să cadă zece cenți pe caldarâm, din precauție.

Foy și-a ridicat brațele-n sus, deasupra capului, cu puloverul trăgându-i-se pe burdihan și scoțând la iveală un pat de armă ce se ȳtea din cureaua de piele italiană a pantalonilor. Asta explica schimbarea de versuri, nerăbdarea lui, scrisoarea și privirea sa deznădăjduită. Și, cum de nu observasem mai din timp, absența cărării de-o perfectă linearitate în meșa lui de obicei impecabilă.

— Charisma, sună la poliție!

Nimeni în afara studenților hipioți, a cântăreților negri de la petreceri aniversare, a fanilor Cubs și a altor idealști de aceeași teapă nu știe cuvintele de dincolo de al doilea vers al cântecului, și când turma sa a început să se poticnească, Foy a scos arma și a început s-o fluture ca pe o foaie cu text de calibrul 45. Dirijând astfel corul la pasajele dificile, cu toate că erau cu toții ȳntorși cu spatele la el, și apucând-o apoi la fugă pe lângă mine și Hominy spre intrarea școlii, care le rămânea inaccesibilă deoarece Charisma ȳnchisese ușile după noi.

Dickensul nu se sperie cu una, cu două. Nici presa locală, obișnuită cu măcelurile dintre bande și cu rezervele aproape nelimitate de criminali psihopați. Așa că atunci când Foy a slobozit două focuri de armă spre spatele Mercedesului său parcat câș pe Rosecrans, mulțimea s-a dat ȳn lături doar cât să facă o cărare ȳn mijloc prin care puștii albi să poată ajunge la relativa siguranță a autobuzului lor școlar, unde s-au pitulat ȳn scaune. Desegregarea nu-i treabă ușoară ȳn nicio direcție, și după ce Foy a mai tras două focuri ȳn mișcarea lor pentru drepturi cetățenești, ȳi aștepta un progres și mai lent ȳncă, fiindcă Autobuzul Libertății avea acum două cauciucuri dezumflate.

Foy a mai tras un glonț ȳn emblema Mercedes-Benz. De data asta portbagajul s-a deschis ȳn felul acela lent și maiestuos ȳn care se deschid doar portbagajele de Mercedes, permițându-i să scoată din el o găletușă veche cu vopsea albă. ȳnsă ȳnainte ca eu sau oricine altcineva să poată ajunge la el, s-a ȳnvârtit pe călcăie, ținându-ne la distanță cu trancanul și cu lălăitul fals. Mai schimbase ceva la versuri. Personalizase piesa, de data asta, schimbând refrenul cu „O voi scoate la capăt”. Cum zic jurații mereu la competițiile alea televizate de cântat? Chiar ai făcut cântecul să fie al tău.

Pocnetul unei cutii de vopsea care se deschide e ȳntotdeauna un sunet extrem de satisfăcător. Și, pe bună dreptate mulțumit de sine și de cheile de la mașină, Foy, răcnind ȳncă melodia din toate puterile, s-a ridicat ȳn picioare

și, cu spatele la stradă, a îndreptat pistolul drept spre pieptul meu. „Am văzut de-un milion de ori treaba asta”, avea tata obiceiul să zică. „Negroteii profesioniști care-o iau razna doar fiindcă s-a terminat cu mascarada”. Negritudinea care-i consumase se evapora brusc, ca praful de pe un geam spălat de ploaie. Tot ce mai rămânea era transparența condiției umane, și toți erau capabili să vadă limpede prin asta. Minciuna din CV era, în fine, descoperită. Motivul pentru care le lua atât de mult să-și scrie rapoartele era dezvăluit: întârzierea nu se datora unei atenții chinuitoare la detalii, ci dislexiei. Se confirma bănuiala că omniprezenta sticlă cu apă de gură de pe biroul persoanei de culoare din colț, de lângă budă, nu era umplută cu „un lichid conceput să lupte cu respirația urât mirositoare și să furnizeze protecție non-stop împotriva microbilor care cauzează afecțiuni gingivale”, ci cu rachi de mentă. Un lichid conceput să ucidă visele urâte și să furnizeze un fals sentiment de siguranță că zâmbetul tău lucios îi va face, în cele din urmă, să se înmoaie. „Am văzut chestia de un milion de ori”, zicea tata. „Măcar cioroii de pe Coasta de Est au Vineyard și Sag Harbor. Noi ce avem? Las Vegas și rahatul de El Pollo Loco”. Mie, unul, îmi place mâncarea de la El Pollo și, cu toate că nu eram sută la sută convins că Foy reprezenta un pericol pentru mine și oricine altcineva, dacă aveam să scap cu viață, primul lucru pe care intenționez să-l fac era să vizitez unul dintre localurile lor de la intersecția Vermont cu 58th Street. Aveam să-mi comand un meniu de pui – prăjit bine, cu porumb copt pe jar și garnitură de piure de cartofi, plus unul dintre acele punchuri delicioase de fructe roșii care au gustul petrecerii mele de aniversare de la opt ani.

Girofarele erau la jumătate de oraș distanță. Chiar și când districtul încasa taxe frumoase de pe casele supraevaluate, Dickens nu-și primise nicicând partea cinstită de servicii publice. Și acum, cu toate tăierile și deturnările de fonduri, timpul de reacție se măsoară în eoni, aceiași operatori care au răspuns la apeluri în timpul Holocaustului, masacrelor din Rwanda, măcelului de la Wounded Knee și catastrofei de la Pompeii aflându-se încă la posturi. Foy a încetat să mă țină în cătarea armei și a întors-o spre urechea lui, apoi cu mâna liberă și-a vărsat pe cap cutia cu vopsea nediluată și pe jumătate uscată. Vopseaua s-a prelins, în panglici cleioase, peste partea stângă a feței lui și pe toată partea stângă a corpului, până ce un ochi, o nară, o mânecă de cămașă, un crac al pantalonilor și un ceas Patek Philippe au fost complet acoperite cu alb. Foy nu era un pom al cunoașterii, era cel mult un tufiș al opiniei, însă era evident că, fie că făcea toată tevatura asta pentru publicitate ori nu, omul murea pe dinăuntru. M-am uitat la picioarele lui. Un pantof cafeniu stropit de cascada de peltea lăptoasă care-i curgea pe țcălie și-i cădea de pe bărbie. De data asta era neîndoielnic că o luase razna, fiindcă, dacă e vreun lucru pe care

un bărbat afro-american de succes precum Foy îl iubește mai mult decât pe Dumnezeu, țara și măicuța lui cu mădulare precum caltaboșii, lucrul ăla sunt pantofii din dotare.

Am înaintat spre el. Cu brațele ridicate și palmele desfăcute. Foy și-a proțăpît și mai bine țeava armei în coafura afro zburlită, luându-se singur ostatic. Fie că se sinucidea ca un nelegiuit, ori prin intermediul brațului legii, nu-mi păsa cine știe ce, dar mă bucuram că se oprise în cele din urmă din cântat.

— Foy, am zis sunând uluitor de asemănător cu tata, trebuie să-ți pui două întrebări: Cine sunt? și Cum pot ajunge eu însumi?

Mă așteptam la obișnuita sa diatribă cu: „Eu mă dau peste cap pentru voi, negroteilor, și astea-s mulțumirile cu care mă aleg” despre cum nu-i cumpără nimeni cărțile. Despre cum, cu toate că era producător, regizor, editor, furnizor de consumabile și vedetă de emisiune TV transmisă pe două continente, aducând o versiune hazlie, omogenizată și romanticizată de intelectual negru în zeci de case din mai bine de șase țări, nimic nu se schimbese în felul în care ne vede lumea, darămite în felul în care ne vedem noi înșine. Despre cum fusese direct responsabil pentru alegerea unui negru ca președinte și nimic nu se schimbese totuși. Despre cum săptămâna trecută o cioară câștigase 75.000 de dolari la un concurs de cultură generală pentru adolescenți și nimic nu se schimbese. Despre cum, de fapt, situația era mai proastă acum. Și despre cum îți puteai da seama că lucrurile s-au înrăutățit. Pentru că „sărăcia” a dispărut din limbajul de zi cu zi și din conștiințele noastre. Pentru că sunt băieți albi care lucrează la spălătoria de mașini. Pentru că femeile din filmele porno sunt mai atrăgătoare ca oricând și acum bărbații gay arătoși o fac pe heterosexualii pe bani. Pentru că actori celebri fac reclame în care ridică în slăvi companiile telefonice și armata Statelor Unite. „Știi”, mă așteptam să zică, „cum îți dai seama că s-a împruțit treaba? Fiindcă cineva crede că mai suntem în 1950 și socotește nimerit să introducă segregatia în spiritul american. Nu cumva ești tu ăla, Trădătorule? Ăla care-a pus afișe și indicatoare? Care a ridicat false școli, de parcă ghetoul ar fi vreun Paris de carton plin cu stații de cale ferată, Arcuri de Triumf și Turnuri Eiffel construite în Primul Război Mondial ca să-i păcălească pe piloții germani de bombardiere. Ca germanii, care la rândul lor, la următorul război, au construit magazine false, teatre și parcuri în Theresienstadt ca să le inducă celor de la Crucea Roșie impresia că nu se săvârșiseră atrocități, când întregul război fusese de fapt un șir de atrocități nenorocite – glonț cu glonț, detenție ilegală după detenție ilegală, sterilizare după sterilizare, bombă atomică după bombă atomică. Nu mă poți păcăli tu pe mine. Nu sunt Luftwaffe sau Crucea Roșie. Eu n-am crescut în gaura asta împruțită... Așa tată, așa fiu...”

•

Când propriul sânge îți curge printre degete, cantitatea poate fi descrisă doar drept „copioasă”. Însă scormonindu-mă în vintre, prinzându-mi strâns măruntaiele, am început să simt ceva asemănător cu atingerea unui punct final. Nu auzisem împuşcătura, însă aveam, pentru prima oară, ceva în comun cu tata – fuseserăm amândoi împuşcați în burtă de niște lași burtoși. Și era, în asta, o anume mulțumire. Mi se părea că-mi plăteam în cele din urmă datoria față de el și față de noțiunile lui sucite de etnicitate neagră și copilărie. Tata nu credea în finalități. Zicea că-s un concept psihologic fals. Ceva inventat de terapeuți ca să domolească muștrările de conștiință ale albilor. În toți anii săi de studiu și practică nu auzise niciun pacient negru care să aibă parte sau trebuință de „finalitate”. Lor le trebuia răzbunare. Le trebuia distanță. Iertare și un avocat bun poate, dar nu finalitate. Zicea că lumea confundă suicidul, crima, micșorarea chirurgicală a stomacului, căsniciile interrasiile și bacșișurile prea generoase cu finalurile, când de fapt ce obțin astfel e obliterarea.

Problema cu finalurile e că, odată ce le-ai prins gustul, vrei să le introduci în toate aspectele vieții tale. Mai ales când sângerezi de moarte și sclavul tău, în plină rebeliune, urlă: „Dă-mi înapoi filmele cu Micii năzdrăvani, jegule!” și-l ia la pocit pe atacatorul tău cu asemenea furie osoasă în pumni că-i nevoie de jumătate din Departamentul de poliție al districtului L.A. să-l tragă de pe el, în vreme ce tu încerci să stăvilești hemoragia cu un exemplar îmbibat cu apă din revista *Vibe* pe care l-a aruncat cineva în șanț, nu ai timp să lași nimic la voia întâmplării. *Kayne West* a anunțat: „Eu sunt rapul!” *Jay-Z* se crede *Picasso*. Și viața se scurge repede.

— Ambulanța o să ajungă îndată.

În sfârșit s-au lămurit lucrurile. *Hominy*, care nu se mai putea opri din bocit, și-a scos tricoul, a făcut din el o pernă și mi-a luat capul pe genunchi. O adjunctă a șerifului s-a aplecat peste mine, împungându-mi ușor rana cu capătul lanternei.

— A fost al naibii de curajos ce-ai făcut, împlânzitorule de negrotei. Pot să-ți aduc ceva între timp?

— Ceva final.

— Nu cred să fie așa de grav. Nu pari împuşcat în burtă; mai degrabă te-a pălit în mânerul dragostei. E doar o zgârietură, serios.

Oricine a descris o rană de glonț ca pe ceva superficial n-a fost împuşcat niciodată. Însă n-aveam de gând să las lipsa asta de empatie să stea în calea completei finalități.

— E ilegal să strigi „Foc!” într-o sală aglomerată, așa-i?

— Da.

— Ei bine, eu am șoptit „Rasism!” într-o lume postrasială.

I-am relatat despre eforturile mele de a restaura Dickensul și despre cum crezusem că, dacă construiam școala, orașul avea să capete o identitate. M-a bătut pe umăr înțelegătoare și s-a apucat să discute prin stație cu șeful ei. În vreme ce paramedicii mă pansau, ne-am lansat într-o dispută legată de gravitatea infracțiunii mele. Districtul șovăia să-mi pună în cârcă mai mult decât vandalizarea proprietății publice, în vreme ce eu încercam să-i conving că, deși infracționalitatea scăzuse în zonă de când cu Academia Wheaton, ceea ce făcusem încă era o încălcare a Primului Amendament, a Legii drepturilor cetățenești și, dacă nu cumva se declarase vreun armistițiu în războiul contra sărăciei, a cel puțin patru articole din Convenția de la Geneva.

Paramedicii au sosit. Odată stabilizat cu bandaj de tifon și câteva vorbe bune, doctorița de pe ambulanță mi-a pus întrebările standard.

— Cea mai apropiată rudă?

În vreme ce zăceam acolo, nu tocmai pe moarte, dar suficient de aproape, m-am gândit la Marpessa. Care, dacă poziția soarelui înălțat pe albastrul sublim al cerului era o indicație, se afla în celălalt capăt al aceleiași străzi, în pauza de masă. Cu autobuzul parcat la ocean. Cu picioarele goale pe torpedou și cu nasul vârât în Camus, ascultând „This Must Be the Place”, piesa celor de la Talking Heads.

— Am o iubită, dar e măritată.

— Și tipul ăsta? a întrebat femeia arătând cu pixul spre Hominy care, la bustul gol, dădea o declarație unei agente de poliție care-și nota în agendă și clătina neîncrezătoare din cap. Face parte din familie?

— Familie? a făcut Hominy auzind întrebarea și, întrucâtva insultat, și-a șters brațele pline de riduri cu tricoul și s-a apropiat să vadă cum mă simt. Păi io-s ceva mai apropiat ca familia.

— Zice că e sclavul lui, s-a băgat agenta citindu-și notițele. Dementul ăsta zice că a lucrat pentru el în ultimii patru sute de ani.

Doctorița a încuviințat din cap, trecându-și degetele înmănușate peste pielea lăsată de pe spinarea lui Hominy.

— Urmele astea de unde le ai?

— Am fost biciuit. Altfel cum ar putea un cioroi prăpădit ca mine să capete urme pe spinare?

Încătușându-mă de cadrul târgii, adjuncții șerifului știau că găsiseră în sfârșit ceva de care să mă acuze, cu toate că nu se puteau încă pune de acord asupra infracțiunii în vreme ce mă împingeau spre ambulanță prin mulțime.

— Trafic de carne vie?

— Nu, niciodată n-a fost cumpărat sau vândut. Ce ziceți de servitute involuntară?

- Posibil, dar nu l-ai forțat să muncească.
- Nu ridică un deget oricum.
- Și chiar l-ai biciuit?
- Nu direct. Am plătit pe unii să... e-o poveste lungă.

Unul dintre paramedici trebuia să-și lege șiretul. M-au lăsat pe o bancă de lemn dintr-o stație de autobuz cât și-a ajustat încălțăminte pe picior. De pe spătar m-a întâmpinat poza unui chip familiar, cu zâmbet liniștitor și cravată roșie cu nod lat.

- Ai un avocat bun? a întrebat adjuncta șerifului.
- Sunați-l pe negroteiul ăsta, am zis bătând cu palma în reclamă. Pe foaie scria:

Hampton Fiske – *avocat*

Ține minte, sunt patru pași spre achitare:

1. Nu scoate o vorbă! 2. Nu fugi! 3. Nu te opune arestării! 4. Nu scoate o vorbă!

1-800-LIBERTATE Se habla español

A apărut el relativ târziu la înfățișarea de punere sub acuzare, însă serviciile lui Hampton meritau și ultimul bănuț. I-am spus că nu-mi permit să merg la închisoare. Aveam recolte de cules, și una dintre iepe trebuia să fete în cam două zile. Știind toate acestea, a intrat în ședință scuturându-și câteva frunze de pe sacou și niște rămurele uscate din freză, în mână cu un bol cu fructe și vorbind despre cum „în calitate de fermier, clientul meu este un membru indispensabil al unei comunități minoritare despre care se știe bine că este malnutrită și deficitară la capitolul alimentație. Nu a părăsit niciodată statul California, are în proprietate o camionetă veche de douăzeci de ani care merge cu etanol, aproape imposibil de găsit în acest oraș, ne reprezentând astfel riscul de a se sustrage urmăririi penale...”

Procurarea generală a Californiei, venită cu un avion de la Sacramento special pentru a reprezenta statul în acest caz, a sărit în picioarele încălțate cu pantofi Prada.

— Obiectăm! Acest acuzat, un adevărat geniu al răului, a reușit prin acțiunile sale detestabile să discrimineze rasial toate rasele în același timp, pentru a nu mai vorbi despre faptul că e un susținător înrăit al sclaviei. Statul California consideră că există dovezi mai mult decât suficiente pentru a demonstra că acuzatul a încălcat în mod abject Legile drepturilor cetățenești din 1866, 1871, 1957, 1964 și 1968, Legea drepturilor egale din 1963, Amendamentele Treisprezece și Paisprezece și cel puțin șase din afurisitele de Zece Porunci. Dacă mi-ar sta în putere, l-aș acuza de crime împotriva umanității!

— Iată un exemplu al umanității clientului meu, a contraargumentat cu calm Hampton, așezând frumușel bolul cu fructe pe masa judecătorului, apoi dând înapoi cu o plecăciune adâncă. Culese proaspăt de la ferma clientului meu, onorată instanță.

Judecătorul Nguyen s-a frecat la ochii obosiți. A luat o nectarină din bolul cu fructe și a învârtit-o între degete în timp ce vorbea.

— Nu-mi scapă ironia faptului că stăm în această sală de judecată cu toții – o femeie procuror general de origini africane și asiatice, un acuzat negru, un avocat negru, un executor judecătoresc hispanic și eu, un judecător districtual de origine vietnameză – și stabilim parametrii pentru ceea ce este în esență o dispută judiciară privind aplicabilitatea, eficacitatea și însăși existența supremației albe așa cum este ea exprimată prin sistemul nostru de legi. Și cu toate că nimeni din această încăpere nu ar nega premisa de bază a „drepturilor civile”, am fi în stare să ne dăm cap în cap la nesfârșit fără să lămurim ce constituie „tratament egal potrivit legii” așa cum este definit în chiar articolele constituționale de încălcarea cărora este învinuit acuzatul. În încercarea de a-și reface comunitatea reintroducând precepte – respectiv segregarea și sclavia – care, dată fiind istoria sa culturală, au ajuns să fie definitorii pentru comunitatea sa în ciuda presupusei neconstituționalități și nonexistențe a acestor concepte, a indicat o eroare fundamentală în felul în care noi, ca americani, pretindem că vedem egalitatea. „Nu-mi pasă că ești negru, alb, cafeniu, galben, roșu, verde sau violet”. Am spus asta cu toții. Am oferit afirmația asta ca pe o dovadă a manierei noastre de a fi lipsită de prejudecăți, însă dacă am vopsi pe vreunul dintre noi în violet sau verde ne-am înfuria peste poate. Și asta face el. Vopsește pe toată lumea, își vopsește comunitatea în verde și-n violet și stă să vadă cine mai crede în egalitate. Nu știu dacă ce-a făcut e sau nu legal, însă un drept pe care i-l pot garanta acestui inculpat e cel la un proces echitabil și dreptul la celeritatea actului de justiție. Ne vom reîntâlni mâine-dimineață la nouă. Dar pregătiți-vă, oameni buni, orice verdict aș da, nevinovat sau vinovat, cazul se va duce la Curtea Supremă, așa că sper că n-aveți nimic programat pentru următorii cinci ani. Cauțiunea e stabilită la... – judecătorul Nguyen a mușcat zdravăn din nectarină, apoi și-a pupat crucifixul de la gât – e stabilită la un pepene galben și două mandarine japoneze.

NEGRITUDINE TOTALĂ

DOUĂZECI ȘI PATRU

Mă așteptasem ca aerul condiționat de la Curtea Supremă să fie de căcat, ca în toate filmele bune cu săli de judecată: *12 oameni furioși* și *Să ucizi o pasăre căutătoare*. Prin filme, procesele se țin mereu în locuri umede, în vipia verii, fiindcă manualele de psihologie susțin că infracționalitatea crește odată cu temperatura. Lumea își pierde cumpătul. Martori și avocați asudați încep să țipe unii la alții. Jurații își fac vânt cu evantaie, apoi deschid geamuri cu patru ochiuri căutând să scape și să tragă o gură de aer proaspăt. Washington D.C. e destul de afectat de delincvență în perioada asta a anului, însă e răcoros, aproape frig în afurisita de sală, și totuși trebuie să deschid un geam – să las să se ducă fumul și cinci ani de frustrare din cauza sistemului judiciar.

— Nu poți face față la iarba asta! strig la Fred Manne, artist emerit al Curții și mare pasionat de filme.

E în pauza de cină a ceea ce se dovedește a fi cel mai lung caz judecat în istoria sa de Curtea Supremă. Stăm într-o anticameră, trecându-ne timpul și un joint de la unul la altul, măcelărind punctul culminant de la *Oameni de onoare*, peliculă deloc excepțională, însă unde aroganța cu care tratează Jack Nicholson actorii, scenariul și felul în care-și livrează ultimul monolog țin în spate filmul.

— Ai ordonat Codul Roșu?

— Posibil. Sunt așa de blană acum...

— Ai ordonat Codul Roșu?

— Bineînțeles că l-am ordonat! Și aș face-o din nou, fiindcă iarba asta-i nemaipomenită.

Fred încetează să joace personajul.

— Cum se cheamă? zice despre jointul pe care-l ține între degete.

— Încă n-are nume, dar Cod Roșu sună destul de mișto.

Fred a făcut schițe la toate cazurile importante: căsătorii între persoane de același sex, sfârșitul Legii dreptului de vot, finalul acțiunii afirmative în educația superioară și, în principiu, mai peste tot. Zice că, în cei treizeci de ani de când este desenatorul Curții, e pentru prima dată când a văzut Curtea luând pauză de cină. Pentru prima dată când a văzut judecătorii să ridice vocea și să se ținuiască unii pe alții cu privirea. Îmi arată o reprezentare

artistică a ședinței de azi. În desen se vede o judecătoare conservatoare și catolică arătându-i degetul mijlociu unui judecător liberal catolic din Bronx, în timp ce se prefacă că stă cu mâna la falcă.

— Ce înseamnă *coño*?

— Cum?

— Asta a zis printre dinți, și după aia a spus: *Chupa mi verga, cabrón*.

Caricatura mea făcută cu creioane colorate arată groaznic. Apar în colțul din stânga-jos al desenului. Nu știu ce să spun despre deciziile Curții care permit corporațiilor să finanțeze campaniile electorale sau arderea drapelului american, însă cea mai bună hotărâre care s-a luat aici a fost interzicerea în sală a camerelor de filmat fiindcă, se pare, sunt urât cu spume. Nasul borcănat și urechile gigantice mi se lăbărțează de pe capul chel, în forma muntelui Fuji, ca niște anemometre carnoase. Rânjesc cu colți galbeni și mă holbez la o judecătoare evreică mai tinerică de parcă aş putea să văd prin roba ei. Fred zice că motivul pentru care nu se permit filmările n-are nimic de-a face cu păstrarea solemnității și a demnității. Motivul este că țara nu trebuie să afle ce se găsește sub stânca Plymouth de la locul debarcării pelerinilor. Deoarece Curtea Constituțională e locul unde țara își expune puța și țâțele și decide cine o să fie regulat și cine o să aibă parte de-o gură de lapte matern. E pornografie constituțională. Ce a spus odată judecătorul Potter despre obscenitate? O recunosc atunci când o văd.

— Fred, crezi c-ai putea, măcar, să-mi mai micșorezi incisivii ăia? Arăt ca afurisitul de Blackula.

— *Blackula*. Un film pe nedrept uitat.

Fred desface dosarul plasticat și folosește șina de metal ca pe o pensă improvizată cu care să apuce chiștocul și să-l termine, trăgând tare pentru o ultimă oară. Dă din cap a apreciere în timp ce eu mă folosesc de ocazie pentru a-i scoate din penarul fișos toate creioanele maro. Să mă ia naiba dacă am de gând să intru în istorie drept cea mai urâtă parte litigantă din istoria Curții Supreme.

În timpul studiilor sociale, cunoscute de altminteri, potrivit numelui dat de tata, drept căile și metodele neobosiților oameni albi, taică-meu obișnuia să mă avertizeze în privința ascultatului de rap sau de blues cu străini caucazieni. Și, pe măsură ce creșteam, fusesem admonestat să nu joc Monopoly, să nu beau mai mult de două beri și nici să nu fumez iarbă cu ei. Fiindcă asemenea activități pot zămisli o senzație de falsă familiaritate. Și nimic, de la o panteră flămândă din junglă până la un feribot african, nu-i mai periculos decât o persoană de rasă albă cu care te afli pe un teren pe care-l consideră familiar. Și de îndată ce Fred a suflat afară fumul în noaptea Washingtonului, a și căpătat în ochi lucirea aia gen „îs și io de-ai voștri”.

— Să-ți zic o chestie, omule. Am văzut de toate prin locul ăsta. Rasism, căsătorii interracial, discursuri ale urii și discriminări, și știi care-i diferența între ai mei și-ai voștri? Oricât am vrea cu toții locuri la „masă”, odată ce ajungeți înăuntru voi n-aveți niciodată un plan de salvare. Noi, în schimb, suntem gata s-o ștergem cât ai clipi. Niciodată nu pun piciorul într-un restaurant, popicărie sau orgie fără să mă-ntreb: Bine, dacă ei aleg momentul ăsta să mi-o tragă urât, cum naiba o să ies de-acolo? Ne-a costat o generație, dar ne-am învățat nenorocita de lecție. Vouă v-au spus: „Gata cu școala. Nu mai sunt lecții de-nvățat”, iar voi, proști de bubuiți, îi credeți. Gândește-te, dacă în clipa asta sparg mascații ușa, ce faci? Care-i strategia ta de ieșire?

Se aude o bătaie în ușă. E un aprod al Curții care tocmai termină de înghițit o bucată de rulou cu ton. Se întreabă de ce am un picior atârând peste marginea ferestrei. Fred nu face decât să clatine din cap. Mă uit în jos. Chiar dacă aş supraviețui căderii de la etajul trei, aş fi prins într-o curte de marmură de prost gust. Încadrat de ziduri înalte de zece metri de arhitectură colonială pompoasă. Înconjurat de capete de lei, tulpini de bambus, orhidee roșii și o fântână înfundată cu colb. Pe drumul de ieșire, Fred arată spre o ușă laterală micuță, cât pentru un hobbit, aflată în spatele unei plante în ghiveci, ieșire ce duce, se poate presupune, către Țara Făgăduinței.

Intru iarăși în sală și văd în scaunul meu un băiat alb de o paloare dementă. E ca și cum a pândit eliberarea locului și, când n-a fost nimeni atent, s-a strecurat și l-a ocupat pe nevăzute. Îmi vine în minte gluma aia din numerele de comedie ale negrilor despre clienții albi care se întorc, găsesc „negrotei pe locurile lor” și trag la sorti ca să decidă cine să se ducă și să le ceară să se miște de-acolo.

— Mi-ai ocupat locul, tipule.

— Hei, voiam doar să-ți spun că simt că și constituționalitatea mea se judecă aici. Și nu pari să ai prea multă lume în tribună de partea ta.

Își flutură în aer invizibilele pompoane de majoretă. *Ricka-rocka! Ricka-rockal Sis! Bum! Ba!*

— Apreciez sprijinul, am mare nevoie. Dar treci și tu alături.

Judecătorii se-ntorc în șir. Nimeni nu zice nimic de noul meu partener de pe banca apărării. A fost o zi lungă. Pe sub ochi le-au apărut pungi. Robele li s-au boțit și și-au pierdut lustrul. Veșmântul judecătorului negru, de fapt, pare pătat cu sos de friptură. Singurele două persoane din sală care par odihnite sunt președintele de complet cel democrat și spilcuitul de Hampton Fiske, amândoi impecabili și fără să arate pic de oboseală. Hampton, totuși, are un avantaj asupra judecătorului-șef fiindcă și-a schimbat costumul. Strălucește acum într-un combinezon de argumentare galben-verzui cu pantaloni evazați, strânși pe testicule. Își lasă pe masă pălăria cu boruri late, mantia și

bastonul cu mâner de fildeș, își îndreaptă spinarea și rămâne în picioare, fiindcă președintele de complet are un anunț de făcut.

— Știi că a fost o zi solicitantă. Știi că în această cultură „rasa” e un subiect deosebit de dificil, datorită faptului că trebuie să ne referim la...

Puștiul alb de lângă mine tușește un „rahat”, cu gura lipită de braț. Iar eu întreb încetîșor cum îl cheamă pe gagi, fiindcă e drept să știi cine luptă lângă tine în tranșee.

— Adam Y ____

— Omul meu.

Sunt prăjit rău de la iarbă, dar nu destul de prăjit cât să știu că e dificil să „vorbești” despre rasă fiindcă e un subiect dificil. Și existența abuzurilor asupra copiilor din țara asta e un subiect dificil, dar n-am auzit niciodată ca lumea să se plângă de asta. Pur și simplu despre asta nu se vorbește. Și când ați auzit ultima oară o conversație chibzuită, calmă, despre bucuriile incestului consensual? Câteodată lucrurile sunt pur și simplu dificil de discutat, dar chiar cred că țara asta face o treabă bună când abordează subiectul rasei și când tipii o dau cu: „Dar de ce nu putem vorbi despre rasă cinstit, cu cărțile pe față?” Când asta înseamnă: „De ce nu puteți și voi, cioroii, să fiți rezonabili?” sau: „Să te fut, albitură. Dacă aș zice ce vreau pe bune să zic, aș rămâne fără serviciu chiar mai rapid decât m-ai concedia dacă rasa ar fi un subiect mai ușor de discutat”. Și prin rasă ne referim la „negrotei”, fiindcă nimeni nu pare să aibă vreo dificultate discutând căcaturi scoase din burtă despre amerindieni, latino, asiatici și cea mai nouă rasă a Americii, celebritățile.

Oamenii de rasă neagră nici nu vorbesc despre rasă. Nimic nu mai are de-a face cu culoarea în zilele noastre. Totul ține de „circumstanțe atenuante”. Singurii care discută „rasa” știind cât de cât ce vorbesc și cu ceva curaj sunt bărbații albi de vârstă mijlocie care privesc cu admirație la familia Kennedy și la muzica pop din Detroit, puști citiți și cu mintea destupată precum fratele meu alb de alături, cu tricou în toate culorile curcubeului pe care scrie *Jos labele de pe Tibet și de pe Bobba Fett*, niște jurnaliști independenți din Detroit și câțiva americani „niciodată ieșiți din casă” care stau prin pivnițele caselor și bat la tastaturi compunând răspunsuri chibzuite și bine gândite la nesfârșitul torent de comentarii rasiste online. Așa că mulțumescu-ți, Doamne, pentru canalul MSNBC, Rick Rubin, Tipul Negru de la *The Atlantic*, pentru Universitatea Brown și frumoasa judecătoare de la Curtea Supremă din Upper West Side care, aplecându-se degajată asupra microfonului, a reușit în fine să pună prima întrebare cu vreun pic de sens:

— Cred că dificultatea legală aici e dacă o încălcare a drepturilor civile din care rezultă exact aceleași realizări pe care mai sus menționatele drepturi

intenționau să le promoveze, nereușind însă, poate fi numită o încălcare a ziselor drepturi. Ceea ce nu trebuie să uităm este că principiul „separat, dar egal” a fost anihilat nu din cauza unor comandamente morale, ci fiindcă Curtea a considerat că separarea nu poate fi niciodată egală. Și, cel puțin, cazul acesta ne propune să ne întrebăm pe noi înșine nu dacă cei separați erau într-adevăr egali, ci cum ar suna un principiu formulat „separat și nu tocmai egal, ci infinit mai bine decât înainte”. *Io contra Statele Unite ale Americii* solicită o examinare mai fundamentală a ceea ce vrem să denumim prin „separat”, „egal” ori „negru”. Să trecem deci la zona sensibilă – ce vrem să spunem prin „negru”?

Cel mai ca lumea lucru în privința lui Hampton Fiske, în afara faptului că nu vrea să lase moda anilor '70 să moară, e că este întotdeauna pregătit. Își îndreaptă o pereche de revere ce atârnă peste pieptul lui ca niște bucăți uriașe de prelată și-și dregă vocea; un gest menit tocmai să-i neliniștească pe unii. Și vrea să-și scuture publicul, dacă nu de alta, măcar ca să-i țină pe oameni atenți.

— Ce înseamnă așadar să fii negru, onorată instanță? O întrebare bună. Exact aceeași pe care nemuritorul dramaturg francez Jean Genet a pus-o după ce i s-a cerut de către un actor să scrie o piesă în care întreaga distribuție să fie alcătuită din negri, ocazie cu care a întrebat nu doar: „Ce anume este un negru?”, ci a ridicat și mai fundamentala întrebare: „Mai întâi de toate, care-i este culoarea?”

Echipa lui Hampton trage de niște șnururi și draperiile cad peste geamuri în vreme ce el se duce la întrerupător și scaldă sala de judecată în beznă.

— Pe lângă Genet, mulți rapperi și cugetători de rasă neagră s-au gândit la acest subiect. Un cvintet de albi puerili și teribiliști din perioada timpurie a rapului cunoscuți drept Tinerii Adolescenți Negri a susținut că „Negritudinea e o stare a minții”. Tatăl clientului meu, stimatul psiholog afro-american F.K. Lo (odihnească-se-n pace, geniu meseriaș), a emis ipoteza că identitatea neagră se formează în etape. În teoria sa numită chintesența negritudinii, stadiul I este negroteiul neofit. Aici persoana neagră există într-o stare de preconștiință. Întocmai cum mulți copii s-ar teme de întunericul total în care ne aflăm acum, negroteiul neofit se teme de propria-i stare de negru. O negritudine ce pare inevitabilă, mergând spre minus infinit.

Hampton pocnește din degete și o fotografie uriașă cu Michael Jordan făcând reclamă la Nike este proiectată pe toți cei patru pereți ai sălii, însă este înlocuită iute de pozele succesive ale lui Colin Powell explicându-și rețeta de concentrat de uraniu înaintea Adunării Generale a Națiunilor Unite cu puțin timp înainte de invadarea caritabilă a Irakului și ale Condoleezzei Rice mințind de îngheață apele. Sunt afro-americani meniți să-i probeze afirmația.

Exemplare care dovedesc felul în care ura de sine poate face pe cineva să-și dorească să fie acceptat de societate în dauna respectului de sine și a moralității. Urmează imagini cu Cuba Gooding, Coral din *The Real World* și Morgan Freeman. Cu referiri la asemenea vedete învechite Hampton dezvăluie faptul că e demodat, însă își continuă perorația:

— El sau ea își dorește orice altceva decât să aibă pielea neagră. Suferă de lipsă de respect de sine și de piele extrem de cenușie.

Un portret al judecătorului negru fumând un trabuc și lovind cu crosa pe terenul de goli se întinde pe pereți. Făcându-i pe toți, inclusiv pe judecătorul negru însuși, să râdă cu poftă.

— Negrul în stadiul I se uită la reluări din *Prietenii tăi*, nepăsându-i de faptul că ori de câte ori un mascul de sitcom își dă întâlniri cu o negresă la televizor, întotdeauna cel mai urât tip alb din gașcă se bucură de iubirea surioarelor. Aștia-s David Schwimmerii, Skreecchii și George Costanza ai grupului...

Președintele completului ridică anemic mâna.

— Mă scuzați, domnule Fiske, am o întrebare...

— Nu acum, la naiba, când sunt pe val!

Sunt și eu pe val, pe valul ierbii. Scot aparatul de rulat și, cât de bine pot pe întuneric, umplu locașul cu canabis proaspăt. Mă pot acuza de sfidare, că arăt *le mépris* pentru tot și toate. N-am nevoie să-mi spună nimeni care-i stadiul II. E „Negru cu N mare”. Știu deja mizeriile astea. Mi-au fost vârâte în cap încă de când eram suficient de mare ca să mă joc de-a „unul dintre lucrurile astea nu se potrivește” și tata mă făcea să-l arăt pe singurul alb din poza cu echipa Lakers. Mark Landsberger, unde ești când am nevoie de tine?

— Trăsătura distinctivă a negritudinii de stadiu II e o conștientizare sporită a rasei. Aici rasa este încă atotmistuitoare, însă într-o manieră mai pozitivă. Negritudinea devine un component esențial în experimentarea și conceptualizarea lumii. Starea de negru este idealizată, albitudinea considerată malefică. Emoțiile merg de la amărăciune, furie și sentimente autodistructive până la valuri de euforie porneagră și idei despre supremația neagră...

Pentru a evita să fiu găbjit mă bag sub masă, însă nu pot trage ca lumea din joint. Mă lupt, din noua mea ascunzătoare, să mențin vie flacăra, în vreme ce zăresc, din unghiuri nefirești, fotografii cu Foy Cheshire, Jesse Jackson, Sojourner Truth, Moms Mabley, Kim Kardashian și tata. Nu pot scăpa de tata nicicum. A avut dreptate, nu există finaluri. Poate că iarba e prea lipicioasă ca să ardă bine. Poate am rulat-o prea strâns. Poate că nici n-am deloc iarbă și-s așa de blană că încerc să-mi fumez de cinci minute degetul.

— Stadiul III este transcendentalismul rasial. O conștiință colectivă ce se luptă cu oprimarea și caută pacea minții.

Să-mi bag picioarele, sunt gata. Sunt praf. Decid să o șterg de-acolo în liniște, ca să nu-l rușinez pe Hampton, care a muncit neostenit la cazul ăsta interminabil.

— Exemple de persoane în stadiul III al negritudinii sunt Rosa Parks, Harriet Tubman, Taur Așezat, César Chávez, Ichiro Suzuki.

Îmi acopăr pe întuneric fața și silueta mea transcende o imagine cu Bruce Lee pe cale să ia pe cineva la poceală în *Intrarea dragonului*. Mulțumită lui Fred, portretistul Curții, am un plan de evadare și mă pot strecura prin beznă.

— Persoane de stadiul III sunt femeia din dreapta și bărbatul din stânga dumneavoastră. Sunt oameni care cred în frumusețea de dragul frumuseții.

Washington, precum cele mai multe orașe, e mult mai frumos noaptea. Însă, când mă așez pe treptele Curții Supreme și-mi confecționez o pipă dintr-o doză de suc, uitându-mă la Casa Albă care se zărește iluminată precum vitrina unei prăvălii, încerc să-mi dau seama ce-i așa de diferit în privința capitalei națiunii noastre.

Nu-i tocmai optim să pipez dintr-o doză de Pepsi din aluminiu, dar merge. Suflu în aer fumul. Ar trebui să existe și un stadiu IV al identității negre – negritudinea totală. Nu știu exact în ce ar trebui să constea negritudinea totală, dar, orice ar fi, nu se prea vinde. Pare, la suprafață, aidoma cu lipsa dorinței de a izbuti. E Donald Goines, Chester Himes, Abbey Lincoln, Marcus Garvey, Alfre Woodard și orice actor afro-american care joacă roluri necomice. E trabucul cu filtru de plastic, tocănița de măruntaie și noaptea petrecută în arest. Driblingul la baschet și purtatul pe-afară al papucilor de casă. E „în vreme ce” și „lucruri de o asemenea natură”. E mâinile noastre frumoase și etichetele nasale ale picioarelor. Negritudinea totală înseamnă, pur și simplu, să te doară-n cur. Clarence Cooper, Charlie Parker, Richard Pryor, Maya Deren, Sun Ra, Mizoguchi, Frida Kahlo, Godard alb-negru, Céline, Gong Li, David Hammons, Björk și Wu-Tang Clan în toate variantele lor cu glugă. Negritudinea totală este eseul ce trece drept ficțiune. E conștientizarea realității că nu există lucruri de-o absolută puritate, cu excepția momentelor când există. E acceptarea faptului că o contradicție nu este un păcat și o crimă, ci o slăbiciune omenească precum firele de păr despicate și libertarianismul. Negritudinea totală înseamnă să-ți dai seama că, oricât de fără sens și de maxim căcat ar fi totul, uneori nihilismul e cel care face ca viața să merite trăită.

Stând acolo și fumând iarbă pe treptele Curții Supreme, sub mottoul „Justiție imparțială și domnia legii”, cătând spre stele, îmi dădeam în sfârșit seama care-i problema cu Washingtonul. Că toate clădirile au cam aceeași

înălțime și că nu există defel o linie a orizontului dacă nu pui la socoteală Monumentul Washington, care atinge văzduhul nopții ca un gigantic deget mijlociu întins obscen către întreaga lume.

DOUĂZECI ȘI CINCI

Poanta ar fi că, în funcție de decizia Curții Supreme, petrecerea mea de bun venit acasă ar putea la fel de bine să fie și petrecerea de plecat la închisoare, așa că pe bannerul de deasupra ușii de la bucătărie scrie: CONSTITUȚIONAL ORI PENAL – RĂMÂNE DE VĂZUT. Marpessa n-a invitat multă lume, limitându-se la prieteni și la familia Lopez de alături. Toată lumea e în biroul meu și se uită la filmele pierdute cu Micii năzdrăvani, adunați pe lângă Hominy, care e adevăratul sărbătorit.

Foy a fost găsit nevinovat pentru acuzația de tentativă de omor, pe motiv de nebunie temporară, însă am câștigat procesul civil pe care i-l intentasem. Lucru evident, firește, dar cum e cazul cu multe vedete americane, bârfele despre averea lui Foy Cheshire se dovediseră a fi doar atât – bârfe. Și după ce și-a vândut mașina ca să plătească onorariul avocatului, singurele proprietăți ale sale cu valoare reală erau și singurele lucruri pe care le voiam de la el – filmele cu Micii năzdrăvani. Dotați cu pepeni, gin, limonadă și un proiector de 16 mm, ne-am pregătit pentru o seară plăcută de rasism alb-negru cu granulație mare, de pelicule cu „Să trăiți, șefu” nemaivăzute de la *Nașterea unei națiuni* și de la chestiile care rulau în momentul acela pe canalul sportiv ESPN. În ultimele două ore, ne-am tot întrebat de ce și-a bătut Foy atâta capul cu ele. Deși pe Hominy propria-i imagine filmată îl fascinează, cufărul cu comori constă în mare parte din filmări nedifuzate cu *Gașca noastră*. Pe la mijlocul anilor '40 seria murise de mult și puțul ideilor secase, însă scurtmetrajele astea sunt deosebit de proaste. Ultima alcătuire a Găștii rămâne intactă: Froggy, Mickey, Buckwheat, puțin cunoscuta Janet și, firește, Hominy în diverse roluri mărunte. Peliculele astea făcute după război sunt fără sare și piper. În „Nazist cu nazuri”, Gașca dă de urma unui criminal de război german care o face pe pediatriul. Rasismul lui Herr Doktor Jones îl dă de gol când Hominy, cu febră, vine să fie consultat și e întâmpinat cu un țâfnos: „Văd gă nu am zcăpat de voi toți în război. Ia pilula cu arsenic ji ză vedem ce putem face în privinza azda, ja?” În „Fluturaș nă răvaș” Hominy are una din rarele lui sclipiri de star. Ațipește în pădure atât de mult timp că un fluture-monarh apucă să-i depună un cocon în părul lung și creț, iar el se sperie și-și aruncă din cap pălăria de pai ca să-i arate domnișoarei Crabtree ce-a pățit. Ea,

surescitată, proclamă că s-a ales cu o „crisolidă”, însă Gașca „mereu trăgătoare cu urechea” înțelege „criză” și încearcă să-l bage în carantină la „azilul de ticniți”. Sunt, totuși, și câteva nestemate ascunse. Într-o încercare de a revigora franciza stagnantă, studioul produsese câteva versiuni prescurtate ale unor piese de teatru jucate absolut serios de membrii Găștii. E păcat că lumea întreagă nu l-a văzut pe Buckwheat în rolul lui Brutus Jones și pe Froggy întruchipându-l pe lunecosul Smithers în „Împăratul Jones”. Darla revine pe ecrane și oferă o strălucitoare interpretare în rolul încăpățânatei „Antigona”. Alfalfa e la fel de cuceritor în rolul lui Leo cel măcinat de griji din „Paradisul pierdut” al lui Clifford Odets. Însă, în cea mai mare parte, nu este nimic în arhivele lui Foy care să explice de ce s-a străduit atâta să țină filmele astea departe de public. Rasismul sare în ochi ca de obicei, dar nu mai mult decât dacă ai face o vizită de o zi la camera legislativă din Arizona.

— Cât a mai rămas din rolă, Hominy?

— Cam cincisprezece minute, stăpâne.

Cuvintele „Negroteiul dintre lemne – Dubla 1” pâlpâie pe ecran peste o moviliță de lemn de foc. Două sau trei secunde. Și pac! – un cap mic, negru și lăptos intră în cadru, rânjind cu gura până la urechi. „Îi negrișorul” zice înainte de a bate din genele ochilor să-i mari și adorabili că ai unui pui de focă.

— Hominy, tu ești acolo?

— Aș vrea io, băiatu’ ăla are actoria în sânge!

Deodată se poate auzi regizorul, din afara cadrului, țipând un: „Lemn avem destul, ne mai trebuie ceva negrotei. Haide, Foy, de data asta fă-o ca lumea. Știu că n-ai decât cinci ani, dar fă și tu ceva și negrotește naibii scena”. Dubla cu numărul 2 e la fel de spectaculoasă, însă ce urmează este un scurtmetraj cu buget mic intitulat „Aurul negrilor!” în care joacă Buckwheat, Hominy și un până atunci necunoscut membru al Micilor năzdrăvani, o mogâldeată care apare pe generic drept Micu’ Foy Cheshire, zis și Negrișorul, un clasic pe vecie și, din câte știu, ultimul din șirul filmelor făcute cu Gașca noastră.

— Îl țin minte pe ăsta! Doamne! Îl țin minte!

— Hominy, nu mai țopăi. Te-ai pus în fața ecranului.

În „Aurul negrilor!”, după o întâlnire clandestină pe o alee dosnică cu un cowboy pirpiriu cu pălărie cât roata carului, adus de șofer, băieții noștri sunt văzuți împingând la o roabă plină cu bani pe străzile lipsite de delincvență din Greenville. Trioul de negrotei bogați, puși acum tot timpul la patru ace, fac cinste Găștii tot mai bănuitoare cu un șir nesfârșit de bilete la film și dulciuri. Ajung până într-acolo încât îi cumpără lui Mickey cel fără o para un rând de echipament scump de baseball pe care acesta îl admirase în vitrina magazinului sportiv. Nemulțumită cu explicațiile lui Buckwheat în privința proaspetei lor averi – „Am găsit un trifoi cu patru foi ș-am câștigat la Loteria

irlandeză” – Gașca emite o serie de teorii. Băieții trișează la cărți. Au pariat la curse. Hattie McDaniel a răposat și le-a lăsat banii ei. În cele din urmă, Gașca îl amenință pe Buckwheat cu expulzarea dacă nu spune de unde provin banii. „Ne-am băgat cu petrolu’!” Încă suspicioși și nereușind să descopere prin zonă vreo sondă de petrol, gașca se ține după Hominy până la un depozit ascuns unde descoperă că infamii lor amici tuciurii au băgat în toți puștii din Orașul Cioroilor tuburi intravenoase și, pentru un bănuț la litru, umplu cisterne de petrol cu sângele negru care le picură din vene victimelor. La final, un Foy purtând scutece se întoarce și bagă capul în cadru zicând „Negrișoru’!” înainte ca filmul să se termine, milostiv, cu piesa de generic de la *Gașca noastră*.

Văru-Șef, până la urmă, rupe tăcerea.

— Acuma știu dă ce-a luat-o pă arătură fraieru’ dă Foy. Aș lua-o razna și io să am un așa rahat pă conștiință. Iar io-mi câștig traiu’ din împușcat băiețași fără motiv.

Lui Stevie, un gășcar dur, mai nemilos decât piața liberă și mai lipsit de emoții decât un vulcanian autist, i se prelinge o lacrimă pe obraz. Ridică spre Hominy o doză de bere și ține un toast:

— Nu știu sigur cum să zic asta, dar: „În cinstea lui Hominy. Ești un om mai bun ca mine”. Mă jur, ar trebui să le dea actorilor negri câte-un Oscar pentru întreaga carieră, că tare rău ați mai dus-o.

— Și încă o ducem, face Panache, despre care nici n-am știut că-i aici și care probabil s-o fi întors după o zi lungă pe platourile de la *Gaborul hip-hop*. Știu pân ce-a trecut Hominy. Am avut regizori care mi-a spus: „Trebuie mai multă negreală în scena asta. Poți s-o faci mai mult pă negru?” Și tu, dă colo: „Futu-ți morții mă-tii dă rasist!” Iar ăla: „Exact, nu pierde intensitatea aia!”

Nestor Lopez se ridică abrupt, clătînându-se o clipă de la vodca și iarba care i s-au ridicat la cap.

— Voi măcar aveți o istorie la Hollywood. Da’ noi ce-avem? Speedy Gonzales, o femeie cu banane pe cap, „Nu ne trebe insigne de gabori jegoși!” și ceva filme cu închisori!

— Da-s niște filme cu nchisori belea, cumetre!

— Măcar au fost niște Mici năzdrăvani negri. De ce pana mea nu a apărut și vreun Chorizo sau Bok Choy în peisaj?

Deși Nestor spune el ceva cu faza că nu-i niciun Chorizo, nu aduc vorba despre Sing Joy și Edward Soo Hoo, doi năzdrăvani asiatici care, deși sub nicio formă vedete, s-au descurcat mai bine decât o puzderie de pezevenghi mucoși pe care i-au plimbat cei de la studiouri prin fața camerelor de filmat. Mă duc spre saivan, să-mi verific oile suedeze nou cumpărate. Mieluții Roslag s-au adunat toți sub arborele de kaki; e prima lor noapte în ghetou și se tem ca nu

cumva caprele și porcii să le facă felul. Un miel e de un alb murdar, celălalt are pete cenușii-deschis. Tremură. Îi îmbrățișez pe amândoi și-i pup pe boturi.

Hominy stă lângă mine. Nu l-am observat. Imitându-mă ca o maimuță, mă pupă pe gură cu buzele lui de culoarea ficatului perpelit.

— Ce mama dracului, Hominy?

— Îmi dau demisia.

— Din ce?

— Din sclavie. O să discutăm mâine-dimineață despre compensații.

Oile încă zvâcnesc înfricoșate. „*Vara modig*”, le șoptesc în urechile tremurânde. Nu știu ce înseamnă, dar asta zicea în broșură să le zic de cel puțin trei ori pe zi, în prima săptămână. N-ar fi trebuit să le cumpăr, dar rasa le e în primejdie și un bătrân profesor de zootehnie mă văzuse la știri și se gândise c-o să le fiu un îngrijitor bun. Mi-e și mie frică. Dacă ajung la pușcărie? Cine o să mai aibă grijă de ele atunci? Dacă nu ține treaba cu încălcările Primului, celui de-al Treisprezecelea și al Paisprezecelea Amendament, se vorbește despre un proces la Curtea Penală Internațională, unde să mă acuze de apartheid. N-au judecat nici măcar un singur sud-african pentru apartheid și o să mă aresteze pe mine? Un afro-american pașnic, din zona South Central? Amandla awethu!

— Hai înăuntru după ce ai terminat acolo! strigă din dormitor Marpessa.

E ceva imperativ în vocea ei. Știu că vrea să vin chiar acum. O să hrănesc mai târziu mieii cu biberonul. A început *Martor ocular* la televizor. Iubita mea din ultimii cinci ani stă întinsă cu fața în jos pe pat, cu capul drăgălaș în palme, privind rubrica meteo la televizorul de pe servanță. Charisma stă alături. Rezemată de căpătâiul patului, cu picioarele în dresuri încrucișate și odihnindu-se pe fundul Marpessei. Intru și eu în trioul amoros al visurilor mele suindu-mă pe bucățița de saltea care a mai rămas liberă.

— Marpessa, dar dacă trebuie să mă duc la închisoare?

— Taci și uită-te la televizor.

— Hampton a marcat un punct serios la proces când a zis că dacă „servitudinea” lui Hominy a fost echivalentul robiei, atunci America cea corporatistă ar face bine să se pregătească pentru o puzderie de procese în grup intentate de generații întregi de angajați de probă neremunerați.

— Nu vrei să taci odată? O să pierzi chestia.

— Dar dacă ajung la închisoare?

— Atunci o să găsesc alt negrotei cu care să fac sex lipsit de imaginație.

Restul invitaților s-au adunat în ușa dormitorului. Se uită la ecran. Marpessa întinde un braț în spate, mă apucă de bărbie și îmi îndreaptă cu de-a sila capul spre televizor.

— Uită-te!

Chantal Mattingly de la meteo flutură din mâini peste zona L.A. E teribil de cald. *Avem un val de aer umed provenit din sud. Codul galben de caniculă este încă valabil pentru Santa Clarita Valley și văile interioare ale districtului Ventura. Pentru alte zone sunt de așteptat temperaturi de sezon, cu răcire în timpul nopții. În cea mai mare parte, cerul va fi variabil, cu temperaturi tinzând spre moderat* [ce-o fi însemnând și asta] *în zona de coastă dintre Santa Barbara și Orange County și mult mai ridicate în zona interioară. Și acum previziunile meteo locale. Nu sunt așteptate schimbări majore până mâine noapte.* Îmi plac hărțile meteo. Efectul tridimensional al hărții coastei care se rotește și se schimbă pe măsură ce buletinul meteo se mută spre sud și în zona de uscat. Nuanțele culorilor ce înfățișează versanții muntoși și câmpiile mă impresionează mereu. *Temperaturile actuale...*

Palmdale 40°/31°... Oxnard 34°/26°... Santa Clarita 42°/41°... Thousand Oaks 25°/22°... Santa Monica 26°/18°... Van Nuys 40°/28°... Glendale... 36°/27°... Dickens 31°/25°... Long Beach 29°/23°.

— Stai, a zis cumva Dickens?

Marpessa râde maniacal. Îmi croiesc drum printre amici și copii Marpessei, ale căror nume refuz să le rostesc. Dau fuga afară. Termometrul în formă de broască de pe veranda din spate arată exact 31 de grade. Nu mă pot opri din plâns. Dickensul e iarăși pe hartă.

DOUĂZECI ȘI ȘASE

Într-o noapte, la o comemorare a morții lui tata, eu și Marpessa ne suim în mașină și mergem până la Gogoșa Înfoiată, la seara de comedie pentru amatori. Ne așezăm pe locurile noastre obișnuite, în fundul sălii, lângă toalete și stingătorul de incendii, scăldați în licărul păcios și roșiatic al indicatorului de IEȘIRE. I-am localizat și indicat celelalte ieșiri Marpessei, în caz de ceva.

— În caz de ce? În caz că printr-o minune cineva chiar spune o poantă amuzantă și trebuie să dăm fuga afară, să-i dezgropăm pe Richard Pryor și pe David Chapelle ca să ne asigurăm că încă le sunt cadavrele în pământ și că nu-i Paștele negrilor? Comedianții ăștia mărunți pe care-i au astăzi pe-aici mă fac să vomit. Există un motiv pentru care nu există versiuni negre de Jonathan Winters, John Candy, W.C. Fields, John Belushi, Jackie Gleason și Roseanne Barr pe-aici, fiindcă o persoană de rasă neagră corpolentă și cu adevărat amuzantă ar face America să se cace pe ea de frică.

— Nici comedianți albi grași nu mai avem în zilele noastre. Iar David Chapelle n-a murit.

— N-ai decât să crezi ce vrei despre Dave. Cioara aia-i moartă. Au trebuit să-l omoare.

Cineva m-a făcut odată să râd în clubul ăsta. Eram cu tata, și un negru îndesat, noul prezentator, a urcat pe scenă. Era mai negru decât un beci rămas fără lumină electrică și arăta ca o broască-bou dementă. Ochii i se bulbucau sălbatic, de parcă ar fi încercat să scape de boala mintală din interiorul țestei. Și, dacă stau să mă gândesc, era mai degrabă gras. Stăteam în locul nostru obișnuit. În mod normal, în afara momentelor când pe scenă suia tata, eram cu nasul prin vreo carte și lăsam glumele cu tente sexuale și poantele unde albi erau comparați cu negrii să mă înconjoare ca un zgomot de fond. Însă omul-broască a început cu o glumă care m-a făcut să râd în hohote. „Maică-ta a stat așa de mult pe ajutor social”, a răcnit tipul ținând absent microfonul argintiu ca și cum nici nu i-ar fi trebuit de fapt și îl avea doar fiindcă i-l dăduse cineva în culise. „Maică-ta a stat așa de mult pe ajutor social că acum fața ei e pe tichetele de masă”. Orice mă putea face să las deoparte *Clenciul 22* era musai amuzant. După aceea eu am fost cel care l-a târât pe babacu’ la nopțile comedienților amatori. Dacă voiam să stăm pe locurile noastre obișnuite trebuia să venim din ce în ce mai devreme, fiindcă începuse să umble vorba prin L.A. că era un tip meseriaș care găzduia serile amatorilor. Gogoșeria se umplea de hohoteli negre cu începere de la opt seara.

Bufonul ăsta făcea mai mult decât să spună glume; îți scotea la iveală subconștientul și te croia cu el nu până ce nu mai puteai fi recunoscut, ci până puteai fi recunoscut. Într-o seară, în club a apărut un cuplu de albi. S-au așezat în față, pe mijloc și s-au alăturat veseliei generale. Din când în când râdeau gălăgios. Uneori chicoteau știutori, de parcă fuseseră negri o viață. Nu știu ce i-a atras atenția, nu știu ce a făcut să se întoarcă spre ei capul lui sferic, îmbibat în sudoare de la căldura reflectoarelor. Poate că râdeau cam prea strident. Poate că făceau hi-hi când ar fi trebuit să facă ha-ha. Poate că dacă albi n-ar simți mereu nevoia să se așeze în față nimic nu s-ar fi întâmplat. „De ce curu’ meu râdeți așa, mă fețe-palide?” a urlat. Asta a stârnit alte chicoteli în public. Cel mai tare se hlizeau albi înșiși. Bătând cu pumnul în masă. Bucuroși că-s băgați în seamă. Fericiți că sunt acceptați. „Io zic pă bune! De ce pula mea vă rânjiți așa, intrușilor? Leșiți naibii de-aici!”

Nu-i nimic amuzant la râsul nervos. Felul silnic în care se strecoară printr-o încăpere, tremurător și poticnit precum ritmul unei formații proaste de jazz. Tipii negri și hispanici de pe la mese ieșiți la o seară în oraș știau când să se oprească din hlizit. Cuplul ăla nu știa. Noi ceilalți am început să sorbim în

tăcere din dozele de bere și de suc, deciși să ne ținem deoparte. Râdeau de unii singuri fiindcă era, probabil, parte din spectacol, nu?

„Vi se pare că mă țin de glume? Rahatu ăsta nu-i pentru voi. Ați înțeles? Marș d-aci! Asta-i chestia noastră!”

Gata cu râsul. Doar priviri rugătoare, cerând în van ajutorul celorlalți, apoi scrâșnetul ușor al scaunelor trase, cât mai încetișor cu putință, de la masă. O pală de vânt rece de decembrie și vuietul străzii. Șeful de sală închizând ușile după ei, lăsând prea puține urme ale prezenței omului alb cu excepția comenzii obligatorii de trei gogoși și două sucuri.

„Unde naiba eram înainte să fiu întrerupt cu atâta grosolănie? A, da, maică-ta, chelioasa aia care...”

Când mă gândesc la acea noapte, la comedianțul negru care a alungat cuplul de albi în noapte, cu cozile și istoria lor rasială între picioare, nu mă gândesc la bine și la rău. Nu, când gândurile îmi zboară spre seara aceea de demult, îmi vine în minte propria-mi tăcere. Tăcerea poate fi ori protest, ori consimțire, dar de cele mai multe ori e frică. Cred că de aia sunt așa de liniștit și așa de bun ca îmblânzitor, de negrotei sau de alte lighioane. Fiindcă mereu mi-a fost frică. Frică de ce aş putea spune. Asta mi-a plăcut la tipul ăla, deși n-am fost de acord cu el când a zis: „Marș d-aci! Asta-i chestia noastră!” Am respectat faptul că îl durea în cur. Dar mi-aș fi dorit să nu fi fost așa de înspăimântat, să fi avut tupeul să mă ridic și să protestez. Nu ca să-l mustru pentru ce făcuse ori ca să le iau apărarea bieților albi întristați. Ar fi putut, până la urmă, să ia poziție, să cheme autoritățile sau să ceară Dumnezeuului lor să-i trăsnească pe toți cei de față, dar tot îmi doresc să-i fi ținut piept tipului și să-l întreb: „Auzi, dar care-i, mai exact, *chestia noastră*?”

FINAL

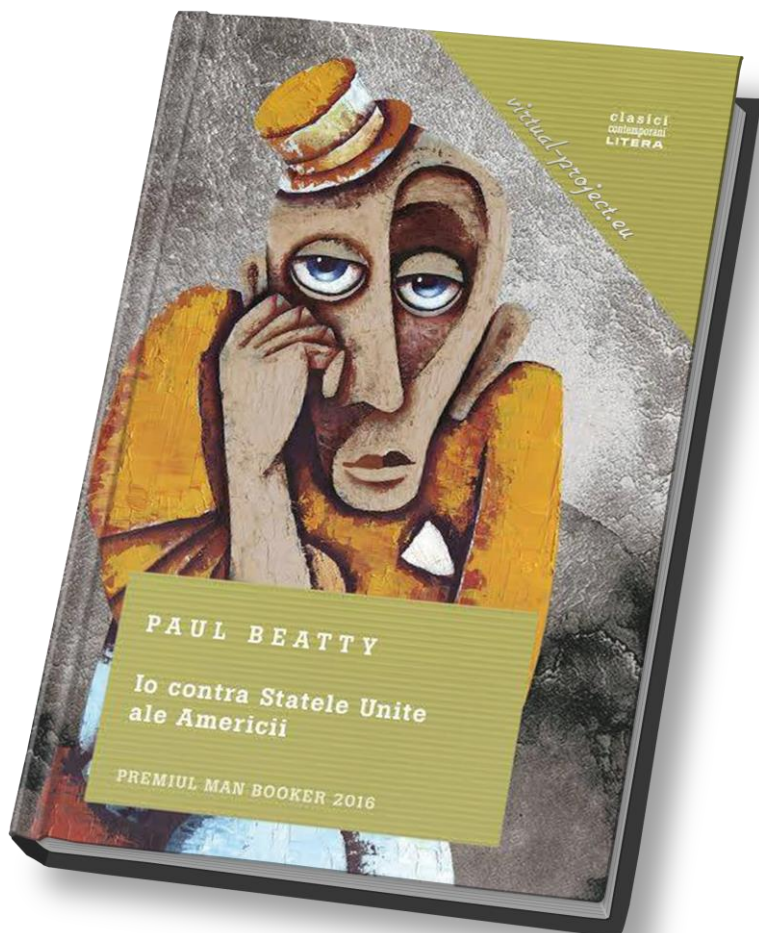
Țin minte ziua de după ce l-au investit în funcție pe tipul negru, cu Foy Cheshire, umflat tot în pene, învârtindu-se prin oraș în mașină, claxonând și fluturând un steag american. Nu era singurul care sărbătorea; extazul de prin cartier nu era chiar ca la achitarea lui O.J. Simpson ori ca în 2002, când Lakers câștigase campionatul, însă se apropia. Foy a trecut pe lângă casa mea, unde se întâmpla să fiu în curte, despănușând porumb.

— De ce fluturi steagul? l-am întrebat. De ce acum? Nu te-am mai văzut cu drapelul până acum.

A zis că avea senzația că țara, Statele Unite ale Americii, își plătise în sfârșit datoria.

— Și cum rămâne cu amerindienii? Cum rămâne cu chinezii, japonezii, mexicanii, săracii, pădurile, apa, aerul, nenorocitul ăla de condor californian? Ăstora când le vine apa la moară? l-am întrebat.

N-a făcut decât să clatine din cap a lehamite. A zis o chestie din seria că lui taică-meu i-ar fi rușine cu mine și că n-aveam niciodată să pricep. Și are dreptate. N-o să pricep niciodată.

virtual-project.eu